

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

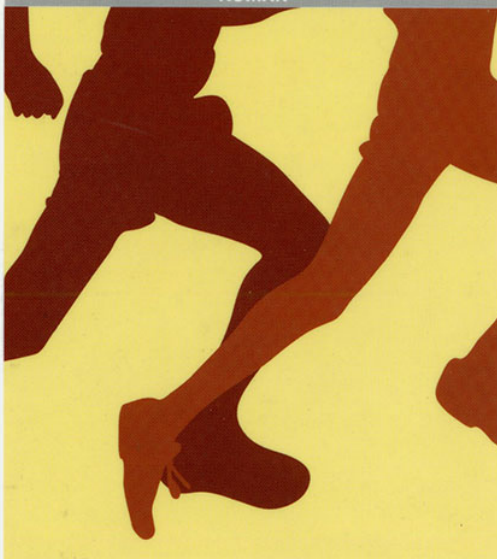
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

SIEGFRIED LENZ

EKMEK VE
OYUNLAR

ROMAN

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
AYŞE SARISAYIN

SIEGFRIED LENZ

EKMEK VE OYUNLAR

ROMAN

Uzak mesafe koşucusu Bert Buchner spor yaşamı boyunca sayısız rekor kırmış, adı başarı ile özdeşleşmiş bir sporcudur. Ne var ki başarının doruğunda olduğu günler artık geride kalmıştır; Buchner şimdi bir dönüm noktasındadır. Acaba son bir yarış daha kazanabilecek midir?

20. yüzyıl Alman edebiyatının en önemli yazarlarından **Siegfried Lenz**, II. Dünya Savaşı'nı izleyen dönemde geçen *EkmeK ve Oyunlar* adlı romanında, başarıyı mutlaklaştıran modern toplumda insan varoluşuna ayna tutuyor. Lenz, yarışmanın başkalarıyla değil, kendiyle yarışmak anlamına geldiği, insanın tek rakibinin yine kendisi olduğu bir toplumun, bireyi içine düşürdüğü açmazı deşiyor. Tutunabilmek için yarış, rekabet ve mutlak başarıyı olmazsa olmaz sayan modern toplumun acımasız yönünü, daha 1950'lerde spor dünyasından çarpıcı bir örnekle gözler önüne seren *EkmeK ve Oyunlar*, çağdaş romanın öncülerinden Lenz'in en seçkin yapıtlarından sayılıyor.

EkmeK ve Oyunlar'ı, Ayşe Sarısayın'ın Türkçesiyle sunuyoruz.

ISBN 978-975-07-0973-9

9 789750 709739

<http://www.canyayinlari.com>

Siegfried Lenz

EKMEK VE OYUNLAR

Can Yayınları: 1758
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 704

Brot und Spiele, Siegfried Lenz
© Hoffmann und Campe Verlag, Hamburg, 1959
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2005

1. basım: Ağustos 2008

Yayına Hazırlayan: Şebnem Sunar

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Serap Bertay
Düzeltili: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-0973-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@can-yayinlari.com <https://rantey.org>

Siegfried Lenz

EKMEK VE OYUNLAR

ROMAN

Almanca aslından çeviren
AYŞE SARISAYIN

CAN YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Siegfried Lenz, 1926'da Doğu Prusya'daki Lyck'te doğdu. Askerliğini 1943-1945 yılları arasında donanmada yaptı. 2. Dünya Savaşı'nın bitiminden kısa süre önce Danimarka'ya kaçarken, İngilizlere esir düştü. Savaştan sonra serbest bırakıldı. 1946-1950 arasında Hamburg Üniversitesi'nde felsefe, İngiliz dili ve edebiyatı ve edebiyat bilimi eğitimi aldı. Öğrenimini yarıda keserek *Die Welt* gazetesinde haber muhabirliği yaptı, ardından yine aynı gazetede kültür ve edebiyat sayfası sorumlusu olarak çalıştı. Yazarlık yaşamına 1951 yılında başladı. 1952'de, Nazilerin zarar verdiği Alman diline ve edebiyatına eski saygınlığını kazandırma amacıyla kurulan ve yazarın toplumsal yükümlülüğünü vurgulayan edebiyat topluluğu Grup 47'ye katıldı. Günter Grass'la birlikte SPD (Alman Sosyal Demokrat Partisi) saflarına katıldı ve Willy Brandt'ın Doğu politikasını destekledi. 1970'te Willy Brandt'ın daveti üzerine, Almanya-Polonya Antlaşması'nın imzalanması vesilesiyle Günter Grass'la birlikte Varşova'ya gitti. 1973'te Alman Dil ve Edebiyat Akademisi üyeliğine seçildi. Roman, deneme, öykü dallarında ürün veren, radyo ve sahne için tiyatro oyunları yazan Siegfried Lenz, pek çok saygın ödüle değer görüldü. Aldığı önemli ödüller arasında 1961 Bremen Edebiyat Ödülü, 1979 Andreas Gryphius Ödülü, 1984 Thomas Mann Ödülü, 1988 Alman Yayıncılar ve Kitapçılar Birliği Barış Ödülü ile 1999 Frankfurt Şehri Goethe Ödülü sayılabilir. Son olarak 2003'te Johann Wolfgang von Goethe Altın Madalyası ile onurlandırılan yazarın yapıtları bugüne kadar Türkçe de dahil olmak üzere otuzdan fazla dile çevrildi. Siegfried Lenz, savaş sonrası Alman edebiyatının en önemli yazarlardandır ve çağdaş romanın öncülerinden sayılmaktadır. Lenz, Hamburg ve Leböllykke'de (Danimarka) yaşıyor.

Ayşe Sarısayın, 1957 yılında İstanbul'da doğdu. Ortaöğrenimini İstanbul Alman Lisesi'nde tamamladıktan sonra, kimya mühendisliği ve işletme eğitimi gördü. Özel bir ilaç şirketinde yönetici olarak çalışıyor. Evli ve bir oğlu var. Babası Behçet Necatigil'in çeviri şiirlerini (*Yalnızlık Bir Yağmura Benzer*, Adam Yayınları, 1984) ve aile mektuplarını (*Serin Mavi*, YKY, 1999, Selma Esemem ile birlikte) yayına hazırladı. Babasına ilişkin anılarının yer aldığı *Çok Şey Yarım Hâlâ* adlı kitabı 2001 yılında (YKY) yayınlandı. *Denizler Dört Duvar* (Can Yayınları, 2003) adlı ilk öykü kitabına 2004 Yunus Nadi Öykü Ödülü verildi. *Yorgun Anılar Zamanı* (Can Yayınları) ile 2005 Sait Faik Hikâye Armağanı'na değer görüldü. Son olarak *Karakalem Resimler* (2008) adlı öykü kitabı yayınlandı. Çocuklar için Erich Kästner'in *Don Kışot'u* (Can Çocuk) ile Karl Ewald'ın *Tabiat Ana Anlatıyor* (Can Çocuk) adlı kitabını çevirdi. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yüz mil koşması gereken biri, doksanıncı milin yolun yarısı olduğunu düşünmelidir.

Japon atasözü

Bu kez kazanmayacak. Katılması bir hataydı, Wiegand'ın saçma bir düşüncesi. Kazanma şansının olması için otuz dakika koşması ve eski rekoruna ulaşması gerekiyor, oysa bunu asla yapamayacak, asla. Yarışa katılan ve koşuya başlamak için son hazırlıklarını yapan sekiz koşucu içinde en yaşlısı, o. Koşucular, kaslarını gevşeten sıcaklığı son ana dek korumak için eşofmanlarını yavaş yavaş çıkarıyorlar. Şimdi güneş görünüyor, keskin ışınları yağmurun ardından stadyuma düşüyor, otlar güneşin altında ısıldıyor, pistte küçük su birikintileri parlıyor, ama daldan dala dolaşan rüzgâr dinmek bilmiyor, tribünün çatısından aşağıya doğru eserek sabahtan beri yarışları etkiliyor... Hayır, Bert bu kez kazanmayacak, bu kez ilk üç arasında bile yer almayacak. Huppert'in aşıl tendonundaki sakatlığa rağmen daha fazla şansı olabilirdi, oysa Bert'i onun yerine soktular yarışa, bu kez kaybedecek... Çimde birkaç sprint yapıyor, kollarını öne uzatıp koşarak ısınma hareketleri yaparken tribünlere doğru bakıyor, beni görmeden, bana bakıyor. Beni mi arıyor? Hiçbir şey olmamış gibi ayağa kalkıp ona el sallamamı mı bekliyor?.. Solgun yüzüne şaşkın, çaresiz bir gülümseme yerleşmiş, ellerini saçlarının arasından geçiriyor, ensesinde birleştiriyor ve tribünlere bakınıyor. Evet, yaşlı, bu yarış için fazla yaşlı ve şimdiden, daha başlamadan kaybetmiş gibi görünüyor. Ancak bu yarıştan çok daha fazlasını kaybedecek. Onu son kez yarıştırdıklarını hissediyor ve bir yıl sonra, herhangi bir yedekten başka bir

şey olamayacağını biliyor. En acı vedasını yaşayacak... Beyaz önlüklü şeker, sosis ve gazoz satıcıları geçiş koridorlarında duruyor, yer göstericiler ise direklerin önünde. Aşağıdaki çimlerde süre hakemleri ellerini kaldırarak hazır olduklarını işaret ediyorlar. Her yer öylesine sessiz ki, bayrakların rüzgârda dalgalanırken çıkardıkları tok sesler bile duyuluyor, hiçbir şey starttan önceki bu sessizlik kadar acımasız değil, huzursuzluğun en yoğun biçimde dile getirilişinden başka bir şey olmayan bu gergin ve zorunlu sessizlik her zaman aynı. Start hakemi herkesi yerlerine çağırıyor, on bin metre koşusunu Larsen başlatacak. Kırmızı hakem giysisiyle bir turpa benziyor, nasıl da kısa boylu ve tıknaz, hiçbir şey, ama hiçbir şey geçmişini ele vermiyor, on sekiz yıl önce, biri ünlü bayrak yarışında olmak üzere iki dünya rekoruna sahip olduğunu belli eden hiçbir şey yok. İki elinde birer tabanca, start çizgisine doğru sallanarak yürüyor. Ağır ağır yerlerini alan koşuculara bakıyor, sırtlarını dikleştirip başlarını eğerek çömelmelerini bekliyor... Hayır, Bert kazanmayacak, onun koşusu hakkında yazacak bir yazım olmayacak, ne bugün ne de başka bir zaman, on bin metrelik Avrupa koşusunu kazananın adı Bert Buchner olmayacak... Ama kim, Bert değilse kim, şiddetli rüzgârın altında, başları öne eğik, ateş edilmesini bekleyen sekiz koşucudan hangisi? Belki Hellström, fazla zorlanmadan eleme koşusunu kazanan atlet, pisti hafif, dengeli ve yumuşak adımlarla geçen koşucu, tıpkı hemşerisi ünlü Gunder Haegg gibi koştu, evet, bu yarışı Hellström kazanabilir. Ya da Opris, otuz dakikadan biraz daha kısa bir sürede koşan kıvrıkcık saçlı Romen veya Seaborne, atletik İngiliz, üç çocuk babası, belki de Musso, uzun bacaklı ve meşin renkli İtalyan'ın da şansı var. Ah, tümünün şansı var, ikiz gibi görünen Danimarkalıların da, İsviçreli Megerlein'in da Bert'in karşısında şansı var. Onlar için

her şey olabilir, bu yarışın ne getireceği bir tek Bert için kesin, belli olan tek şey onun yenilgisi... İlerde, dış çizgilerin önünde gülle atıcılarının yarıştığı kirli kırmızı çemberde yeni bir rekor kırılıyor, buradan görebiliyorum, gülle en uzaktaki işaretin yaklaşık yarım metre ötesine ağır bir kurşun gibi düşüyor, evet, bu yeni bir rekor olmalı. Hakemler çok hızlı davranıp çelik metreyi çemberin kenarından güllenin düştüğü yere uzatıyorlar, bir şenlik havasındalar, Polonyalı atlet güllenin yanına çömelerek sonucu okuyor, ardından ayağa fırlıyor, sevinçle kollarını havaya kaldırarak geri geliyor. Başarısı kesinleşti artık! Alkışlar, kayıp alkışlar, çünkü çok az seyircisi var, çoğunluk startı bekleyerek gergin bir hareketsizlik içinde beyaz çizginin önünde duran sekiz atleti izliyor. Larsen tabancayı havaya kaldırıyor. Bert nerede? Tamam, Musso'nun yanında duruyor, İtalya adına yarışan ve son ataklarıyla ünlü kahverengi adamın. Ah, Bert neredeyse atleti kadar beyaz olan teniyle Musso'nun yanında nasıl da umutsuz görünüyor! Ve ötekilerin yanında, başarıya alışkın Seaborn'un, hatta Megerlein'in yanında omuzları ne kadar dar! Gerçi bunun önemi yok, Bert bir koşucunun yüreğine ve ciğerlerine sahip, çok koşu kazandı, gazetemde onun başarıları hakkında çok yazı yazdım, ama artık yüreği ve ciğerleri fazla yaşlı... Islak çimler, güneşin altında pırıldıyor, dönemeçteki bez pankart göz alıyor. Ne zaman ateş edecek? Yarış öncesindeki bu dayanılmaz baskı, titreyen eller, midede giderek hareketlenen bir taş parçası, haydi Larsen, ateş et, piste çıkar onları, cehenneme girmeleri için serbest bırak! Yarış pisti, bir cehennem çukuru gibi orada duruyor. Yeter Larsen, tetiği çek, hepimizi rahatlat artık! Start hakeminin sinirleri çok sağlam olmalı, hatta sinirleri hiç olmamalı... Sonunda ayak ucunda yükseliyor, şimdi, şimdi, işte tetiğe bastı, atış çok hafif, neredeyse hayal kırıcı,

evet, ama yine de bu atış bir kurtarıcıydı, rüzgâr tabancanın ağzında tüten ince dumanı dağıtıyor, tabanca aşağı iniyor ve tribünlerde rahatlamış bir uğultu dolaşıyor, hissedilir bir soluk alma, baskı ortadan kalkıyor. Ben de onlarla birlikte yarışmak üzere startı beklemiş gibiyim... Koşucular yola çıkmış, ilk dönemece girmek üzereler. Cehennemin kapısından geçiyorlar, içerdeki cehennemin mi, dışardakinin mi? Zor bir pist, öğleden önce sürekli yağmur yağdı, bu yüzden de bu yarıştan bir rekor çıkmayacak, hayır, yalnızca kazananlar olacak, birinci, ikinci ve üçüncü. Dönemecin çıkışında rüzgâr hiddetle onları yakalıyor... İçlerinden biri, bu yarıştan daha fazlasını kaybedecek, ama nasıl, yenileceğini bile bile nasıl koşabilecek? En önde, ayak ucunda yükselmiş, çekiç gibi adımlarla, kolları yukarda, evet, Bert dış çizgilerden aşağıya böyle koşuyor, enerjik ve sert, adımlarını tüm gücüyle sıklaştırarak. Ne yapmaya çalışıyor? Mağlubiyeti şimdiden kabullendiğinin belirtisi mi bu? Evet, mağlubiyet baştan beri kendini gösteriyor. Bunun farkında olmak onu atak yapmaya zorluyor, rakiplerinin tehdit edici ayak seslerini arkasında duymak, yakıcı soluklarını ensesinde hissetmek istemiyor. Bert kendinden kaçabilmek için onlardan kaçıyor... Dış çizgilerin kenarında duran eski antrenörü Wiegand, onu onayladığını gösteren bir işaret yapıyor eliyle, iyi, demek ki Bert bir plana uygun olarak koşuyor, ancak mağlubiyet zamanı geldiğinde planlar işe yarar mı? Neyse ki çılgınlığı bulaşıcı değil, onun öne geçmesine izin veriyorlar, çünkü bir anlamı olmayan atağının bedelini ödeyeceğini biliyorlar. Bert'in hemen ardından gelen Seaborne bunun farkında ve pistlerin kırmızı saçlı, çilli kurnaz tilkisi Hellström, sakın bir şekilde koşan İsveçli, ikisi de bunu biliyor.. Stadyumun üzerinde homurtulu daireler çizen çift kanatlı uçağın rüzgârda dalgalanan reklam bandı:

“Pipo içenler neden başarılıdır?” Rüzgâr uçağı sallıyor, gölgesi çim alanda, koşucuların üstünde dolaşüyor. Bert ikinci dönemece giriyor. İtalyan koşucu Musso gülümsüyor, görüyorum, pervasız yüzünde koşu başladığından beri kimin galip olacağını biliyormuş gibi bir ifade var. Yoksa yalnızca sırtıyor mu? Belki de zorlanmanın yarattığı donuk bir ifade, ne olduğunu daha sonra anlayacağım, çok daha sonra. Henüz ilk turdalar, oysa koşulması gereken yirmi beş tur var. Alkışlar şimdiden mi başladı? Evet, bariyerlerden öne eğiliyorlar, alkışlar fısıkyeden çıkan sular gibi piste dökülüyor, Bert omzuna doğru eğdiği başıyla öne geçerken vahşi sesler, çığlıklar duyuluyor. Ah, onu henüz unutmamışlar, başarılarını, onlara bağışladığı esrik mutlulukları... Ona her baktıklarında zafer kavramını düşünmeye alışmışlar. Ama kaybederse –kaybedecek, kaybetmeli–, onları hayal kırıklığına uğratırsa ne yapacaklar? Ritola gibi, Kuscozinski gibi onu da unutacaklar mı? Evet, unutacaklar, çabucak ve dönüşü olmayan bir şekilde, onlar için yalnızca son koşunun önemi var, bir koşucu son koşusuyla eşdeğer, şimdi alkışlarıyla onun peşine düşüyorlar, Bert onların alıştıkları durumdan vazgeçmek zorunda kalmamaları için, bu kez de onlar için kazanmak zorunda... Yalnızca son koşunun önemi var. Oysa hatırlıyorum, onun ilk kez nasıl koştuğunu hâlâ görüyorum, asla unutmayacağım, tutsak kampındaki sakin akşamları, rüzgârın sessizliğini, yorgunluğu, en çok da siyah su hendekleriyle bölünmüş ve yeşil kabarık setlerle sınırlanmış, ardında denizin hiç durmaksızın aynı tekdüzelikte uğuldadığı o düz araziye. Schleswig-Holstein'daydık, Husum pek uzakta değildi ve biz, mide hastalarından, diyet savaşçılarından oluşan bir bölük, çayıra yayılmış çadırlarımızın önünde, miskin bir ufuk ve dört genç nöbetçi tarafından çevrelenmiş olarak yatıyorduk. Bert ve ben kayıptık, birliklerimizi kay-

betmiştik ya da birliklerimiz bizi kaybetmişti, gerçi pek de önemi yoktu bunun... Bir jip, bizi tozlu bir köprü-nün üzerinden art arda toplayarak düzenli bir tutsak kampına, diyet kahramanlarının yanına götürmüştü. Savaşın bitmiş olmasına rağmen, kayıt için bir çadırları vardı hâlâ, yazıcının her yanı dökülen, tamire muhtaç çadırı... Kızkuşları, çayırı kirli mantarlar gibi kaplayan çadırların üstünde açılar çizerek uçuşuyor, bezgince kanat çırpıyorlardı. Kayıt masasına giderek yatağına uzanmış, yüzü lekelerle dolu mide hastası yazıcıyı selamlamıştık. “Yiyecek istemediğiniz sürece size hiçbir itirazım yok!” demiş, ardından da sinek kovalar gibi elini sallamıştı. Mide hastası bölük başçavuşu bizi çadırın girişinde bekliyordu, yatacak iki yer göstermişti... Baş başa verip uyuduk, Bert iki gün ve iki gece uyumuştı, uyurken inlediğini duyuyordum, gergin yüzünde derin bir yorgunluğun gölgesiyle korku dolu bir savunma, reddetme ve itiraz ifadesi vardı. Nasıl da yavaş soluk alıyordu... Çelimsiz göğsü hiç kıpırdamıyor gibiydi. Elleri bedeninin iki yanında gevşekçe duruyordu, parmakları içe kıvrılmıştı. Onu tam bir yenilgiyle, istemsiz bir şekilde uyutan yorgunluk nasıl da büyük olmalıydı! Uykusu dilsiz bir teslimiyetti... Yanında yatıyordum, soluk alıp vermesine kulak kabartıyor, devam edememesinden kaygılanıyordum. Gün boyu çadırın tavanına bakıp ani hareketlerle tavana tırmanan atsineklerini izlerken, ara sıra ona göz attığımda genç yüzündeki çökmüslüğü görmek korkutuyordu beni. Dışarda, ılık güneşin altında, tuzlu havada diyet savaşçıları oturuyor ve sonu gelmek bilmeyen konuşmaları dinliyorlardı, anlatacak bir şeyleri olan ya da olduğunu sanan herkes konuşmalar yapıyordu. Ah, çadırın arkasından gelen sesleri hâlâ duyar gibiyim... Heinrich Heine’yi titizlikle eleştiren Alman dili uzmanını, pratikteki deneyimlerini tüm bölük avukat olacakmış gibi ay-

rıntılarıyla anlatan boşanma avukatını, evet, günün birinde tüm bölüğün gözlerini çekik yapmasından korktuğum Japon dili uzmanının cıvıldaayan sesini... Bert arada bir uyanıp gözlerini açarak dışardaki konuşmalara kulak kabarttığında onu canlandırmak, teşvik etmek için gülümseyerek birlikte dışarı çıkmayı öneriyordum, ama uysalca başını sallayarak reddediyor, yeniden uykuya dalıyordu. İniltilerini duyuyor, bazen yüzünde korku dolu bir savunmanın izlerini görüyordum... Sabun ve bisküvi, evet, yazıcı sabun ve bisküvi vermek üzere bizi dışarı çağırdığında, Bert ilk kez ayağa kalkmış, keçeleşmiş battaniyesini katlayıp çadırdan çıkmıştı. Soğuk bir sabahı, güneş henüz solgundu, ayaklarımızın altındaki çayır ıslak ve yumuşaktı. Bert yeşil alanı bölen su hendeklerinden birine doğru uzaklaştı, aceleyle kazağını ve gömleğini sıyırıp İngiliz nöbetçinin bakışları altında bir anlık duraksamanın ardından sert hareketlerle ve keyifle yıkanmaya başladı. Sonra geri geldi, çadırın önünde kurulanıp giyindi ve “Şimdi sıra bisküvilerde!” dedi. Kayıt çadırının önünde dizilerek sessizce sıramızın gelmesini bekledik, sıra tam bize geldiğinde yazıcı bisküvi dağıtan iriyarı görevliye işaret ederek “Yarım porsiyon!” dedi, yarım porsiyon aldık. Bisküvi ve sabunlarımızla birlikte uzaklaşarak soğuk sabaha karıştırdık, bisküviler yenilirken çıkan sesler ve çıtırtılar tüm çevreyi kaplamıştı, sanki çayırdaki tüm tavşanlar yemek yeme yarışı yapıyordu. Her yerde bisküvi yeniyordu, oturarak, yatarak, hatta yürüyerek... Çadırımıza döndüğümüzde Bert’in elinde yalnızca kuşkuyla kokladığı gri renkli sabun kalmıştı, sonra birdenbire onu da fırlatıp siyah su hendeğine attı. Aç olduğunu görüyordum... Birlikte diyet kahramanlarının küçük ateşler yakarak ısırganotlarını pişirdikleri yere gittik, ısırgan çorbası, çamurumsu ısırgan lapası... Isırganları bisküvilerle birlikte

pişirmeyi deneyenler de vardı. Bert hamarat ısırgan aşçıların izledi, onları selamladı, ama çağrılarını geri çevirdi. Yeşil, yalnızca yeşil vardı çevremizde, koyu bir yeşilin içindeydik, derin ufkun ışıkları yeşildi, yemek kaplarının rengi bile yeşile dönüşmüştü... Çayırın çevresinde çürümüş kazıklarla desteklenen paslı dikenli telden bir çit vardı, her akşam bu çit boyunca yürüyorduk. Bert dikenli tellere takılmış at kıllarını dikkatle çözüp cebine koyuyor, çadıra döndükten sonra da bu kılları örerek sopanın ucuna takılacak bir ağ yapıyordu. Hendeklerin çevresinde yaptığı yürüyüşlerde ona eşlik ediyordum, at kıllarından ördüğü ağa bakarken yüzünde aydınlık bir beklenti oluyordu. Ona her şeyi unutturan umuttu bu, çadırları, açlığı ve uykularında karşı çıktığı her şeyi... Hendeklerin çevresinde ağır ağır dolaşıp balçıklı zemini yoklarken hep yanındaydım. Otların arasında adeta süzülerek akar gibi hiç sarsılmadan, gürültü çıkarmadan hareket ediyordu. Bert, Polonya sınırındaki ormanlardan geliyordu, Polonyalı salıcılardan ağları çevirip balık yakalamayı öğrenmişti. “Balığı ağa her zaman önden sokmalısın,” diyordu, bunun nedenini anlıyordum. Balığın arkasında hareket eden bir şey olduğunda, kaçma içgüdüsüyle ileriye fırlıyor ve ağa girmiyordu, çünkü balık için tehlike her zaman arkadan geliyordu. Ağ başına geçtiğinde ise sessizce yerinde duruyordu, ama ağın balığa değmemesi gerekiyordu... Bert işaret edince yanına sokulmuştum, çukuru örten yeşil otların altında ağzı ördek gagasına benzeyen bir turna balığı vardı. Bert önce ağı ağzına götürerek ıslatmış, ardından suya indirmiş, balığın başının önünde birkaç saniye tuttuktan sonra hızla çekmişti. Bana göz kırparak çırpınan balığı çayırın ortasına fırlatıp atıvermiş, sonra da iki eliyle birden tutup bakmıştı. Küçük turna balığı, güneşin altında parlıyordu. Bert, tek bir sözcük söylemeden balığı hendeğe ge-

ri götürüp suya bırakmıştı... Turna balığı açlığınıza çare olmamıştı belki, ama varlığı Bert'in açlığını bastırmıştı en azından. Bert onu öldürmemişti, bir süre suda tuttuktan sonra avuçlarında hızla çırpan balığın kaçmasına izin vermişti. Hayır, öldürmemişti onu. Günlerce hendeklerin çevresinde dolaşmayı sürdürmüştük, yılan balıkları yerlerinde durmuyor, çamurlu zeminde yavaş yavaş dolaşıyorlardı. Her seferinde, Bert ağı tükürüğüyle ıslatıp suya daldırınca ürkererek çamurun içine kaçıyorlardı, kırbacımsı yüzgeçlerinin devinimi, suda siyah bulutlar oluştuyordu. Kabarcıklar, sarsıntılarla suyun yüzeyine yükselip gevşek çamur dibe çökerek miskinçe süzülürken, Bert beni oradan uzaklaştırıyordu, çünkü yılan balığının kendini güvende hissettiği çamurdan ancak karanlıkta ayrılacağını biliyordu. Hendeklerdeki turna balıkları çok küçüktü, yılan balıkları elimizden kaçıp kurtuluyordu. Günler bisküvi ve beklentiyle geçerken açlığın Bert'in yüz çizgilerini keskinleştirdiğini görüyordum. İki kez setin alt kısmına, turba göletine gitmeyi denedik, Bert orada daha büyük bir turna balığı bulacağına inanıyordu, nöbetçi den iki kez bizi bırakmasını istedik, gerekli görüyorsa bize eşlik edebileceğini söyledik, ama genç nöbetçi kederle bakarak başını salladı, evet, kendisinin de uyması gereken bir yasağı uyguluyordu bize. Balık bulamayınca çaresizlik içinde taze eyirotu arıyor, çayıra uzanan yolun üzerinden tozlu ısırganotları toplayıp yıkayarak Bert'in içine bisküvileri de kattığı yeşil bir lapa pişiriyorduk, evet, yedikten sonra da adeta içimizde bir şeylerin patlayacağı korkusuyla sessizce birbirimize bakarak bekliyorduk. Ne ilkbahardı ama... Gökyüzünde tek bir bulut yoktu, rengi buğulanmış bir balığın derisi gibi soluk maviydi, bentin yeşil yükseltilerinin arkasında görmediğimiz, ama orada olduğunu bildiğimiz deniz vardı. Kokusunu duyuyor, dalgaların tekdüze gü-

rültüsünü, birbirine çarpan taşların sesini dinliyorduk. Çadırların arasında hüküm süren uyum, mutlak bir paydosun uyumu, yakılan küçük ateşlerden yükselen barışçıl dumanlar... Bert boşanma avukatı olmak istemiyordu, benim de Japon dili uzmanı olmaya hiç niyetim yoktu, çadırdaki yatarak dışardaki konuşmaları dinlerken atsineklerini izliyor, yalpalayarak tavana çarpan yabanarılarının vızıltısını dinliyorduk. Özellikle geceleri, Bert'in sorgulayan gözlerle beni izlediğini fark ediyordum, gözleri çadırın karanlığında parlıyordu, hareketsizdi, soluğunu yüzümde hissediyor, kollarının arasından uzun uzun bana bakarken, uyur gibi yapıyordum... Sonra bir sabah –her sabah gün ağarırken uyandırılıp çadırlardan dışarı çıkarılıyorduk–, onun çitin dışında duran iki tanka korkuyla baktığını gördüm. Tankların namluları çadırlara çevriliydi. Sıraya girerek soyunmamız gerekiyordu ve biz diyet kahramanları, soğuktan donarak sisli sabahın içinde dururken tanklardan birinden çıkan bıyıklı subay yanımıza gelerek kollarımızı havaya kaldırmamızı istedi, ardından da koltukaltlarımıza dikkatle bakarak sıraların önünden geçmeye başladı. Bert yanımda duruyor, tüm bedeni ve ince dudakları nefretle titrerken sürekli tanklara bakıyordu, kaçmak için bir fırsat arıyormuş gibiydi... Subay hiç kimsenin yüzüne bakmadan ağır ağır kontrolünü sürdürdü, tutsakların koltukaltlarını kontrol ettiğini, hoşnutlukla başını sallamasını hâlâ görür gibiyim... Bert ince dudaklarını sımsıkı kapatmış bekliyordu, boyun kasları gerilmişti, o sırada binbaşı –evet, bir binbaşydı– yanımıza geldi, Bert'in önünde durdu, uzun, çok uzun durdu ya da bana öyle geldi, böyle düşündüm, hayır, hiçbir şey düşünmedim, yalnızca binbaşının yüzüne baktım, kendini kusursuz hissetmenin rahatlığı, yüzüne damgasını vurmuştu sanki, uzun çenesi, araştırıcı gözleri... Evet, bu gözler Bert'in üzerinde, onun

çelimsiz göğsünde durunca sakinleşti. Alçak bir sesle “Adınız?” diye soruşunu duydum, hemen ardından da Bert’in yanıtını, İngiliz binbaşı ona bir süre baktıktan sonra aniden uzaklaşverdi. Kan grubunun işareti olan küçük izleri arıyordu –bunu sonradan öğrenmişim–, ancak aramızdan kimsede bu izler yoktu. Binbaşı tanklarıyla birlikte gözden kayboldu... O gün Bert hiç konuşmadı, hiçbir şey yemedi, gözlerini tavana dikerek çadırda yattı, akşam da aynı şekilde yatmaya devam etti, kolları başının altında kenetlenmiş, getirdiğim ısır-ganotu lapasına hiç dokunmadan. Gece boyunca gözle-ri yanı başımda parlarken yine beni izlediğini seziyor, bir şey beklediğini ya da umduğunu hissediyordum, ama hiçbir şey söylemeyip gözlerim yarı kapalı, yanın-da yatmaya devam ettim... Bir ara parıldayan gözlerini üstümde hissedince korkuya kapıldım, yerinden doğ-rulup sessizce yaklaşarak yüzüme doğru uzanmıştı. “Uyuyor musun?” diye sordu, uyanık olduğumu gör-mesine rağmen. Sonra fısıldayan sesi, ah, fısıldayabili-yordu, belki o anda fısıldamak zorundaydı, bunu yap-ması kolay değildi, hayır, büyük olasılıkla karanlık yü-zümü gizlediği için yapabiliyordu. Kendi yarattığı ses-siz bir dehşet... “Tankla beni almaya geldiklerini san-mıştım,” dedi, bir süre sonra bir ad fısıldadı, ses çıkar-madım, gözleri hâlâ üzerimdeydi, sanki uzaklardan bir yanıt bekler gibi kulak kabarttı, ama Viktor –söylediği ad buydu– onu yanıtlayamadı. Viktor da Bert gibi Po-lonya sınırındaki ormanlardandı, ikisi de Grabowen’de büyümüşlerdi, ülkelerinin o büyük yalnızlığında hep birlikteydiler, okulda, bölüklerinde, her yerde. Birlikte oldukları zamanları, sözcüklere gereksinim duymadan oluşan, tüm duvarları aşabilen, birlikte düşünmelerini ve anlaşmalarını sağlayan o saf, katışıksız arkadaşlık-larını anlatışını hâlâ duyuyorum. Ne tuhaf, Bert’i ilk kez o tozlu köprünün üstünde, jipin bizi bulduğu yerde

gördüğüm anda onun asker kaçağı olduğunu düşünmüştüm ve Bert aynı şeyi fısıldıyordu şimdi... Savaşın bitmesinden birkaç hafta önce bir gece Viktor'la birlikte kuzeyden, Danimarka'daki komutanlarının işkencesinden kurtulmak için nasıl kaçtıklarını anlattı. Silahları yanlarındaydı, ormanlardan gelmişler ve yine ormanlara sığınmışlardı... Gün boyunca yeşilliklerin içinde nöbetleşe uyuyor, geceleri güneye doğru yol alıyorlardı. Bulundukları yerin ve onları izleyenlerle aralarındaki mesafenin her an farkındaydılar. Ekmek, doğal şeker ve çiğ balıkla besleniyorlardı. Sonra, bir pazar günü olmalıydı, evet, Bert pazar olduğunu söylemişti, çünkü kaçmaya başladıklarından beri ilk kez tıraş olmuşlardı, durgun göl, karşıdaki ıssız sahil, arama yapan askerler ve bir anda onları işaret eden bir el, uyarı çağrıları, gürültülü adımlar ve sonunda silah sesleri. Şaşkınlık, panik, koşarken birdenbire duraklayan Viktor'un şahlanarak döndükten sonra yere savrulan bedeni, yüzünde beliren acı dolu şaşkınlık ifadesi. Yalnızca "Kahretsin!" diyebilmiş ve afallamış gözlerle Bert'e bakmıştı. Orada öylece yatmasının ve kendi başına ayağa kalkamamasının açıklamasını bekler gibiydi... Yine de Bert'ten daha hızlı ve kesin bir şekilde neler olduğunu kavramıştı, ciğeri kor gibi yanıyordu ve önce gözleriyle, ardından da sözleriyle Bert'ten ormanlara gelmeden önce verdikleri kararı uygulamasını istedi. Evet, onların arkadaşlıkları öylesine ileriye ki, birbirlerini ölü ya da diri düşmanın eline bırakmamaya söz vermişlerdi. Viktor güçlkle başını salladı, sabırsız bir beklenti içindeydi, ama Bert duraksadı, Viktor önünde yatarken otomatik tüfeğin emniyetini bir türlü açamadı. Viktor, nasıl da titreyerek namluyu tutup göğsüne dayamış, sonra bir anda ağzına sokarak emredercesine başını sallamıştı! Ah, bu sözü verirken günün birinde yerine getirmek zorunda kalacaklarını asla düşünme-

mişlerdi... Viktor topuklarını sabırsızlıkla yere vuruyordu. "Çek tetiği!" dedi, "Ne bekliyorsun?" Bert emniyeti açtı, evet, yaptı, ama peşlerindeki ayak sesleri ve teslim ol çağrıları gölün bu tarafından duyuluyordu, bir silah sesi yerlerini hemen belli edebilirdi. Viktor'un silahının yeşilliklerde, ağaç gövdelerinin arasında olduğunu gördü, ama silahı almadı, kendi silahını da yeşilliklerin arasına bıraktı. Viktor'un aşağılayan bakışları, evet, aşağılamaya gücü vardı henüz... Bert bu bakışa karşı duramadı, peşlerindeki giderek yaklaşıyordu, Viktor başını hafifçe sallayarak onaylarken süngüsünü çekti, onun kirli ceketini açıp gömleğini yukarı sıyırdı, süngünün soğuk mavimsi ucunu saplarken Viktor'un beyaz teninin ısıltısını gördü. Bert sözünü yerine getirirken Viktor gözlerini kocaman açmış, gülümsüyordu... Çadırın karanlığında çıt çıkarmadan Bert'i dinlerken soluğu üstümdeydi, parlayan gözleri her yere hâkim olan acımasız sessizlikte benden bir şey bekliyordu, ama tek sözcük söyleyemedim. Her şeyi anlatmaya karar vermeden önce geceler boyu beni nasıl izlediğini düşünmem gerekiyordu, sonunda "Şimdi ne olacak?" diye sorduğunda, "Haydi oğlum, artık uyuyalım," dedim. O gece Bert uyudu, sabaha dek uyudu, onu uyandırdığımda ise bana bir yabancı gibi bakıyordu... Öyle de kaldı, hendekler boyunca tek başına dolaşır, ısırganlarını tek başına hazırlıyor, bu çayırdaki mümkün olabildiği kadar kendi yolundan gidiyordu. Herkesten kaçıyor, özellikle de benden kaçıyor, bana karşı belli belirsiz bir düşmanlık beslediğini hissediyordum bazen. Artık konferanslara da katılıyor, yere çömelerek ya da en arka sıraya uzanarak konuşmaları sessizce izliyordu. Konferanslarda, ötekilerin önünde kendinden emindi, bunun farkına varmıştı. Onunla konuşmaya çabalamaktan vazgeçmişim, sorularımı kayıtsızca yanıtlayıp önerilerimi geri çeviri-

yor, düşüncelerimiz uyuştuğunda ise, henüz konuşma bitmeden görüşünü değiştiriyordu. Bert'i sık sık tarlaya giden dar yolun önündeki hendeklerden birinin başında otururken görüyordum. Elindeki sopayla çamurlu su birikintilerini, yeşil yeşil parlayan ördek pisliklerini karıştırıyordu, evet, onu öylece bırakıyordum, ilgilenemeyecek kadar yorulmuştum artık... Bisküviler, konferanslar, hiçbir şey neler olacağına dair bir ipucu vermiyordu ve olay başladığında, çoğumuz durumun ciddiyetini kavrayamamış ya da olup bitenlere bir anlam verememiştik. Her şey akşamın alacakaranlığında başlamıştı, kabarık setin altında gölgeler vardı, denizden gelen kuşlar turba göletindeki sazlıklara iniyor, çadırların üzerinde sürekli hareket eden sivrisinek sürüleri dolaşıyordu. Tüm diyet kahramanları sıraya girmiştik, yüzü lekelerle dolu mide hastası yazıcı sabunları, bisküvileri ve havayı dikkatli tüketmemiz konusunda bizi uyarıyordu. Kampın dışındaki hendeklerde duran nöbetçiler, balıkçılar gibi hareketsizdi. Yazıcı konuşmaya devam ederken, Bert birdenbire sırayı terk etti. Hiçbir uyarıya kulak asmadı, başını çevirmedi, sakin adımlarla çayırda yürümeye başladı, hepimiz suskunlukla onu izlerken en ufak bir telaş, korku ya da heyecan belirtisi göstermeden bizim için sınır sayılan dikenli tele doğru ilerledi. İlk nöbetçi ondan yüz, belki de yüz elli metre ilerdeydi, ancak ne bu mesafe ne de başarıma şansının olup olmaması Bert'in umurunda değil gibiydi, dikenli telin altından sürünerek geçti, hendegın üstünden atladı ve sonra, evet, sonra onu ilk kez koşarken gördüm... İki nöbetçi kısa bir duraksamanın ardından, şaşkınlıkları geçer geçmez peşine düştüler, Bert koşuyordu, bedeninin üst kısmı hafifçe öne eğilmiş, kolları yukarıya kıvrılmış, çekiç gibi adımlarla, sert yeşil çalıların üzerinden, bazen çukurlarda tökezleyerek... Böylece turba göletine kadar koştu, karşısına

bir su birikintisi çıkınca aniden yavaşladı. Her yeri ıslanmıştı, ayaklarının altında ezilen ölü sazların çıtırtıları duyuldu, dört bir yanından kanat çırparak havalandıran deniz kuşlarının keskin çığlıkları çevreyi sardı. Uyaran ve yakınan seslerle Bert'in üzerinde daireler çizdiler, bazıları öylesine yaklaştı ki, sanki alacakaranlığın içinden beyaz mermiler yağıyordu. Sonra keskin dönüşlerle dimdik yukarı yükseldiler, yeniden üstünde daireler çizdiler. Bir çığlık bulutu gibiydiler... Ateş etmediler, hayır, nöbetçiler ona ateş etmediler, biz ise durduk ve bekledik, Bert aradaki mesafeyi giderek açıyordu, artık ateş etmeleri gerekiyordu, hâlâ ne bekliyorlardı? Setin öteki tarafında, tüm yolların bitip denizin başladığı yerde kapana kısılmasını ya da bataklığa gömülüp kalmasını mı? Silahları ellerindeydi... Bert göletteki kokuşmuş suya atlayıp gözden kayboldu ve karşı taraftaki sazların arasından tekrar göründü, suda titreşimler oldu, Bert sürünerek dışarı çıktı, soluk soluğa, dayanılmaz bir yavaşlıkla... O anda her şeyin bittiğini düşünmüştük, ama yeniden doğrulup setin çıkıntısı boyunca koşmaya devam etti, giderek daha sert, daha gürültülü adımlarla... Artık vurmaları gerekiyordu! Bert, setin arkasındaki yokuştaydı şimdi. Akşamın alacakaranlığına karşı uçar gibi koşan bir silüet, evet, hâlâ koşuyordu, bir kolu eğik olarak aşağıya uzanmış... Art arda iki atış, başarısız bir başlangıç ve ikinci atış, yerlerinize! Göletin önünde duran iki nöbetçi ona ateş etmişti. Üçüncü silah sesinin ardından yere düştü, setin denize eğimli tarafına doğru devrildi. Onu koşarken ilk kez görüyordum, daha sonra çadıra döndüğümde yatağımın altında benim için bıraktığı bisküvileri buldum... Bu rüzgâr, tribünlerin üzerinden eserken bez pankartı dış çizgilere doğru şişiren ve sekiz koşucuyu görünmez bir yumruk gibi yakalayan bu deli rüzgâr, hayır, Bert kazanmayacak, ne bu kez ne de başka bir

zaman, şu anda dönemeçten on iki metre avantajla çıkıp beyaz giysili bir hakemin tahta levhayla gösterdiği üçüncü tura başlamış olsa da. Onu bu yarışa sokmak bir hataydı. Fazla yaşlı, tükenmiş ve işi bitmiş, yaptığı atak umutsuzluğun atağıydı, bu tempoyu koruyamayacak. Onuncu turdan sonra kötüleyecek, geride kalacak ve işi bitecek, son koşusu, onun son dersi olacak. Bazı yolların dönüşü yoktur, istesen de dönemezsin. Yazımda ondan söz ederim belki, bu eski dersi, beyazın üzerindeki siyah kadar kesin olarak anlaması ve hiç unutmaması için bunu yapmalıyım belki de. Olan oldu bir kez! Adımları güçlü ama ağır, şimdi yavaşlayarak tempoyu düşürmesi gerekiyor, evet, o da farkına vardı, koşma biçimini değiştirdi, ayaklarını yerden daha yumuşak çekiyor ve şimdi geliyor, geliyor, alkışlar gelişini önceden haber veriyor, alkışlar onu zorluyor. Orada, soluk alışını duyuyorum, yüzü adeta işkence görüyor-muşçasına darmadağın. Uykulara eşlik eden çekiç gibi adım sesleri, ensede hissedilen yakıcı korku, ölmek üzere olan bir balığinkini andıran donuk gözler... Koşularının çoğunun ona verdiği bunlardı, Bert'in koşusu ölümüne bir koşuydu sanki. Yine de hiçbir zaman Zapotek gibi olmadı, her yarışta bir kurbanın bakışlarıyla ve tıslayan soluğuyla, üstünde adeta kanatlı bir celledin, zaman celladının kılıcı salınıyormuş gibi koşan Zapotek kadar kötü görünmedi. Evet, en dayanıklı atlet bile dili dışarda koşturan, yüzünü buruşturup kaşlarını çattıran, onu korku dolu bir paniğe sürükleyen ve her an yığılıp kalarak öleceği duygusunu yaratan zaman celladı – kovaladığı habere bile zaman bırakmadan... Hayır, Bert pisti savaş alanına çevirmiyor, yenilgisi kaçınılmaz olsa bile. On bin metre Avrupa koşusunun yeni rekortmeninin adı Bert Buchner olmayacak. Adımları ıslak pistten küçük parçalar kopartıyor, hafifçe öne doğru eğilerek koşuyor, kendine özgü bir tempo

tutturuyor, adımlarını Hellström'e göre yere daha yakın çekiyor, ritmi daha enerjik, daha güçlü. Şimdi Hellström geliyor, öne çıkıyor ve Bert'in on iki ya da on beş metre arkasında, ön gruptaki yerini alıyor. İsveçli atlet nasıl da rahat koşuyor, akıcı bir zarafetle, adımlarını daha yüksek atıyor, bacağına tümüyle çeviriyor, hiç gergin görünmüyor, yüzünde koşmanın özgürlüğü var. Ancak şimdi Musso ilerliyor, İtalya için koşan meşin renkli adam. Bert üçüncü turun ilk dönemecine girerken Musso öne çıkıyor, İngiltereli atletik taktisyen Seaborne'u ve Hellström'ü geçiyor. Artık Musso önde, ama Bert'in arkasındaki grup hâlâ bir arada. Beş bin metrede bronz madalya sahibi İsviçreli postacı Megerlein, ikiz gibi görünen Danimarkalı Christensen ve Knudsen'in önünde koşuyor, en sonda ise kıvrırcık saçlı, adaleli Romen Opris. Henüz hiçbir şey belli değil. Koşuya kalın derili Finli Rautavaara da katılmış olsaydı -tüm yaşamı boyunca yalnızca bir kez tramvaya binmiş olmalı!- o zaman ilk üç derecenin sahiplerinden biri belli olurdu, ama Rautavaara katılamadı, suskun atlet şimdi onu ormanlarına, babasına götürecek uçağın içinde. Elemelerde bu yılın dünya çapındaki en iyi derecesini yaptığı sırada, devrilen bir ağacın altında kalan babasına gidiyor. Telgrafla gelen kötü haberi ondan saklayamadılar... İç kenarda duran Wiegand, Bert'e seslenerek ara süreyi bildiriyor, bu rüzgâr için mükemmel bir süre, ama başlangıç önemli değildir, ölüm çok daha sonra başlar, ayaklar ağırlaşp hissizleşince ve güvenilmez olunca, koşuyu taşıyamaz hale gelip tam tersine engellemeye başlayınca, öyle ki insan ayaklarından kurtulmayı ister, tıpkı kapana kısılan ayağını ısırarak koparıp atan tilki gibi... Şiddetli rüzgâr ciritçilerin cesaretlerini kırıyor, onlar da rüzgâra karşı kendi yarışlarına başladılar, evet, ilk turda hemen hemen hepsi Fin stiliyle atıyorlar, hız alma çapraz koşu-atış, ciriti be-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

denlerine çok yakın tutarak arkaya götürüyorlar, iyice gerilip başlarını öne uzatıyorlar, cirit yükseliyor, esnek bir atış, havada sallanıyor ve rüzgâr onu kavrayana dek titreşiyor. Sertçe yolundan dışarı savruluyor, aşağı inerek ışıltılı çimenlere düşüyor, ama zemine saplanmıyor. Hakemler birkaç kez deneseler de ölçemiyorlar, atış geçersiz. Yetmiş metre işaretinin hemen arkasında bir levha, bugüne kadar gerçekleşmiş olan en uzun atış mesafesini gösteriyor. Bu deneme ise on beş metreden daha fazla farkla, dünya rekorunu gösteren işaretin karşısında nasıl da umutsuz görünüyor... Bert turun on beş metresini koştı, öyle tahmin ediyorum, henüz on beş oldu, şimdi bez pankartın önünden geçiyor, zamanı tam gösteren bir saatin göz kamaştıran reklamı: "Dakik olanlar, her zaman başarılıdır!" Reklamın iddiası bu, evet, sanki yenilgi ve başarısızlık da dakik olmazmış gibi... Bayrakların asılı olduğu ipler boyalı direklere çarparken çıkan sesler tribünlere kadar ulaşıyor. Alkışlar Bert için organize oluyor, bir koro piste doğru onun adını seslenerek tezahürat yapıyor, adını ona doğru savuruyorlar, arkasından haykırıyorlar, daha şimdiden, insafsızca ve talepkâr... Bert'in koşusu yalnızca kendisine ait değil, bu koşu onların koşusu artık, Bert seçtikleri bir uygulayıcı, onun kendini bulduğu yerde, onlar da kendilerini bulacak... Ama Bert kaybedecek, bu tempoyu kaldıracak gücü yok. Son ataklarda hiçbir zaman kuvvetli değildi. Kazandığı tüm zaferleri, onu erkenden ötekilerden ayıran ilk ataklarına borçlu, sona yaklaştıkça metre metre geri vermek zorunda kalırsa da bunlar her zaman zafer için yeterliydi... Musso hâlâ hemen arkasındaki grubun başını çekiyor, birbirlerine çok yakınlar, adeta birbirlerini sürüklüyorlar. Yukarda, şeref tribününde büyük bir hareketlilik var, sallanan mendiller, reveranslar, belediye başkanı görünüyor, yüzü arabaya koşulmuş sadık bir ata benziyor,

eski partici, “İzninizle...” diye başlayarak seyircilere birkaç söz söyleyecek, devlet ve spor arasındaki sıkı, evet, sıkı bağları ifade etmek ve kanıtlamak için konuşacak, çünkü devlet sağlam kafanın sağlam gövdede bulunacağına inanıyor, daha yakından izlenince, bu inancı sürdürmesi gerekenlerin tümü, vesaire, vesaire... Ödül töreninde dinleyeceğiz. Cirit atışındaki hakemlerden biri ikinci geçişi kesiyor ve ciritlerin atış yö-
rüngesinin altından geçmek isteyen Bert’in antrenörü Wiegand’ı uyarıyor. Bir zamanlar Milano’da hakemlerden biri, cirit atıcılarının yarışları sırasında alanda koşarken, tek ve uzun bir çığlık duyulmuş, cirit güneşin battığı yönde, eğik olarak aşağıya düşerek hakemin sırtına, kürekkemiklerinin tam ortasına şiddetle saplanmıştı. Adam yıldırım hızıyla yüzükoyun yere yığıldığında, ciritin ucu hafifçe titreşiyordu... Bu resmi gazetede yayınlamak istememişlerdi o zaman, benim imzamanın olması da onları ikna etmemişti, oysa bilinçli getirmiştim resmi, güzeldi çünkü, merhametsiz bir güzellik içeriyordu. Bu resim sporun kendi köklerine döndüğü anı gösteriyordu, yere uzanmış kurbanın yerinde yeterince hızlı, yeterince dikkatli ve yeterince güçlü olmayan bir başkası da olabilirdi... Bert bir kolunu aşağıya salmış, böylece daha çok hava alabileceğine inanıyor. Ah, işe yaramayacak, koşusunun sonu belli, yenilgi olabilir yalnızca, onu ilk beş arasında saymayacağım, buna gerek kalmayacak... Ne zamandı? Ne zaman yazmıştım adını ilk kez? “Bert Buchner, rakipsiz galip”... O pazar, bir yaz günüydü, aşağıdaki limanda akıntıyla gelen küçük dalgalar, güneşte parlayan yağ bayrakları, yüzen iskelenin üzerinde gezintiye çıkmış insanlar, pazar giysileri, pazar saç modelleri, pazar yüz-
leri... Rıhtımdaki dumanların içinde soluk alır gibi usulca salınan feribotun üst katından onları izliyordum. Bezgin bir tavırla halatları çözen yaşlı zayıf tayfa,

telgraf makinelerinin sesi, feribot rıhtımdan uzaklaşarak akıntıya karşı dönerken geminin kış tarafından gelen iniltiler... Evet, bir pazar günüydü, akıntının tam ortasıydık, önce arkadan görmüştüm onu, başını, sırtını ve buruşuk ceketini. Önde duruyordu, burnun en ucunda, ellerini beyaz cilalı küpeşteye dayamış, feribotun köpükler çıkararak yardığı suya bakıyordu. Yıpranmış bir gemi aslanına benziyordu, kül sarısı uzun saçları omuzlarına dökülüyordu, pantolonu lekelili, yaka kıvrımları aşınmıştı. Kıpırtısız duruşuyla, işsiz bir geminin gemi aslanı izlenimini veriyordu. Hareket etmesini ve dönmesini bekledim, yüzünü görmek istiyordum. Burunda tek başına ve gözle görülür bir umutsuzlukla duran hırpani kılıklı adam, beni meraklandırmıştı, merakım giderek artıyordu, sonra hiç kıpırdamadan akıntıya bakan, sırtı bana dönük bu adam için çeşitli yüzler düşünmeye başladım. Badem gözlü pervasız bir karaborsacı, evine dönen bir gurbetçinin resmî görevlilerin karşısındaki boyun eğmişliği, hatta genç bir emekli... Akıntıyı çaprazlamasına geçtik, terk edilmiş bir liman havzasını, bir geminin yeşil enkaz şamandırasını arkamızda bırakarak köprünün altından devam ettik ve liman spor kulübünün bulunduğu, kavak ağaçlarıyla çevrili kanala girdik. Yazı işleri göndermişti beni buraya. O sıralar gazeteye gireli birkaç ay olmuştu henüz, Liman Aslanlarının dahili kulüp şampiyonaları hakkında yazacaktım, yerel ekte, üç sütun. Offf, o berbat koku, cetvelle çizilmiş gibi aynı hizada duran kavak ağaçlarına yaklaştığımızda duyduğumuz koku, herhangi bir koku değildi, belli belirsiz de değildi, hayır, mutlak ve keskindi. Alanın kara tarafındaki kutu biçimli tuğla yapıdan, balık işleme fabrikasından yükseliyor ve gözlerimin önünde renkler yaratıyordu, zehir yeşili, ağızları kapalı, kokuşmuş balık kafalarının yeşil pırıltısı... Telgraf makinelerinin sesi duyuldu, fe-

ribot durdu ve tam o anda, evet, o anda burunda duran adam yüzünü çevirdi. Bert'ti. Tutsak kampından kaçışından bu yana görüşmemiştik. Onu selamladım, omzuna bir yumruk attığımda gülümseyerek geri çekildi, pek şaşırmış görünmüyordu, benim kadar da çok sevinmemiştii sanki, selamımı gülümseyerek, ama gizlemeye çalıştığı bir kayıtsızlıkla karşıladı. Feribot kayar gibi usulca giderken basınçla oluşan dalgalar, kanalın eğimli taş kıyılarına sıçırıyordu. "Ara sıra bir tura çıkmak iyi geliyor," dedi, "insan kendini labirentte gibi hissediyor." Ama onu inmeye ikna ettiğim için, turu tamamlayamadı. Kulüp üyeleriyle arkadaşlarının arasında sıkışmış bir şekilde iskeleden indik, girişteki barakada basın kartımı gösterdim, Bert'in giriş ücretini ödedim ve Liman Sporcuları Kulübü'ne girdik. Seyirci sayısı fazla olmasa da gelenler umutlarıyla, heyecanlarıyla, anlayışları ve aile kavramlarıyla bu eksikliği gideriyordu. Her an yıkılacakmış gibi görünen tahta bariyerin önünde sporcuların sevgilileri, eşleri, üyelerin aileleri ve çocukları, kulübün eski tüfekleri, hamiler ve hayır kurumlarından gelenler... Evet, burası fakir, tanınmayan bir kulüptü, hiçbir radyo yayınında sözü edilmemiş, atletlerinin üzerine hiçbir kamera çevrilmemiş ve Katzenstein haricinde hiç kimse Alman şampiyonalarına seçilecek kadar başarılı olmamıştı. Katzenstein'in üç bin metre engellide dördüncülüğü vardı, bu yüzden de Başkan Krohnert yalnızca "Büyük Katzenstein"dan söz ediyordu. Alana girdik, tahta bariyere yaslandık. Kavakların hafif uğultusu, kanalın acı-tuzlu suyunun kokusuyla birlikte daha da yoğunlaşan o keskin koku, güneş ve umut... Bert yanımdaydı, onu kaçamak bakışlarla izliyordum. Yarışlar henüz başlamamıştı, ucuz mıcır döşeli piste beyaz çizgiler çiziliyor, iki adam uzun atlama havuzunu tırmıkla gevşetip düzeltiriyor, eski bir atlet yaylı lataları yüksek atlama stand-

larına taşıyordu. Nasıl bir yerdi burası? Zedelenmiş çimler, çürümüş atlama direkleri, atletizm pistinin kenarında büyük mıcır yığınları... Tanrım, tüm alan yara bere içinde, hiçbir makyajla düzeltilemeyecek yaşlı bir gazi gibi görünüyordu, ancak tüm köhneliğe rağmen yarış öncesinde hiçbir yerde, ama hiçbir yerde görmediğim sakın bir şenlik havası vardı burada. Ona sorular sormaya başladığımda, Bert ürpererek suskunluğuna son verdi, evet, kaçmayı başarmıştı, şimdi bir sirke fabrikasında kuryelik yapıyor ve lise bitirme sınavlarının telafisi için akşamları bir özel okula gidiyordu, çünkü savaş sırasında ona cömertçe vermiş oldukları lise bitirme diplomasının, gönderildiği boktan savaş kadar değeri vardı ancak. "Sonra da veterinerlik okumak istiyorum," dedi. Kendini pek rahat hissetmiyor gibiydi, bir fırsat bulabilseydi feribotun burnuna geri dönmeyi yeğlerdi, sürekli olarak iskeleye baktığını fark ediyordum, ama burası, feribotun seyrek uğradığı bir yerdi... Wiegand, tırmıkla düzeltilmiş uzun atlama havuzunda koşma ve atlama denemeleri yapan çocukları kovaladı. Sinirli bir şekilde saatine göz atarak ilerdeki kahverengi soyunma kabinlerine baktı ve başını salladı. Omzuna tahtalar yüklemiş bir genç, pistin beyaz çizgilerinin üstünde koşarken arkasından küfürler yağıdı. Az önce beyaz çizgiyi çeken adamların küfürleriydi bunlar, iki büklüm bir halde bacaklarının arasındaki ucu kesik sivri torbalardan tebeşir tozunu yere döküyorlardı, çikolatalı pastanın üstüne pudra şekerinden çizgiler çizen pastacılar gibi. Ansızın biri omzuma vurdu, döndüğümde Liman Sporcuları Kulübü Başkanı Krohnert'in gülümseyerek arkamda durduğunu gördüm. Dazlak, yuvarlak kafalı, geniş gözenekli biracı suratlı, kocaman kırmızı kulaklı bir adam... Soluk soluğaydı. "Bugün büyük bir gün olacak, beyler! İnanın bana!" dedi, ona inanıyordum... Arkasında kızı vardı. Thea'yı ilk

kez görüyordum, beyaz bluzlu, balıketinde, sessiz bir kızdı, henüz çok genç olduğu boynundan fark ediliyordu. Bert'le beni selamlarken boyun damarı atıyordu, tombul küçük elini bize sırayla uzatıp ürkek gözlerle bakarken, balık ağzına benzeyen ağzından mırıltı halinde, utangaç birkaç söz çıktı. Evet, Thea... Krohnert bizi soyunma odalarına doğru sürüklerken gemiyle rıhtım arasına düşen ve bu yüzden bir daha koşamayacak olan "Büyük Katzenstein"dan söz etti. Atlarken mesafeyi yanlış tahmin etmiş ve kayarak düşmüştü... Krohnert kabinlerde gözden kayboldu, Thea bizimle kaldı. Suskunluk, giderek artan suskunluk, arada bir utangaç ve güvensiz gülümsemeler... İkircimli iki turna balığı arasında bir çamça balığı! Sonunda kahverengi kabinlerde Krohnert'in sesi duyuldu, çatıyı yerinden uçuracak kadar güçlü bir fırtınanın sesiydi, atletlere gaz vererek onları kapıya doğru sürükledi, onlarla ilgilenmesi gereken hakemin yakasına yapıştı. "Yağmur mu yağacak?" diye sordu Bert, Thea'nın şemsiyesini göstererek, evet, yağacaktı, bugüne dek kulüp şampiyonalarında hep yağdığı için yine yağması gerekiyordu. Krohnert kabinlerden çıkıp zafer edasıyla yanıma geldi, önce beni tepeden tırnağa süzdü. Ayakkabı, pantolon derken sıra ellerime gelince duraksadı, bakışları elimde takılıp kalmıştı, elimde ya da tutsaklığımın sonunda elimin tazminatı olarak verdikleri metal kancada... Sonra biracı suratını üzgün bir ifadeyle Bert'e çevirdi. Mırıldanarak yeni bir değerlendirme yaptı, hâlâ gözlerimin önünde, hiçbir karşılığa izin vermeden, her türlü bahaneyi olanaksız kılan sesini duyuyorum: "Bugün büyük bir gün olacak delikanlı, inan bana! Bu yüzden de konuğum olacaksın!" Bert'in yüzündeki şaşkınlık, soluk alışı, duraksaması ve verdiği yanıtın Krohnert'in başını sallayarak itiraz etmesiyle kaybolup gidişi... "Anlaştık!" dedi Krohnert. "Neden ol-

masın?” diye ekledim, “Ah, evet!” dedi Thea şemsiyesini çevirerek. Bert umarsızca feribot iskelesine baktı. Kaldı, kalmak zorundaydı... Göğüs hizamıza gelen bariyerde, Thea suskun, aramızda –Krohnert onu korunması gereken bir paket gibi bize emanet etmişti–, liman sporcularının kulüp şampiyonasını böyle izledik. Yarışları izlerken kâğıt şapkalar bizi yakıcı güneşten koruyordu. Elemeler yoktu, yarı finaller de, her kategoride yalnızca final yarışları yapıldı. Atletler karşılaçıkları tehlikelerin farkındaydılar. Doğrudan finaller için savaşmış olmalarına rağmen, kimsenin bakışlarında yorgunluktan eser yoktu, ne galibiyetin hummalı sevinci ne de mağlubiyetin acısı... Bir yangın yerine benzeyen bu yoksul kulübün her köşesinde yalnızca yarışmanın keyfi çıkarılıyor ve oynanan oyunlarla yetiniliyordu, evet, genç kızların, kadınların ve çocukların yarıştan sonra alana hücum edip hem kaybedenleri hem de kazananları şımartarak, yalnızca yarışlara katıldıkları için tümünü içtenlikle kutlamalarını hâlâ hatırlıyorum, hayır, limandaki o pazar gününü, balık unu fabrikasının keskin kokusunda yapılan yarışları hiçbir zaman unutmayacağım. Etkileyici bir performans sergilenmedi, bir kulüp rekoru bile elde edilemedi, ama sporun bir trajedi olması gerekmediğini gördüm o gün... Saf bir bağıllık, atletlerin sevimli inadı, biçimsiz, yaşlı kadının bir atleti yüreklendiren seslenişi, “Adolf” diye sesleniyordu, “Adolf!” ve genç bir kızın nişanlısına teselli olarak bariyerden uzattığı bira şişesi. Bulutsuz günün yangını unutulmuştu, bu yarışta unutulmuştu. Bert, Krohnert’in yarışa katılma davetini bir daha hatırlamayacağını sanıyor, rahatlamış görünüyordu. Artık onu çağırmayacaklarına gerçekten inanıyordu, çünkü alan yarışları sona ermişti, cirit ve disk atışları bitmişti, gülle atışları da, ama Krohnert bir anda ortaya çıkıp talepkâr davetini yineledi: “Haydi delikanlı, şimdi

bize konuklarımızın neler yapabileceğini göster!" Bert, kendini savunurcasına başını sallayarak "Her şey çoktan bitti," dedi, ama Krohnert zafer edasıyla en önemli yarışa şimdi sıra geldiğini, birkaç dakika içinde "Katzenstein anısına beş bin metre koşusu"nun başlayacağını söyledi, evet, Liman Spor Kulübü'nün bir koşu geleneği vardı ve "Büyük Katzenstein" koşusu bunun en iyi kanıtıydı. Bert'in suskunluğundaki sitemi fark ettim. O anda benden nefret ediyordu, çünkü koşmak zorunda kalmasının suçlusu bendim. Krohnert, Bert'in daha önce koşup koşmadığını sorduğunda onun yerine ben yanıtladım: "Yalnızca kaçarken!" "En iyi o şekilde öğrenilir zaten," diye mırıldandı Krohnert, "daha iyi bir alıştırma yoktur!" Sonra da Bert'i alıp soyunma kabinine götürdü... Start, evet, startta Bert bir düzine koşucuyla birlikte duruyordu, Krohnert ona giysi ve çivili ayakkabılar bulmuştu, hatta bir de kırmızı bant. Uzun saçlarının yüzüne düşmesini önlemek için bantı Bert'in başına taktı. Bert'in yanında Horst Mevius vardı, uzun boylu, kıvrırcık saçlı, ciddi yüzlü genç. Horst gemi boyacısıydı, evet, bu koşunun favorisi oydu. "Kesinlikle Horst kazanacak," dedi Thea, çünkü Horst Büyük Katzenstein'in halefi sayılıyordu. Uzun boylu bu genç Liman Spor Kulübü'nde çok seviliyordu, bunu startın hemen ardından hissetmiştim, herkes ona sesleniyordu. İzleyicilerin favorisi starttan itibaren çok enerjikti, evet, rakiplerinden bir sınıf daha üstündü, ama bir kişiden kurtulamıyordu. Bert hemen arkasındaydı. Sekiz tur boyunca Horst önde giderek tempoyu belirledi, sonra Bert geldi, çekiç gibi, güç dolu, bedeni hafifçe öne eğilmiş... Horst sekiz turdan sonra bir ara atakla kendisini geçen rakibine gücünü kavrayamamanın şaşkınlığıyla ve sıkıntılı bir hayranlıkla bakarken, Bert onu sanki bir hareketin tam ortasında, rakibinin ensesinde hissettiği soluğundan büyülenmiş ya da in-

me inmişçesine, kaldırım taşı gibi ardında bıraktı. İzleyicilerin suskunluğu, soruları, Bert'in son koşucuyu geçip arayı açtıktan sonra da yavaşlamayıp adeta öfkeli bir hoşnutlukla koşmaya devam etmesine duydukları şaşkınlık... Evet, bu koşu bir intikam gibi görünüyordu, onu bu yarışa sokan Krohnert'e ve bana karşı bir intikam. Bert bağışlamamış, hepimize göstermişti... Seyirciler Horst'a seslenmeyi çoktan kesmişti, pistte yabancı bir idol vardı artık, bugüne kadar inandıkları kişiyi gözle görülür biçimde ardında bırakarak değer kazanan yabancı bir kral, evet, Bert koşusuyla seyircilerin favorisini devirmiş, herkesi sarsarak bağlılıklarını altüst etmişti... Bert yarışı iki yüz metreden daha fazla farkla kazandı, Horst'tan iki yüz metre önce hedefe ulaştı. Ona bakışları, takdirleri, adını sormaları, çevresinde bir çember oluşturarak tepeden tırnağa süzmeleri... Sonunda, en sonunda renksiz dudaklarıyla hedefe ulaşan Horst'un Bert'i ilk kutlayan kişi olmasına inanamamaları, duygu dolu alkışları... "Arkadaşınız olağanüstü koştu," dedi Thea. Süre hakemlerinin koşarak gelişleri hâlâ gözlerimin önünde, ellerinde kronometreler, süreleri karşılaştırdılar, gördüklerine inanamayıp tartıştılar ve sonunda anlaşıp birlikte Bert'in yanına gittiler, herkes bir şenlik havasında onun yanındaydı, süre hakemlerinden biri Bert'e kronometreyi uzatarak süreyi gösterdi. "Arkadaşınız tanıdığım en iyi koşucu," dedi Thea, "ödülü hak etti." Ama Bert'e ödülü vermediler, çünkü yönetmelikte bir konunun ödül alabilmesi öngörülmemiştir, bu yüzden de bronz koşucu heykeli eve götürmesi için Horst'a verildi... Ödül töreni, hâlâ hatırlıyorum, tören başlarken şişko Krohnert belgeleri ve ödülleri kolunun altına sıkıştırdığı sırada -gözenekleri genişlemiş yüzünde bir ışık vardı- güneş bir bulutun arkasında kayboldu, rüzgâr çıktı ve ardından yağmur başladı. Beklenmedik biçimde, bir baskın

gibi başladı, hepimiz bir anda sırlıslıkla olmuştuk... Daha sonra soyunma kabinlerine sığınıp katran kaplı çatıya düşen iri damlaların sesini dinleyerek feribotu bekledik. Bert yanımdaydı, bedenlerimizin sıcak buğusuyla dolmuş dar koridorda omzuma dayanmıştı. Solukları düzene girmiş, koşunun yorgunluğu geçmişti. Onu kutlamamıştım henüz, kabul etmemesinden korkuyordum. Birbirimize çok yakın durduğumuz halde, bakışlarıyla karşılaşmaya cesaretim yoktu. Sonunda kolumu tuttu, ama metal kancayı fark edince korkuyla bıraktı, bir süre sonra öteki koluma uzandı, elimi tutup usulca açarak “O kadar da kötü sayılmaz, dostum!” dedi, “Üzülme, kendimi çok iyi hissediyorum. Eğlenceli bir koşuydu, kendimi uzun süredir bu kadar iyi hissetmemiştim.” Yüzüne bakmadan, “Devam etmelisin,” dedim, “gerçekten Bert, iyi bir koşucu olabilirsin. Bırakmamalısın, yeni başlayan birinin bu denli göz doldurduğunu hiçbir koşuda görmemişim bugüne dek.” Bert yanıtlamadı... İskeledeki feribotun düdüğü sesi duyuldu, kalkıyordu. Yağmurun içinden yürüdük, su birikintilerinin üzerinden, atlama havuzunun çamurlu kumundan, atletlerin ve seyircilerin arasından... Thea’nın tahmini doğru çıkmıştı. Feribota en son Krohnert atladı, evrak çantası elindeydi, güverteye ayak basar basmaz da çevresine bakınarak aranmaya başladı, evet, Bert’i arıyordu, onu bacanın yanında buldu, yeniden –kim bilir kaçınıcı kez– kutladı ve kocaman bir mendille kafasını kurularken, nasıl olduğunu sorup onu kulübe, liman sporcularının lokaline davet etti: “Orada her şeyi konuşabiliriz.” Evet, her şeyi konuşabilmek için oraya gittik. Müthiş bir yerdi, ön tarafta öğle yemeği masası, arkada sürgülü bir kapıyla ayrılmış kulüp odası, rahat bir bira tapınağı... Sigara dumanından islenmiş duvarlarda kulübün onur belgeleri vardı, flamalar, madalyalar, renkli bantlar, gümüş renkli kar-

tondan çelenkler, fotoğraflar ve iğrenç bronz minyatür atletler, sonucu belirleyen hareketin ortasında donakalmış, atlarken ya da atarken, katlanılan zahmetin ve çabanın güçlüğüne kesinlikle açığa vurmayan, tersine diski sakince düşünüp taşınarak atan, çekiç atışını tam bir ifade yokluğuyla tamamlayan atletler... Yüzü akıllı bir fareye benzeyen yaşlı bir adam tümü hakkında bilgi verdi, adı Lunz'du, evet, kulüpteki adıyla Turnuva Babası Lunz. Sevimli bir ısrarla bizi bir köşeden ötekine çekiştirdi, unutulmaz galibiyetlerin hikâyelerini anlattı, hepsinde de bulunmuştu, tüm sonuçları biliyordu ve sonunda bize güvenerek "Maraton koşuları üzerine bir inceleme" yayınlamak istediğini söyledi: "Malzemeleri gözden geçirdim bile!" Wiegand da oradaydı, sayman Bötieführ de, sırayla Bert'le konuşuyorlardı, ama onlar konuştuğunda Bert daha da suskunlaşıyordu. Açlıktan fenalık geçirmek üzereydi ki, sonunda Krohnert ilgilenip bir parça lahanalı pırzola buldu... Hepsi de lokalleri gibi rahat insanlardı, Krohnert, Wiegand ve mutlu bir fare gibi bağdaş kurup oturan Turnuva Babası Lunz, yalnızca Bötieführ, köşeli yüzüyle ve ortadan ayrılıp ıslatılarak sıkıca taranmış saçlarıyla benim tarzım değildi. Ağzını her açtığında "Batı"dan söz ediyordu, onun Batısı beni kusturmak üzereydi ve elbette ki ona göre "yalnızca biz Almanlar sporun Batılı ruhunu kavramıştık"... Diş hekimi olan Bötieführ, hiç aktif spor yapmamıştı, ama Büyük Rudolf Harbig'i pistte izlediğinden beri hayatında spor olmadan yapamayacağını hissediyordu. Bötieführ, bu Batılı beceriksiz salak, bu... Hayır, Bert'in açlıktan başka hiçbir sorunu yoktu, yemeğini bitirdikten sonra da hararetli bir şekilde pazarlıklarını sürdürdüler. Yaptıkları pazarlıktan çok rekama benziyordu, kız tavlar gibi uğraştılar, kız da daha ikinci birada oltaya takıldı... Bert Liman Spor Kulübü'nün üyesiydi artık. Karşımda oturan Horst'u izli-

yordum, beni en çok Bert'in ilk koşusunda açık farkla yendiği bu adam ilgilendiriyordu. Ne söyleyecekti, nasıl davranacaktı, devrik kral, yenilen idol, uzun boylu bu genç birdenbire geri planda kalmakla nasıl başa çıkacaktı? Yüzüne baktım, hoşnut bir ifade gördüm. Masanın üzerinden Bert'e elini uzatıp onunla tokalaşırken "Bu kulüp sonunda gerçek bir kulüp olacak," dedi. Horst Mevius, iyi bir atletti... O akşam liman sporcularının ana karargâhında, mütevazı başarıların onur belgelerinin altında otururken yeni atletle yeni bir sezonun başlayacağını herkes hissediyordu, Bert rakiplerinin tanımadığı gizli bir kozdu. Kendileri de Bert'in yapabileceklerini ve rezervlerini bilmiyorlardı henüz... İhtiyar Lunz fare suratını kaldırarak onur köşesine doğru göz kırptı, yeni atlet, yeni ve daha değerli ödüller getirecek miydi? Daha büyük bir başarının hayalini, gerçek kılacak mıydı? Onun adı, kulübün tanınmayan adını limandan ötelere, güneş dolu stadyumlara, galibiyetlerin farklı dillerde duyurulduğu uğultulu arenalara götürecek miydi? Lunz'un gülümsemediğini gördüm, tuhaf bir kesinliğin gülümsemesi... "Galibiyet büyüktü, onu Atina'ya kim götürecekt?" Evet, 'Turnuva Babası Lunz galibiyeti kimin götüreceğini bilen ilk kişiydi. Thea ise, dolgun ve utangaç, kamışla gazoz içiyor, balık dudaklarının arasından tek bir sözcük çıkmıyordu, ama o Bert'i kendisi için keşfetmişti, tüm anne şefkatinin sahibi şimdiden Bert olmuştu. Krohnert, Bert'le daha sıkı bağlar kurmaya karar verdiğinde, kulüp lokalinde bir kapıcıya ihtiyaçları olduğunu bulana kadar uzun uzun düşündüler. Bert, evet, yalnızca Bert bu iş için gereken niteliklere sahipti, Thea başını sallayarak onayladı ve masanın üzerinde duran ellerini birleştirdi... Akşamın geç saatlerinde kulüp şampiyonasının kapanışı vardı, dans ve spor balosu, atletler, nişanlılarının ve eşlerinin yanında kendilerine çekidüzen

vermiş gibiydiler, kulübün eski tüfekleri, hamiler ve hayır kurumlarından gelenler göründü. Balonun bir de adı vardı: “Pistin çevresinde”. Masaları bir araya getirdiler ve antrenör Wiegand’ın herkesin katılacağı eğlencenin start atışını yapmasıyla “pistin çevresinde” başladı. Koşuyor, zıplıyor, atlıyor ve çılgınca eğleniyorlardı. Eşlerini bayrak gibi değiştiriyor, kötü atılmış bir disk gibi dalgalanıyor, bir çekiç atıcısının düz ve kontrollü dönüşüyle adeta uçuyorlardı. Hiçbir şey ihmal edilmiyor, eğlencenin hafife alınmasına izin verilmiyordu. Bert de hiçbir şeyi ihmal etmiyordu, onu her yerde görüyordum, eğlencenin atleti solgun yüzü, kül sarısı uzun saçlarıyla her yerdeydi, evet, ilk koşu ve ilk galibiyet onu şimdiden değiştirmiş, içine gömüldüğü suskunluğundan dışarı çıkarmıştı. Bu koşuyla birlikte ona yük olan her şeyi arkasında bırakarak kurtulmuştu. O zaman, spor balosunda Bert’in yeni bir başlangıç bulduğunu biliyordum. Krohnert’in kızı Thea’nın, bu yeni başlangıcın bir parçası olduğu da görülüyordu. Masamın önünde dans ederlerken Bert bana göz kırptı, henüz yirmisindeki tombul kız, ebedi bir annenin kaygılı bakışlarıyla, ne beklediğini saklamıyordu... Mutlu fare suratıyla yanımda oturan Lunz, “Maraton koşuları üzerine inceleme”sini anlatıyordu. Mesafeyi tekrar hesaplamıştı, doğruydu. Maraton koşusunun anlamını, galibiyet haberinin götürülmesini de onaylıyordu. Eliyle yarı açık ağzını kapatarak “Galibiyet,” diye mırıldandı, “galibiyet! Sporda savaş araçları olmadan galibiyet vardır.” Gizliden gizliye sporun kökeninin bir savaş uygulaması ve her yarışın bir manevra olduğunu da söylüyordu. Yunanlı sporcular böyle değil miydi? “Neden Hektor Troya’nın duvarları önünde öldürüldü? Çünkü Akhilleus’un koşucu yüreğine sahip değildi. Hektor, yeterince bilinçli antrenman yapmamıştı.” Bu konuda ne düşündüğümü bilmek istiyordu.

Ah, ona eski düşüncelerimi söyledim, sporda şansın arandığını... Atletler, şanslarını hesaplayarak bu işe başlıyorlar, seyirciler geçici olarak kendi şanslarını değerlendirecek birisinin tarafını tutuyorlar. Şans herkes için orada olmalı, gerilim ve belirsizlik, şans olmadan hiçbir şeyin pek değeri yoktur... Bötöföhr konuşmaya başlayıp sessiz olunmasını rica ettiğinde tuvalete gitmek üzere ayağa kalktım, yolda Bert'e rastladım. Birlikte tündüğümüz sırada, Bötöföhr arkamızdan nasıl da bakıyordu! Öyle şaşkındı ki, söyleyecek hiçbir şey bulamayacağını sandım, ama sonra buldu, neyse ki hatırladı, "Batı"... Bötöföhr'ün konuşmasını çiziklerle dolu pisuvarın önünden duyuyorduk... Gece yarısından çok sonra yola koyulduk. Wiegand, antrenman saatlerini Bert'e yazılı olarak vermişti: "Şimdi sıkı antrenman yapıp 'Alman'a hazırlanacağız." Bert kâğıdı cebine koydu ve çıktık. Taptaze bir geceydi, yağmur sonrasının serinliği ve berraklığı... Evet, o gece bir olay olmuştu. Yan yana limandan çıktık, yağmurla parlayan boş caddelerde, şimdi bir matlık vardı. O saatte tren olsaydı da, yine yürüyerek gidecektik. Adımlarımız, şehrin yalnızca bize ait olduğu duygusunu yaratıyordu. Ofis binaları terk edilmiş gibi duruyordu, borsa tehditkâr bir buğunun içindeydi. Hiç kimseyle, bir bekçiyle bile karşılaşmadık, taze gecenin içinde, yağmurun yıkadığı caddelerde kendimizi özgürleşmiş hissederek yürüdük. Belediye binasının arkasında Bert ansızın durdu, eliyle sessizce işaret ederek beni yavaşca sütunların karanlığına doğru itti. Gösterdiği yere baktığımda kuyumcu vitrininin yanında duvara yaslanmış, kıpırdamadan duran bir adamın silüetini gördüm. Hayır, Bert durmasaydı onu fark etmezdim. Bir direğin arkasında durup bekleyerek adamı izledik, ama o hiç kıpırdamadı. Sonunda Bert beni sütunların arkasından çekti, yeniden caddeye çıkarak kuyumcu dükkânına doğru yürü-

rümeye başladık, tam o sırada adam duvarın arkasından çıkıp koşmaya başlayınca çok korktum. Nylon giysisinin hıştırtısını ve bir an için kışkırtıcı soluğunu duydum... Aynı anda Bert de koşmaya başladı. İstemsiz ve içgüdüsel, aralarında gizli bir bağ varmış ya da adamın kaçıışı, Bert'in kayıtsız şartsız kovalama refleksini harekete geçirmiş gibi... Böylece Bert kaçanın ardından koştu. Belki bir hırsızdı, vitrin camı kırılmamıştı gerçi, ama onu işbaşındayken rahatsız etmiş olabilir-dik. Refüjün çevresinden dolaşarak köprüden geçti, sonra Bert'in giderek yaklaştığını fark edip döndü. Oysa dükkânların arasında daha kolay gözden kaybolabilirdi, peşindeki kim olduğunu kestirememişti... Bert avının karşısında çok üstün olan bir avcı gibi dev sıçramalarla yaklaştı, refüjde hırsıza yetişmişti neredeyse, hemen arkasındaydı artık, elini uzatsa onu tutabilirdi, ama yapmadı, hayır, ona dokunmadı ve işini bitirmedi, tersine onu daha çok kışkırttı, çünkü başka bir planı vardı. Yaklaştıklarında yeniden kesik kesik soluk alışlarını duydum, Bert hiç zahmet çekmeden adamı kovalarken yüzünde acımasız bir hoşnutluk vardı. Sonunda belediye binası meydanında –adam giderek yavaşlıyordu– peşini bırakarak geri geldi. Mutlu görünüyordu, “Bu gece iyi uyur,” dedi. Yol boyunca konuşmadan Bert'in evinin bulunduğu bahçeli siteye gittik. İçeri girmedim. “Karşılaşmamız iyi oldu dostum,” dedi, “bugünü hep hatırlayacağımıza inanıyorum. Koşucu olmayı deneyeceğim.” “Sen zaten koşucusun Bert,” dedim, “Ama sende daha fazlası da var. Yarın akşam adını gazetede mutlaka göreceksin.” Bahçe yoluna girince, “Kulüpte neler olacağına bir bakalım,” dedi, “sen de benimle biraz ilgilen. Birlikte bir şeyler yapabiliriz belki.” O zaman, evet, Bert'in adını gazetede ilk kez o zaman yazmıştım... Bu kez ondan söz etmeme gerek kalmayacak, bu koşuyu kaybedecek. Bu onun son

koşusu, unutulmanın koşusu. Umutsuz atağı, vedalaşmaya karşı bir isyandı. Arkasındaki gruptan on beş metre önde gidiyor, hemen ardında Musso, meşin renkli İtalyan. Hayır, Bert Buchner şeref kürsüsünde olmayacak, madalya almayacak, resmî bir el onu kutlamayacak, Bert kaybedecek ve pistlerden ayrılacak, ilerde statlarda sırikla yüksek atlama sırasında kırılmış bir bambu çubuğu kadar hatırlanacak ancak... Musso'nun adımları bozuldu, birisi ona çarpmış olmalı, ama kim? Opris, kıvırcık saçlı Romen ve iki Danimarkalı arayı kapatıyor, Musso'yu geçtiler, şimdi sıra Bert'te. Musso ne yapacak? Karşı çıkmıyor, koşmayı sürdürüyor. Musso koşudan önce dua etmişti. Hangi tanrıya? Kurnaz Hermes'e mi? Bir keresinde Odysseus'un kazanması için iltimas yapan Athena'ya mı? Ya da gazetecilerin dua ederken fotoğrafını çektikleri Musso, Milano'da ve daha sonra Brüksel'deki gibi kronometreden mi medet umuyor? Onun tanrısı, beyaz giysili bir süre hakemi mi? Şimdi dördüncü sıraya düştü, Hellström ve Seaborne'un önünde koşuyor. Nerede, Megerlein nerede? İsviçreli postacı on metre geride, boyun kasları dışarı fırlamış, kramp girmiş olmalı ya da ayakkabısının içinde onu rahatsız eden bir şey var, ama pes etmiyor, pisti bırakmıyor... Beşinci tur. Opris ve iki Danimarkalı Bert'e hücum ediyorlar, atakları sert, dört, beş, hatta altı metre kazandılar, ona yetişmek ve onu tavşan atlet olarak kullanmak istiyorlar, ama Bert yaklaştıklarını fark edip temposunu hızlandırıyor, eski avantajlı durumunu yakalıyor. Köhne uçağın gölgesi, alanın üzerinden ok gibi geçiyor, yeniden birbirlerine yaklaşıp dış çizgilerin sonunda, Bert'in arkasında grup halinde koşan atletlerin üzerinde geziyor. Yalnızca Bert tek başına koşuyor, adımlarının uzunluğunu tek başına belirliyor. Bert, kendisine karşı koştuğunu biliyor... Çimlere uzanmış, diz çökmüş ve

bağdaş kurmuş fotoğrafçılar, alkışlardan Bert'in geldiğini anlayıp makinelerine sarılıyorlar, deklanşörlerin sesleri duyuluyor. Ah, hiçbir yayıncı Bert'in fotoğraflarını satın almayacak, olsa olsa işi bitmiş bir koşucunun resmini özel arşivlerinin bir köşesinde unutmak üzere evlerine götürecekler. Durum yeniden değişiyor, ara ataklar yıpratıcı, evet, Vladimir Kuz ara ataklarla rakibinin işini bitirmişti. Leningradlı gemici, Melbourne'dan iki altınla dönmüştü. Bitiş çizgilerinin önündeki dönemeç en severek izlediğim yer, ayağın sertçe iç kenara girmesi, gövdenin hafifçe eğilmesi, önemsiz bir rakibin alt edilmesinin düz yola göre daha belirgin fark edildiği alan. Koşu dönemeçlerde hızlanıyormuş gibi görünüyor. Diz yukarı kalkıyor, çaprazdaki kol omuzdan geriye doğru hareket ediyor, ileride öne doğru uzanmış olan ayak aşağı iniyor, daire çizerek arkaya uzanıyor ve diz yukarı kalkarken yeniden geriye çekiliyor, art arda, zorunlu olarak, zorlayıcı bir ritimle... Bert, merkezkaç kuvvet onu pistten dışarı çıkaracakmış gibi dönemece giriyor, başı omzuna doğru eğilmiş, sol omzu biraz daha aşağıda, sanki alanın ortasındaki görünmez bir hayvan terbiyecisinin sıkıca tuttuğu görünmez ipin ucundaymış gibi. Henüz hiç metre kaybetmedi. Hâlâ onun galibiyetine inananlar olabilir –ve onlar var, biliyorum–, el sallayışlarını görüyorum, seslenmelerini, alkışlarını duyuyorum, evet, alkışlar, yalnızca ödül ve takdir değil, bir kırbaç, evet, atlete doğru sallanan bir kırbaç, onu kışkırtarak harekete geçiren, giderek daha fazla, daha fazla... Bu alkışların eşliğinde ve bu alkışlar için koşuyor, alkışlar içindeki bir şeyleri özgür bırakmışçasına... Bir zamanlar Larz –ne zamandı? St. Louis'de mi?– yalnızca bu alkışlara kavuşabilmek için, olimpiyatları panayır yerine çevirmişti, evet, St. Louis'deki maraton koşusundaydı. Amerikalı atlet Larz kırk iki kilometrenin ardından çok zinde olarak

girmişti stadyuma, bitkin görünmüyordu, çektiği onca sıkıntıdan hiç sarsılmamıştı, hayır, son turu gülümseyerek tamamlamış ve kutlamaları kabul etmişti. Ama ikinci olan koşucu tükenmiş bakışlarla sendeleyerek görüldüğünde, evet, ancak o görüldükten sonra Larz'ın son on yedi kilometreyi bir arabayla gelmiş olduğu anlaşıldı. İsteddiği yalnızca alkışlanmaktı... Alkışlar Bert'i beraberinde sürükleyerek öne geçiriyor, pistte koşucuların birbirlerini geçtiği iç kenarda sıkışıklık oluyor. Romen koşucu Opris yavaşlıyor, onunla birlikte iki Danimarkalı da, küçük atak planlarını bozup taktiklerini altüst mü etti yoksa? Yavaşlıyorlar, Hellström gruptan kopuyor, Seaborne da öyle, sakın bir şekilde koşuyorlar, yaylanarak. Hellström nasıl da üstünlükle atıyor adımlarını, toprağa parçalayacakmış gibi basıyor, onu taşıyan bacakları değil sanki, başka bir şey. Sakince soluk alıp veriyor, şimdi Bert'in arkasında. Onu geçebilecek mi? Dönemeçten sonra harekete geçmesi gerekir, dönemeçte ona çok fazla şey bağışlamış olur, hayır, Hellström kendine zaman tanıyor, vazgeçip mevcut temposunda kalıyor. İki bin metre geçildi, iyi bir süre, rüzgâra rağmen çok iyi bir süre. Yeniden dalgalanan bir reklam bantı, çift kanatlı uçak, kavakların üstünde ve şimdi dönemeçte: "Pollux lastikleri alın!" Yakışıklı bir polis pistte koşuyor, gülüşmeler arasında pasaklı bir oğlanı yakalamaya çalışıyor, ama oğlan kaçınca polis dalga geçildiğiyle kalıyor. Neşe, şeref tribününe kadar ulaşıyor... Wiegand pistte Bert'e süreyi söylüyor, üç adım onunla birlikte koşuyor ve şimdi, bu da ne? Tanrım, hareketleniyor, yeni bir atak yapıyor. Adımları kısalıyor, artık kalçasından hareket etmiyor. Daha fazlasını mı istiyor? Yeni bir rekorun mu peşinde? Avantajı artıyor, yoksa beni yanıltacak mı? Yolu ve kalbini tanıyor, gücünü nasıl kullanması gerektiğini biliyor, ama tek bir darbe ile başarı elde edebilir mi? Yok-

sa son kez olacağı için deneyecek mi bunu? On sekiz, yirmi metre kadar önde gidiyor ve hâlâ atakta... Ya Hellström? Evet, Hellström de atağa geçiyor, Hellström ve Seaborne tuzığa mı düştüler? Bert onların ritmini mi bozdu? Uğultular, ön sıralarda oturanlar yerlerinden fırlıyor, çılgınca alkışlayarak tezahürat yapıyorlar. Bert'in atağı devam ediyor, şimdi dönüp arkasındaki alana bakıyor, neden, ama neden? Bunu yaparken yarım saniye kaybediyor! Adımları yeniden uzuyor, ne oldu? Neden herkes ayağa fırladı, ben neden ayaktayım? Bir sigaraya ihtiyacım var. Daha hiçbir şey belli değil. Koşucular yolu henüz yarılamadılar bile. Böyle bir koşuda, bu mesafe için başlangıcın önemi yoktur. Bert kaybedecek, evet, şimdi güçlü, enerjik ve üstün bir galibiyete doğru koşuyor gibi görünse de, tüm olup bitenlerin ardından onu yalnızca yenilgi bekliyor... Şeref tribününün altındaki uzun atlama havuzunda bayanlar uzun atlama yarışları yapılıyor. Belediye başkanının sadık bir ata benzeyen yüzü, yeşillerle donatılmış tribünün kenarından görünüyor, ardından da çevresindekilerin yüzleri, hepsi de umut dolu ve katılımcı, ilk atlayıcı geliyor, iri yapılı bir bayan, ağır göğüsleri koşarken sallanıyor, oysa sutyeni öylesine sıkı ki askıları etni kesiyor. Heybetli bir atlama, yükselirken kolları yukarıya doğru açılıyor, havada çift koşma adımı yapıyor ve bacakları çapraz olarak kuma iniyor. Hakemler el sallayarak koşuşuyorlar, iri yapılı bayan dudak bükererek eşofmanını üstüne geçiriyor. Kötü bir atlayış sayılmaz, beş metre yetmiş... Thea, evet, bu Thea olmalı, kahverengi saçları, küçük balık dudakları, geniş alnı, evet, ayağa kalkmayan ve Bert'i yüreklendirmeyen tek kişi o. İfadesiz bakışlarla Bert'in koşusunu izliyor. Yanında duran delikanlı Horst Mevius, gemi boyacısı. O da alkışlamıyor, Bert'in koşusunu aynı ifadesizlikle izliyor, ama Horst tüm alanı görebilmek için ayakta du-

ruyor. Birlikte gelmişler. Ne tahmin ediyorlar, ne umuyorlar? İstekleri ya da lanetleri ne? Onu ilk kez bir yarışta koşarken gören bu iki kişi, son koşusunda ve en büyük yenilgisinde yanında olmak mı istiyorlar? Tazmin edilmek için mi geldiler? Ah, o zaman hiçbirimiz olayların nereye varacağını bilmiyorduk, kimse onun ötekilerden daha uyanık olduğunu söyleyemez... Li-man Spor Kulübü'nün harap tesislerinde karşılaştığımızda, kulübe sonsuz bir ilkbahar gelmiş gibiydi. Haftada iki kez Wiegand'ın denetiminde yoğun antrenman vardı, ben de sık sık oraya gidiyor, çürük tahta bariyerin arkasında durup balık unu fabrikasının keskin kokusunda antrenman yaparak "Alman"a hazırlanmalarını izliyordum. Wiegand jimnastikle başlamıştı, ardından hafif çim koşuları geldi ve sonunda kademeli tur koşuları için piste çıktılar. Sürekli olarak Bert'i uyarıyordu, adımlarını, kollarını tutuş biçimini ve soluk alıp verişini düzeltiyor, durmaksızın sprint yaptırıyordu. Süre tutarak koştuklarında ise, Horst'u Bert için tavanşan atlet olarak kullanıyordu. Horst beş-altı tur boyunca önde koşup tempoyu belirliyordu, ardından Bert daha fazla dayanamayıp uzun bir dinlenmenin ardından piste yeni çıkmış gibi onu geçiyordu... Uzak tersanelerden gelen çekiç sesleri, kaynak makinelerinden sıçrayan kıvılcımlar, küçük teknelerin akıntıya karşı çığlıkları, denize açılan ya da geri gelen gemilerin uyarıcı kalın homurtuları koşarlarken, sürekli koşarlarken onlara eşlik ediyordu... Antrenmandan sonra Bert'e gitmiştik. Evi artık dışardaki rutubetli sitede değildi, ona ana lokalin hemen karşısında, derli toplu bir evin içinde temiz bir oda vermişlerdi. O akşam, beni ilk kez sürükleyip odasına götürdüğünde Thea'nın sıcak, tombul ellerinin işbaşında olduğunu gördüm. Lekeli döşemelerin üzerine renkli bir örtü serilmişti, pencere pervazında ne çoraplar vardı ne de sabun, duvarda bir çiviye tuttu-

rulmuş olan tablodan “Dürer’in Tavşanı”¹ çevreyi kok-
luyor, yeni yıkanmış cam kavanozda nergisler parlıyor-
du. Thea’nın sakladığı hazineler de vardı, evet, kane-
penin altında Bert’in de haberinin olmadığı biralar...
Şevkle marmelatlı kekler hazırladı, Bert’in terli eşof-
manlarını özenle yerine kaldırdı, her şeye hâkim bir ta-
vırla evin içinde dolaşıp durdu... Ah, Thea bir evin sağ-
ladığı mutluluğun tadını çıkarıyor, idare etmenin ve
çoğalmanın keyfini yaşıyordu. Kendi payına düşen, ga-
ranti altındaydı, bunu görüyordum, antrenmanlardan
sonra birlikte olduğumuz her akşam, Thea’yı şevkle,
tadına vardığı bir gayretle çalışırken hep görüyordum.
Horst da buna razıydı, Thea’nın Bert’le ilgilenmesi ge-
rektiği konusunda konuşmadan anlaşmışlardı. Zaten
Thea kulübün aslarıyla her zaman ilgilenmişti, önce
Büyük Katzenstein, onun gemiyle rıhtım arasına düş-
mesinden sonra Horst Mevius, şimdi de tüm iyilikse-
verliğini yönelttiği Bert... Bert’in evine gittiğimizde
Horst’un da gelmesi Thea’yı rahatsız etmiyordu, Horst
ise hepimiz gibi havaya girmişti. Yüzünde son derece
ciddi bir ifade, ağzı var dili yok, Dürer’in tavşanının al-
tında oturuyordu... Bert’in evindeki akşamlar, evet, bir
keresinde ona, “Eğitime ne zaman başlayacaksın?”
diye sorduğumda, çok saçma bir soru sormuşum gibi
şaşıklıkla yüzüme baktı: “Elbette ki ‘Alman’dan son-
ra,” dedi, “önce ‘Alman’ı alalım, ardından sırayla hepsi
olur. Antrenmanlara ara veremem şimdi. Hepimiz böy-
le düşünüyoruz. Yaz dönemine katılmak için, antren-
manları bırakıp Hannover’e gitmem gerekecek. Orada
hayvan sağlığıyla ilgili bir akademi var.” “Şimdi Han-
nover’e...” Wladiwostok’a ya da benzer başka bir şehre
taşınmak gibi uygunsuz bir istekte bulunmuşum gibi
davranmıştı, ben de üstüne varmadım ve ona eğitimi-

¹ Dünyaca ünlü Alman Rönesans ressamı Albrecht Dürer’in (1471-1528) tablosu.
(Ç.N.)

le ilgili başka soru sormadım. Balığa çıkmak için sözleştiğimiz hafta sonu, sahile giderek gemiyle adaya çıktık. Horst, çalıştığı boya firmasının arabasını ödünç almıştı -“Boyacı Pleiss, siyahı yapar beyaz”-, benzin parasını denkleştirip yola koyulduk. Thea yanında marmelatlı kek getirmişti, biraları da ben aldım. Yolda Thea’nın evdekilerden gizli geldiğini öğrendik. İhtiyar Krohnert, Thea’yı göndermek istememişti, neden istemediğini de biliyor olmalıydı, belki de bir şeyleri ilk fark eden oydu içimizde... Kumsaldaki kafede kiraladığımız yer, kireç boyalı duvarlar, hasır örtülü pergola, bizi kuşkuyla karşılayan ve ancak romlu çay ikram ettikten sonra yumuşayan astımlı lokantacı kadın. Evet, romlu çay içtik, bulutlu bir gündü, hava kapalıydı, su ise çamur rengindeydi, romlu çay olmasaydı neredeyse dönecektik. Sonra Thea kaybettiği küçük el çantasını aramaya başladı, lokantada, arabada, her yerde, sonunda tedirgin bir şekilde gelip dönmesi gerektiğini söyleyince bu kez aramaya biz de katıldık, bir tek Bert hariç. Hepimiz Thea’nın dolaştığı ve çantanın bulunabileceği yerleri ararken, Bert kayıtsız bir şekilde dumanı tüten romlu çayının başında oturmaya devam etti. Lokantacı kadın adı “Kaptan” olan ve sallanarak yürüyen yaşlı köpeğine yemek vermek için ısıklık çalmasaydı, hiçbir zaman da bulamayacaktık. Kaptan’ın çalılıkların arasından, ağzında çantayla çıkagelişini hâlâ hatırlıyorum. Bert’e baktım, gülümsüyordu, çantayı köpeğe o vermişti... Öğle saatlerinde hava açtı, rüzgâr azaldı ve su hareketlendi. Sahildeki gelgit alanının sırlarla dolu çamur kokusu... Sevimli deniz kuşları alana iniyor, gelgit kanalının yanında geziniyorlardı. Üzeri hasırla örtülü verandada durup siyah, yağlı parlayan karayı seyrederek kuşların vahşi seslerini dinledik. Her şeyi içine çeken, köpüren, adeta mırıldanan gelgit alanı, evet, ardından güneş çıktı, küçük limanın karşısında ku-

mulların yumuşak tepeleri ışıldıyordu. Gösterişsiz bir kıyı... Bu kendi halindeki kumsalı bir anda kalabalıklaştıran insanlar nereden çıkmıştı bir anda? Kum yığınlarının önünde aileler, tek başına dolaşan güneş yanığı insanlar, saçları özenle yapılmış kızlar, iri atının üstünde dörtnala giden ve belinde deri kuşak olan bir atlı. Bert'le suların yükselmesinden önce balığa çıkmamıştık. Hep birlikte kum yığınlarına gittik, bir rüzgâr siperi yaptık, soyunarak ince kumun üstüne yattık. Bayırdan inerken rastladığımızda elimdeki kancaya uzun uzun bakan şiş yüzlü sarışın, şimdi uyuklayan kız arkadaşına şarkı söylüyordu: "Gemin nerede kaldı, seni ne zaman geri getirecek?" Sürekli aynı sözleri tekrarlayarak kaybolan gemiden yakınıyor, gelmemesi için bir neden bulamıyordu, o kadar uzattı ki neredeyse gidip ilgili gemi işletmesine sormasını tavsiye edecektim! Yük gemisi tayfalarının, bu konularda bilgileri vardır genellikle... Kumulların üstlerinde uçuşan kum, tepede dalgalanan toz grisi bayrak, aşağılara inerek vadinin dibinde saçlarımıza ve yüzümüze dek ulaşan kum tanecikleri. Kum yulafları, sahildeki gelgit alanının küflü kokusu... Tümü nasıl da yakınlarda, uzaklar bir daha geri gelir mi? Atletlerin, kırmızı oval pistten geri gelmesi gibi... Hedef ve start bir araya gelir mi? Akşam olunca bir tekne kiraladık, teknemiz taze cila kokuyordu, kanalda açık denize karşı şiddetli bir akıntı vardı. Demir attık, zincir burna sürtünerek indi, dibe oturana kadar tekne yalpaladı. Thea'yla Horst uzaktaki kumsaldaydılar. Gökyüzü bulutluydu, "Uskumru havası..." diye mırıldandı Bert, oltalarımızı hazırlarken. Önce metal zokaları aldı, çok ağır olduklarını görünce küçük plastik balıklar ile değiştirdi. Pek çok denemesi başarısızdı... Sonra ikimizin de oltalarından plastik balıkları çıkararak gümüş yılanbalığı şeklindeki kancalarını takıp diplerini kırmızı yünle sardı.

Başıyla işaret ederek oltayı bana uzattı, tıpkı onun gibi atarak oltanın sapını hafifçe kenara çektim. Gümüş kanca akıntıda ileri geri gidip geldi, kamışın ucu burun yönüne dönerken misinada bir gerilme olduğunu hissettim, evet, kamışın kancaya yakın kısmı titredi, ama yeterince hızlı çekemediğim için oltayı çıkarıp yeniden atmak zorunda kaldım. Bert'in oltasına ilk balık vurduğunda kamışın ucu eğilerek sallandı, akıntının içinde uskumrunun yüzeye yaklaştığı yerde bir hareketlenme oldu, balığın zıplamasıyla kaplan derisine benzeyen sırtı dışarı fırladı, ama yeniden gözden kayboldu. Sonunda Bert yakalamayı başardı, balığı yavaşça çekerek tekneye çıkardı. Bir sürü, evet, akıntıyla kıyıya gelen büyük bir sürü olmalıydı, çünkü oltayı her atışımızda misinada bir vurma oluyordu, yıldırım hızında bir darbe, ama her seferinde yakalayamıyorduk. Evet, üstümüzde uskumru gökyüzü, uskumru ayı ve Bert'in ayaklarının dibinde çırpınan uskumrular... Torpido biçimindeki gövdeleriyle nasıl debelendiklerini izliyordum, giderek daha güçsüz, daha seyrek, solungaçlarının devinimini, kollarını kürek çekercesine hareket ettirip başını sağa sola çevirerek soluk almak için savaştan yıpranmış bir koşucu gibi sarsıcı bir hırsla havaya yönelmelerini ve ölmeden önce yüzgeçlerini kıpırdatan bir ürpertiyle son kez titremelerini... Sonra sürü uzaklaştı. Başka balık vurmadı, Bert oltaya kurşun ağırlıklar bağlayarak solucanları taktı ve misinayı ağırlıklar dibe inene kadar saldı. Thea'yla Horst'un bulundukları kumsala bir kez olsun bakmadı. Alacakaranlıkta yan yana oturmuş bizi izliyorlardı. Sanırım Thea için üzüldüm, sezdiğime inandığım şeyi sanırım o zaman engellemek istedim. "Dikkatli olmalısın, Bert," dedim, "insan bazen 'hayır' sözcüğünü kullanmak istemez, ama bu durum karşındaki tarafından 'evet' olarak yorumlanır. Ne istediğimizi yalnızca kendimizin bilme-

si yeterli değil bence, başkalarının da anlamasını sağlamamız gerekir.” Bert, kamışın ucunu temizlerken “Benim için kaygılanma, dostum!” dedi, “Ne yapmam gerektiğini de, Thea’ya neyi borçlu olduğumu da çok iyi biliyorum, ‘Alman’ bittikten sonra, eğitimime başlayacağım.” “İyi öyleyse,” dedim, “Thea’nın ne durumda olduğunu da görüyorsun umarım.” “Ne durumda olduğunu düşünüyorsun?” diye sordu. Ah, bu işler hep böyle olurdu, “Baksana!” dedim, “Evinin de, seni de ne hale getirdi! Bunları yalnızca kulübe hizmet amacıyla ve babası başkan olduğu için mi yaptığını sanıyorsun? Bir işe duygularını katanlar, karşılığını beklerler.” Bert gülererek baktı: “Her şey yolunda dostum! Bedelini hesapladığım zaman, ödemeye de başlarım, böylece duygular karşılıksız kalmaz. Sen de benimle dalga geçersin, ama merak etme, bana ağır gelmez! Tüm kaygın buyusa...” “Tümü bu...” dedim. “İyi,” dedi, “öyleyse daha fazla konuşmamız gerekmiyor. Haydi şimdi bekleyelim, bakarsın bir yılanbalığı daha takılır oltaya.” Ama o akşam başka bir şey yakalayamadık, gökyüzünde bir uskumru ayı olmasına ve teknenin durgun suda sakince durmasına rağmen yakalayamadık. Kumulların uyuyan hayvanların sırtlarını andıran çizgileri, üstlerindeki mavi karanlık ve kumsaldaki kafenin Bert’in omuzlarına düşen ışıkları... Hiç konuşmadan demir aldık, karanlıkta yalnızca bir koku, katran kokusu olan küçük limana doğru kürek çektik. Akşam yemeğinde taze uskumru yedik, yemekten sonra romlu çay ve çaylı rom içtik. Horst ise, evet, Horst tek başına karanlığa doğru gitti ve gelmedi, bir türlü gelmedi. Uzun bir süre sonra kapıya yöneldiğimde –Bert ve Thea ortadan kaybolduktan çok sonra– onu kumsaldan dönerken gördüm... Ancak asıl olay ertesi sabah oldu. Güneş kumulların üzerinde yanıyor, ıssız sahildeki gelgit kanalı parıldıyordu. Ah, o sabah yalnızca bizim için yaratılmış

gibiymi, kumsal ansızın kalabalıklaşınca dek... Deri kuşaklı atlı da, ardındaki birkaç cılız atla birlikte dört-nala kalabalığa doğru gitti. Kumsal yarışları, evet, birazdan adanın geleneksel kumsal yarışları başlayacaktı ve atlar göz açıp kapayıncaya kadar ilk koşu için kiralanmıştı. Saçlarını topuz yapmış kadının mavi damarlı, pörsük bacakları, kumullardaki miskin delikanlıya uzaktan gönderdiği öpücükler... Geçkin Diana hâlâ hangi başarıların peşindeydi? Koşu başladığında kadının ağzı kulaklarındaydı. Atlar dört-nala ortalığı toz dumana katarak eski yel değirmenine dek gittiler ve geri geldiler. Nal sesleri, uzak kayalara çarpan dalgaları anımsatıyordu, evet, Horst da yarışa katıldı, ikinci tura çıktı ve kazandı. Horst indikten sonra aynı atı Bert kiraladı. At dinlenirken tüm kumsalı görebilmek için ince kumlara bata çıka yalınayak kumullara yürüdük. Bert'in elinde ince bir sopa vardı, gülümseyerek bize doğru el salladı ve sonra, hâlâ görür gibiyim, hiç beklemediği bir anda at harekete geçti. Bert neredeyse eyerden savrulmak üzereyken toparlandı, öne eğilerek atın boynuna yapıştı. Yanımızdan geçerlerken gözlerindeki korkuyu fark ettim, hayır, at binmiyordu, ata hâkim değildi, hayvanın boynuna istemsizce asılmış, kederli bir yük gibi sallanıyordu. Yine de önde gidiyordu, en hızlı at onunkiydi ve en kötü biniciyi galibiyete taşıyordu... Değirmene kadar Bert'in kazanacağı kesin gibi görünüyordu, kumun sahildeki gelgit alanına aktığı yerde döndüğünde de -deri kuşaklı adam atın döndüğü noktayı işaretlemişti- iki boy öndeydi. Sonra atın birdenbire şaha kalktığını gördük, dönerek kumsalı çaprazlamasına geçti, kumullara doğru devam etti, tepede bir an duraksadı, tekrar şaha kalkıp bayırdan aşağıya, kum vadiye doğru hızla koşmaya başladı. Bert kendini bıraktı, atın boynundan aşağı kayıp kuma, omuzlarının üstüne düştü. At da durmuş, yerde sersemlemiş bir şe-

kilde yatan ve doğrulmaya çalışan Bert'e bakıyordu. Horst uzun adımlarla bayırdan aşağı koşmaya başladı, içimizde ilk harekete geçen oydu, yere basmasına olanak vermeyen kumun içinden düşe kalka gidiyordu... Bu arada Bert güçlükle doğruldu -Horst henüz yanına ulaşamamıştı-, ensesini ovuşturdu ve elinde ince sopa-sıyla, ata yaklaşarak dizginleri kavradı. Açık renkli kum göz alıyor, güneşin yaktığı vadinin üstündeki hava titreşiyordu... Ah, birden Bert'in elini kaldırdığını ve atın başını geriye attığını gördük, evet, Bert ata vuruyordu. Sopa sakın ve hesaplı bir uğultuyla defalarca inip kalktı, sesler bize ulaşmıyordu, ama her şeyi görüyorduk... Horst daha hızlı koşmaya başladı, olanları o da görmüş olmalıydı, sonunda, en sonunda Bert'e ulaştı. Hızla dizginleri çekti, onu uzaklaştırmaya çalışırken Bert'in elindeki sopa, Horst'un kendini korumak için kaldırdığı koluna çarptı. Sonrasında her şey gevşek kumlarda, içinde bulunduğumuz o mutlak sessizlikte çok ağır, pek de inandırıcı olmayan bir biçimde gelişti... Horst vurmaya başladığında ilk yumruk Bert'in yüzüne rastladı, sert olmalıydı, çünkü başı ensesine devrildi ve kolları savrularak kuma çöktü. Doğrulup sopasını kaldırmaya yeltendiği anda bir yenisiyle karşılaştı, yine sert ve kısa, bu kez dizlerinin üstüne çökerek yüzüstü düştü. Thea'nın çılgılığı, beni öne doğru itmesi, bayırdan aşağı kayarak inişimiz... Bert yerinden kalkıp toparlanmaya çalıştıkça, Horst'un yumruklarına hedef oluyordu. Şimdi ata biner gibi Bert'in üstüne çıkmış, sol eliyle durmaksızın vuruyordu. Belki de işini bitirecekti, ama Bert iki eliyle birden Horst'un sağ eline yapışarak yumruğunu açtı ve yüzükparmağını kırdı. Bu olay biz yanlarına geldikten sonra, onları ayırmaya çalışırken oldu. Geldiğimizde Bert gözleri kapalı yatıyordu, yüzü kumlar içindeydi, saçlarına ve kirpiklerine kum tanecikleri dolmuştu. Horst'un gırtlığına yapışıp

onu çekmeyi denedim, ama olmadı, tek elle yapamadım. Bunun üzerine tüm gücümü toplayıp takma elimdeki metal kancayla köprücük kemiğine doğru vurdum, bir anda adeta şahlandı ve tam o sırada, duyduğu acının her şeyi unutturduğu anda, Bert de onun parmağını kırdı... Horst'u kumsaldaki kafeye götürdüm, parmağını tutarak inliyordu, hiç konuşmadı, bir kez olsun dönüp arkasına bakmadı. Thea Bert'le ilgilenirken deri kuşaklı adam da atını almaya gelmişti... Horst'un kırık parmağını bir tahtayla bağlayıp bantla sardım. Parmağı, katil bir sopa gibi görünüyordu. Aşağı inip romlu bira içtik. Yaralı parmağına sağ eliyle bastırırken "Domuz!" dedi Horst öfkeyle, "Domuz!" Nerede kalmışlardı? Thea ile Bert'i beklerken pencereden dışarıya baktım, kumsalda suların yükselerek düz sahile doğru gelişini izleyenler vardı. Yükselen sular sahildeki yağlı parlayan gelgit kanalını aşarak kanalın üzerini yıkıyor, akıntı, suyun her yerine eşit oranda baskı yaparak dağılıyordu. Sonunda kumuldan aşağıya indiler, Thea Bert'in koluna girmişti, sürekli konuşarak onun üstünü başını silkeliyordu. "Her şey geçer Horst!" dedim gülümseyerek, "Bu hikâyeyi unut gitsin! İkiniz de birbirinizin hakkından gelediniz..." Sonra Thea, Bert'le birlikte kafeye girdiğinde ikisinin bakışmaları, suskun ve dönüşü olmayan düşmanlıkları... Nasıl ayağa kalktığımı hâlâ hatırlıyorum, ah, korkak bir arabulucu gibiydim, ama yine de başardım, bir barış melodisi tutturdum, sonunda masanın üzerinden el sıkıştılar. Düşmanlıkları mühürlenmişti... Akıntıda bir kez daha balık tutmadan, erkenden dönüp sessizce yola koyulduk. Arabayı Horst kullandı, evet, kullanmak için ısrar etti, çünkü ancak bu şekilde parmağını zonklatan ağrıyı unutupuyordu, önce Thea'yı bıraktı, sonra Bert'le beni. Arabada mırıldanırken -"Boyacı Pleiss, siyahı yapar beyaz"- arkasından baktık, ama ne el salladı ne de ba-

şını çevirdi. “Hassas bir durum...” dedi Bert. “Yaptığın hoş değildi,” dedim, “başkalarına karşı hiç de iyi bir görüntü olmadı.” “Bekle, dostum,” dedi, “her şey anlaşılır nasıl olsa.” Başını sallayıp göz kırptı, ardından omzuma bir yumruk attı ve bira içmek için onun evine gittik... Orada birden Krohnert’le karşılaştık, yuvarlak kafası aşağıdaki parmaklıktan ay gibi yükseliverdi. Bizi beklemiş olmalıydı ya da biz gelmeden hemen önce merdivenlerden çıkmıştı. Hep birlikte eve girdik, içinde solmuş nergislerin olduğu cam kavanozun çevresine oturduk. Başkan Krohnert söze başlamadan önce Bert’e elmalarla dolu bir evrak çantası uzattı. Hayır, bu tavrıyla bir gizem yaratmak istemiyordu. “Her şeyi açıkça görmek gerek,” dedi, Bert’i içten ve telaşlı bir iyi niyetle uyarırken. Ben de yanlarında kaldım... Konu Thea’ydı. “O henüz bir çocuk,” diye başlayarak bez bebeğin hikâyesini anlattı. Evet, bir bez bebekleri vardı, her şeyini Krohnert’in karısı dikmişti. Krohnert bir gün bebeği gördüğünde gözlerine inanamamıştı, çünkü bebeğin memeleri kesilmiş, kalçalarının yuvarlaklığı düzleştirilmişti. Karşısında anlamsızca sırtan kel ve kırmızı bıyıklı adamın yüzü, Krohnert’i korkutmuştu. Hayır, bu konuyu Thea ile hiçbir zaman konuşmamıştı. “O hâlâ bir çocuk,” diye tekrarlayarak Bert’e döndü: “Kızıma dikkat et, tamam mı delikanlı? Başka bir şey istemiyorum. Dikkat et ya da çok geç olmadan onu rahat bırak! Bir daha da böyle şeyler yapma, yani hafta sonunda çekip gitmek gibi! Hoşuma gitmiyor.” Sonra? Kulübün lokaline gittik mi? Sanırım gittik, bira içtik, lahanalı pirzola yedik, evet, oraya sıkça gidiyorduk, hiçbir yerde bu kadar ucuz yemek yoktu ve çok azı bu kadar iyiydi. Takım, evet, takım da hep oradaydı, kulübün demirbaşı Turnuva Babası Lunz’a rastlamak her zaman mümkündü, akşamları Batılı diş hekimi Bötelführ, sık sık da antrenör Wiegand. Tozlu, islenmiş onur

belgelerinin altında oturup sohbet ediyorduk. “Alman”ın uygulamasını yaptığımız, tüm şampiyonayı belirlediğimiz geveze akşamlar... Hayır, derecelerden hiçbirisi eksik değildi, yeni şampiyonlar çoktan belli olmuştu bizim için, Bert de bunların arasındaydı elbette. Bazen Horst da bize katılıyor, görüşleri sorulduğunda o da Bert’e şans tanıyordu. Birbirleriyle yeniden konuşmaya başlamışlardı. Pencerenin önünde durup birlikte limanı ve tersaneyi izlediklerini, biralarını tokuşturduklarını görüyordum. Bert, Horst’un durumunu kolaylaştırıyordu, evet, olup bitenleri düzeltmeyi deniyor ve bu hikâyeden kurtulmak istiyordu. O sıralar bunu gördüm ve inandım da... Ama sonra kulüpteki toplantı yapıldı, sürme kapı kapalıydı, başkan, sayman, demirbaş sorumlusu, hepsi katılmıştı. Mutlu fare suratlı Lunz, olanları nasıl da derin bir üzüntüyle anlatmıştı sonradan... Evet, toplantıya herkes gelmişti, bir tek Horst eksikti. Gündemin ana konusu olmasına rağmen gelememişti, oysa onun durumu görüşülecekti. Bötedeführ, evet, Bötedeführ üstlenmişti açılış konuşmasını. Dış hekiminin ortaya koyduğu durum neydi, hangi siniri oymaya çalışmıştı? Horst gemi boyacısıydı, bunu herkes biliyordu, ayrıca gemide iskeleye asılı çalışırken, yalnızca sigara ihtiyacının değil, tüm ihtiyaçlarının geminin patronları tarafından karşılandığını da biliyorlardı. Ancak sorun, Horst’un sigara içmeyen biri olmasıydı, yoksa paketleri açmış olurdu, gümrükteki aynasızlar da açılmış paketlerde kırmızı bandrolü hemen göremezlerdi... Horst limandaki serbest bölgeden çıkarken bir kulübeye çağrılıp üstü aranmıştı, hem de didik didik, bakmadıkları hiçbir yer kalmamıştı, aradıkları her neyse onu bulmak zorundalardı –on beş paketi alıp sıvışmak da kolay değildir gerçi!–, polislerin buldukları sigara paketlerini onlara vermek istemişti, karşılıksız, ama o gün armağan almak istemiyorlardı ne-

dense, belki de akşama dek bir suçlu bulmaları konusunda kesin talimat almışlardı, sonuçta Horst'a on beş paket sigaranın kesinlikle bir "dava" konusu olduğunu ve bu davanın sonuçlarının ciddi olacağını söylemişlerdi... Bötöföhr, bu olaya "Batılı" bakış açısıyla bakarak kanal tedavisi uygulamaya kalkışmıştı, ah, ondan başka bir şey beklenmezdi zaten. Hayır, Horst'a engel koymazlardı, ne Krohnert ne de Wiegand ne ihtiyar Lunz yapardı bunu, ancak Bötöföhr, dinleyicilerine sporun temiz tutulması konusundaki düşüncelerini umutsuzca dile getirirken –en azından böyle görünüyordu–, orada bulunanların hiçbirinin, ama hiçbirinin tahmin etmediği şekilde destek görmüştü. Bert ayağa kalkmış, ötekilerin suskunluklarına ve korku dolu şaşkınlıklarına karşı Horst'a engel konulmasını neden onayladığını açıklamıştı. Bötöföhr tek başına bunu yapamazdı, oysa şimdi başarmıştı. Bert'in onayı etkili olmuştu, evet, çünkü konuşmasının ardından masalarda bir uğultu başlamıştı, sorular, fısıldaşmalar, sorular... Hepsinin yeni idolü, yeni favori tavrını ortaya koymuştu, şimdi de onların tepki göstermesi gerekiyordu. Horst resmî yarışlara katılmaktan engellendi... Bert'in –bana anlatan Bert değildi, Turnuva Babası Lunz' du–, evet, Bert'in öylesine açık nedenleri vardı ki, daha sonra onunla bu konuyu konuştuğumuzda ben de kararsız kaldım, hayır, kararsız kalmadım, Bert'e hak verdim, onun tarafında oldum, o zaman onunla birlikte olan hemen herkesin onun tarafında olması gibi... Evet, onun tarafını tuttum, karanlık noktaları olan bir sporcunun kulübünde de karanlıklar oluşturabileceği görüşüne hak vermek zorundaydım. Bu basit bir hesaptı, ancak o zaman fazla basit olduğunu, basit hesapların işe yaramadığını ya da yanlış olabileceğini bilmiyordum... Belki ihtiyar Lunz biliyordu, olayı anlatırken hissettiği derin üzüntü, dudaklarının seyirmesi, parmaklarının huzur-

suz hareketleri, evet Turnuva Babası Lunz bunu biliyor gibi görünüyordu... Thea'ya hiçbir şey anlatmadım, duyduklarımı kendime sakladım, ama ondan gizlediklerim, benim için hiçbir şeyi kolaylaştırmadı. Ona söylemeliydim, o öğleden sonra Bert'in evinde yalnızken ve Horst'a engel koyanın kim olduğunu sorduğunda söylemeliydim. Söyleseydim belki ayakta alkışlayacaktı, belki de parmaklıklara asılıp Bert'in adını haykıracaktı caddeye doğru. O zaman Horst da kesinlikle Thea'nın yanında olmayacaktı, en azından şimdiki gibi olmayacaktı, kayıtsız bir samimiyetle koluyla Thea'yı omzundan kavrayarak... Belki o öğleden sonra Thea'ya her şeyi anlatmış olsaydım da, hikâye nasıl devam ettiyse yine öyle devam edecekti, belki de her şey onu bu koşuya getirecekti... Bu yedinci tur olmalı, evet, yedinci. Bitiş çizgisinde beyaz levhayı kaldırıp Bert'e gösteriyorlar. Görüyor mu? Gücünü paylaşmak, ona yardımcı olacak mı? Bir koşucu düz hesaplar yapmaya zaman bulabilir mi koşarken? Belki levhayı göstermeleri onu rahatlatıyor. Maraton şehrinden gelen adam yanlış tahminde bulunmuştu. Ona kimse eşlik etmiyordu, koşusunu yönlendiren ve bölen hiç kimse yoktu yanında. Tek başına ve tam donanımlı olarak koştu. Koşusunu hiçbir taktik belirlemedi, tek bir düşünce vardı yalnızca: Biz kazandık! Galibiyet başka hiçbir şeye izin vermedi. Haber çok büyüktü ve Maratonlu adamı ölüme götürdü. Yeni rakip, yoldu ve Perslerden daha güçlüydü... Bert dönemece giriyor, soluk alışını duyuyorum, rakiplerinkini de, yalnızca orada olanları değil, ondan önce bu yolda galip olan tüm rakiplerinin soluk alışlarını duyuyorum, şimdi hiçbir atlet yalnız değil çünkü, kimse yalnız Maraton koşucusu gibi salt kendine karşı koşmuyor, hayır, atletler artık burada olmayan rakiplerine, onların herkes tarafından bilinen sürelerine ve rekorlarına karşı da koşuyorlar. Tümü de ona

karşı, galibiyet, evet, galibiyet artık yeterli olmuyor... Yağmur mu yağıyor? Güneş görünmüyor, çimler ısıltısını kaybetmiş, bulutlar uğultularla dolu stadyumun hemen üstünde, umutlarının galibiyetini görmek için giriş ücretini ödemiş bir topluluğun sesi duyuluyor. Süre hakemleri, merdivenlerde beyaz giysili başrahipler gibi oturuyorlar. Fakat kaybederse ne olacak? Ah, Bert kazanamayacak, bitiş çizgisine ilk gelen o olmayacak, bantı göğüslediği zamanlar geçti artık. Rakipleri ona engel olacak, kendi atağının paniği onu engelledi bile... Hellström'den yirmi metre ilerde, onun arkasında da grup dağılmaya başlıyor. Hellström, evet, o kazanmalı, stilin güzelliği bir işe yarıyorsa Hellström kazanmak zorunda, adımların uzunluğu, yarışa hükmeden heyecan... Ama bunlar geçerli değil, atlayışın zarafeti, atışın mükemmelliği ya da koşunun stili galibiyet sağlamıyor. Geçerli olan yalnızca mesafe ve süre. Bert önde, soluk soluğa, rakipleri de aynı şekilde. Bir mağluba benzemiyor artık, starttaki gibi hiç şansı olmadığı etkisini yaratmıyor, hayır, şimdi bir zamanlar liman kulüp şampiyonalarında koştuğu gibi koşuyor, amansızca, öfkeli, onu yok sayanlardan, koşusuyla intikam alacakmış gibi... Şimdi Musso öne çıkıyor, İtalya için koşan uzun bacaklı, meşin renkli atlet Bert için beklenmeyen bir tehdit oluyor, Seaborne'u ve şaşkın bakışlarla kenara çekilerek ona yol açan Hellström'ü geçiyor. Musso, Bert'e doğru atağa başlıyor, on beş, on metreye kadar yaklaşıyor. Kurnaz Hermes onu duymuş olabilir mi, ya da Agon, yarış tanrısı? Ya da Athena özel bir şans mı verdi ona? Musso'nun yüzü ter içinde, boyun damarları dışarı fırlamış, üst dudağı yukarı kaymış, ağzı eziyet çeken hissiz bir kare şeklinde, gözlerinde titreyerek yanan bir pırıltı var. Hayır, olmuyor, arkasına dönmediği halde peşindeki tehdidi hisseden Bert'e yetişemeyecek. Bert, rakibinin talepkâr ve umutsuz ba-

kışlarını sırtında hissederek uyarılmışçasına temposunu artırıyor ve liderliği kaptırmıyor. Şimdi geliyorlar, Bert, Bert! Seslenen ben miyim, adını ona ulaşıp yeni bir güç vereceğini umarak piste doğru haykıran ses, benim sesim mi? Onun galibiyetine inanmaktan vazgeçmemiş miydim? Belki starttan önce bakışlarıyla beni aradığında ona el sallamalıyım, orada olup şans dileyerek Bert'e küçük bir garanti vermekten ilk kez kaçtım, belki tüm olup bitenlere rağmen yine de ona el sallamalıyım. Bert her şeye rağmen bir koşucu olarak kaldı, hâlâ temposunu belirliyor, hâlâ işi bitmemiş, Bert, Bert, göster onlara, bitir işlerini! Musso yavaşlamıyor, ama hemen ardından Hellström ve Seaborne geliyorlar, eşit adımlarla ve birbirlerine çok yakın koşuyorlar, sanki kendilerini bir ritme bırakmışlar ya da birbirlerini karşılıklı çekerek harekete geçirmek için yaptıkları sessiz bir anlaşma veya yemin onları bağlıyor, kollayarak ve kuşkuyla, her biri yalnızca kendisi için gözlemlemek, tepki göstermek ve savaşmak zorunda, ama yine de biri ötekinin yararına, Hellström ve Seaborne, içlerinden birisinin bu yarışın sonucunu belirleyeceğine dair kibirli bir şüphe içinde, kendilerini yalnızca birbirlerine emanet etmiş ve öteki rakipleri tanımaz gibi görünüyorlar... Ya öbür çift? Ayrı düşmüşler, kıvrıcık saçlı Romen Opris, iki Danimarkalının arasına geçmiş, en sonda İsviçreli postacı Megerlein koşuyor, gevşemiş yüzünde sakın, neredeyse kayıtsız denilebilecek bir ifade var. Aynı sakinlik ve kayıtsızlıkla beş bin metrede bronz kazanmıştı. Beklenmedik biçimde hedef dönemecinin önünde hızlanmaya başlamıştı, pistin ortasında rakiplerini birbiri ardına geçerken, bir atağı daha erken yapabilseydi hedefe ikinci olarak girecekti... Şimdi, evet, şimdi oldu, aşağıdaki uzun atlama yarışlarında yaklaşık altı metrelik bir atlama gerçekleşti ve geçerli sayıldı. Öndeki banklardan ve şeref

tribününden, ölçüm yapan hakemlerin arkasında duran adaleli kadın için alkışlar yükseliyor. Kadın, sevinçle zıplayarak yumruk yaptığı elini ısıyor, sanki galibiyet –bu atlayış onun galibiyeti– ateşe değmiş gibi elini yakıyor, ıslak buklelerini alnından çekiyor, alkışların yükseldiği banklara doğru eliyle öpücükler gönderdikten sonra geriye koşarak şarap kırmızısı eşofmanını giyiyor. Madalyası garantide, Bert için olduğundan daha fazla garantide. Ama madalya, belge, ödül, bunların hiçbiri atletin en büyük mutluluğu değil artık, önce süresini ve ulaştığı mesafeyi öğrenmek için hakeme gidiyor. Ah, her şey değişti şimdi. Eski atletler, evet, onlar yalnızca ödül için koşarlardı, Yunanlı bir koşucu değerli bir ödül olmadan asla start yapmazdı, Akhilleus bunu biliyordu, Patroklos'un cenaze töreninde yarış çağrısı yapıldığında, önce ödüllere ilgilenmişti... Hayır, Helenli hiçbir atlet yalnızca bir defne dalı için, soyut bir mutluluk için harekete geçmezdi, onlar yarışları düzenleyenlerin bağışladıkları altın ve gümüş küpler, boğalar ve değerli silahlar için koştu. Önce hayatları, sonra ödüller için... Bugün ise yalnızca rekorlar için koşuyorlar... Hellström ve Seaborne, Musso'ya karşı hücumla geçiyorlar, hayır, öyle değil, Musso yavaşlıyor, Bert'in arkasında kalma çabası çok fazla güç harcamasına neden oldu, geçmelerine izin veriyor ve Seaborne'un yanında kalarak onun adımlarına ayak uyduruyor. Üçü birlikte Bert'i izliyorlar, aynı grupta olmanın sağladığı soğukkanlı güvenle eşit adımlar atıyorlar, kolları, omuzları ve bacakları aynı şekilde hareket ediyor, bedenleri aynı görüntüde. Tek bir koşucu gibi görünüyorlar, sanki çabalarının ve isteklerinin aynı olması aralarındaki tüm farkları ortadan kaldırmış, yalnızca zorlayıcı bir ritimle onlara sürekli yol aldırان heybetli adımları algılanıyor. Bert yavaşlıyor mu? Tekrar arkasına dönerek rakiplerine bakıyor, neden, ne-

den bunu yapıyor? Ona arkasına döndüğünde zaman kaybettiğini yüzlerce kez söyledim, bunu bilmesi gerek. Koşu sırasında her şeyi unutuyor mu? Koşarken rakiplerinin varlığından başka hiçbir şey kalmıyor mu koşucu için, bu denli mi değişiyor? Dönme Bert, koş, koş, arkana bakma, orada neler olduğunu bilmen gerekmiyor, sen öndesin... Tanrım, dönmek zorunda mı, kazandığı zamanı neden tehlikeye atıyor, kazanmayacak, yeni Avrupa şampiyonunun adı Bert Buchner olmayacak. Neden korkuyorum? Neden o eski, boğucu baskı tekrar kendini hissettiriyor? Onun yüzünden mi? Artık kayıtsız olmam mümkün değil mi? Şimdi Thea da ayağa kalkıyor, ön sıralarda kimse yerinde oturmıyor, evet, Bert'in kaybettiğini görmek için gelen Thea bile bariyerde durmuş, onun koşusunu izliyor, hâlâ sakın, fark edilir bir heyecan duymadan... Bu kez hiçbir şey yapması gerekli değil, koşudan sonra Bert'in belgesini ve madalyasını teslim alması gerekmeyecek, o zaman yaptığı gibi.. Ne zamandı, hangi yarışta? Eyalet şampiyonalarında, evet, "Alman"dan birkaç hafta önce, Bert yakıcı güneşin altında, zorlayıcı sıcaklıkta koşarken... Bert herkesi geçmişti, bir tek Wewers, solgun yüzlü mekanikçi yirmi iki tur boyunca dayanmıştı. Ama o da birdenbire sendeleyerek yere yığıldı, kalktığı anda yeniden düştü, sonunda da titreyerek ve çıldırmış gibi gülümseyerek pistte kaldı, sağlık görevlileri onu sedyeyle götürürken hâlâ gülümsemeye devam ediyordu. Bert en tehlikeli rakibinin ortadan kaybolduğunu fark etmemişti, Wewers hâlâ arkasındaymış gibi koştu ve yılın en iyi süresini elde ederek yarışı kazandı. Ödül töreni başladığında koşunun ikincisi ve üçüncüsü de hepimiz gibi sağa sola bakınıp Bert'i arıyorlardı, ama o ortalarda yoktu. Tuvaletlere baktılar, kulübelere, soyunma odalarına, sağlık çadırına, evet, kulüp başkanı ve bizler Bert'in ödül törenine gelmesini sabır-

la beklerken, adını hoparlörlerden anons ettirdiler, ama galip yine ortaya çıkmadı. Hiç kimse, ne zaman, nasıl ve nereye kaybolduğunu görmemişti. O çaresizlik anında bariyerin arkasından Thea göründü, pistten yürüyüp hiç de çekingen olmayan bir tavırla ve kocasının yerine geçen bir kadının doğallığıyla ödül kürsüsüne giderek ikinciyle üçüncünün arasına girdi, eyalet başkanına bir şeyler fısıldadıktan sonra seyircilerin neşeli ve anlayışlı alkışları eşliğinde Bert'in belgesiyle madalyasını aldı. Yenilen rakipleriyle Bert adına el sıkıştı, onun yerine dış çizgilere döndü, ardından da Wiegand ve Krohnert'le birlikte oturduğumuz banka geldi. Belgeyle madalyayı bir evrak çantasına koydu, bana gizlice göz kırparak "Haydi gel!" diye fısıldadı, "Onu arayalım..." Hayır, Bert'in galibiyetten sonra nereye kaybolduğunu kesin olarak bilmiyordu, yalnızca tahmin ediyordu. Arabayla tüm şehri dolaşarak limana, sonra da balık pazarına gittik. Sıcaklık, ağrıyan bir parmak ya da zonklayan bir diş etkisi yapıyordu. Balık pazarında arabadan indik. Thea küçük, temiz kireç boyalı birahaneğe yöneldi. "İçerde mi?" diye sordum, ama yanıt alamadım, Thea çoktan beton basamaklardan çıkmış, ağır tahta kapıyı açıyordu. İçeri girdik. Perdenin arkasından şişman bir adam çıktı, lokantacı olmalıydı, düşük gözkapakları vardı ve sakız çiğniyordu. Bizi selamladı, tezgâhın önünde fısıldaşmalarının ardından Thea'nın işaretiyle usulca perdenin arkasına geçtik. Lokantacı, tek sözcük söylemeden karanlık tahta merdiveni gösterdi. Thea yolu biliyordu, elimdeki kancayı tutarak gözlerini karanlığa alıştırmak için bekledi, metal kancadan elinin titrediğini hissediyordum. Ortalık çok sessizdi, sonunda beni eğilmiş tahta kalasların arasından yavaşça çekti, alçak çatı direklerinin altından iki büküm geçerek bir tavan arası odasına geldik. Durup kulak kabarttık, hâlâ hiçbir ses duyulmuyordu, Thea par-

mağını kaldırıp kararlı bir ifadeyle bana baktı, başımı sallayınca da kapıyı çaldı. İçerden sürgülenmiş olan kapı yavaşça açıldı, evet, Bert karşımızdaydı, ne şaşırmış ne de korkmuştu, tersine bizi bekliyormuş gibi sakin ve rahat görünüyordu... İşareti üzerine parmaklarımızın ucuna basarak, çatıda tek bir penceresi olan ki-reç boyalı odaya girdik. Önce duvarlardaki çengellere asılmış giysileri gördüm, sonra yerde duran kitap yığınlarını ve kesilmiş gazete sayfalarından oluşan pake-ti, evet, Bert kenara çekildiğinde ise modası geçmiş, kocaman yatakta yatan Turnuva Babası Lunz'un gri renkli, sevimli fare suratını. Gözleri kapalı, ağır örtü-nün altında hareketsiz yatıyordu. Başucundaki hasır sandalyenin üzerinde ekmek tabağıyla kahverengi bir demlik duruyor, demlikteki nane çayından ince bir bu-har yükseliyordu. Ekmek tabağının yanında ise ilaçlar vardı, iki şişe şurup ve tabletler.. Yatağa yaklaştık. İh-tiyar Lunz elini güçlükle örtünün altından dışarı çıkar-dı, gözlerini açarak bize göz kırptı. "Belamızı bulduk!" dedi, "Aksi şeytan, tam da ş mpiyonadan önce düştük yatağa! Bugün delikanlı koşarken de orada olmayı çok isterdim. Kazanmış!" Lunz'un cılız elini, Bert gelip tek-rar örtünün altına sokana kadar sıkıca tuttuk. Bert'le bakışlarımız karışlaştı, evet, onun Thea'yla benden borç aldığı paraya neden ihtiyacı olduğunu anlamış-tım. Bunu bize hiçbir zaman s ylememişt , Lunz'un hasta olduğunu duymuştum gerçi, ama Bert'in onunla ilgilendiğini, her gün uğrayıp ihtiyaçlarını karışladığ n , ortalığı toplayıp nane  ayı hazırladığını ve ilaçlarını aldığını bilmiyordum. Odadaki kekremsi havayı solu-yarak sessizce yatağın kenarına oturduk. Bert benden borç para isteyip ilaç almak için ortadan kaybolduğun-da, Turnuva Babası Lunz kurnazca gülümseyerek yas-tığını yükseltip doğruldu. Ellerini örtünün altından  ı-karırken "Evet," dedi, "evet!" Merdivenden inen

Bert'in arkasından başını sallayarak "Başaracak!" dedi, "Bert büyük bir koşucu olacak, onu 'Alman'da görebilmek için kendimi zorlayacağım. Bana pek şans tanımıyorlar, biliyorum, ama 'Alman'da en yüksek sesimle onun adını haykırarak herkesi şaşırtacağım. Her şeyden önce de Maraton koşusuyla ilgili çalışmamı tamamlamam gerekiyor, fazla bir önemi yok, hayır, ölümden gelen bu koşunun ölüme gittiğinin kanıtlanması yalnızca..." Onu hiç konuşmadan dinlediğimiz için, bize de kanıtlanması gerektiğini düşünerek yastığının altından buruşmuş bir defter çıkardı, kurumuş parmaklarıyla sayfaları çevirmeye başladı. "Evet, burada, işte koşunun ilk örneği: Maraton koşusu! Maraton savaşından haber getiren Eroidailı Thersippos'tu. Gerçi çoğunluk onun Eukles olduğunu söyler. Tüm silahları üstünde, savaşın tüm heyecanıyla koşarak Atina'nın ilk evlerine ulaştığında yere yığılmadan önce 'Sevinin,' der yalnızca, 'biz de seviniyoruz' ... Böyle anlatılır, evet, ölümden kaçan ölüme yakalanır, Plutarkhos haklı." Thea yerinden kalktı, defteri alıp tekrar yastığın altına koydu, yaşlı adama çay verdi. Lunz titreyen elleriyle fincanı güçlkle aldı, sıcak çayı höpürdeterek içti. Yüzü darmadağınktı, inliyordu. Ansızın merdivenden gürültüler duyuldu, dışardaki ayak sesleri Lunz'u fena halde korkutmuştu. Gözkapakları düşük lokantacı gelmişti, kapıyı açtı, ama içeri girmedi, odada daha ne kadar yer olduğunu kontrol edercesine başını uzattı. Arkasında olduğunu hissettiğimiz, ama görmediğimiz birisine yol verdi. Alacakaranlıkta görünen adam Horst'tu. Elleri ceketinin cebindeydi, çekingen davranıyordu. Yeniden birlikteydik... Bert eczaneden döndüğünde paketi tek sözcük söylemeden hasır sandalyenin üstüne koydu, yine tek sözcük söylemeden Horst'un yanına gitti, el sıkıştılar. "Yalnızca kutlamaya geldim, başka bir şey için değil!" dedi Horst, "Daha faz-

la dayanamayacaktım. Olağanüstüydün Bert, hayatım boyunca gördüğüm en iyi koşuydu, sen yalnızca 'Alman'ı değil, neyi kazanmak istersen onu kazanacaksın." "Ama ben de dünyanın en iyi tavşan atletine sahibim!" dedi Bert. "Antrenmanlara tekrar başlamalısın, Horst! Yakında Böteführ ile konuşacağım." Turnuva babası Lunz'un yatağına yaklaştı, yaşlı adamın fareye benzeyen yüzü terden parlıyor, yutkundukça zayıf boyunda ademelmmasının hareketleri görülüyordu. Bert bir şişenin kapağını açtı, şurup doldurduğu kaşığı enerjik bir şekilde Lunz'un kurumuş dudaklarına uzattı. Yaşlı adam yutkunarak kocaman açılmış gözleriyle bize baktı. Elini kalın örtünün altından çıkarıp Bert'i işaret etti. "Onunla ilgilenin," dedi, "dikkat edin, sakın koşucudan başka bir şey olmasın! Ona destek olursanız, tüm Avrupa bizim kulübümüzü konuşacak, en büyük koşucuların bu kulüpten olduğunu söyleyecekler. Öteki branşlar için uğraşmayın, koşu her zaman en büyüğü olarak kalacak. Ayrıca çok da kanaatkâr, çünkü araçlara ve yardımcı malzemelere ihtiyacı yok, yalnızca bir yürek istiyor, hepsi bu! Ötekilerin hiçbiri sizi ilgilendirmemeli, para, pahalı cihazlar ve pahalı giysiler gerektiren soytarılıkların sporla pek ilgisi yok bence. Bert koşucu olmalı!" Bert hoşgörüsüyle başını sallayarak Lunz'u yatıştırmaya çalıştı, ama yaşlı adam hoşnut olmuyordu bir türlü. Thea'yı yanına çağırdı, fısıldaşırlarken başımızı çevirdik. Odadaki tek ses Lunz'un yumuşak mırıltılarıydı, ardından sessizlik oldu, Thea onu alnından öptüğünde ise hafif bir öpücük sesi duyuldu, Turnuva Babası Lunz uyumuştur... "Ne istedi?" diye sordu Bert usulca. "Hiç," dedi Thea, "belki daha sonra..." Lunz'u uyurken bırakıp çıktık, birahanenin önünde Horst'tan ayrıldık ve üçümüz öğleden sonrasının sancılı ışıkları arasından Bert'in evine gittik. Önde Thea, arkasında Bert, en sonda da içinde madalyayla

belgenin bulunduğu çantayı taşıyan ben... Liman boyunca yürürken sular altındaki rıhtımı yıkayan dalgaların sesi duyuluyordu. Bert'i arkadan izliyordum, ah, hâlâ o hırpani giysileri giyyordu, paaları yıpranmış pantolonu, buruşuk ceket ve deforme olmuş bağcıklı ayakkabıları. Kül sarısı saçları, dalgalar halinde omuzlarına dökölüyordu, tıpkı onunla feribotta yeniden karşılaştığımızdaki gibiydi. Kulüpteki işi karşılığında aldığı her şeyi, ama her şeyi Turnuva Babası Lunz için harcadığını biliyordum, o gün Bert önümde yürürken, yaşlı Lunz ve koşmak dışında hiçbir şeyin onu ilgilendirmedğini düşünmüştüm. Sonra açık liman lokantasının önüne geldiğimizde hepimiz aynı anda durup aynı anda içeri girdik, yorgun argın asma yapıpraklarının altındaki bir masaya çöküp bira ısmarladık. Yatı o gün mü görmüştük? Beyaz bir yat sessizce önümüzden geçerek uzaklaşmıştı. Görünürde kimseler yoktu. İspanyolca bir kadın adını taşıyordu, güneşli sahilleri, göz kamaştıran portakal bahçelerini anımsatıyordu, bir avarelik anıtı gibi akıntıya doğru gidişini izlerken Bert, "Ne zaman içinde olmak istediğın bir gemi görsen, orada yanlış insanlar vardır," dedi. "Öyleyse nasıl oluyor da, neye ihtiyacımız olduğunu bize yanlış insanlar gösteriyor?" "Çok basit," dedim, "ünkü onların parası var!" Yat limanın ötesinde gözden kaybolurken Bert'in bakışlarındaki küçümsemeyi, sarkmış dudaklarındaki aşağılamayı, evet, gözlerini kısarak söylediklerini hâlâ hatırlıyorum: "Yoksulluktan nefret ediyorum. Bu denli nefret ettiğım başka hiçbir şey yok. Zenginlik gibi garantili olan başka ne var ki! Kimsesizlere, yoksul dullara sormak gerek! Neyse, şimdiden planlar yapmanın bir anlamı yok, önce her şeyden kurtulmak zorundayım." Thea onu şaşkınlıkla izlerken devam etti: "Yoksulluğın yeterince tanıyorum, kimsenin daha mutlu ya da daha iyi olmasını sağlamıyor. Aklınızdan geçenleri

de biliyorum, ama kendinize saklayın, daha iyi! İhtiyar Lunz'u yatağının önünde, yerlerde sürünürken görmediniz, kaldırıp yıkamadınız, siz onu temizlenmiş ve saçları taranmış bir hasta olarak gördünüz yalnızca... Haydi, buradan toz olalım artık!" Boş caddede yürürken erimeye yüz tutan asfalt tabanlarımıza yapışıyor, çatlamış yerler şiddetle parıldıyordu. Yukarda durduk, Bert dönüp eve götürmek üzere lokantadan iki soğuk balık köftesi aldı, evet, o zaman, ilk resmî başarısını elde ettiği gün yenilgisini hazırlayan bir şey daha oldu... Merdivenleri arka arkaya çıktık, bu kez Bert elinde anahtarıyla en öndeydi. Kapının önünde durdu, sessiz olmamız için işaret ederek eğilip anahtar deliğinden baktı. Evde biri vardı. Evet, sonra kapıyı açtı, içeri girdiğimizde pencerenin önünde duran Alf'i gördük. Yüzü bize dönüktü, kıskırtıcı ve ince, güzel ve bayağı, gözleri ve saçları koyu renk bir delikanlı bize şüpheyile gülümsüyordu. Bert'in ona doğru fırlattığı balık köftesi paketini hızla, aynı zamanda da kayıtsız bir tavırla yakaladı. Yağlanmış kâğıda baktı, bakışlarından açlığı belli olmasına rağmen hemen yemedi, hayır, önce pencerenin arkasına saklanarak boş caddeye göz attı, sonra da kapıyı açıp merdivenlere kulak kabarttı. Thea'y-la birlikte onu kuşkuyla izlememize aldırılmaz görünüyordu. İzlenmediğine emin olduktan sonra paketi masaya koydu, Dürer'in tavşanının altına oturup yemeye başladı... Thea, fısıldayarak Bert'ten bir açıklama istedi, ancak Bert bir kahkaha atıp "Yüksek sesle konuşabiliriz, birbirimizden gizlimiz saklımız yok!" dedi, evet, Thea'nın ona fısıltıyla söylediklerini tekrarlayarak bizi gri renkli köfteyi parmaklarıyla parçalayıp ağzına tıktıran Alf'le tanıştırdı. Bert'in gülerek yaptığı açıklamayı asla unutmayacağım, göz kırparak yakışıklı delikanlı için söylediklerini... "Alf hergelenin tekidir," dedi, "ama bakın, bu sıska hergele nasıl da iştahlı! Dışar-

iyiyemiyor, çünkü herkesin içinde balık köftesi yerse birilerini öfkeliendireceği kesin! Ortalıkta görölmek istemediğinden ona bir öğle yemeğı ayarladım.” Sonra neşeyle antrenman dönüşü karşılaşmalarını anlattı... Alacakaranlıktı, hava henüz kararmamıştı, bir gemi iskelele yanaşırken limanda arama yapılıyordu. Bert’in üzerinde eşofmanı ve kulübün ödünç verdiği çivili ayakkabıları vardı, evet, başka hiçbir şey olmamasına rağmen, üstünü aramak için onu da tahta bir barakaya sokmuşlardı. Öfkeli itirazları bir işe yaramamıştı, karşılarında soyunmak ve giysileri didik didik aranırken beklemek zorunda kalmıştı. Çivili ayakkabılarının içine kadar bakmışlardı! Daha düzgün davranmış olsalardı, aldırmadan çıkıp gidecekti, ama içeri alıp aradıklarının tümüne şüpheli gibi davrandıkları için herkesi öfkeliendiriyorlardı. Aradıkları her neyse bir türlü bulamıyorlar, bu yüzden de güvensiz tavırlarını abartarak sürdürüyorlardı. Onların işi her şeyin en kötüsünü düşünmekti, aradıkları herkese uzun süredir aranan bir katil gibi davranıyorlardı. Evet, Bert’i oraya buraya iteklediler, hayatıyla ilgili sorular sordular ve sonunda, bir şey bulamamış olmanın öfkesiyle giysilerini fırlatıp attılar. Bert giyinerek oradan ayrıldı. Sonra dışarda, alacakaranlıkta bir gencin limanın dörtte birini çevreleyen çemberden çıkmaya çalıştığını gördü. Genç çemberi yarıp kaçmıştı, ama Bert onun başarıp başaramayacağını bilmiyordu. Dönüşte evinin önünde üniformalı görevlileri gördü, hâlâ ortalığı kolaçan ettiklerine göre genç kaçmayı başarmış olmalıydı... İçeri girdikten sonra hafif bir ısılık duyduğunda bir an için korktu, ama görmediğı halde ısılık çalanın kim olduğunu hemen anladı ve merdivende Alf’in kışkırtıcı güzel yüzü görüldüğünde hiç duraksamadan onu içeri aldı. Alf’e evini açtı, ona yiyecek verdi, hayır, Bert hiçbir şeyi sorgulamadı, neden kaçtığını ya da şansını neden cadde-

de aramadığını sormadı... Alf, evet, o öğleden sonra Bert'in evinde otururken, balık köftesini parçalayarak tıkınmasını hâlâ görür gibiyim, yemeğini bitirdikten sonra kalkıp tekrar kapıya kulak kabarttı, pencerenin arkasına gizlenerek caddeyi gözetledi, onu unutmuş olmalarına inanamıyordu bir türlü... Sıska arkadaşının uyanıklığı ve dikkati Bert'i eğlendiriyordu, bakışları hep onun üstündeydi. Bir taburede sessizce oturan Thea da Alf'i izliyordu, ama kınayarak, düşmanca bakışlarla... Alf eve yeni bir koku getirmişti, iyi cins sigara ve ucuz saç losyonu karışımı, bir genelevin her kесеye uygun tatlımsı kokusu, öğleden sonranın sıcaklığı bu kokuyu iyice artırıyordu. Alf kendini yeniden güvende hissettikten sonra Bert'e yarışın sonucunu sordu, Bert kazandığını söyledi. Alf nasıl başardığını öğrenmek istediğinde ise şöyle yanıtladı: "Yalnızca tek bir şey düşünmek gerekiyor, seni harekete geçiren ve güç veren bir şey. İşim bittiğinde ya da işimin biteceğine inandığım zaman Viktor'u düşünüyorum. O kıpırtısız orman gölünü hayal ediyorum, firar ettiğimiz pazar gününü ve tıraş olurken ansızın sahilde beliren askerleri. Sonra onların seslenişlerini duyuyorum, silah seslerini, Viktor'un yerinde kalakaldığını görüyorum, dönerek düşüşünü, evet, hepsi bir araya geliyor o anda, sesler, patlamalar ve Viktor'un yüzü, bunu düşünmek belki her şeyi kolaylaştırmıyor, ama yavaşlamıyorum en azından. İnsanın böyle bir şeyi olması iyi. Viktor yardım ediyor..." Bert konuşurken Thea'nın sarardığını gördüm, dudaklarının kanı çekildi, boyun damarları belirginleşti, elini göğsüne bastırıp gözlerini kapatarak başını arkaya yasladı. Bert sustuğunda, hepimiz sustuğumuzda Thea sarsılarak yana kaydı, ardından da yavaş, çok yavaş ve ürkütücü bir sessizlik içinde kayarak yere düştü. Onu kaldırıp kanepeye yatırdık. Saçları ter içindeydi, dudakları titriyordu. Küçük, tombul elleriy-

le kanepenin örtüsüne tutundu, avuçlarındaki kumaşı, eklemleri bembeyaz olana kadar sıktı. Hepimiz onun başında dururken, Alf bilgiç ve alaycı bir sesle “Olur böyle şeyler,” dedi, “hatta çok tanıdık! Bert, öyle sanıyorum ki ikiniz yakında yalnız olmayacaksınız!” Bert istemsizce geriledi, yüzünde korku ve savunma ifadesi vardı, içini çekerek hıçkıran Thea’ya inanmaz gözlerle baktı. Bakışlarındaki hayal kırıklığı ve dehşet fark ediliyordu, ellerini kaldırarak “Olamaz!” dedi, “Umarım yanıyorsunuzdur Alf! Bunun benim için ne demek olduğunu bilmiyorsun. Dediğin gibiyse her şeye son vermem gerekecek.” Sonra bana döndü: “Sen ne dersin, dostum?” O anda ne söyleyebileceğimi bilemediğim için “Çok da kötü sayılmaz,” diye yanıtladım. Bert tabureyi alıp kanepenin yanına oturdu, Thea’nın elini örtünün altından çıkardı, yüzüne eğilerek adını seslendi, ona su içirerek şakaklarını ovdu. Sonunda, en sonunda Thea doğrulup Bert’in yardımıyla oturdu ve utangaç gözlerle bize baktı.. Ah, daha o zaman her şey belli olmuştu. Bert ona hiçbir şey sormadı, belki biz orada olduğumuz için, belki de korktuğu yanıtı duymamak için... Thea yerinden kalkıp sessizce kapıya gidene kadar orada öylece oturdu, bentin yeşil yükseltilerinin arkasındaki tutsak kampında hep yaptığı gibi, yüzünde aynı kuşku dolu savunma ifadesiyle... Ayaküstü vedalaşıp çıktık. Bert de bizimle gelmek istedi, ama Thea, “Ben iyiyim,” dedi, “eve gidebilecek durumdayım, rahatsız olma.” Onu koluma taktım, Bert’i güzel hergelesiyle bırakıp ayrıldık. Caddeyi birlikte geçtik, orada olduklarını ve el sallamamızı beklediklerini bilmemize rağmen dönüp arkamıza bakmadık. “Çabuk,” diyordu Thea, “çabuk ol!”, adımlarına ayak uydurmakta zorlanıyordum. Hayır, eve gitmek istemiyordu, beni aşağıya, su kenarındaki havadar birahaneye sürükledi. Geniş yapraklı asmaların altında bir masa bulduk, otur-

duk ve içtik. Biraları devirdikten sonra siyah mavnalardan birine gittik, Thea'nın konuşmaya başlamak için fırsat kolladığını hissediyordum. "Ona zaman tanımalısın," dedim, "sabırlı olmalısın, o zaman her şey yoluna girecek. Bert de neler yaşadı..." Ellerini mavnanın güvertesine dayayarak akıntıya baktı. "Öyle korkuyorum ki!" dedi, "Bugün birlikte içtiğimiz sırada yat geçerken Bert'in söyledikleri... Bunlardan daha önce hiç söz etmemişti bana. Hâlâ korkuyorum galiba." Yatıştırıcı, babacan, evet, babacan tavrımı sürdürdüm. Ah, o zamanlar gerçeğin ille de acımasız olmayabileceğine nasıl da inanıyordum... "O henüz çok genç, Thea," dedim, "ama korkmana gerek yok. Bert'i uzun süredir tanıyorum, neler yaşadığını biliyorum. Yapmak istediği çok şey var, bu yüzden de ona biraz zaman tanımalısın." Evet, o zaman bunları söyledim, çünkü onu avutmam gerektiğini düşünüyordum, oysa hiçbir şeyin ona bu avuntu kadar zarar vermeyeceğini de hissediyordum. Belki de bu hikâyenin iyi gideceğine dair umutlarım vardı henüz. Artık böyle düşünmüyorum, bildiğim yalnızca babacan teselli sözcüklerinin kötü bir yanıt olduğu. Ancak kesilip atılarak iyileşecek bir yarayı, dikerek iyileştirmeyi denedim. Kaçırdıklarımızın da bunda payı vardı elbette, Thea'yla mavnada otururken ben de bir şeyleri kaçırmıştım... Ama Thea, ah, Thea hoşnuttu, onun durumunda bir kızın olabileceği kadar hoşnuttu. Birdenbire içinde belgeyle madalyanın olduğu çantayı -yanına aldığının farkında bile değildim- dizlerinin üstüne koyarak açtı, Bert'in yerine aldığı belgeyi çıkardı ve birlikte okumaya başladık... Yağmur, şimdi stadyumda yağmur yağmaya başlıyor, pisti çaprazlamasına süpüren bu sağanak, tribünün arka tarafına gerilmiş iplerden oluşan bir tel örgü gibi görünüyor. İlerde açık tribünde şemsiyeler açılıyor, bir orman, evet, şemsiyelerden oluşan, içinden sigara dumanları

yükselen bir orman... Koşucular sekizinci, hayır, dokuzuncu tura giriyorlar. Saçları ıslak, giysileri bedenlerine yapışmış, ayakkabılarının çivileri ıslak zeminden parçalar koparıyor, bacakları sıçrayan çamurlarla lekelenmiş. Bert hâlâ en önde, tek başına ve planına göre çekiç gibi koşuyor. Sırada bir değişiklik olmamış henüz. Ama şimdi arkasındaki durum değişiyor, kıvrıkcık saçlı Romen Opris'i geçiyorlar, Christensen mi, Knudsen mi? Danimarkalı koşuculardan biri onu geçti, iki Danimarkalı şimdi yan yana koşuyor, evet, ikiz gibi görünen atletler birbirleriyle konuşuyor, koşarken anlaşıyorlar. Hangi taktikte karar kıldılar? Konuşmaya devam ederek tempoyu hızlandırıyorlar, Seaborne ve Hellström'ün arkasında koşan Musso'ya yaklaşıyorlar. Şimdi iyice yakınındalar. Onu bilerek geçmiyorlar, çünkü her birinin kendine göre bir planı var... Evet, iki koşucu anlaşır ve zayıf olan kendini feda etmeye hazır olursa, öteki çok güçlenir, şansı artar. Danimarkalı koşucuların bulduğu taktik bu mu? İkiz gibi görünüyorlar... Ah, İtalyan ikizlerin katıldığı koşuda, o zaman, bir kır koşusunda, neredeydi? Koşuya kardeşlerin biri başvurmuştu, haydut Sezar suratlı bir tarım işçisiydi, starta yalınayak gitmiş, fotoğrafçılara kibirli pozlar vermişti. Ama daha birinci kilometreden sonra geride kaldı ya da kendini özellikle geride bıraktı, sonuncu olarak koşarken kimse onun nasıl gülümsediğini görmedi, yolun belli bir yerinde yıldırım hızıyla bir çalılığın arkasına girişini ve oradan çıktığını da gören olmadı, yalnızca arkadan yetişip alaycı bir coşkuyla öne geçtiği fark edildi. Ondan çok sonra, hedefe ulaştıklarında Sezar surat herkese zaferle gülüyordu. O kır koşusunu çalılığın arkasında buluşan ve ayrılan iki koşucunun birlikte kazandığını hiç kimse anlamadı. Ödül için kavgaya etmeselerdi, galibiyet kurnaz ikizlerin olacaktı, ancak birbirleriyle dalaşmaya başladıklarında, yaptıkları

hile ortaya çıkmıştı... Christensen ve Knudsen adımlarını ayarlayarak birbirlerini dengeliyorlar, Bert dönmeye üstünlükle giriyor, bitiş çizgisinden Hellström'den yirmi, hatta yirmi beş metre önde geçiyor ve alanın en sonuna, Megerlein'in olduğu yere bakıyor. Onu geçecek mi? Evet, Bert başlıyor, bir ara atak daha yapıyor, şimdilik buna gücü var, henüz yolun yarısı bile koşulmadı. Fakat o da ne? Hızlanmıyor, atak avantajını artırmıyor, çünkü Hellström durumu fark etti ve uzun adımlarla ilerliyor. Bert'e en olağanüstü durumda ne kadar avans verebileceğini bilerek koşuyor. Çift kanatlı uçak, dalgalanan reklam bantıyla alanın üzerinde tekrar görünüyor. Rüzgâr uçağa yandan baskı yapıyor. Yazı okunmuyor, ne reklamı bu? Tamam, şimdi göründü: "Lastiklerinizi bilinçli seçin, Pollux lastikleri alın!" "Uçan Pastor" diye anılan İsveçli atlet Hellström, kimsenin kendisine kene gibi yapışmasına izin vermiyor, uçar adımlarla Bert'i kovalıyor. Ne düşünüyor? Bert, Viktor'u düşünüyor, Viktor'u şimdi düşünmezse, peşindeki soluğunu ensesinde hissettiğinde düşünmek zorunda kalacak... Ya Hellström? Tanrısarışın atlet, cennetin kapılarını mı hayal ediyor? Kurtuluşu pistte mi arıyor? Yarışı kazanması, neyi kurtaracak... Belki onu piskopos karşılayacak, soğuk halkayı öpmesine izin verecek, yüzünde hoşnut bir ifadeyle Hellström'e eğilerek gülümseyecek ve ona övgüler yağdıracak. Tanrı, insanların olduğu her yerde ve pisttedir de... Belki fotoğrafı kilisenin haber dergilerine kapak olacak, ama altyazı olarak ne bulunacak? "İman, son atakta göğüs farkıyla kazandı"... Ah, Hellström'ün koşusu bir galibin koşusu, omuzları yumuşak, adımları yay gibi koşuyor ve Bert'in açılmasına meydan vermiyor... Sosis satıcısı, göbeğinin üstünde taşıdığı seyyar dükkânıyla neden tam da şimdi bariyerin önünde? "Çekil oradan, kaybol!"... Benim ardından başkaları

da bağılıyor, görüş alanlarından çıkması için sövüyorlar. Eh, yani... Oysa benim sigaraya ihtiyacım var, sosisi değil. Ne oldu? Stadyumda bir uğultu, bir dalganın çarpması gibi bir gürültü. Ne oldu? İlk dönemde Danimarkalı koşuculardan biri yere düşmüş, kolları öne uzanmış ıslak pistte yatıyor, Opris onun üzerinden atlıyor, şimdi de Megerlein, üniformalı iki sağlık görevlisi, deri çantaları ellerinde koşarak geliyorlar, ama çantaların kullanılmasına gerek kalmıyor, koşucu yeniden ayakta. Christensen mi, Knudsen mi? Atletinde omzundan beline dek uzanan bir leke var, ama vazgeçmiyor, Megerlein'ı yakalamak için koşuyor, şimdi Megerlein'a yetişerek ona ayak uyduran Danimarkalı atlet alkışlanıyor. Bert çevresine bakınıyor, artık göreceği hiçbir şey yok, her şey geçti. Şeref tribününde Birkemeyer görünüyor, etkinlik yöneticisi o olmalı, profilden bakıldığında başının arkası yokmuş gibi görünen adam, belediye başkanına takdim ediliyor, gülerek selam veriyor, durmadan eğiliyor ve kahverengi deriden madalya kılıflarını yere indirerek eliyle davetkâr bir işaret yapıyor. Madalyaları belediye başkanı dağıtacak, daha sonra, ödül töreninde... Sırıkla yüksek atlamayı koşu süresince kestiler mi? Hayır, hâlâ oradalar, sırikla yüksek atlama uzun süren bir yarış, her atlayış gevşeme, toparlanma ve özenli bir hazırlık gerektiriyor. Bir atlet, sırikla sehpalara kadar hızla gidiyor, sıırğı kaldırıyor, dört metre kırkta olan latada birkaç kez ölçü alıyor ve yavaşça geri geliyor. Bakışları yerde, omuzları düşmüş. Duruyor ve dönüyor, sıırğı iki eliyle kavlıyor. Yüzü sarkmış, sıırğı yanağına dayıyor. Şimdi başını kaldırıp koşuyor, yarı yükseklikte tuttuğu sırikla atarken bakışları sıırğın ucunu sokacağı siyah saplama deliğini arıyor. Kendini kuvvetle yukarı çekip kaldırıyor, bedeni latanın üzerinde dönüyor, sıırğı bırakıyor, başardı, hayır, düşerken göğsü latayı sıyrıyor. Zedelen-

miş göğsüyle ıslak zemine yumuşak bir iniş... Artık yağmur yağmıyor, sağanak geçti, rüzgâr dinecek gibi. Bayraklar, dış çizgilerin üzerinde miskince salınıyor. Bert'in yüzü nasıl solgun, nasıl çarpık, sanki gizli bir işkencenin acısını çekiyor, galibiyet isteğinin belirtile-ri mi? Bu istek, olası şansını unutturacak ve gücünü tahmin edebilmesini engelleyecek kadar mı güçlü? Yeniçağın ilk olimpiyatlarında, Atina'da yanlış tahmin yapan Fransız Lermusiaux gibi mi olacak? Yarışın ortasında yıldırım çarpmış gibi düşen ve bayılan atlet... Bu nasıl bir ara süre! Bert'in koşularından hiçbirisi bu kadar hızlı başlamamıştı, şimdiye kadar hiç böyle bir ara süreye ulaşmamıştı, umutsuzluğun rekoru bu, evet, ama ara sürelerin hiçbir anlamı yok, belirleyici olan yalnızca koşunun sonu... Yoksa bu koşunun sonu, ona yeni bir rekor mu getirecek? Olabilir, her şey mümkün, çoğu rekor beklenmedik biçimde kırılmaz mı zaten? Rüzgârda, hatta yağmurda, yumuşak pistlerde, acımasız güneşin altında. Tüm beklentilerin tersine, süre hakemlerini bile şaşırtacak şekilde kırılır rekorların çoğu, pek azı büyük hazırlıkların, yoğun çalışmaların ve ısmarlanmış tavşan atletlerin ardından gelir. Her yeni rekorla artık mutlak sınıra ulaşıldığı defalarca yazılmıştır, hiçbir koşucunun kalbinin ya da ciğerlerinin daha kısa bir süreye dayanamayacağı düşünülmüştür, sonra Finlandiya ormanlarından bir adam gelmiştir, bir İngiliz varoş doktoru veya Avusturyalı bir tarım işçisi, kendilerini çeken ve kıskırtan bir rakiple karşılaşarak koşmuşlar, hepsi de yeni bir rekor kırarak kalp ya da ciğer kapasitesinin en akıllı uzmanlar tarafından bile tespit edilemeyeceğini göstermişlerdir. Büyük bir koşucu pistte görüldüğünde, artık mutlak sınıra ulaşıldığı sanılır. Nurmi ilk olimpiyadını otuz bir kırk beş ile kazandığında böyle sanmışlardı, sonra Kuscozinski de, yaklaşık otuzla, ardından Zapotek gelip galibiyeti ölü-

mü pahasına istermişçesine koştuğunda... Zapotek Helsinki'de yirmi dokuz on yedi ile kazandığında, bu kez de dünyada hiçbir koşucunun bu süreye ulaşamayacağını düşündüler. Ama onun hemen ardından Vladimir Kuz geldi, rekor koşusundaki ilk beş atletin tümü de, Zapotek'in Helsinki koşusundan daha hızlıydı... Evet, Bert'in ara süresi çok iyi, dayanabilirse yeni bir rekora gidebilir, ama dayanamayacak, buna gücü yok, son koşusu yenilgiyle bitecek ve bu yenilgiyle ebediyen veda edecek... Bu onun ilk yenilgisi olmayacak, hayır. Daha önce de bir kez kaybetti, hiç kimsenin yenemeyeceği ya da herhangi bir koşucunun yenebileceği bir rakibe karşı koştuğu zaman, ama Bert bunu yaşamak istiyordu ve denedi. O pazar günü öğleden önce, ilk büyük galibiyetinden çok önce, adı stadyumlarda bilinmiyordu henüz ve Bert bir umuttan başka bir şey değildi, evet, büyük bir koşucu olmak üzere yola çıktığında, belki kendisinin de yenilgi olarak algılamadığı ilk yenilgi geldi. Her zaman bir olasılık olan yenilginin, günün birinde kesin olarak yaşanacağı gerçeğine hazırlıklı olması için kendini baştan belli etti, başlangıç sonun ta kendisi oldu... O gün Alman şampiyonasının finali vardı. Bert öğleden sonra koşacaktı, öğleden önce kulüp lokalinde kahvaltı ediyorduk. Herkes oradaydı, Wiegand, Bötetführ ve Krohnert. Gergin bir şekilde Bert'in çevresinde oturuşlarını hâlâ görür gibiyim, Bert onları sabırla dinleyip sahanda yumurtasını yerken, dört bir yandan gelen gereksiz son öğütleri hâlâ duyuyorum. Cömertçe hazırlandıkları, Bert'in adıyla birlikte kulübün adının da şehir dışına çıkmasının beklendiği gündü o gün. Herkes koşunun risklerini biliyor, kaygılar içinde kıvranan Krohnert bir türlü huzur bulamıyordu. Masanın çevresinde dolaştı. Gökyüzüne baktı, hava sisliydi. Sıcaklığı kontrol etti, bunaltıcıydı. Bert'in sandalyesinin arkasında durup düşünceli bir

ifadeyle sahanda yumurtaya baktı, koruması altındaki küçük bir çocuğu lokmaları çiğneme zahmetinden nasıl kurtaracağını düşünüyor gibiydi. Kırmızı biracı suratında, derin bir kaygının izleri vardı. Saçları her zamanki gibi sıkıca taralı Bötöföhr, ağzını şapırdattı ve sevinçle ellerini ovuşturdu, galip çoktan belliydi onun için. Bana kınayarak bakıyordu, galibin benim için henüz belli olmadığının farkındaydı... Dohrn'a, Bert'le aynı şansı tanıyordum. Dohrn güvenilir bir koşucuydu, sıska ve kukumav gibi bir atlet, sık sık kumsalda antrenman yapar, bu arada kurumuş yosun toplardı, kulüpteki arkadaşlarının iyiniyetle ve biraz da dalga geçerek anlattıklarına göre, evde bu yosunları kaynatarak kendine "başarı iksiri" hazırlardı. Evet, Dohrn, bu kukumav atlet öylesine katı bir vejetaryendi ki, çevresindeki sıradan vejetaryenler huzursuz oluyor, kendilerini döneğ gibi hissediyorlardı. Dohrn, Viktoria için koşuyordu, bu kulübe nasıl girdiğini hiçbir zaman öğrenememiştim. Viktoria, o zaman da özel ve aristokrat bir kulüptü. Üyeleri arasında avukatlar, radyo redaktörleri, işadamları, hatta bir de şehir senatörü vardı. Kaymak tabakanın akşam sporcuları, kulüpte geçirecekleri gecelerde yeterince susayabilmek için, bakımlı tesislerinde spor yaparak ter atıyorlardı. Dohrn, Viktoria Kulübü için koşacaktı, Bert'e tanıdığım şansı ona da tanıyordum... Bert yemeğini yedikten sonra Krohnert tabağını mutfağa götürüp bir bardak ılık sütle geri döndüğünde, evet, tam o sırada gözkapakları düşük lokantacı göründü, Turnuva Babası Lunz'un ev sahibi... Bert'i hemen gördü, hiçbirimize bakmadı, selam bile vermeden odada ikisinden başka kimse yokmuş gibi doğrudan Bert'in yanına gitti. Ona doğru eğilerek söylediklerini hepimiz duyduk: "Fazla uzun sürmeyecek. Çabuk ol, bekliyor." "Ölüyor mu?" diye sordu Bert sakın bir sesle. "Çabuk ol!" diye tekrarladı adam. Bert

sütü masaya bırakarak kalktı. “Şimdi olmaz,” dedi Krohnert, “şimdi gidemezsin Bert!”, sonra da öfkeyle Lunz’un ev sahibine dönerek “Burada ne arıyorsun?” dedi, “Bert şimdi gelemez, birkaç saat içinde starta gitmesi gerekiyor!” Bert’in kalkıp gidişini hâlâ görür gibiyim... Krohnert’in kaygılı ve uyarıcı seslenişlerine kulak asmadı, hiç duraksamadan aramızdan geçerek eski antrenörü Wiegand’ı kenara itti, yine hiç duraksamadan kapıyı açtı ve caddenin griliğinde uzaklaştı. Evet, hem kendisi hem de ötekiler açısından çok önemli olan o gün, kendisine bir koşunun sonucundan çok daha fazlasını sağlayacak finalden birkaç saat önce ortadan kayboldu. Dışarı çıktığımda onu koşarken gördüm. Tramvayı beklemedi, kulüp lokalinin aşağısında bekleyen taksilerden birine de binmedi, hayır, Bert koştu, belki de kime karşı koştuğunu biliyordu. En azından yeterince hızlı olamazsa, geç kalmaktan ve her şeyin bitmesinden duyduğu korkuyla koştu. “Fazla uzun sürmeyecek,” demişti Lunz’un ev sahibi ve Bert bunu düşünüyordu. Ah, finalin hemen öncesindeki bu koşu, ona bu koşuda ne çok eşlik etmiştim... Yıkılmış duvar boyunca balık pazarına giden kirli caddeden yukarı koşarken, ne düşündüğünü ve ne yaptığını hayal etmeye çalıştım. Arkasından gittim, onun koştuğu yoldan yürüdüm. Aşırı makyajlı yaşlı bir kadın çıktı karşıma, bir elinde süt şişesi, öteki elinde küçük, sarı bir köpek vardı. Yüzünde ise öfke... Bert ona çarptığı için mi böylesine öfkeliydi? Kadın, esintili bir yola saparak uzaklaştı. Balık pazarından bir araba geldi sonra, direksiyondaki siyah giysili adam başını sallayarak dikiz aynasına bakıyordu. Bert onun da mı yoluna çıkmıştı? Aşağıda, duvarın bitiminde sıska çocuklar duruyordu, kir pas içinde bir oğlan ve dişlerinde tel olan bir kız, ellerinde bilyeler vardı, ama oynamıyor, balık pazarına doğru bakıyorlardı. Oyunlarını bozan, o tarafa mı git-

mişti? Rayların böldüğü balık pazarı meydanından geçtim, ambarların arasından turnuva babası Lunz'un yattığı, temiz beyaz kireç boyalı pansiyonlu birahaneyi görene kadar yürüdüm. Bert koşuyu kazanmış mıydı? İçeri girdim. Hiç ses yoktu. Usulca tahta merdivenden yukarı çıktım ve küf kokulu tavan arasının karanlığında durup yaşlı adamın yumuşak mırıltılarını duyma umuduyla kulak kabarttım, ama daha önce Thea'yla geldiğimizdeki gibi her yer sessizdi yine. Odanın kapısını açar açmaz Bert'in kaybettiğini hemen anladım, Turnuva Babası Lunz elleri ağır örtünün altında, upuzun yatıyordu. Saçları şakaklarına yapışmıştı, kapalı gözkapaklarında mavimsi bir pırıltı vardı. Ölmüştü. Bert yatağın önündeki gıcırdayan hasır iskemlede oturmuş, yaşlı adamın mutlu fare suratına bakıyordu, artık sona erdiği için hakkında hiçbir şey bilemeyeceği bu hayatın anlamını bulmak için kendini zorluyordu sanki. Tek bir sözcük bile söylemeden pencerenin önündeki banka oturup bekledim, Bert'in bir an önce starta gitmesi gerekiyordu, ama yine de hiçbir şey söylemedim, Bert, Lunz'un arkasında bıraktığı hırpani ve mutlu hayatın anlamını ararken ona engel olmadım. Bu arada kulüptekilerin Lunz'un ev sahibiyle birlikte gelmek üzere olduklarını fark ettim. Sesleri duyulabiliyordu, karanlık tahta merdivende adımlarının çıkardığı gürültüye kulak kabartırken Bert, "Eğer buraya varmışsan dostum," dedi, "çok geç artık. Çünkü her şey belirlenmiştir, hiçbir şeyi değiştiremezsin. Çeklerin daha önce bozdurulması gerektiğini görmek gerek..." Yanıt vermemem üzerine "Onun gibi olmayacağım," diye ekledi, "hiçbir zaman!" Gökyüzü kapalıydı, tavan arasına alacakaranlık çökmüştü, Bert sessizce hareket ederken, bir akvaryumun içinde olduğum hissine kapıldım. Kitapları, defterleri ve gazete kesiklerini bir köşeye taşıdı, duvarlara asılı giysileri alarak oda-

yı topladı, bu kez alacakaranlıkta yüzen bir balığı izler gibiydim... Sonra gelenlerin sesleri iyice yaklaştı, Krohnert merdivenden Bert'e seslendi. Yukarı çıkma-
larını beklemeyip onları dışarda karşıladık, Bert ko-
nuşmak istemiyordu, hayır, konuşmadı da zaten, ne
taksi bizi stadyuma götürürken ne de soyunma odası-
na giderken. Üstünü değiştirirken yanındaydım. "Ba-
şaracaksın Bert," dedim, "bizi hayal kırıklığına uğrata-
mazsın! En azından Turnuva Babası Lunz'u... Bu kez
kazanırsan, her şeyi cebinde bil! 'Alman' senin için en
önemli koşu." Gülümsedi, yanından ayrıldım... Sonun-
da koşu başladı, on bin metre koşusu. Thea, Horst ve
Alf'le birlikte oturdum, evet, o da gelmişti, ah, tüm ku-
lüp gelmişti, üyeler, kulübün eski tüfekleri, hamiler ve
hayır kurumlarından gelenler, onlarla birlikte aileleri
ve ailelerle birlikte de tüm liman, geminin kaptanı ar-
kamda oturuyordu, denizciler ve sahil koruma polisle-
ri, limanın izin verdiği herkes bu tek sesli, güçlü toplu-
lukta buluşmuştu. İçlerinden birinin, ülkenin en yük-
sek unvanı için koşacağını duymuş olmalıydılar ve Li-
man'ın galibiyetini görmek istiyorlardı. Bert bana ba-
kındı, ona el salladım. Starttan itibaren yirmi dört tur
boyunca öncülüğü bırakmadı, hatta en sonda koşan iki
atlete tur bindirdi, ama bir koşucuyla başa çıkamadı.
Hızlı vejetaryen Dohrn'la, bir ara atağın tüm meydan
okuyuşunu kabul eden ve karşılayan çelimsiz atletle...
Ona bu gücü kurumuş yosunlar mı vermişti, başarı ik-
sirine kattığı otlar mı? Viktoria'nın koşucusu Dohrn
dayandı, yirmi dört turun ardından Bert'ten daha zin-
de görünüyordu, kolaylıkla ona yetişebilirdi, ama bitiş
çizgilerinin girişine kadar kendini geride tuttu, ardın-
dan harekete geçti. Liman halkı tehlikeyi fark etti, ka-
sırga gibi yüreklendirici çığlıklar atarak favorilerini
son birkaç yüz metrede harekete geçirmek için yerle-
rinden fırladılar, ama Bert son atakta hiçbir zaman iyi

olmamıştı. Dohrn yaklaştı, Bert'le aynı hizaya geldi ve onu geçti, hedefe girerlerken Bert'ten yarım metre öndeydi. Alman şampiyonasını Dohrn kazandı, Bert ikinci oldu... Bu başarı Bert'e yetti, ikincilik Liman'daki taraftarları için de yeterliydi. Takımın adı hoparlörlerden duyulduğunda alkışlar bitmek bilmedi, evet, onu bir galip gibi kutladılar, çünkü o Liman'dan gelen herkesin ödüllendirilmesi için uğraşmıştı, gümüş madalya onlar için yeterliydi... Krohnert'in kırmızı yüzü fotoğrafçıların arasında görünüyordu, sevinçten yorgun düşmüştü, nasıl gurur duyduğu fark ediliyordu. Bert'e bir daha bırakmak istemezcesine sıkıca sarılarak onu alana getirdi, ödül kazanan ürününü sergileyen bir çiftçi gibi davranıyordu. Koşudan sonra yanından hiç ayrılmadı, giyinirken bile yanındaydı, onu taksiye bindirip kulüp lokaline getirdi. İçeri girmeden önce, Bert'i mahcup eden bir olay oldu. Pazar giysilerini giymiş, bacağı kırık bir delikanlının ansızın karşımıza çıkmasını hâlâ hatırlıyorum. Bert'e bir kurşunkalemle defter uzattı, Bert şaşkınlıkla bakarken Alf, "İmza atmalısın," dedi. "Ama neden?" diye sordu Bert. "Ünlü kişilerin imzalarını topluyor," dedi Alf sırtarak, "sen de artık yeterince ünlüsün. Karşılığını da vereceksin. Haydi, imzala da mutlu olsun." Bert'in gencin defterine imza atmasını bekledik, verdiği ilk imzaydı, önemli bir belgeyi imzalar gibi yavaş ve özenli... Sonra gencin elini sıktı, bir süre ne yapacağını bilemeden kararsızlıkla bekledi, onu içeriye çağırdık... Gümüş madalyayı kim almıştı? Bert mi, kulüp mü? Kulüp kazanmış gibi görünüyordu, bir kutlama yapılacağı kesindi. Ah, onur köşesindeki mütevazı galibiyetler Bert'in gümüş madalyasının yanında nasıl da zavallı görünüyordular... İşlenmiş flamalar, renkli bantlar, kartondan gümüş renkli çelenkler, hangi galibiyetin ardından kazanıldıklarını hatırlayan var mıydı? Bir mark karşılığında torba dolu-

su alınabildikleri halde, zamanında yılın incisi kadar değerliydi... Tüm kulüp Bert'i kutlamak için masamıza geldi, herkes elini sıkmak, ona dokunmak istiyordu, Horst da geldi kutlamaya, kulüp toplantılarından birinde alınan kararlar resmî koşullara katılması yasaklanan kıvırcık saçlı gemi boyacısı... Bert bir dahaki sefere ona karşı koşmayı umduğunu söylediğinde, Horst, ne yasağı kaldırmalarına ne de onunla uğraşıp zahmette girmelerine gerek olmadığını söyledi. "Benden geçti, Bert!" dedi, "Dizimden ameliyat oldum. Artık koşmayacağım, ama senden beklediğimiz çok şey var. Gelecek yarışta Dohrn'u da alt edeceksin, yalnızca son atakta yeterince geride olmasına dikkat et!"... Bert tebrikleri gülümseyerek kabul etti, ancak orada değilmiş gibiydi. Evet, kendini bir gülümsemenin arkasına gizlese de huzursuzluğunu hissediyordum. Başkalarıyla konuşuyor, kadeh tokuşturuyordu, Thea'yla fotoğraf çekti, sonra da kulüple birlikte ve kulüp albümü için tek başına. Ötekilerle aynı şeyi mi kutluyordu? Onlar galibiyeti kutladı, fakat Bert, evet, fark etmiştim, ayrılmayı düşünmeye o zaman başlamıştı... Yüzünü maskeleyen gülümsemeyi bir an için de olsa kaldırma-yı, Alf de başaramadı. Alf ona fısıldayarak bir şeyler söylediğinde, Bert başını sallayıp başka tarafa baktı, Alf bile -hâlâ Bert'in evinde yaşıyor ve balık unu fabrikasında kurye olarak çalışıyordu, Bert'in referansı sayesinde elbette-, evet, güzel arkadaşı bile başaramadı. Bert hangi vedayı düşünüyordu? Gümüş madalyayı kutladığımız akşama hâkim olan bira ve ucuz sigar kokusu, sonra Krohnert'in ayağa kalkması, sessiz olumasını rica etmesi -hâlâ birileri fısıldaşıyor, sandalyesinde kıpırdanıyordu- ve hiçbir şey söylemesine gerek kalmayana kadar uzun bir süre beklemesi... Yanında oturan Thea ve Bert, bakışlarıyla her şeyi anlatmışlardı... Krohnert nişanlarını açıklayarak ikisini de kucak-

ladı. Yeniden kutlamalar, Bert'in yüzünde yine aynı boş gülümseme... Thea'yı kutlarken ellerinin teması, elimi kavrayan sıcak, tombul elleri, göz kırpması, evet, gizli müttefikine teşekkür etmek, onu babacan bir tavırla teselli ettiğim konuşmamızı hatırlatmak istiyordum, ama ona hiçbir şey söylemedim. Kutlamadan erken ayrıldım, çünkü günün koşuları ve Bert'in koşusu için yazmam gerekiyordu, ayaküstü vedalaşıp çıktım. Hep aynı sorun, pazartesi yayınlanması için pazar akşamı yazmak zorunluluğu... Bert'le Thea'nın nişanlandığı gece, bir şey olması gerekiyordu sanki, yol boyunca bunu düşündüm, eve gidip yazmaya başladığımda da hâlâ aynı şeyi düşünüyordum... Bert, sigara dumanları arasındaki yüzüyle gözlerimin önündeydi, sürekli onun huzursuzluğunu düşünmekten kendimi alıkoyamıyordum. Arada bir telefona bakıp lokalden aramalarını bekledim. Aramadılar, sonra, hayır, hemen ertesi gün, Bert tüm gece boyunca Wiegand'la konuştuklarını söyledi. Hiçbir şey olmamıştı ya da her şey öylesine belirsiz ve kendiliğinden olmuştu ki, kimse ne olduğunun farkına varmamıştı. Wiegand, evet, her şeyi başlatan oydu, nişan akşamı Bert'e bir öneri getirmişti: "Artık sana öğretebileceğim bir şey kalmadı, delikanlı! Senin niteliklerinde birisinin başka bir antrenörü olmalı, bana soracak olursan Giese'ye gitmeni öneririm. Antrenman eğitimini onun enstitüsünde yap. Üç, hatta şimdi dört koşucuyu dünya rekoruna getirdi. Giese senin için doğru insan olabilir." Evet, Bert bu konuşmayı bana ertesi gün anlatmıştı, Giese'yle ilgili düşüncemi öğrenmek istiyordu. Bence o usta bir büyücü değildi, her koşucudan robot yaratan bir mühendisti, ancak robotların şansları arttığı için Giese haklı olabilirdi, bu yüzden de Bert'e denemesini önerdim. Evet, Giese'den eğitim almasını ona önerdiğimi hatırlıyorum. Neden böyle yaptım? Belki benim için fark eden hiçbir şey

yoktu ya da o zamanlar fark etmiyordu, belki benim de hataların oldu, çünkü onun galibiyetini görmek istiyordum. Bir koşucu olmasına yardım ederken, vazgeçişlerini destekledim. Vazgeçmeden fazla yol almak mümkün olamıyordu, ah, öğütlerimin nereye varacağını görmeme ya da görmem gerekmesine rağmen, ona tekrar tekrar öğütler verdim. Kim bilir kaç kez sordu bana, kim bilir kaç kez yanıtladım, onun değişimindeki etkim, olup bitenlerde ne kadar katkım olduğunu hesaplamak mümkün değildi, her şeyden önce Bert'in üzerindeki etkimden dolayı mutluydum, sanki hayatımı onun hayatına göre kurmaya çalışıyordum. Ona verdiğim öğütler benim için de geçerliydi, kendim için geçerli olmayacak hiçbir teşvik, uyarı ya da talep duymadı benden. Egoizm, evet, söylediklerimden etkilenerek bir şeyler yapması, beni tatmin eden bir çeşit egoizmdi belki. Evet, böyleydi, o serin ilkbaharda, Liman Spor Kulübü'nün desteğiyle antrenman eğitimi için Giese'ye gittiğinde de henüz böyleydi... O sıralar Giese zor durumdaydı, çünkü herkesle mahkemelik olmuştu, yalnızca ülke içinde değil, Amsterdam'da, Stockholm'de, Londra'da, özellikle de Londra'da. Acımasız antrenman yöntemleriyle, Albion'un¹ bin beş yüz metrede en büyük umutlarından biri olan Paddock'u mahvettiği söyleniyordu... Dört bir yandan gizli saldırılar, temkinli kınamalar yağıyordu, çünkü kimse'nin açıkça Giese'ye karşı çıkmaya cesareti yoktu. Büyük başarılarla imza atmış biriydi, adını taşıyan öğrencileri vardı, Giese öğrencileri, Giese stili, Giese antrenmanları ve rakiplerinin de kabul ettiği Giese rekorları... Bert'le birlikte ben de oraya gittim, yazı kurulu Giese'nin antrenman yöntemleri hakkında birinci elden bir yazı istiyordu ve beni gönderdiler: "Eleştirel

¹ Britanya'nın bilinen en eski adı. Keltler ve Yunanlılar tarafından kullanılırdı. (Y.N.)

yazabilirsin, ama fazla da olumsuz olmamalı, ne de olsa rekorları hazırlayan Giese. Oraya gidip bak, bir röportaj yapmayı dene.” Tepedeki üzüm bağları, yüksek ormanın siyahi mavi çizgisi ve aşağıdaki vadide tel örgüyle çevrilmiş rüzgârsız stadyum... Stadyumun yanındaki nehir, yükselen sular, girdapta dönerek sürüklenen dallar, zemini çamura dönüşmüş söğütlük... Eski tahta köprünün üzerinde durdum, köprünün ayaklarında birikerek yığılan ve siyah körfezde uzun spiraller halinde devinen suya baktım. Sonra yukarı yükselen bir karaltı gördüm, kuyruk yüzgecinin hareketiyle oluşan küçük girdap, balık yüzeye çıkarken kafese girişi... Bert nerede? İşte geliyor, “Maraton kapısı”ndan geçiyor... Kapıdan çıktılar, açık renk kışlık ceketleriyle Giese öndeydi, içine kapanık bir insanın yüzü, solungaca benzer bir çenesi vardı, kayabalığı çenesi gibi... Eşofmanlarını giymiş dört atlet, ısınma hareketleri yaparak büyüücü çırakları gibi arkasından geliyorlardı. Giese yöntemlerine göre yapılacak antrenman sırasında büyüücü çıraklarını izlemek için izin aldım: “Yalnızca istisnai olarak, yanlış anlaşılmasın!” Giese koşucularını önceden kontrolden geçirtmişti, ciğerler, kalp ve kan dolaşımı, enstitünün sosyete danslarında çok sayıda başarısı olan şık spor hekimi Blauhorn bu işten sorumluydu, çünkü Giese kalbi istikrarsız ya da ciğer kapasitesi yetersiz olan birini çalıştırmaya başlamazdı zaten... Hayır, Giese işini sağlama bağlamak istiyordu, genellikle antrenmanlara da katılan arkadaşı Blauhorn ile sıkı bir işbirliği içindeydi. Ne antrenmandı ama! Rastlantılara bağlı değildi, geleneklerden, gözlemlerden ve eski sporcuların deneyimlerinden ortaya çıkmıştı. Giese’nin kısaca “sistem” diye tanımladığı antrenman programı, çok zahmetliydi. Bu kompozisyonda organik bulgular rol oynuyordu, kendi geliştirdiği eğitim yöntemleri vardı, psikoloji bile ihmal edilmemişti. Koşucu-

yu insan olarak ve insanı koşucu olarak ilgilendiren her şey, Giese'nin kompozisyonunda dikkate alınmıştı. "Temel hazır zaten, ben yalnızca üstüne eklemeler yapıyorum," dedi, sonradan yaptığımız röportajda. Dört atleti bir sprint yoluna gönderdi, uzun yoldan gittiler, "uzun soluklu" eğitim grubundandılar.. Koşuyu birkaç dakikalık süreler içinde hep yeniden başlatıyordu. Giese'nin uzun mesafe koşucularından, sekiz yüz metreye kadar olan rekorlarda ne pahasına olursa olsun başarı kazanacak "kısa soluklu" atletler yaratmaya çalıştığını düşündüm, Bert de önce aynı şeyi düşünmüştü. Atletlerin dördü de Giese'nin onları alışkın oldukları mesafeden vazgeçirmek istediğini sandılar, ancak Giese hiç beklemedikleri bir anda kendi yarış mesafelerinde koşmalarını istediğinde, zaten bunu yapmak için yanıp tutuşuyor oluyorlardı. Yarışı durduran Blauhorn, Bert'e süresinin "Alman"dakinden daha iyi olduğunu söyledi. "Psikolojik püf noktası," diye açıkladı sonradan, "sprintlere alışkın koşucuya, tempo yavaş gelir. Açılacak, daha da hızlanacak." Evet, Giese'nin antrenman programında psikolojinin de yeri vardı, unuttuğu hiçbir şey yoktu. Eğitici filmlerle hataları ve avantajları gösteriyor, duvardaki tahtanın üzerinde koşucuyla mesafe arasındaki ideal ilişkiyi açıklayarak, her atletin bir mesafeden ötekine geçerken dikkate almaları gereken doğal engelleri tanıtıyordu. Blauhorn'un görevi, tıbbi olayları ve değişiklikleri anlatmaktı. Piste çıktıklarında ise koşuculara kısa aralıklarla, atak yapmalarını sağlayacak hız duygusunu oluşturan uzun sprintler yaptırıyordu. "Sprint mesafelerinde," diyordu Giese, "hemen hemen tüm rekorlar koşuldu. Yalnızca uzun mesafelerin rekorları aşılabılır. Buna ulaşabilmek için uzun mesafe koşucularının sprinti öğrenmesi gerekiyor. Kalp dayanır. Kalp atışlarının, hiç zarar oluşturmayacak şekilde yarıya düşürülmesi mümkün ve bu sağ-

lanabilirse, kořucunun büyük rezervleri olur.” Akřam olduęunda tüm kořucular yorgun dűřműřtű, Bert’le pek konuřmadan kısa bir yűrűyűř yaptık, nehirden yukarı ormana dek ve oradan geriye. Ertesi gűnkű antrenman için uzun bir uykuya ihtiyaçı vardı... řapkasında kűrdanlar olan yařlı adam, akřamları tahta kűprűnűn űstűnde oturuyor, ařaęı salladıęı bacaklarının gűlgesi suyun yűzeyine yansiyordu. Her karřılařmamızda bizi eski arkadařlarıymıřız gibi sevimli bir řekilde gűz kırparak selamlıyor, siyah kűrfezdeki kűprűnűn çevresinde gűrűlen kocaman alabalıęı anlatıyordu. Kurnaz, aęır ve yařlı bir alabalıktı, pek çok misinayı koparmıř, pek çok balıkçıyı hayal kırıklıęına uęratmıřtı. Yıllardır kűrfezdeydi, kasabada herkes onu bilirdi. Bazen aęustos ayında su seviyesi azaldıęında, yűzgeçleri hafifçe yelpazelenerek akıntıya karřı pusuda beklerken onu gűrműř olanlar vardı. Yabancı birinin, bu nehirde bulunabileceęini asla tahmin edemeyeceęi bűyűklűkтейdi. Yařlı adam her akřam alabalıktan o kadar çok sűz etti ki, sonunda biz de balıęa çıkmaya karar verdik. Balık takımlarımı ve Bert için yedek oltayı getirttim, pazar gűnű hazırdık artık... Olta yemi műnűműzde hiç eksik yoktu, bir maden suyu řiřesine koyduęum çekirgeler, solucanlar, canlı ve kurumuř sinekler, metal zokalar ve balıklara son olarak sunulmak űzere kűçűk gűlűn ařaęı kısmında, iskandil atılarak zeminden kum çekilen yerde yakaladıęım canlı kaya balıkları. Pazar gűnleri antrenman yoktu, çok erken bir saatte stadyumda buluřarak ayaklarımızın altında yaylanan çayırda suya doęru gittik. Çimlerin űzerinde soęuk çiy vardı, nehrin kıyısındaki sűęűtlűęűn űnűnde ise akıcı bir sis... Avlanmakta olan alabalıęı bir sarsıntı ya da gűrűltű yűzűnden űrkűtmemek için kűprűnűn epey ilerisine kadar yűrűdűk. Yemleri nehirden ařaęı salmak istiyorduk. Oltaları çıkarıp makaraları saęlamlařtırırken

Bert'in sevinçten soluğu kesilmişti adeta. Ah, nehrin aşağısındaki gergin bekleyişini görür gibiyim, yem taktığımız oltaları suya ilk kez attığımızda sırtıma indirdiği davetkâr yumruğu hâlâ hissediyorum. Su karanlıktı, dip hiçbir yerden görünmüyordu. Önce nehrin ortasına misinaya bağladığım bir çekirgeyi atıp misinayı makaradan çekerek onu hareket ettirdim. Çekirge bir girdapta dönerek sahildeki söğütlere doğru ilerledi, misinayı çekip yeniden attım. Bu kez daha yavaş çektim, çekirge nehrin yukarısına doğru gitti, bir an akıntı tarafından suyun altına çekildiyse de yeniden yüze çıktı, ardından kayalıklara doğru sürüklendiğinde –orada iki kaya vardı ve kayaların arkasındaki su durgundu– bir şeyler olacağını hissettim. Akıntı çekirgeyi kayaya doğru sürükledi, yavaşça çevresinde dolaştırdı, bir alabalık yukarı fırladı, yemi yakaladığını ve dönüp yerine gittiğini gördüm, suyun üzerindeki misina bir yılan gibi kıvrılarak balığın arkasından gitti. Yakalamıştım, sağlam görünüyordu. Misina gerildi, kamışın ucu sallanarak eğildi. Onu tutamayacağımı anlayınca makarayı boşalttım. Alabalık misinayı çekerek kayanın arkasındaki yerinden ayrıldı ve nehirden yukarı, tahta köprü yönüne doğru gitti. Misina birdenbire gevşedi, evet, çok gevşedi, balığı hissetmiyordum artık, kancadan kurtulduğunu sandım, ama Bert nehrin yukarısındaki söğütlerin altını gösteriyordu, alabalık orada sudan dışarı sıçradı, dönerek silkelendi. Hâlâ kancaya takılıydı. Bert oltasını çekip bana yardım etmeye geldi, ama tek elimle de başa çıkabiliyordum, alabalığı söğütlerin altından nehrin ortasına doğru çektim, orada tekrar zıpladı. Akıntı ona yardım ediyordu. Direnci öylesine güçlüydü ki, önce kancaya takılanın efsanevi alabalık olduğunu sanmış, ama sıçrayınca, daha ilk sıçramasında, onun yaşlı adamın anlattığı büyük alabalık olmadığını anlamıştım... Balığın güçsüzleşen çırpın-

malarını oltada hissediyordum, sürüklenmesi, titreyerek direnmesi giderek zayıfladı, durdurulamaz şekilde yaklaştı, yaklaştı. Makara gıcırdayarak açıldı, alabalık sabit duruyordu, onu hissetmiyordum artık. Olta, iki kayanın arasındaydı. Misinayı çektim, havada gerilen misinanın gıcırtılı sesi duyuldu, alabalığı kayanın altından çıkarmak için misinayı dipten yana doğru çektim, ama olmadı. Bert de yapamadı. Sonunda misina, kayanın aşındırdığı yerden koptu... Tekrar nehir aşağı indik. Bert nehir yatağında sıkışmış bir ağaç gövdesine tırmandı, ben sahilde kaldım, yeni yemler aldık ve attık, ama başka balık vurmadı. Sonra olta atarak tahta köprüye kadar yürüdük. Bert kaya balıklarını ilk orada çıkardı, öldürdü, misinayı çekerek balık kafasına benzeyen içi boş parlak kurşun parçasını yemin üstüne bağladı. İkimiz de oltalarımızı siyah körfezde suyun girdap oluşturduğu yere attık. Kaya balıkları miskince salınıyorlardı. Orada yeniden başladım... İki isteğim vardı, ama ikisi birden çok fazlaydı, Bert'in koşucu olmasını ve galibiyetini görmek istiyordum, aynı zamanda da tüm yaşamı boyunca bir koşucu olarak kalamayacağını ona hatırlatmak zorundaydım. Güneşin altında, tahta köprüde oturduğumuzda böyle başladım. Sorum onu öylesine hazırlıksız yakalamıştı ki, bana şaşkınlık ve kızgınlıkla baktı. "Artık 'Alman' bitti, Bert!" dedim, bir süre sessiz kaldıktan sonra "Nasıl yani?" dedi, "Bunun alabalıkla ne ilgisi var?" Bakışlarında güvensizlik vardı. Sorularıma devam etmeyebilirdim, ama güvensizliği beni tahrik etti. "Alman'dan sonra karar verecektin," dedim, "eğitimine başlamak istiyordun. Senin iyi bir veteriner olacağına inanıyorum." Miskince salınan yemlere bakarak, "Dinle dostum!" dedi. "Eğitim için insanın yalnızca keyfinin değil, parasının da olması gerekiyor, o da şu anda bende yok sayılır. Bana ihtiyacım olduğu kadarını borç verebilirsen,

önümüzdeki dönem Hannover’de olabilirim. Ne dersin?” “Çalışarak okuyanlar da var,” dedim, “koşuculuk meslek değildir, Bert. Ancak kısa bir süre için koşucu olabilirsin, oysa tüm hayatın boyunca veterinerlik yapabilirsin. Henüz zamanın varken karar vermek gerekiyor. Giese için sen ‘uzun soluklu’sun, ama bu yalnız pistler için geçerli. Yoksa oğlum, kısa sürede hepimiz yanarız.” Hiçbir şey söylemeden oltayı söğütlerin yakınına çekti, söğütlerin suyla yıkanan beyaz kökleri yüzeyin altında parlıyordu, kaya balığının pırıltısını ve köklere doğru hareket ettiğini gördüm. Artık beni yanıtlamasını beklemiyordum, ama Bert bir süre sonra başını sallayarak konuşmaya devam etti: “Vaazların için zaman seçimin çok kötü! Ne zaman balık tutsak, bu işe kalkışıyorsun. Kendini yorma dostum, ne yapacağımı biliyorum ben. Şimdi oltana dikkat et, belli olmaz, yine bir şeyler gelir belki...” Büyük alabalığın yakalanmasını beklerken arkamızda bir şırıltı duyduk, dönüp baktığımızda sahilde diz çökmüş yaşlı adamın emaye tasına nehirden su doldurup içtiğini gördük. Sonra oturdu, şapkasından bir kürdan çıkarıp çiğnemeye başladı. Güneş şimdi önümüze düşüyordu, söğütlerin gölgeleri siyah körfezdeydi artık. Çekirgelerden kaya balıklarına kadar tüm yemleri sunmamıza rağmen büyük alabalığı yakalayamadık. Oltaya vuran bir balığın vahşi reflekslerini belli eden halkalar ve dalgalar olmadı yüzeyde. O pazar sabahı başka bir şey olmadı, sonunda vazgeçerek oltaları topladık. Bağlardaki sessizlik, ıssız köy, evlerin sıvası dökülmüş duvarları... Köyün içinden arka arkaya yürüyerek yukarıdaki enstitüye geldik. Bert, Giese’nin tarifi uyarınca tasarlanmış ışık avlusunu gösterdi bana. Yüksek tavanlı salonda törensel mermerin soğukluğu, duvarlara asılı bronz hatıra panoları... Çıplak bronz atlet, meşaleyi burada asla tutuşmayacak olimpiyat ateşinin bulunduğu

kaba sokuyordu umutsuzca. Yeşil boyalı saksılarda defneler vardı, ünlü koşucuların büstleri, açık ölü gözleriyle zamana bakıyorlardı. Evet, uzun mesafe koşucularının Valhalla'sı,¹ Giese'nin ışık avlusu böyle görünüyordu, burada geçmişteki koşuların eziyetlerinden, zorlu galibiyetlerin yorgunluğundan arınabilirlerdi, Giese'nin salonunda onları kovalayan bir kronometre ve rakipler yoktu. Bert'in son durağı da burası mı olacaktı? Onun büstü de günün birinde burada durup kazınmış ölü gözlerle ziyaretçilere mi bakacaktı? Kiraz bahçesinden geçerek konukevine giden dik yolu çıkarken Bert'e düşündüklerimi söyledim, gülümsedi... O uzun, çok uzun öğleden sonra yaşananlara katılmak için kendimi ilk kez zorlamış ya da zorlanmış hissetmiştim. Olayın başlangıcı yemekten hemen sonraydı, yukardaki odamda otururken bir araba art arda korna çalınca Bert ortadan kayboldu. Pencereden baktığımda arabaya gittiğini gördüm, kiminle konuştuğunu göremedim, ne söylediğini de duyamadım, ama sonra arabanın kapısı açıldı ve Bert arabaya bindi. Araba hareket ettiğinde tüyleri şampuanla yıkanmış bir köpek çevresini koklayarak burnunu açık camdan dışarı uzattı. Beni fark etmişti, Bert'in arabaya bindiğini görmüş olmamdan hoşlanmayıp yukarıya doğru havladı. Hızlanan arabanın rüzgârı, şampuanlanmış parlak tüylerini uçuruyordu. Tepeye doğru giderek asfalt yolda uzaklaştılar. Uzun bir öğleden sonraydı, pazar yorgunluğuyla giysilerimi çıkarmadan yatağın üstünde uyuyakalmış olmalıydım, evet, çünkü kapıya vurulduğunu duymadım, birilerinin beni izlediğini hissederek toparlandığımda onları karşımda buldum, konukevinde görevli kadın ve Thea, yolculuk giysileriyle... Kulüp başkanlığı göndermişti Thea'yı, Bert için selamlar ve temiz

¹ Germen ve İskandinav mitolojilerinde savaşta ölen kahramanların gittiği ve ruhlarının mutluluk içinde yaşadığı yere verilen ad. (Ç.N.)

gömlekler getirmişti, ayrıca bir file dolusu meyve. Hepsi-
sini aldım ve ona dedim ki, hayır, artık ona ne dediğimi
hatırlamıyorum, her şeyi odada bıraktık, yol yorgunu
olduğunu gördüğüm halde onu konukevinden çıkar-
dım. Ormana giden tepeye tırmandık. Çamlarda esen
rüzgâr, vadinin üzerinde uçan siyah kuş sürüsü... Yosun
bürümüş heykelin önündeki bankta oturduk. Arabanın
döneceği asfalt yolu buradan görebiliyordum. Heykel,
bir prensin bu yörede bulduğu av sevincini ve bir geyi-
ğin ölümünü anlatıyordu. Prens yedi ön ismi, geyi-
ğin on iki sonu vardı. Thea'ya köyü, enstitüyü ve şem-
siyeye benzeyen söğütlüğün arkasından parıldayan
nehri tepeden gösterdim. Daireler çizen kolumu sus-
kunlukla izledi, vadiyi Bert'i bulacakmış gibi dikkatle
inceledi. Araba dönene kadar beklemem gerekiyordu,
evet, kendimi bunu yapmak zorunda hissediyordum,
çünkü korumak çok doğaldı, o zaman hâlâ böyle düşü-
nüyordum... Ah, çok uzun bir öğleden sonraydı, araba
dönmek bilmedi bir türlü, Bert'in antrenmanlarındaki
gelişmeyi, Giese'nin ona sağladığı atak hızını, daha ilk
koşuda değişen durumunu ve elde ettiği sonucu anla-
tarak Thea'yı oyalamaya çalıştım... Sonunda, akşam
karanlığı bastırmak üzereyken araba asfalt yolda gö-
ründü, kısa bir süre sonra da konukevinin önündeydi.
Kalktık, Thea'yı yeterince koruduğuma inanıyordum,
ama utanç verici bir durumdu bu, babacan davranışla-
rıyla ondan gerçeği esirgemiş, bir kez daha fırsatı ka-
çırmıştım... İnerken, evet, balçıklı dik yoldan inerken
bazı yerlerde atlamak zorunda kalmıştık. Bedenin ağır-
laşması, artan yük, büyük adımlar, tutukluk.. Ah, bir
atlayışın ardından sırtıma bıçak gibi saplanan ağrıyı
hâlâ hissediyorum. İnce bir tel sırtıma girip göğsüm-
den çıkmıştı sanki, yakıcı ve gıdıklayıcı bir sancıydı,
daha fazla dayanamadım... O akşam neler olduğunu
bilmiyorum, çünkü Thea'yla Bert beni trene götürüp

eve yolladılar. O güne dek ciğerimdeki mermi parçasından haberim yoktu, elimi kaybettiğim zaman olmuştu büyük olasılıkla, setteki tutsak kampında, Bert kaçtıktan sonra mayınları kumsala sürüklediğimiz sırada donanma fişekleri onları patlatmıştı, bir tek o zaman olmuş olabilirdi. Tüm pislik geride kaldığında, kontrolör tarafından yakalanıp parasını ödemek zorunda kalan kaçak bir yolcu durumuna düşmüştüm. Evet, mayın patlayıp elimi kopardığında, bir mermi parçası da farkında olmadan kaburgalarımın arasına yerleşmişti... Eve dönünce hemen emeklilik kurumunun doktorunu aradım, çünkü ağrılarım ile ilgili raporu bir tek sigorta doktoru verebiliyordu, emekli maaşımın miktarı onun raporuna bağlıydı. Adı neydi? Kuru yüzünde yalazlı yara izleri vardı, esprileri ise orduevi esprileriydi, hayır, mermi parçacığını sorun etmemeliydim, onu bir hatıra olarak görmeliydim, Husum'dan bir selam gibi. Günün birinde parçanın dokuya iyice yerleşeceğini söyledi, ondan sonra rahatlayarak her istediğimi yapabilecek, böylece de çok yaşlanana dek yaşayacaktım: "Tanıdığım en iyi binici, Liège'de bir mermi parçası yemişti! Ama altmış beş yaşında hâlâ eyerin üstünde oturabiliyordu, üstelik parça baskı yaptıkça kendini daha da iyi hissediyordu," dedi ve ne ağrılarımın ne de göğsümün içinden bir tel geçiyormuş gibi hissetmemin pek üstünde durdu. Özür dileyerek yanından ayrıldım. Ama daha sonra bu rahatsızlığa bir de sıcaklık duygusu eklenince, onu yeniden aradım, bu kez sigorta ve emeklilik işleriyle ilgilendiği bürosunda değil de, ağrılar giderek arttığı için özel muayenehanesinde. Büyük bir muayenehanesi vardı ve sigorta raporunu hatırlayacak gibi görünmüyordu, hatta beni de hatırlayacağına benzemiyordu, bedenimi röntgen cihazının arkasında bir süre inceledikten sonra yüzüme öyle bir şaşkınlıkla baktı ki, hâlâ nasıl ayakta durabildiği-

me inanamıyor gibiydi. Mermi parçacığından haberim var mıydı? Üstelik bu parçanın çok hareketli olduğunu ve bir yolculuğa çıkmaya karar verdiğini biliyor muydum? Parçanın varlığını bir süredir bildiğimi söyledim, ondan bir an önce kurtulmam gerektiğini belirtti. Kısa bir süre sonra ameliyat masasına yatmıştım... Kendime geldiğimde gördüklerim: Hastane, ağrıların kederli kışlası, kirli yeşil alanlar, girişteki tahta bariyere göz kulak olan üniformalı engelli, onu hâlâ hatırlıyorum, iriyarı nöbetçilerin çektikleri yemek arabalarının sesi ve lizol kokusu, o günleri hatırladığımda lizol kokusunu hâlâ duyuyorum. Spahl, evet, sigorta doktorunun adı Spahl'dı. Beni tek kişilik bir odaya yatırmıştı, avluya açılan pencereden beton yolları, her biri numaralandırılmış ve pavyon denilen blokların tuğla duvarlarını seyrediyordum. Her sabah vizitler yapılıyordu, Spahl da her sabah geliyordu, bazen iyi görünümülü bir doktorla birlikte pencerenin altında durup küçümser bir tavırla Almanya'daki golf alanları hakkında sohbet etmelerini dinliyordum. Korkunç yerler olmalıydılar, tümü inek pisliğiyle ve köstebek yuvalarıyla dolu çayırılar, çünkü beğendikleri hiçbir yer yoktu neredeyse. Spahl'ın bilmediği bazı golf alanlarını öteki doktor tıbbi terimler kullanarak tarif ediyordu, ama anladığım kadarıyla bu yerleri kendi tanısıyla umutsuz vakalar olarak gördüğünden Spahl'ı denemek konusunda kesin biçimde uyarıyordu. Hava cereyanıyla uçuşan beyaz perdeler, boş tabakları toplayan hemşirenin gamlı yüzü, duvardaki su borusundan gelen sesler... Hastanede yatarken Bert'in ülke karşılaşmalarında Belçika'ya karşı galibiyetini kaçırdım. Orada olamadım, galibiyetini ancak başhemşirenin ödünç verdiği radyodan dinleyebildim. Ne galibiyetti ama! Kazanan Giese'ydi, Giese'nin yöntemleri Bert'e bu galibiyeti sağlamıştı. Antrenman kampındaki eğitiminin ardın-

dan, daha ilk koşusunda öğrendiklerini göstermişti Bert. Bir atak yaparak öncülüğü almış ve ara ataklarla rakiplerinin işini bitirmişti, Belçikalı iki atletin ve kukumav Dohrn'un, en tuhaf ve en sert rakibinin... Koşuyu nakleden muhabir, alışkın olduğu bir heyecanla başlamıştı anlatmaya, sesinde gizli bir gerilim vardı, Dohrn'un onun gizli adayı olduğunu hemen fark etmiştim. Dohrn'u tutuyordu, Bert'in ne ilk atağını ne de sonrakileri pek önemsemi. Mikrofon dudaklarına o kadar yakındı ki, radyomun hoparlörü titreşiyordu adeta. Muhabir koşunun sonucunu çok iyi biliyor gibiydi, sesinde bir sır gizliydi sanki. Radyodan dinlediklerimizin pek çoğunda böyle olur, ses duyuracağı haberin tek sahibidir, kendinden emin, değişmez, verilmiş bir sözün sesi. Bu sesi dinlemek insanı çıldırtır, itiraz etme olanağı yoktur, asla müdahale edilemez. Bulutlardan süzülen bir sözcük gibi, evet, radyodan dinlediğim konuşma böyleydi, muhabirin Bert'i bir tavşan atlet ya da pistlerde şansı olmayan bir maceracı gibi gördüğünü çoktan anlamıştım, ancak son tura kadar... Ses birdenbire kesildi, kararsızlıktan ya da şaşkınlıktan, çünkü Bert son turda grubun yaklaşık elli metre önündeydi. Muhabir yeniden konuşmaya başladığında yalnızca Bert'ten söz ediyordu, bir tek onun koşusu ve üstün başarısı vardı artık, sesi gizli adayının Bert olduğunda kuşku yaratmıyordu, bu sesin hata yapması mümkün değildi... Mikrofondaki anlaşılmaz sesler, buhar çıkaran bir lokomotif andıran alkış ve muhabirin konuşması: "Galibi mikrofonu davet ediyoruz." Bert mikrofonu geldi, soluk soluğaydı. Muhabir onu kutlayarak koşuyu değerlendirmesini istedi, Bert koşudan hoşnut olduğunu söyledi. Başka da hiçbir şey söylemedi, muhabir bu açıklamanın ardından teşekkür ederek mikrofonu bir selam göndermesi için tekrar Bert'e bıraktı. Yastığımı dikleştirip beklerken, söylediklerini duyunca

yüreğim hopladı: “Çabuk iyileş dostum, toparlan artık! Ben iki saat içinde buradan çıkmış olacağım.” Evet, mikrofondan bana seslenmişti, oysa Thea’yı ya da Krohnert’i selamlayacağını düşünmüştüm, o şaşkınlıkla yarış yöneticisinin stadyumdaki seyircilere yaptığı açıklamaya dikkat etmedim. Muhabirin mikrofonu, açıklamayı benim odama kadar getirdi. Bert’in hangi süreyle galip olduğunu tam anlamadım, ama başka bir şeyi anladım, bana Bert’in koşuyu kaybetmesinden bile kötü gelen bir şeyi... Mikrofonda çınlayan ses “Galip Buchner, Viktoria Spor Kulübü” demişti. Bu sözlerin anlamını ancak birkaç saniye sonra kavradım, inanamadım, bir daha tekrarlanır diye kulak kesildim. “Galip Buchner, Viktoria Spor Kulübü”... Duyduklarım doğruysa, Bert ben hastanedeyken takımını değiştirmiş olmalıydı... Hayır, yarış yönetiminin sözcüsü bir düzeltme yapmadı, marşlar çalındı ve Liman Sporcuları Kulübü, hatta Bötieführ bile Bert’in adının Viktoria Spor Kulübü ile anılmasına itiraz etmedi. Liman’dakilere ayrılmış mıydı? Nasıl vedalaşmışlardı? Bert başlangıcını yönlendiren, hatta başlamasına olanak tanıyanları şimdiden unutmuş muydu? Hastanedeki odamda, çıkarılan mermi parçasını yeniden sırtımda hissederek Bert’in gelmesini beklerken, evet, yalnızca limandaki kavaklarla dolu harap alanı düşündüm, yağmurlu akşamlarda kulüp lokalinde oturuşlarımızı, Krohnert’in sevinçten kızarmış yüzünü, Wiegand’ı, Bötieführ’ü ve Turnuva Babası Lunz’u, her biri bir Moltke ya da pistlerin Ludendorff’u olan babadan kalma strateji uzmanlarını ve Thea’yı düşündüm, onun bir aile olmanın erken mutluluğunun tadını çıkaran doğallığını... Şimdi hepsi bitmiş miydi? Bert tüm bağlantıları koparmış, başladığı yerleri geride mi bırakmıştı? Bert gelene kadar huzursuz saatler geçirdim, sonra üniformalı engelli tahta bariyeri açtığında, beton

yoldan gelen arabayı gördüm, şampuanlanmış köpek açık pencereden dışarıyı kokluyordu. Araba pencere-min altında durdu. Bir süre kimse inmedi, köpeğin beni aramak için tek başına gelmiş olduğuna inanacaktım neredeyse, çünkü başını eğmiş, pencereye bakıyordu, ama bir süre sonra üstünde sarı trençkotuyla Bert indi, ardından da Carla. Carla'yı ilk kez o zaman gördüm, yorgun bir kadın, yorgun ve hoş, Bert'ten biraz daha uzun boylu, yüzünde hiç değişmeyen bir bıkkınlık ifadesi. Her şeyden usanmış gibiydi, ama bıkkınlığını kontrol altında tutabiliyordu. Sürekli atıştırdığı naneli çikolatalar hiçbir zaman eksik olmamalıydı, bulunduğu her yerden dişlerinin arasında ezilen naneli çikolataların ince çıtırtıları duyuluyordu. Bert'in ardından giriş kapısına yürüdü, çinilerin üzerinde adımlarının sesleri, kapımın çalınması, sonunda yatağının yanındaydılar. Carla'nın aşağılayan bakışları... Bana acı veren bir ilgiyle, alkol içindeki apandisite bakar gibi bakıyordu. Yüzünü hafifçe buruşturarak Bert'in getirdiği sandalyeye oturdu. Bert yatağa ilişip bacağıma yaslandı, sürekli bana bakıyor, olup bitenlerden sonra beni yeniden tanımaya çalışıyordu sanki. Yatağının yanındaki küçük radyoyu görünce yüzünde soru dolu bir ifade belirdi. Ne sorduğunu anlamıştım, neyi öğrenmek istediği belliydi... Sonunda dayanamayıp, "Koşuyu dinlediysen dostum," dedi, "haberinin vardır. Viktoria'nın beni kandırmasına izin verdim. Böyle olması gerekiyordu, artık Liman'da devam edemezdin." Ona hiçbir şey söylemeden baktım. "Aklından geçenleri biliyorum," dedi, "her şeyin çok kötü olduğunu düşünüyorsun! Sence kıyamete kadar Liman Spor Kulübü'nde kalmam gerekirdi, değil mi? Çünkü Krohnert ve ötekiler beni sirke fabrikasından aldılar, karnımı doyurdular, ilk startım için destek verdiler. Hepsi doğru, dostum. Benim için çok şey yaptılar, ben de onlara

minnettarım, ama tüm hayatım boyunca böyle kalamam. Fazla minnet insanı tüketir, başka da hiçbir şey sağlamaz. Teşekkür borçlu olduğum insanlara karşı kendimi hep rahatsız hissetmişimdir. Bu şekilde zincire vurulursun. Oysa ben ilerlemek istiyorum, ilerlemek zorundayım. Bak dostum, her insan kendi özel pistinde tur atar. Herkes bir koşunun herhangi bir parçasıdır. Önde olmaya ve bizi hiç kimsenin geçmemesine odaklanmalıyız. Söyleyecek başka bir sözüm yok. Yalnızca sana bu kadar çok açıklama yapmış olmama şaşıyorum, sanırım sen olduğun için! Senin her şeyi bilmen gerekiyor. Artık Dohrn'la aynı kulüpte koşuyoruz.” ... Yanıt bekleyen suskunluğu, Carla'nın dişleri arasında ezilen naneli çikolataların yumuşak çıtırtısı. Hayır, Bert'le fazla konuşmadım, bu kararıyla hangi açıdan ilerlediğini düşündüğünü de sormak istemedim. Kulübünü değiştirmişti, ben de ona şans diledim yalnızca. Daha fazlasını öğrenmek istemeyişimden hayal kırıklığına uğramıştı, sonunda kayıtsızlığımdan huzursuz olarak anlatmaya başladı. Kulübü değiştirmesinin tüm hikâyesi, olayların akışı, aceleyle, hiç ara vermeden, zoraki bir neşeyle... “Her şey Carla'nın sayesinde oldu,” dedi. O söylemeden de böyle olduğunu anlamıştım... Carla'nın kocası Uwe Gallasch hukukçuydu, doktora da yapmıştı ve Viktoria'da yazı işleri müdürüydü. Bert, Carla ile Uwe'nin olayı nasıl kotardıklarını anlattı. “Şimdi sıkı dur, dostum!” dedi, “Genel müdür oldum ben! Spor malzemeleri, spor çamaşırlar ve giysiler... Dükkânımı görmelisin! Artık huzur içinde eğitimim için hazırlık yapabilirim...” Bu arada Carla odada olduğundan istediği gibi konuşamadığına dair gizli bir işaret yaptı... Ah, hasta yatağında oturdukları süre boyunca mermi parçasının sırtıma battığını hissettim. Sonunda gitmek üzere kalktıklarında duyduğum rahatlık... Tekrar geleceğine söz verdi, hatta he-

men ertesi gün, ama daha o anda gelmeyeceğini biliyordum, hele de yalnız gelmesi, Carla ile birlikte gelmesinden çok daha düşük bir olasılıktı. Bir daha da gelmedi... Savunmasının yeterli olmadığını mı anladı, bulduğu masum gerekçelerin çok basit olduğunu mu? Sekiz ya da on iki gün daha orada yatmama rağmen gelmedi, belki de ondan bir daha asla haberim olmayacaktı, iyi bir vedaydı, en azından kolay olmuştu, bizi daha sonra yaşanacak bazı olaylardan kurtarabilirdi, ama o zaman benim için henüz bitmemişti. Devam ettim, çok yatırım yapmıştım, sona erdiremedim, beklentilerim vardı... Hangi faizdi beklediğim? Bert'in adından bana da bir şeyler düşeceğini mi umuyordum? Start alıp galip olduğu her yerde onu keşfeden insan olarak ün kazanacağımı, herkesin beni selamlayacağını mı sanıyordum? Bert bana gelmedi, gazeteden de aramadı ve sonunda, evet, kendimi suçlu hissetmeye başladım. Suskunluğumla onu kırmıştım, planlarını, sorunlarını bir duvara anlatmıştı, hastaneye geldiğinde bir yanıtı ihtiyacı vardı ve ben o yanıtı esirgemiştim. Bir şeyi uzun süre düşündüğümde, her seferinde kendimi ikna edebilirim, bu kez de öyle oldu ve ona gittim. Dükkân, çiçekçiyle eczanenin arasındaydı, vitrinin önünde durup baktım. Hokey sopaları, patenler, sağlık topları, takviyeli pantolonlar, mayolar, şnorkeller, spor kazaklar, çorap ve ayakkabılar, cirit, masatenisi, çivili ayakkabılar, kızma birader ve köşede bir plaket: "Spor iç çamaşırlarının yedi yararını biliyor musunuz?" Bakımlı, kusursuz görünümlü bir adam gerinirken, bıyık altından kasılarak gülümsüyordu. Spor iç çamaşırı kullanmanın yedi yararını biliyor olmalıydı, deneyimli olduğu fark ediliyordu, göğsü ve cinsel organı abartılı bir şekilde ön plana çıkarılmıştı, böylece sekizinci yarar da kolaylıkla tahmin edilebiliyordu... Vitrinin arkası kapalı olduğundan dükkânın içini göremiyordum, gö-

ze çarpmamaya çalışarak kapıya yaklaştım, ama Bert ne görünüyor ne de sesi duyuluyordu. İçeri girdiğimde sarı kazaklı tezgâhtar kızı gördüm, dar bir alnı, güçlü omuzları vardı. Bert, Nanny diyordu ona. Nanny banka yaslanıp gülümseyerek bana seslendi, ama konuşma-ma fırsat kalmadan omzuma bir yumruk indi. Bert ar-kamda duruyordu, nereye saklanmıştı daha önce? O talihsiz ziyaret unutulmuştu, bizi ayıran her şey unu-tulmuştu, elini omzuma atarak beni Nanny'nin önün-den çekip aldı, koli yığınlarının arasından arka tarafta-ki ofise götürdü. Selofan torbalara doldurulmuş spor iç çamaşırı yığınları, taze deri kokusu, sağlık topları, fut-bol topları -yaşlı kalpler yeniden gençleşiyor-, sırt kas-larını kuvvetlendirici yaylar. "Uzun süre bekledim," dedi Bert, "ama geleceğini biliyordum. Biz aynı tekne-deyiz dostum, oradan böyle sessizce inip işi bitirmek mümkün mü? Ama önce çevrene bir bak! İlk çeki boz-durduk, seni rahatlatacağı için hemen söyleyeyim, he-sabımda ilk yarıyla yetecek kadar para var artık. Çev-rene iyice bak dostum..." O sırada Nanny içeri girerek çay isteyip istemediğimizi sordu, hayır, böyle sormadı, Nanny'nin çok değişik bir konuşma tarzı vardı: "Bey-ler birer fincan çay içmek isterlerse, onlara memnuni-yetle bir dakika içinde servis yapmaya hazırım..." Son-ra sıcak çay geldi. Çay içerken fincanın üzerinden Bert'i izliyordum, evet, sormadan anlatmaya başlamış-tı, Liman Aslanlarından iyi ayrılmıştı, onu en iyi dilek-leriyle uğurlamışlardı, bir tek Bötöföhr hariç, Bötö-föhr'ün vedası kısa ve soğuk olmuştu. Ya Thea? Tek bir soru sordum, o da Thea içindi. "Her şey eskisi gibi," de-di Bert. "Bu akşam bana geliyor, yeni evime. Taşındım dostum, yeni fakirhanemi bir an önce görmelisin, buna fakirhane denirse! Ama önce kulüpte yemek yemeli-yiz." Carla'nın arabasıyla mı gitmiştik? Arabayı kimin kullandığını hatırlamıyorum artık. Dışarı çıktığımızda

Alf dükkâdaydı, yine güzel ve bayağıydı. Nanny ile ilgileniyor ve yemeğe gelmek istemiyordu, böylece Bert'le baş başa kaldık. Beni kulübe, Viktoria Spor Kulübü'ne götürdü. Victoria tesisleri, kabinler, yeni yapılmış kulüp binası... Şehrin merkezindeydi, bakımlı küçük stadyum, tenis alanları, yüzme havuzu, duşlar, her yer pırıl pırıldı, zorlu denemeleri ya da umutsuz çabaları hatırlatacak hiçbir iz yoktu, burada yalnızca misket oynanmıştı sanki. İnsanda bir film platosu olarak yapıldığı duygusunu yaratan bu alanın hiçbir yerinde gerçek bir çabanın, öfkenin ya da hayal kırıklığının izleri görünmüyordu. Tesisini ilk gördüğüm anda, burada sporun da şık gece giysileri içinde yapılması gerektiğini düşünmüştüm... Avukatlar, işadamları, radyo çalışanları, tümü de gece giysileriyle gelmişlerdi, gözlerimin önünde onlar birbirlerine top atarken kulübün deneyimli garsonlarının arkalarında durup kirlenen topları temiz peçetelerle silmeleri canlandı, bu sahneye abartılı olmayan, küçük sevinç çığlıkları eşlik ediyordu... Bert'le birlikte Viktoria tesislerini dolaştık, her yer mum gibiydi, duş kabinleri bile çok özeldi, kulüp binasının fotoğrafı bir gazetede "yeniden yaratmak" başlığıyla yayınlanmıştı. Bahçedeki fundalıkların arkasında, kulüp bahçıvanının ailesiyle birlikte oturduğu ev vardı, süresiz işe aldıkları kozmetik uzmanının adı Lippschitz'ti, evet, Oppelnliydi ya da her neyse, herkes ondan çok hoşnuttu. Lippschitz dolaştığımızı görünce arkamızdan yetişerek bizi duşların arkasına aldı, ama Bert'i tanıyınca şapkasını kaptığı gibi toz oldu... Kulüp binasının terası, ılık akşamlarda danslar, beyaz boyalı demir bahçe sandalyeleri, küçük masalar... İçeri girdiğimizde Bert, Liman Aslanlarının kulüp lokalinden farkını tam olarak anlamam için beni kenara çekti, hayır, burada lahana kokusu yoktu, soğuk sigara külü kokusu da, yerlere talaş dökülmemişti ve hiç

kimse pantolon askıları ile oturmuyordu. Ortalık sessizdi. Kumaş kaplı masa lambalarının ışığında sohbet ediyorlardı, ama konuşmaları duyulmuyordu. Bu halleri, yırtıcı balıkların sohbetini hatırlattı bana, sessiz ve tehlikeli bir anlaşma... Kravatlıydılar, tertemiz tıraş olmuşlardı, gözleri hep hareket halinde, dudakları ise her an hızlı bir gülümsemeye hazır. Her yaştan insan vardı. Matern'in gönderdiği garson şık yollukların üzerinden gelerek bizi Kont Wronski'nin konuklarını karşıladığı gibi karşıladı, yol göstererek Kulüp Başkanı Matern'e götürdü. Sert görünüşlü, altmışlarında bir adamdı, yüzü kırmızımsı mavi, Hugo Eckener¹ sakallı, zeplinlerin rengini andıran gümüş saçlı, belirgin olmayan uçuk bir gri. Bert'i babacan bir tavırla, beni ise iltifatlarla selamlayarak yemek için bizi masasına davet etti. Et şiş yedik, insanın gözünden yaş getirecek kadar keskin baharatlı bir Sırp yemeği yedi. Matern yemek sırasında bacaklarındaki ağrıdan yakındı, çaktırmadan elini cebine sokup sertçe kaşındı. Sonra o kız gelip -kimdi gerçekten?- kahve saatini haber verdi. Böylesine soğuk bir güzellik görmemiştim o güne kadar, hafifçe geriye yatık boynu, şehla gözleri, ince çenesi, evet, ansızın masamıza gelişini hâlâ hatırlıyorum. Onun adı, gördüğüm andan itibaren buz çiçeği ydi benim için. Matern içini çekerek kalktı ve kahve içmek için kızın kollarında üst kata doğru gözden kayboldu. "Yukarısı çok özel bir yer," dedi Bert, düşünceli bir ifadeyle üst kata bakarak... Evet, Viktoria Spor Kulübü'nde her şey olabildiğince özeldi, koltuklar, spor tesisleri, konuşulan dil, yeni üyelerin giriş koşulları, hepsi kendine özgüydü. Şanssız tüccarın hikâyesini anlatan kimdi? Gallasch elbette, Carla'nın kocası. Tüccar mutlaka Viktoria'ya üye olmak istiyordu, gerekli formları

¹ Dr. Hugo Eckener (1868-1954): Von Zeppelin'den sonra zeplinlerin gelişiminde büyük buluşlara ve teknolojik yeniliklere imza atan Alman. (Ç.N.)

doldurmuş, bağış yapmaya hazır olduğunu bildirmişti, ancak kulüp başkanı kararsızdı. Tüccar bağış miktarını artırmak istediğinde, başvurusunun dikkate alınamayacağını öğrendi. Sahibi olduğu dükkân, üyeliği için engel oluşturmıştı... Gerçi Bert de böyle bir yerde çalışıyordu, ama dükkân kulübe aitti, yalnızca malzeme dağıtımı için kullanılıyor sayılırdı, ayrıca Bert de her şeyden önce tıpkı o kukumav atlet Dohrn gibi Viktoria'nın şöhret sembolü, hatta temsilcisiydi. Lakabı eğlence doktoru olan kulübün hukukçusu Uwe Gallasch, bu hikâyeyi anlatırken birbirimizden hoşlanmadığımız belli olmuştu, ilk el sıkışmamızda ortaya çıkmıştı bu. Onunla konuşurken, hep bir şeylere hazırlıklı olmak gerekiyordu, sahte bir samimiyeti vardı, kötülüğü ise tescilli bir tapu senedi gibi gerçektir. Ah, onu hâlâ hatırlıyorum, sarışın dev, uykulu ve çilli yüzüyle bir yelkenciye benziyordu, Hansalı¹ bir yelkenciye... Matern o gün buz çiçeğiyle yukarı çıktıktan sonra, Uwe masamıza gelmişti, pişmiş domates yedi, süt içti ve bize pek bakmadan kulüple ilgili hikâyeler anlattı. Neler anlatmıştı? Tümünü unuttum artık, ama daha sonra, yeterince yakınlaştıktan sonra, kendi deyişiyle beni "işe alması"nın ardından olanları hiç unutmayacağım... Bir sonbahar akşamıydı, Bert ile Dohrn antrenmandaydılar, hava karardıktan sonra bile Giese'nin yazılı olarak gönderdiği ödevi yapıyorlardı. Uzaktan kumanda edilen atletler... Evet, o akşam Uwe Gallasch beni de işe aldı. Balık işleme makineleri üreten bir fabrika için çalışıyordu, fileto makineleri, kılçık çıkarma makineleri ve balıkları tek kademede ayırıp başlarını kesen büyük giyotinler. Ancak Carla'nın kocasının işi fabrikada değildi, hayır, Uwe çok zor bir işin karşılığında para alıyordu. Onun çalışma alanı eğlenceydi, fabri-

¹ Ortaçağ'da Almanya, İngiltere ve Fransa'nın kuzeyinde tüccarlar birliğinin adı. Hansa, aynı zamanda Almanya'nın 1925 yılında kurulmuş olan en büyük yelken okuludur. (Ç.N.)

kanın büyük müşterileriyle yapılan yorucu pazarlıklardan sonra onları eğlendirerek keyifli bir ortamda rahatlamalarını sağlıyordu. Siparişlerle gelen Kanadalılar, Japonlar, İngilizler, Ruslar, her ülkeden insanlar fabrikadan ayrıldıkları andan itibaren Uwe Gallasch'ın işi başlıyordu. Uwe halkla ilişkiler ve iyi niyet elçisi olarak çalışıyor, bunu da öylesine mükemmel yapıyordu ki, ona eğlence doktoru adını takmışlardı. O sonbahar akşamı, beni de işe götürdü, bir Norveçlinin, bir Amerikalının ve koca kafalı iki Japon'un eğlendirilmesi gerekiyordu. Japonlar kendilerine yabancı gelen her şeyin karşısında –karşılaştıkları her şey, onlara yabancıydı– Gallasch'a kontrol memuru gibi saygılı bir tavırla, "...Bu nedir?" diye soruyorlardı. Limana gittik, mahzenlerde birahaneler, yaşlıları gençleştiren lokaller, bayağı varyeteler, muhabbet tellalları ve sosis kulübeleri. Gazeteler, limanın bu bölümünü şehrin emniyet supabı olarak adlandırıyor, kontrol edilen bir boşluk, biriken basıncın dans salonlarında, doğal yöntemlerle ısıtılan gecelerde ve falcı kulübelerinde boşaltıldığı bir alan... Hukukçu doktor Gallasch eğlenceye uzanan yolları biliyor, geliştirdiği kusursuz yöntemlerle umutsuz işadamlarını da keyiflendiriyordu. "Eğlence benim mesleğim, inandığım için bu meslekteyim, ancak ücretim daha iyi olabilirdi elbette..." diyor ve Japonların yorulmak bilmeden sordukları "...Bu nedir?" sorusunu, yorulmak bilmeden yanıtlıyordu. Evet, Carla'nın kocası, neyin eğlenceye dair olduğunu biliyordu, şiş kebabı ve has şnapsla başladık. Norveçlinin kaygılı hali, Amerikalının yüzündeki dikbaşı ifade, Japonların bitmek bilmeyen soruları... Sonunda Uwe'ye acımaya başlamıştım, çünkü insanları eğlendirmek hiç de kolay değildi. Emeginin karşılığını yeterince alamayan eğlence avukatı Uwe, dünyanın en kederli mesleğine sahipti, ama yine de bir an olsun cesaretini kaybetmedi, asla

vazgeçmedi ve sonunda başardı. Önce kaygılı Norveçli çözüldü. Striptizci kızlar soyunduklarında bir hakem aranırken, Amerikalı kabul etmeyeceğini bildirdi, Japonlar, "...Bu nedir?" diye sordular, böylece hakemlik Norveçlide kaldı. O da kendisine bir Solveig¹ seçip elmayı ona verdi, orkestra çalmaya başladı, kızlar çılgınca alkışladı. Hakem kararının neden bu kadar çok alkışlandığına şaşırılmış, yardım istercesine çevresine bakıyordu. Sonra gülmeye başladı ve gece boyunca gülmeye devam etti. Uwe, Amerikalıyı yakalamayı da başardı, ama farklı biçimde. Orkestra elemanlarından biri masamıza gelerek şeflerinin ortadan kaybolduğunu, müzikal coşkularını dizginleyecek birisine ihtiyaçları olduğunu söyledi. Maineli Amerikalı bu öneriyi kabul ederek ikinci mesleğini keşfetti, bu keşif eğlenceyi de beraberinde getirmişti. Sonunda Japonlar da neşelenmenin yolunu buldular, ancak hiç beklenmeyen bir yoldu bu. Bir şarap şişesinin etiketini karşılıklı okuyup şaşkınlıkla bakiştılar, onları neyin eğlendirdiğini anlamasak da neşeleri sürüp gitti, bir daha da "...Bu nedir?" diye sormadılar... Gallasch, yöntemini sonradan açıkladı: "Eğlenmek de savaşmak gibidir," dedi, "önce seferberlik vardır. Bunu harekete geçirmek gerekir, onları kendiliklerinden bir şey yapacak duruma getirmelisin. Bir kez başlayınca da devamı gelir." Bu sözleri neşeli beyleri otellerine bıraktıktan sonra söyledi, bir şeyler içmek için beni evine çağırmıştı, yağmurun altında çamurlu, kaygan bahçe yolunda yürüyorduk... Bahçeli, rahat bir evdi, çitle çevriliydi, açık otoparkı vardı. Uwe, boş otoparka bakıp omuz silkti. Portmantoda bir köpek tasmaıyla Bert'in sarı trençkotu asılıydı, görür görmez tanımıştım. Sarışın dev kendini deri koltuğa öyle bir attı ki, koltuk kırılıyordu neredeyse. İçini çekerek yü-

¹ Kuzey Avrupa ülkelerinde yaygın olarak kullanılan bir kadın adı. Kuzey dillerinde bu sözcük güneş yolu, güneşe giden yol, kutsal güneş gibi anlamlar içermektedir. (Y.N.)

zünü elleriyle kapattı, çenesi kenetlenmişti. Sonra iki kadeh alıp içki koydu, şimdi, evet, şimdi benden ne isteyeceğini anlamıştım. Ayağa kalktım, beni yerime oturttu, bardağı geri çevirdim, zorla elime tutuşturdu. O akşam Uwe'nin yanında otururken ve yağmur damlaları, garajın oluklu sac çatısına düşerken yaşlı gözleri, duyduğu nefret, bu nefretle birlikte içmesi, sürekli içmesi, beni koltuğa bağlayan elleri... Adeta emniyet kilidi kapatılmış bir çocuk sandalyesine oturtulmuş gibiydim. Sanki Walcott ya da benzer biri Uwe'nin işini sonsuza dek bitirmişti, her şeyi açıklamak için gereken sözcükleri arıyordu. Eve gelirken bana "sen" diye hitap etmeye başlamıştı, bu dünyada ona yardım edebilecek tek kişi benmişim gibi davranıyordu. Belki de öyleydim gerçekten. Ah, daha sonra eğlence doktoru konuşmaya başladı, yutkunarak, dudakları titreyerek, sesi güvensizdi, artık tek bir cümle bile oluşturmayacağını sanıyordum bazen. Konuşmaya, yanında kalmamı istediği andan itibaren tahmin ettiğim şekilde başlamıştı, elindeki kadehi yavaşça daireler çizerek yüzünün altında dolaştırıyor, kadehle konuşuyordu adeta... Yeni bir şey yoktu, söyleyeceği her şeyi biliyordum. Carla'ya âşıktı, sarışın dev karısını seviyor, sürekli olarak onu nasıl sevdiğini anlatıyordu. Sonra oyun kartlarını çıkardı, kartları karıştırarak bir elinden ötekine geçirirken arabayla yaptıkları yolculuklardan, onu Carla'yla birlikte İstanbul'a götüren gemiden ve bir kayak kulübesinde geçirdikleri fırtınalı geceden söz etti, "Her şey o gece olmuştu...", Carla'yı nasıl ve neden sevdiğini anlatması uzadıkça, aşkının bilançosunun Bert hakkında bir yakınmaya dönüşeceği daha çok anlaşılıyordu. Evet, konuşmalarındaki haklı umutsuzluğun ardında, Bert'e odaklanmış bir nefret seziliyordu, onun adını anmadı gerçi, hatta bunu düşünmemi önlemek istercesine davrandı, ama yine de ne istediği belli olu-

yordu. Bana düşen görevi anlamıştım: Bert'i uyarmak... Belki de Bert'i uyaracağımı düşünerek anlatmıştı bunları, mümkündü, ama şaşırmamıştım nedense. Bu hikâyenin dışında kalmak istiyordum ve kaldım da... Bert'e hiçbir şey söylemedim, hayır, Bert'in o geceden asla haberi olmadı, ne o zaman ne de daha sonra, Uwe'nin tahminleri gerçekleştiğinde. Bu kez onu uyar-
madım. Birlikte ne kadar oturduk? Gün ağarırken yola çıkabildim, neredeyse zor kullanarak, çünkü Carla'yla Bert henüz dönmediklerinden beni bırakmak istemiyor, kalmam için sürekli yeni hikâyeler anlatıyordu, Carla ile yaşadıkları aşk hikâyeleri... "Yalnızca yelkenli teknede olanları anlatacağım, sonra gidebilirsin..." Sabah alacakaranlığıydı, eve dönmedim, limanda ring seferi yapan bir tramvaya bindim, tramvaydan Gallasch'ın o darmadağın haliyle çite yaklaşıp caddeye baktığını, otoparkın karanlık boşluğunda bir şeyler arayarak öylece durduğunu gördüm. Limanda tramvaydan indim, küçük bir lokantaya girdim, pirzola yedim, sıcak grog içtim, sonra masada uyuyakalmış olmalıyım, evet, çünkü birdenbire balık çorbası kokusu duydum, öğlen olmuştu... Günün ortasında olmamız gibi bu hikâyenin de ortasındaydık, evet, Bert'in hikâyesi ortalarına gelmişti o sıralar, öyle bir yere sürüklenmiştik ki oradan dönmek, sonunun ne olacağı tahmin etmek ya da sonu belirlemek de mümkün değildi. Bu durum Uwe Gallasch'la geçirdiğim gecenin ardından yeterince kesinleşmişti benim için. Yine de sonradan, kaçınılmaz olarak yaşananlara bazı sürprizler de eklendi, kaçınılmazlığı ortadan kaldıracak gibi görünen ve hikâyenin sonunu, aynı güçteki atletlerin, aynı koşullar altında yarıştığı bir koşunun sonu gibi belirsizleştiren, beklenmedik sonuçlar. Ama tepeden yukarı çıkıp Liman Aslanları Kulübü'nün lokaline geldiğimde... Hâlâ hatırlıyorum, o öğlen bir şey içeri çekti

beni, belki yalnızca onları yeniden görme arzusu, belki bir kesinlik isteği, ihtiyacım olan son kesinliğe ulaşmalıydım... İçeri girip Thea'yı gördüğüm anda anlamıştım, alaycı selamı, kırık gülümsemesi, hayır, bana hiçbir şey anlatmasına gerek yoktu, görünüşü ya da görünüşündeki değişiklik, bana mutlak kesinlik duygusunu vermişti. Hikâyenin ulaştığı yeri ve bir şeylerin sona erdiğini anladım, evet, beni selamlama şeklinden, alaycı lütfundan, zoraki neşesinden, en çok da tenezzül eder gibi davranmasından anlamam gerekeni anlamıştım. Bu yüzden de her şeye yeniden başlanmasını engelleyip Thea'ya yalnızca sonucu armağan etmek istedim. Gallasch'la uğraşmaktan usanmıştım... Sanırım çevremdekilere güven veriyordum, bir tek Thea'nın yaklaşımı değildi bu, mükemmel bir dinleyici olduğuma inanıyorlardı. Baştan çıkarıcı, anlatanın rahatlatmadan gitmesine izin veremeyeceği bir dinleyici etkisi yaratıyordum insanlarda. Belki doğuştan iyi bir dinleyiciydim, bilmiyorum, ama yine de bu özelliğimi ele veren bir işaret olmalıydı, bir olay yaşadıklarında, çok doğal olarak bana güveneceklerini hissediyorlar, başkaca bir şey gözetmeden ve benim durumumu dikkate almadan, doğrudan anlatmaya başlıyorlardı... Thea da son derece sakın bir şekilde sona nasıl geldiklerini anlatmaya başladı, evet, kulübün onur köşesinde, isyan etmeden, neredeyse hiç üzülmeden. Sesini hâlâ duyuyorum, nasıl yaşandığını ya da yaşanmış olması gerektiğini görüyorum: kıyıdaki engebeli orman, rastlantı sonucu buldukları eski ahşap manzara kulesi... Birlikte gitmişlerdi, Bert patıkanın yanındaki eski manzara kulesini keşfettiğinde hiç konuşmadan art arda yürüyorlardı. Kulenin yüksekliği çam ağaçlarının boyu kadardı ancak. Platforma çıkan dik merdivenin birkaç basamağı eksikti. Paslanmış direkler sallanıyordu, tırabzanlar güvensiz, platformun bazı tahtaları kırıktı.

Yukarı çıktılar, sıcak platforma uzanıp çam ağaçlarından esen rüzgârın uğultusunu dinleyerek sahildeki evin kalıntılarını seyrettiler. “Hiç kimsenin evi” deniyordu buraya kasabada, çünkü kimin yaptığını ve kimin yıktığını hatırlayan yoktu, yalnızca bir teknenin –ev tekrar yıkıldıktan sonra– körfeze doğru uzaklaştığını gören biri olmuştu, tekneye giriş, şasi gibi hurdalar yüklenmişti, ama adam tekneyi fark ettiğinde, sesini duyuramayacağı kadar uzaktaydı artık. Evet, Bert ve Thea platformda yatarak hiç kimsenin evini, köpürerek kumsalı döven dalgaları ve daha ilerde derin ufuk çizgisinin altında bir dümen çizgisi gibi uzanan Hallig Adası’nı izlediler. Bir ara tahta kulenin salladığını hissederek kulak kabarttılar. Sonra kumlu patikadan gelen gürültüleri duydular, gıcırdayan ayak seslerini, tırabzanların kenarından iki adamın av tüfekleriyle sahile, hiç kimsenin evine doğru gittiğini gördüler. Thea –acımasız bir kesinlikle hatırlıyordu– Bert’e adamların ne vuracağını sorduğunda Bert, “Berber parasından tasarruf etmek için saçlarını!” diye yanıtladı ve tekrar hırçın suskunluğuna döndü, ama Thea bu kez vazgeçmedi, yukarda, o eski manzara kulesinin tepesinde yatarken yeterince uzun süredir beklediği bir şeyin tam önünde olduğunu hissediyordu ve şimdi bunu bilmek istiyordu. Artık hiçbir şeyin önemi yok gibiydi. Hâlâ yan yana yatıyorlardı, onların konuşmalarını duyuyorum sanki, nasıl konuştuklarını ve şüphesiz ne konuştuklarını da, Thea her şeyi biliyordu çünkü... “Neden bu kadar sinirlisin?” diye sordu Thea, “Yol boyunca hiç konuşmadın.” Bert ayağa kalkarak tırabzana yaslandı. “Yok bir şey,” dedi. “Öyleyse yerine otur.” “Burada daha iyiyim.” “Yalnız kalmak mı istiyorsun?” “Belki, bilmiyorum. Hiçbir şey bilmiyorum.” “Ama bir şey var, değil mi?” “Her zaman bir şey vardır.” “Otur Bert, yanıma gel.” “Ayakta durmak daha iyi.” Thea’ya

bakmak istemiyordu. Rüzgâr tepelerden esiyordu ve aşağıda, hiç kimsenin evinin orada az önce gördükleri silahlı adamlar yeniden ortaya çıktılar. “Artık istemiyor musun?” diye sordu Thea. “Bilmiyorum.” “Neden peki?” “Ne olabilir ki? İnsan ansızın bir şeyin artık olmadığını fark eder. Bir süre onu arar, ne olduğunu düşünür, ama bulamaz.” “Bir daha geri gelmez mi, Bert? O zaman bir bebeğimiz olsaydı, her şey farklı olmaz mıydı?” “Bilmiyorum. Sanmıyorum. Her şey birdenbire geçiyor işte!” Hiç kimsenin evinden iki el silah sesi duyuldu. Bir karga sürüsü huzursuz bir dalgalanmayla havalanıp suyun üzerinde birleşerek sahil boyunca ilerledi. Thea silah seslerini duyunca çok korkmuştu, ama yine de yerinden kalkmadı ve hiç kimsenin evine bakmaya devam eden Bert’e “Peki şimdi ne olacak?” diye sordu. “Herhangi bir şey,” dedi Bert. Thea’nın “Belki de yalnız olmak istiyorsun,” demesi üzerine de başını sallayarak merdivene yürüyüp ağır ağır inmeye başladı, sonra birdenbire –manzara kulesinin platformundan yalnızca bedeninin üst kısmı görünüyordurdu ve, “Ne vurduklarını görmek istiyorum!” dedi. Bert’in söylediği son sözler bunlar oldu. Aşağı indi, önce omuzları gözden kayboldu, ardından yüzü, üçüncü basamaktan yere atladı. Thea orada kaldı. Bert atarken çıkan gürültüyü duymuştu, sonra da gıcırdayan ayak seslerini. Arkasından bakmadı, geri gelmeyeceğini biliyordu... Kulübün onur köşesindeki masada oturup hikâyenin sonunu anlatırken her şeyi nasıl da tam olarak hatırlıyordu. Ya da ahşap manzara kulesinde yaşananlar yalnızca kendi hikâyesinin sonuydu... Vardığı sonu sitem etmeden ve kederlenmeden, yalnızca acı veren bir kesinlikle tanımlıyordu. Belki de bu kesinlik benim için geçerliydi, belki de Thea başka türlü anlatmıştı, ah, o zaman her şey için çok geçti artık, yaşanması gerekenin mutlaka yaşanacağına inansam da bir

anlık yanıtla hiçbir şeyi değiştiremezdim. Bu olayın ardından Bert'in de kendi hikâyesinin sonuna gelmiş olması gerektiğini sanıyor, son bağına da kopardıktan sonra, onun için bir şans görmüyordum artık. Ancak yanılmıştım, çünkü hiçbir şey olmadı. Liman Spor Kulübü'nde Wiegand dışında herkes onu bıraktığı halde hiçbir şey olmadı. Ne olabilirdi ki zaten? Thea'nın desteği olmadığında ayrılmak zorunda mı kalacaktı? Ne zamandır tüm başlangıçlara son vermiyor muydu? Artık vadesi dolarak gerçekleşmiş olan son ayrılışını, resmen açıklamıştı yalnızca... Hayır, onun hikâyesi –galiba bu bir hikâyeden çok epizodlar zinciriydi, sondan bakıldığında her şey epizod olarak görünmez mi zaten–, evet, onun hikâyesi ya da izleri ya da her neyse, o zaman sona eremezdi, çünkü ortalarına gelinmişti ancak, ortası değilse de –bir hikâyenin ortası nasıl belirlenebilirdi ki?– yeni bir tur... On üçüncü tur, az önce Bert ve öteki koşucular için starttan itibaren on üçüncü turun başladığını gösteren yeni bir levha astılar. Yolun yarısına ulaşıldı, Bert otuz metre farkla önde. Ama yolun yarısı, koşunun yarısı demek değil, hayır, hayır, bacakları yolun beklentilerinin her an farkında olacak şekilde eğitilmiş olsalar da, önlerinde ve arkalarında kalan mesafeyi bilseler de, hiçbir koşu resim tahtası üzerinde planladığı gibi koşulamıyor. Son turlar farklı sayılıyor, iki katı, hatta iki katından da fazla, bazıları için son iki tur, başlangıçtaki yirmi üç turdan çok daha güç. On bin metre koşucuları için, yolun yarısı yirmi üç turdan sonra başlıyor. Bert için yolun yarısı neresi? Atleti omzuna kadar leke içinde kalmış. Dizleri, hâlâ ikinci sırada, hemen arkasından koşan, ama arayı kapatmaya yeltenmeyen Hellström'ün dizleri kadar yükseğe kalkmıyor artık. Seaborne da atak yapmıyor, Hellström ile arasındaki bir metrelik mesafeyi koruyor. Bert'i kısaca almaktan vazgeçmeliler, çünkü Bert'in ulaştığı en

iyi ara süre, bu süre başlangıç temposunun Hellström ve Seaborne için fazla hızlı olduğunu ve Bert'in geçmesine izin vermek zorunda kaldıklarını gösterdi... Her an peşinden gelen ve tüm stadyuma yayılan alkışları duyuyor mu? Peki, kazanırsa, son koşusu galibiyetle sonuçlanırsa ve adı, uzun zamandır inanılan bir yitiklikten çıkar gibi bir kez daha şeref tahtalarına yazılırsa ne olacak? Bert Buchner, on bin metre Avrupa şampiyonu... Ah, kazanamayacak, artık hiçbir zaman kazanamayacak, onu peşindekilerden ayıran otuz metrenin hiçbir önemi yok, bu mesafeyi avans olarak almıştı, son turlar başlayınca geri vermesi gerekecek. Önde olmak, Bert için Nurmi'yle aynı anlamda değil. Galibin emniyette olması, risk taşımayan güven, evet, önde olmak Nurmi için galibiyetin habercisi değil, ta kendisiydi. Nurmi rakiplerini düşünmüyordu, sağladığı avantajın anlamı, kendini rakiplerine karşı emniyette hissetmesi değildi. Nurmi'nin en büyük rakibi elindeydi: koşu boyunca baktığı kronometre! Tanıdığı tek rakip vardı ve ona karşı koştu, kronometreye her baktığında onu daha ileri gitmeye zorlayan, kendi rekorunu kırması gerektiği düşüncesinden başka hiçbir yol bırakmayan yeni rekorlara karşı koştu. Bert'in önde olmasının bir değeri yok. Yakında onu kısıpaca alacaklar ve o zaman, bu avantajın yalnızca kısa ve kederli bir mutluluk olduğu anlaşılacak... Rüzgâr dinmiyor, nemli ve tuzlu deniz rüzgârı. Yarış organizatörünün gözlüğü ıslanmış, yağmur damlaları kâğıt tabaklarını ceketinin cebine sokan sosis satıcısının teneke sandığının üzerinden akıyor. Pist suyu yeterince hızlı ememediği için kenarlarda su birikintileri oluşmuş, ama şimdi benzin yakarak pisti kurutmaları mümkün değil, bu yarış, Bert'in son yarışını kesemezler artık. Şimdi geliyor, elini çaprazlamasına uzatıp açarak, kendisini engelleyen bir şeyden kurtulmak istercesine silkeliyor... Şimdi si-

yah, parlak imza defterleriyle çayırda bağdaş kurmuş onu bekleyen gençlerin önünden geçiyor, diz çökmüş fotoğrafçılara bakmıyor, başını bize doğru çevirmiyor. Çevirseydi, çekiç gibi adımlarla önümden geçerken ona el sallardım belki de... Şimdi dönemece giriyor, arkasından yıldırım hızıyla beyaz bir bayrak yükseliyor, gevşek ve ıslak, umutsuzluğun bayrağı... İlerde gülle atıcılarının yarıştığı yerde, son tura başlanmış, Polonyalı bir atlet hâlâ önde, şimdi sıra onda, gülleyi bir havluyla kurularken arkasındaki pistten geçen Bert'e bakıyor. Havluyu fırlatıp kirli kırmızı daireye giriyor, gülleyi kucaklıyor, bir kavrama yeri bularak tutuyor. Sırtı atış yönüne dönük, hareketsiz duruyor. Şimdi eğiliyor, zıplıyor ve atlarken dönüyor, bedeninin dönüş kuvveti atış mesafesini uzatıyor, gülle dik olarak yükseliyor, fazla dik, parmaklarının üzerinden kaymış... İşaretlenen yerin uzağına düşüyor. Atlet şaşkınlıkla eline bakarak, sanki elini uyarmak ister gibi bir hareketle başını sallıyor, ama üstünlük hâlâ onda, galibiyeti kesin. İkinci ondan yarım metreden fazla geride... Hedefe ikinci olarak kim girecek? Hellström ya da Seaborne, biri galip olacak, öteki ise ikinci, kırmızı saçlı koşucu Seaborne ikinci olacak, ama bundan etkilenmeyecek. Yıllar boyunca hep hemşerisi Ryan'ın arkasından ikinci oldu, bazen yalnızca bir göğüs farkıyla, ama her zaman ikinci, günün birinde Ryan eğitimini tamamlamak için ayrılana dek. Seaborne'un seri galibiyetleri ondan sonra başladı, Ryan ayrıldığından beri hemen hemen hiçbir koşuyu kaybetmedi, ataklarını geliştirdi, öteki koşuculara karşı daha iyi sürelerle ulaştı, bu süreleri Ryan'a karşı ya da Ryan ona karşı elde etmiş gibi... Buna rağmen Hellström'ün karşısında şansı olmayacak. Belki de ucu ucuna kazanacak, ataklara zamanında başlayabilirse ancak, kesin bir garantisi yok. Hatta belki de bu koşuyu Opris belirleyecek ya da Musso,

belki de iki Danimarkalıdan biri. Giderek arayı kapatıyorlar, öndeki gruba yaklaşıyorlar, yalnızca Megerlein yeniden geride kalıyor. Bir rahatsızlığı varmış ya da bir yerine kramp girmiş gibi görünüyor. Bronz madalya kazandığı beş bin metre koşusundaki gibi değil, hafifçe topallıyor, ağzı açık, canı acıyarak koşuyor. Neden vazgeçmiyor? Bırakmalı artık! Ah, her şey boşuna olduğu halde dayanmalarını sağlayan nedir? Bir kez başlayınca devam ettiren, umutlar tükendiğinde bile onları zorlayan bu baskı, rakibin çekim alanı mı, yolun talebi mi? Şansları olmasa bile, onları kendilerinden geçiren, her şeyi değilse de pek çok şeyi unutturan bir etki altında kaldıkları için mi koşmaya devam ediyorlar? Koşu, koşuculardan hangi bedeli ödemelerini istiyor, kaç kurban alması gerekiyor? Bir zamanlar Paris'te, evet, olimpiyatlarda olmalıydı, Colombes'te, kavurucu bir günde, sıcak asfaltın üzerinde o güne dek koşulan en uzun koşuya start verilmişti. Kırk atletin katıldığı on kilometrelik kır koşusu, dünyanın en uzun koşusu olmuştu. Güneşin ışıkları atletleri cayır cayır yakıyor, her soluk alışlarında göğüslerinde ateşler tutuşuyordu. Nurmi de katılanlar arasındaydı, büyük Ritola ve Wide da, starta kırk kişi girdi, kırk koşucudan yalnızca on yedisi stadyuma ulaşabildi, hedefe ise ancak on beşi. Ötekiler kendilerini koşuya kurban ederek koşular ve yığılıp kaldılar. Paris'teki sağlık ekipleri, daha önce hiç bu kadar çok çalışmamıştı. Bazıları koşunun ortasında kurşun yemiş gibi yere düştü, bazıları sürünerek hedefe ulaşmaya çabaladı. En korkuncu ise, ölene dek koşmaya mahkûm edilmiş gibi görünen "çılgın"lardı, stadyuma sendeleyerek girdiler, transa geçmişlerdi adeta, kontrolsüz, neredeyse bilinçsiz, herkesin şaşkın bakışları altında yanlışı yöne gittiler. Seyirciler çığlıklar atarak onları uyarmaya çalıştı, ama koşucular dönme hastalığına tutulmuşlardı, umutsuz seslenişleri duymaya-

rak hedefe çok az kala dönüp bu kez geriye doğru koşmaya başladılar: Hedefi unutmuşlardı! Görevliler kafesteki hayvanları güder gibi, onları bitiş çizgisine ittiler... Nurmi, evet, bu koşuyu kazanan Nurmi olmuştu, belki bir de Ritola, bu iki koşucu ve çok az sayıda birkaç kişi daha bir koşunun neler talep ettiğine ve bu talepleri karşılamamanın bedeline bir örnek oluşturmuşlardı o zaman... Bert nerede? Şimdi kendi adımlarıyla koşuyor, düzenli, neredeyse mekanik, koşu hiç sona ermeyecekmiş gibi, ama dizleri artık başlangıçtaki kadar yukarı kalkmıyor, omuzları koşunun ritmiyle uyumlu değil. Beş bin metrenin izleri... Tekrar arkasına bakıyor, bakışı rakiplerine bağımlılığını ele veriyor, hayır, temposunu tek başına belirlediği ve kendi ritminde koştuğu zamanlar geride kaldı artık. Megerlein pes mi ediyor? Giderek yavaşlıyor, yüz, hatta yüz elli metre geride kaldı, boynu ileriye uzanıyor, kolları sarkıyor, şimdi daha fazla topallıyor, evet, bırakıyor, Megerlein yarışı bırakarak çayıra gidiyor. Artık her şey bitti. Öne eğiliyor, ellerini bacaklarına dayayarak öksürüyor. Yağmurluk giymiş bir görevli koşarak yanına gidiyor, sırtına yün bir battaniye örtüyor, kolunu omzuna koyup onu yavaşça götürüyor. Megerlein duruyor, görevli ayakkabılarını çıkarırken şaşkınlıkla Bert'i izliyor, sürekli başını çevirerek dönemeci ardında bırakıp bitiş çizgisine yönelen Bert'e bakıyor. Bert rakiplerinin azaldığını henüz fark etmedi. Bir ara fark edecek mi? Bert gülümsüyor, az önce gülümsediğini açıkça gördüm, kendine güvenin, iç rahatlığının küçük bir yansıması, kendini hâlâ bu kadar güçlü mü hissediyor? Ya da bu gülümseme, yetinmenin belirtisi mi? Hayır, yetinmiyor, avantajını daha da artırmak istiyor. Şeref tribününde kimse yerinde duramıyor artık. Belediye başkanı, evet, belediye başkanı da ayağa kalkmış, güçlü elleriyle alkışlıyor. Canlı bir enjeksiyon gibi giderek güçlenen

alkış, Bert'i ara atak yapmaya zorluyor. Bir sigaraya ihtiyacım var, hiç bitmeyecek bir sigara ne iyi olurdu şimdi! Bert hiçbir zaman böyle koşmamıştı, bir mağlubiyet asla böylesine etkileyici sunulmamıştı, o da Wide gibi kaybedecek, Paris'teki kır koşusunda Wide'ın kaybettiğı gibi... Wide, Nurmi ve Ritola'nın önünde kendinden emin koşarken yarı yolda kalmıştı, çünkü başlangıcı fazla cüretkârdı. Bert de Wide gibi kaybedecek. Alandan ayrılacak, birkaç gün onun hakkında konuşacaklar, galibiyetleri onun galibiyetine bağlıymış gibi tüm güvenlerini, umutlarını ona bağlamış olduklarını, onu desteklediklerini hatırlayacaklar, sonra da onları hayal kırıklığına uğrattığını itiraf etmek zorunda kalarak bir dahaki sefere doğru adamı seçmek konusunda daha dikkatli olacaklar, çünkü galibiyetler, hayal kırıklıklarından daha çabuk ve daha kolay unutulur. Onları hayal kırıklığına uğrattırsa ne olacak? Benett nerede kaldı, Zabala ve El Quafi neredeler? İtalyan Beccali'yi ya da sıska Japon'u hatırlayan var mı? Hepsinin sonu, şeref listeleri mezarlıkları mı? Daha fazlasını hak ediyorlar mı? Bir koşucunun kazancı nedir gerçekten? Yaşamı boyunca ayaklarının altına çiçekler serilmesini gerektirecek kadar değerli mi? Opris orada, şimdi Opris geliyor, Romen koşucu, kimse onu beklemiyordu... Kendisine şaşkınlıkla bakarak iç kenara yaklaşan ve geçmesi için yer açan Seaborne'a doğru enerjik ataklarla ilerliyor, ama geçmek istemiyor, bu pozisyon ona yetiyor. Yarış yöneticileri Opris'in çoban olduğunu söylemişlerdi, Spiridon Louis de çobandı, yeni dönemin ilk maraton koşusunu kazanan Yunanlı. Louis son kilometrelerde, ötekiler susuzluktan ve yorgunluktan yarışı bıraktıkları zaman kazanmıştı. Musso ve Danimarkalı atletler grup halinde koşuyorlar. Mikrofonda Megerlein'in sakatlanma yüzünden koşuyu bıraktığı anons edilecek. Bert altmış metre avantajlı duruma ge-

lirse ve bu avantajı son tura kadar koruyabilirse... Ah, bu rakiplere karşı başaramayacak. Düşünmekten vazgeçmeliyim! Her şey geçip gitti, ona bir şans daha tanımanın anlamı yok. Bert'in işini bitirmeliler, son turların ardından bir heykel gibi olduğu yerde kalakalmalı! Onu öylesine geride bırakmalılar ki, bir dalgıç gibi ayaklarında kurşun ağırlıklar olduğunu hissetmeli! Belki o zaman, en sonunda, vazgeçmelerimizin önemini anlar, ayrılışların da iyi ve kötü anları vardır, Bert'in iyi anları bitti, Bert mahvolmalı... Onun için bir anma yazısı yazmayacağım, ama ona değineceğim, bu koşuyu anlatmak zorundayım. "Her şey bir vedadır", evet, belki bu konu hakkında yazabilirim ya da "Duvara karşı koşmak", daha iyi olur belki... Güneş yeniden geri geliyor, bu işte bir yanlışlık olmalı, bizim yazlarımız, kışların en yumuşak şeklidir, büyük yağmurların zamanı... Bu yörenin insanları, bir şemsiyenin altında dünyaya gelirler. Sonsuz yağmurlarla yıkanır yüzlerimiz, mayıs yağmurları, altın yağmurları, eylül yağmurları, yağmur tüm düşüncelerden ve tutkulardan arındırır yüzlerimizi. Çayır nasıl da yeşil yeşil ışıldıyor, tüm stadyum yağmur sularıyla yıkanmış... Pist çok zor olmalı şimdi. Bazı atletler bunu hissetmiyor, daha önce on ya da yirmi statta önemli bir performans sergilemeden koşmuşlar, ardından kendileri için hazırlanmış gibi görünen bir piste çıktıklarında yağmurdan ağırlaşan zeminde de olsa onların büyük günü başlıyor. Bunun Bert için hiçbir önemi yok. Yumuşak bir pist, onun ideal koşullarının parçası değil, ancak akşam saatleri önemli, o zaman Kopenhag'da, Avrupa rekoru için koştuğunda olduğu gibi. Bert en iyi akşamları koşar, ama akşam saatleri de işine yaramayacak artık, çünkü her koşucu, ideal koşulların bile kendisine yardım edemeyeceği bir noktaya gelir günün birinde. Olayların uygun şekilde denk düşmesinden sağlanacak yardımı he-

saba katmadan önce, insan kendinden çok şey vermek zorundadır... Opris'in bacağıının üst kısmında bir yara izi var, dikiş atılan yerde morumsu izler görülüyor. Koşarken bu dikişler açılabilir, attığı her sert adımın ardından yarası kanayabilir. Bu yara ne zaman oldu acaba, nasıl? Bert'in solgun, grimsi yüzü, kül sarısı ince saçları, hayır, artık gülümsemiyor, yüzüne kovalanan birinin korku dolu ifadesi yerleşti yeniden, biliyorum. Galip olmak gerektiğini düşünmenin eziyeti, zorlanmanın panik belirtileri... Galip olacağına kendisi inanıyor mu? Evet, Christensen ve Knudsen'i yenmişti, Musso'yu da, o sonbahar, Nepal'de. Ne zamandı? Nepal'i görmek ve ölmek... Üzerinden çok zaman geçti, eski galibiyetler, tekrar garantisi vermiyorlar... Kızlar tören için hazırlanıyorlar, bir tanesi aşağıdaki kapıda beklemeye başlamış bile, yerel giysilerle elbette, el örgüsü etek, işlemeli bluz, üzerindeki her şey el işi gibi görünüyor, galibe vereceği çiçek buketine kadar. Şeffaf kılıf, çiçeği taze tutarak koruyor. Jimnastik yapmaktan ve dans etmekten sıkılaşmış göğüsleri, sevimli ve boş bir yüzü var. Belki engelli bir koşucuyla evlenecek ya da bir cirit atıcısıyla, belki de her sabah yatağın önünde kaslarını güçlendirmek için ağırlık çalışması yaparken ondan saymasını isteyen bir jimnastikçiyle... Arkasında duran Carla mı? Hayır, Carla olamaz, o Bert'i koşarken izlemeyi her zaman reddetti, bezgin tavıyla tüm teklifleri, ikna denemelerini geri çevirdi. Carla hiçbir zaman orada olmadı, yıllar boyunca, Bert'in rekor denemelerini izlemesini özellikle rica etsek de asla katılmadı... Ülke rekoru, evet, yeni bir ülke rekoru peşindeydi o zaman, kuru bir haziran akşamıydı, Carla teklifimizi geri çevirdiğinde de kulübe yalnız gitmiştik... Viktorialılar bir akşam spor şenliği düzenlemişlerdi, ama bu şenlik Bert'in rekor denemesi için bahaneydi. Yalnız adam Dohrn, tavşan atlet olacaktı, kardeş

kulüplerden dört koşucu çağırılmıştı, pistin ıssızlığını gidermek ya da Bert ve Dohrn arasındaki küçük fark yüzünden koşunun değerlendirmesini yapamayacak olan seyircilere bir karşılaştırma olanağı sağlamak için... Kabinlerden çıktıklarında güneş batmak üzereydi, mavi antrenman giysileriyle ve boynunda bir havluya Bert, arkasında Dohrn ve ötekiler. Sıralarda güneş gözlükleri, mum gibi ütülenmiş giysiler, katlanmış gazeteler, hayır, burada deri ceketli futbol seyircileri yoktu. Bert çevresine bakınarak beni aradı, ona el salladım, starttan az önce beyaz pantolonuyla Kulüp Başkanı Matern göründü. Başkan, Bert'i kenara çekip fısıldayarak bir şeyler söyledi, dediklerinin tek sözcüğünü bile anlayamadım, ama Bert'in tüm konuşma boyunca önüne baktığını gördüm. Matern kolunu onun beline doladı, sonunda da elini uzattı. Startta gecikmeler... "Bundan asla bir şey çıkmaz," dedi Klostermann "haberler"de. "Bunun anlamı, yeterli sayıda süre hakeminin hazır olmaması! Sipariş üzerine kırılan rekorlar, benim için önemsizdir," diye devam etti... Sonunda, günbatımının ardından başlayabildiler, Dohrn tempoyu ayarlamak için Bert'in önüne geçti... Hayır, yapamadılar, Dohrn kişisel tarihinin en iyi süresinde koşmuş olsa da, yarışın figüranlarına neredeyse iki tur bindirmiş olsalar da. Belki de tur bindirdiği rakipleri ona yer açmış olsalardı Bert başarırdı. Yine de ülke rekoruna ulaşabildi, otuz kırk altıda koşmuş olmalıydı ve bu derecenin uzun süre kalmayacağını herkes biliyordu. Viktorialıların yumuşak, ölçülü alkışları... Heyecanları seslerine yansımıyordu, hayır, kimse Bert'i omuzlarına almadı. Yalnızca Matern farklı görünüyordu, yanına giderek Bert'i kutladı... Evet, Bert o akşam ülke rekorunu egale etmişti. Sonra kulüpteki yemek, konuşmalar... Uwe Gallasch'ın da söyleyecekleri vardı, sarışın dev, mesleğine uygun espriler yapıp durdu, ama Carla orta-

lıkta yoktu. Bert ancak o akşamdan sonra Viktoria'nın tanınmış bir üyesi oldu. Evet, bu hemen olmamıştı, kendine göre bir zaman gerektirmişti. Bert ancak ülke rekoruna ulaştıktan sonra Viktorialıların gözünde de Viktoria'ya ait oldu. Bir şey kanıtlaması gerekiyordu ve yaptığı yeterli bulundu. Ama kulüp lokalinin garsonlarına bu da yetmedi. Masamıza her gelişlerinde nasıl öfkелendiğimi hâlâ hatırlıyorum, bıkkın, adeta tenezzül eder gibi hizmet etmeleri, kibirden başka bir şey olmayan suskunlukları, evet, Bert'i ve beni yalnızca garsonlar, bu bahşış avcıları kabullenmediler. Belki içlerinden birine bir kez yanlışıyla "Garson!" dediğim için, "Garson, hesap!", bana diş bilediler, Bert tüm ödemelerini fişle yaptığından onunla bir işleri olamazdı zaten, sonuçta biz garsonlar için hep yabancı kaldık... Garsonların yüzünden, evet, en çok onların yüzünden kutlamayı Bert'in evinde yapmaya karar verdik. Carla'nın arabasıyla gittik, Matern ve kız arkadaşı daha sonra katılacaklardı, ötekiler bizimle birlikte geldi, eğlence doktoru da vardı, iki arabada toplam sekiz ya da on iki kişiydik, Dohrn'la kucak kucağa oturmak zorunda kaldık, kemikli poposu yol boyu canımı acıttı. Eve vardığımızda kapıyı panç hazırlama telaşında olan Alf açtı. Ah, burası Liman'da uğrak yerimiz olan kulübeye hiç benzemiyordu, duvarın kenarındaki kanepeler, rasgele bir elden çıkmamıştı, zemin çıplak değildi, pencerenin kenarına terden ıslanmış çoraplar asılmamıştı. İki buçuk odalı ev, çok düzgün döşenmişti. Neden o evden nefret ettim, neden kendimi orada hep eğreti hissettim? Yeni mobilyalar mıydı bunun kaynağı? Cam seh-palar, hasır işleri, tablolar, ressamların imzalarını taşıyan deniz manzaraları, liman görüntüleri, yalnızca Hanseaten'den daha aşağılarda yaşayan martıların resimleri mi? Yoksa bu evden, cilalı kahverengi kitaplıkta duran kitaplar yüzünden mi nefret ettim? Banyoda,

geniş küvetin önündeki deniz yeşili paspas, duş, küvet malzemeleri, yumuşak fırça. Kim kimi sabunluyordu? Bert odaları gezdirirken, Carla kalorifere yaslanmış, sessizce naneli çikolatalarını atıştırıyordu. Hep birlikte sandalyeleri taşıdık, sigara içildiği için pencere atık, yeni yapıların tümü daha ilk sigarada dumanaltı oluyordu. şampuanlanmış köpek masanın altında, başını n patilerine dayamış miskin miskin yatıyordu. Herkes köpeği seyrediyor ve yalnızca onunla ilgili konuşuyordu. Adı neydi? Magda, evet, Magda ya da benzer bir şey. Uwe takmıştı bu adı, Carla böyle sesleniyordu. "Magda yirmi dört sözcüğü anlıyor," dedi Carla, Uwe onaylayarak ekledi: "İki yıla kalmadan akıcı bir şekilde okuyabilecek, sonraki üç yıl içinde de in şiiriyle ilgili serisinin ilk kitabını çıkarmış olacağını umuyoruz." Ne yazık ki konuşulanlar gerçekleşemedi, kısa bir süre sonra üç tekerlekli bir dağıtım arabası, Magda'nın umut vaat eden yaşamını sona erdirdi... Kapı kuvvetlice çalındığında "Başkan olmalı," dedi Bert, Carla ondan önce davranıp açmaya gitti. Gelen başkan değil, bir ieki dükkânının kuryesiydi, kenarına zarf iliştirilmiş bir buket iek getirmişti. "Buchner için" dediğini duydum, ardından Carla geldi ve çiçeği küçümseyen bir tavırla cam sehpanın üzerine fırlattı. Bert, hâlâ hatırlıyorum, şaşkın ve kararsız bir ifadeyle zarfa baktı, ama herkesin içinde açmaya yeltenmedi. O anda kaygılı bakışlarla neden beni aradığını anladım, zarfın üzerindeki yazı, Thea'nın el yazısıydı. Bert ne yapacağını bilemeden otururken Carla ieği aldı ve bir anda camdan aşağı fırlattı... Bert konuşmadı, hayır, tek bir sözcük bile söylemedi, yalnızca vejetaryen koşucu Dohrn istemsizce pencereden uzanıp aşağıya baktı. Çiçekler için mi üzülmüştü? Kukumav Dohrn, döneminin en dayanıklı koşucularından biri, onu hiçbir şey rahatsız edemezdi, annesinin bakkal dükkânının so-

yulması bile. Bu haberi starttan hemen önce almasına rağmen koşmuş ve kazanmıştı, ama çiçeklere gerçekten üzülererek sürekli onlardan söz etti. Alf panç getirdikten sonra Dohrn gittiğinde –çok erken gitmişti– birisi, onun çiçeklerle yalnızca “başarı iksiri” için ilgilenildiğini söyledi. Pançın dibindeki yumuşamış, lifli meyveler, can sıkıcı neşe, tek başına sohbet eden Gallasch... Kendi kendilerine sohbet edenlerin düzenlediği bu akşamlardan her zaman nefret etmişimdir. Hazırlıklı geldikleri, ceplerinde bir program olduğu hemen anlaşılır, çocuklar bile anlar bunu. Yalnızca bir işaret, bir sözcük beklerler. Her konuda en yeni olayları bilirler, Münih’te ya da Nizza’da, kim kiminle ve nerede, başkalarıyla sohbet eder gibi görünürken yalnızca kendi kendilerine konuşurlar, hep aynı şey ve Uwe Gallasch... Nefret ettiğim o evde, rekoru kutladığımız akşam çevremi izleyerek konuşmaları dinlerken, hikâyenin sonunu zamanından önce öğrenme isteğim, engel olamadığım bir sabırsızlıkla giderek güçlendi. Evet, o akşam da, daha sonra olacak bazı şeyler için belirleyiciydi, hâlâ da şaşırtıcıydı doğrusu, çünkü ardından olup biteceklere dair hiçbir ipucu vermedi, kendini belli etmedi. Sonu hazırlayan her şey, daha çok geri planda, belirgin bağlantılar olmadan gerçekleşti. Bir ağın parçaları gibi, evet, önceleri yalnızca ağ dolayısıyla birbirleriyle ilişkilenen ve gerekçe oluşturan parçalar, başlangıçta hikâyenin ağını işaret ederken, kaçınılmaz bağlantılar sona ulaşıldığında ortaya çıktı ancak... Rekoru kutladığımız o akşam, pançın içindeki tatlı, iç bayıltan meyveler hepimizi susatınca, bu kez şnaps içmeye başladık. Eğlence doktoru Gallasch da yüzünde bir dehşet ifadesiyle kadehleri art arda boşaltırken tek kişilik sohbetine devam ediyordu. Bir yandan da oyun kartlarıyla kendini sakinleştirmeye çalışıyordu, kartları parmaklarının arasından kaydırarak geçiriyor, karış-

tırıyor, destenin içinden tek bir kartı bir fiskeyle çıkarıveriyordu. Ara sıra Bert'le aynı sandalyede oturan Carla'ya kaçamak bir bakış atıyordu. Sandalyenin boşaldığını görünce fena halde öfkelen-di, huzursuz olduğunu görüyordum, gidip onları aramak istiyordu, ama yapmadı, Alf'le yanında oturan dar omuzlu kadını oyuna çağırdı, birlikte yirmi bir oynadılar. Dikkat etmeden oynamasına ve blöf yapmamasına rağmen kazandı, evet, blöf yapmadan kazandı. Bert'in kadehi olduğu gibi duruyordu, panç ve dipte lifli bir erik, hemen hemen hiç içmemişti. Kalkıp portmantoya gittim, yeni model bir portmantoydu, öylesine dardı ki alışkın olmayan biri, mantosunu çıkarırken dirseklerini duvara çarpabilirdi. Carla'nın yağmurluğu ve köpeğin tasma-sı portmantoda asılıydı, o sırada banyodan gelen sesleri duydum, kapıyı açmaya çalıştım, kilitliydi. Sesler kesildi, kapının önünde bekledim, uzun, çok uzun bir süre bekledim. Kendilerini banyoya kilitlemişlerdi, dışarı çıkmayacaklarını biliyordum. Gallasch, ceketinin üst cebindeki oyun kartlarıyla yanıma geldiğinde içeri dönmek istedim. Artık iyice sağlıksız görünen gözle-riyle bana baktı. Eli ağır hareketlerle kapının koluna yöneldi, ama henüz tutmadan "Meşgul!" demem üzeri-ne yavaşça omzuma sarılarak beni içeri götürdü... Oyuna devam edildi, kasa Uwe'deydi ve o kazandı. Birer marktan fazlasını koymadık, sırayı değiştirdik, ama sürekli Uwe Gallasch kazanıyordu. Kayıtsızlıkla parayı alıyor, kâğıtları dağıtıyor ya da topluyordu. Oyun uzadıkça, sık sık büyük yudumlar aldığı kadehine çökmüş bir ifadeyle bakıp daha da suskunlaşıyordu. Oyunu kazandı, kartları gösterdi, tümünü aynı kayıtsızlıkla yaparken yüzünde ne hoşnutluk ne de hoşnutsuzluk vardı... Uwe de, oyun da otomatığe bağlanmış gibiydi. Gürültülere ani tepkiler gösterip öfkeli bir şaşkınlıkla gülüyor, hiçbir şeye dikkat etmiyor gibi görünüyordu. O

akşam ne kadar kaybetmişim? Cebimden kesin olarak yirmi mark eksilmiş olmalıydı. Sonra, artık hiç kimse ona karşı oynamak istemediğinde –buna ne şaşırdı ne de üzüldü–, Bert geri geldi, saçları yeni taranmış, kravatı özenle bağlanmış, ceketinin düğmeleri iliklenmiş olarak... Evet, Bert masaya yaklaştığında, Uwe Gallasch'ın otomatik, ama aynı zamanda emreden bir hareketle oyun kartlarını ona doğru uzattığını gördüm. Bir anlık sessiz ve umutsuz bir arayışla, davet edercesine Bert'in yüzüne baktı, Bert karşısına otururken kartları karıştırmaya başladı ve onun hazır olmasını beklemeden, yüzüne bakmaktan kaçınarak dağıttı. Bert'in kartları alan, görebileceği şekilde yukarı kaldıran ve bir araya getirip kapatan ellerini izliyordu yalnızca. Oyun sırasında Bert de konuşmadı, kartlarının yeterli olduğunu düşündüğünde haber verdi, yeni bir kart istediğinde parmağıyla işaret etti. Deneme olarak iki el oynadılar, sonra Bert ceketini çıkarıp cüzdanını masanın üstüne koydu. "Cüzdanını şimdiden ver ona," dedi Alf, "böylece zamandan tasarruf ederiz! Aslında biraz müzik iyi olacak, sanırım radyoda bir şeyler vardır şimdi."... Bir ara Gallasch önündeki yığından beş markı ayırıp ortaya sürdü, ah, onları hâlâ görür gibiyim, eğlence doktorunun alkolden tarazlanmış, pütür pütür yüzü, Bert ise öne düşmüş dar omuzlarıyla, önce neşeli, oyun bozan olmamak için bir miktar kaybetmeye kararlı, ama sonra, ilk oyunları kaybetmeyi beklerken kazanmaya başladığında kuşkulu, her an tetikte ve giderek daha hassas... Uwe'nin kartları karıştırıp dağıtmasını izlerken tedirgin görünüyordu. Her kartın açılmasını istedi, artık sessizliğe katlanamıyordu, masanın altında yatan Magda'dan rahatsız oldu, Alf köpeği başka bir köşeye götürdü. Uwe Gallasch ise hiçbir şeyi açığa vurmuyor, ilgisiz bir tavırla parasını ortaya sürüyor, küçük yudumlarla şnaps içiyor ve sürekli kaybedi-

yordu. O güne dek, kaybeden birinin böylesine kayıtsız kaldığını asla görmemiştim. Sonra Carla, Bert'in arkasında göründü, hayır, Bert Carla'nın o uyuşuk haline dayanamayıp uzaklaşmasını istedi. Carla içini çekerek deri bir tabureye oturdu, yorgundu, uzun kahverengi saçları ışıklar saçıyordu, damarları hızla atan boynunda alevli bir leke var gibiydi. Uwe kasayı yükselterek on mark sürdürdü, Bert katıldı. Uwe, alaycı bakışlarla oyunu izleyen Carla'ya gülümsedi, gülümsemesine karşılık alamadı, ama bu kez kazandı. Duruşunda ve oyununda değişen hiçbir şey olmadı, sarkmış yüzüyle kartları dağıttı, açtı ve kasa kendisindeyken kazandı. Kazandıklarını dalgınlıkla topladı. Bert'in kasayı yükseltmesi gerekiyordu, cüzdanından bir banknot çıkardı, bozdurdu ve kaybetti. En basit blöfe karşı kaybetti. Bazen Gallasch on dörtle çekmeyi bırakıyordu, oysa Bert on sekizle bile bir kız bulma umuduyla ölümüne almaya devam ediyordu. Bir keresinde on beşle pas geçti, ama bu kez Gallasch'ta yirmi vardı. Hemen hemen hiçbir oyun Bert'in lehine bitmedi, son elli marklık banknotunu bozdurduğunda -ne kadar kaybetmişti, en az yüz elli mi?- Carla'nın radyoyu açması üzerine Bert yerinden kalkıp kapatınca, "Yeter artık!" dedi Carla, "Bitir şu oyunu, dayanılır gibi değil." Sonra Uwe'ye döndü: "Bert bitiremiyorsa, sen bitir. Sürekli kazanmak, senin için de sıkıcı olmuştur." Küçümseyen bir ifade vardı sesinde, yorgun bir karşı çıkma... Uwe başıyla onaylarak kâğıtları toplamaya başladı, ama Bert onu yeniden masaya çağırıp sabırsız ve sert bir taleple yeni bir oyuna davet etti. Dev Gallasch, Carla'ya acı dolu bir bakış attıktan sonra yeni oyunun kartlarını dağıttı. Bert yine kaybetti, sonra kasayı yükseltti ve yine kaybetti. Ah, kazanamazdı, çünkü ona karşı olan bir şey vardı... Uwe'den ödünç aldığı parayı da kaybetti. Eğlence doktoru kazandıklarının önünde oturup içki-

sini bir dikişte bitirdi ve sonra, evet, sonra başını kaldırıp Bert'e kaçamak bir zafer ifadesiyle bakarak Carla'nın bileğini kavradı, sıkıca bastırarak onu zorla kendine çekti. "Kazandıklarına bak!" dedi, "Burada kazanılacak daha çok şey olsaydı, daha çok kazanırdım. Beni kutlamalısın, hem de bir öpücük vererek! Ne kadar şanslı olduğumu görüyor musun? Şans, bütün gece benimleydi, başka da bir şey yoktu zaten..." Kendini geri çekerek Uwe'nin elinden kurtulmaya çalışan Carla, "Şansın senin olsun!" dedi, "Bırak beni! Senin şansınla hiçbir şey yapmak istemiyorum." Uwe Gallasch, Carla'nın bileğini bıraktı, güvensizce ayağa kalkarken sendeledi ve eliyle alnını sıvazlayarak "Lütfen," dedi, "lütfen Carla! Bunların tümünü ben kazandım ve senin için kazandım, bunu biliyorsun... Şansım için beni kutlamalısın." Carla, yalnız olmadıklarını unutmuş gibi konuşuyordu, heyecansız, bezgin ve küçümseyerek: "Kazandıkların senin olsun, beni rahat bırak! Şimdiye kadar da hiçbir değerleri yoktu. Bu tip kazançlar beni bir kez olsun ilgilendirmede, çünkü çok kötü! Bedelini her zaman başkaları ödüyor." "Ben de kaybedebilirdim Carla," dedi eğlence doktoru, "her şey olabilirdi." "Hayır!" diye yanıtladı Carla, "Sen kaybedemezdin, asla, çünkü şimdiye dek bir kez olsun kaybetmedin. Bak, bu benim hiç hoşuma gitmiyor. Sürekli olarak kazanılmasına dayanamıyorum, hatta belki de nefret ediyorum. Artık yerine otur, sarhoşsun. Buraya!" Yuvarlak, sedef kaplı küçük bir aynayı ona doğru uzattı. "Sarhoş bir galip nasıl görünüyor, bakmak ister misin?"... Bert, evet, Bert sonunda kendine geldi. Carla'ya işaret ederek, Uwe'yi sakinleştirmeye çalıştı ve durumu toparlamayı başardı. O anda Uwe Gallasch için acı çektiğini hissettim, çünkü Carla'nın reddettiği bir şey yaptı, Uwe'ye elini uzatarak onu kutladı. Sonra içimizden biri –sanırım Uwe'ydi– limana gitmeyi önerdi. O gece yağmur

yağmıyordu, hafif bir rüzgâr, ıhlamurların kokusu, dolunay... Aşağıya, limana gittik. Gecenin ciğerlerimizi tazeleyen serinliği, suyun üzerinde ışıkların kırık, dağınık yansıması... Eğlence doktoru bizi rıhtım boyunca dolaştırdı. Bert'in evindeki kadar kalabalık değildik, bazıları ayrılmıştı, pentatlon şampiyonu Viktorialı dar omuzlu kadın da... Tersanedeki dokun duvarının üzerinde beş ya da altı kişi, art arda yürüdük. Uwe öndeydi, pek emin olmadığı halde yine de yolu buldu, bizi beton caddenin kenarındaki kutu biçimli tuğla yapıya götürdü, arka tarafta üzeri katranlı mukavvayla kapatılmış siyah, uzun bir depo vardı. Uwe kapıdaki görevliyle konuştuktan sonra önümüzdeki bariyer açıldı, beton alandan geçerek içeri girdik. Burası balık işleme makineleri fabrikasının tanıtım salonuydu, Gallasch eğlenceyle coşturduğu önemli müşterilerini burada karşılıyordu, evet, onun işi burada başlıyordu. Işığı açtığında duvarlarda, salonun ortasında, her yerde bakımlı balık işleme makineleri görüldü, müşterilerine avantajlarını ve çalışma sistemlerini tanıttığı model makineler... Uwe'nin tanıtımı, evet, salona girdikten sonra geç olduğunu hiç dikkate almadan özel bir tanıtım yaptı bize. Carla kapıya yaslanmıştı, usanç ve naneli çikolatalar... Ah, Uwe'nin konuşmasını hâlâ duyuyorum: "İşte bayanlar ve baylar, çok özel, çok hassas bir konu. Balık kafalarını ayırmak için bugüne dek bilinen yöntemlerde eksikler olduğunu kabul edersiniz sanırım. Evet, kafaların çok iyi ayrıldığını söyleyemeyiz, çünkü balığın kafasıyla birlikte sırt filetosunun en iyi yerinden bir parça da ziyan olabiliyordu. Elbette ki buna izin veremezdik bayanlar ve baylar, bu yüzden de en yeni bilgilere göre modern bir kafa ayırma makinesi yapmayı görev bildik. Bakın, kablolar burada, pedala basıldığında bu güç gürültüsüz bir şekilde bıçaklara kadar taşınır. Bıçaklar, bayanlar ve baylar, kesinlikle tek taraflı

çalışmazlar, hayır, bizim bıçaklarımız balığı sabitler, gerekli ayarları yapar ve kafasını mükemmel bir darbeye ayırır. Bakın, bıçaklar nasıl da çok yönlü.” Sesini hâlâ duyar gibiyim: “...işte bu yüzden bayanlar ve baylar, iş verimi ve güvenilirliği nedeniyle bu makineler için ‘Robespierre’ adını önerdim. Bunu henüz tartışıyoruz. Ayrıca sunulan kaliteye rağmen, teslim süresinin yalnızca on sekiz ay olduğuna dikkatinizi çekerim. Bu süre hiç de uzun sayılmaz...” Makinelerin arasında duşumuz, hepimizi dehşete düşüren atraksiyonlar, kılçık çıkarma ve fileto makineleri, atıklar için tel kafesli kovalar ve muhteşem giyotinler. Gallasch bize tüm salonu gezdirerek anlatmaya devam etti, yalnızca Carla katılmayıp girişte bekledi. Bir süre sonra ortama alıştık, yabancılığımız geçti. Sonunda Gallasch bizi Carla’nın durduğu yere yakın bir fileto makinesinin yanına getirdi. Açıklamalar yaparken sesini yükselterek Carla’ya da ulaşmaya çalışıyor, şakalarımıza, gülüşmelerimize onu da katmak için uğraşıyordu. Makineleri çalıştırmasıyla görünmeyen bir motorun sesi duyuldu, transport bandı gürültüyle harekete geçti. Ansızın bir çatırtı duyuldu, sanki bir şey kırılmış gibi bir ses... Her şey o anda oldu, Uwe eğilip fileto bıçaklarının bulunduğu küçük siyah tünele elini soktuğunda... Belki bant yeniden harekete geçirmek istemişti, belki de hiçbirimizin tahmin etmediği başka bir şey yapacaktı, ancak bant durduktan sonra Uwe elini tünele soktuğu anda, makine yeniden çalışmaya başladı... Bağırmadı, kendini kaybetmedi, adeta şaha kalkan bedeninden bir titreme geçti, parçalanmış kolunu dışarı çıkardığında inleyerek sendeliyordu... Bert’le Alf onu tuttular. Eli ve kolunun alt kısmı, şiddetle kanıyordu. Bir zamanlar yeşil kabarık setin aşağısındaki kumsalda patlayan mayın elimi kopardığında bana ne yapıldıysa, ben de ona aynısını yaptım, kolunu bir kabloyla bağlarken so-

ğuktan donuyormuş gibi titriyordu, yüzü bembeyaz olmuş, gözleri kapanmıştı. Carla hemen yanına gelmişti, bakışlarında korkudan çok şaşkınlık vardı. Uwe'nin elini tutarak çevirdi, içinde kumaş parçaları olan kanlı kitleye baktı ve ben kolunu bileğinin üstünden sıkıca bağlarken, yarayı mendillerle sarmaya çalıştı. Birisi –kimdi acaba?– kapıcıya haber vermişti, her şey çok çabuk oldu, avluda çınlayan ayak sesleri, ambulansın sireni: “Ne oldu, doktor bey?” Gerçekten de ne olmuştu? Uwe sağlam kolu Carla'nın omzunda, bizlerin yardımı olmadan avludan geçerek ambulansın beklediği bekçi kulübesine doğru gitti. Ambulansa önce Carla bindi, sonra Uwe, birbirlerine çok yakın oturdular, onları tanıdığımdan beri hiç oturmadıkları kadar yakın, arabanın iç aydınlatması açık olduğu için Uwe'nin Carla'nın omzuna yaslandığını, başını belli etmeden arkaya dayadığını gördüm, sanki huzura kavuşmuş gibi öylece kaldı... Belki yanıldım, belki de yalnızca böyle olduğunu hayal ettim, ama solgun yüzünde tuhaf bir hoşnutluk ifadesi gördüğüme gerçekten inandım. Açığa vurmamak için uğraşmasına rağmen fark edilecek kadar büyük bir hoşnutluk ifadesi... Onlar gittikten sonra bekçi her gördüğüne “Doktor beye ne oldu?” diye sordu, evet, her şey olup bittikten sonra Bert de bir şey yapması gerektiğini düşündü. Dönüşte arabayı Alf kullandı, ötekiler ayrıldılar, Bert'le birlikte dokun duvarı üzerinde yürümeye başladık. Bert ne yapacağını bilmiyordu, yalnızca bir şey yapması gerektiğine inanıyordu. “Bir şeyleri değiştirmem gerek,” dedi, “ama neyi, bilmiyorum. Bir kez başlarsam, belki her şey kendiliğinden değişir. Ne yapacağımı gerçekten bilmiyorum, dostum. Sence bunun için çok mu geç kaldım?” Durdu, yaklaşmamı bekledi ve gözlerimin içine bakarak tekrarladı: “Ne diyorsun, dostum?” Duvara oturup ayaklarımızı aşağı sallandırdık. Ona verebilecek bir ya-

nıtım yoktu, ama tek bir sorum vardı: “Gallasch neden kendine böyle bir şey yaptı? Olduğundan daha da kötü göründüğünü biliyorum, evet, neden sence?” Bert bir an bile düşünmeden “Bu bir kazaydı!” dedi, “Aksi bir rastlantıdan başka hiçbir şey değildi.” Bundan nasıl emin olduğunu sorduğumda ise şöyle devam etti: “Kesinlikle eminim. Başka birisi olsaydı, bu kadar iddia etmeyebilirdim, ama Uwe için böyleydi dostum, çünkü o korkağın biri. Onunla yeterince birlikte olduysan, kendine nasıl güvendiğini fark etmiş olman gerekir. Bu olay yalnızca talihsiz bir kaza, başka hiçbir şey değil.” Bu sözlerinin ardından, artık hiçbir şeyi değiştirmeye kalkışmayacağını anlamıştım... Ayrıca buna gerek de kalmamıştı, çünkü aynı akşam başkaları bir şeyler yaptı, böylece de Bert karar vermeyi istemiş de olsa, gerek kalmadı... Evet, daha sonra limandan ayrılarak şehre gitmek üzere Bert’in durdurduğu taksiye binip ışıkları hâlâ yanmakta olan kulübün yolunu tuttuk. Yorulmak bilmeyen Viktorialılar, hafif içkiler eşliğinde hafif yiyerek lokalde oturuyorlardı. Başkan da oradaydı henüz. “Beni bir türlü rahat bırakmıyorlar, Bert!” diye yakındı, “Görevlerim çok fazla!” Buz çiçeği de yanındaydı yine. Matern’in bir sürprizi vardı ve daha biz Uwe’nin geçirdiği kazadan söz etme fırsatı bulamadan, sürprizin ne olabileceğini tahmin etmemizi istedi: “Bert’le ilgili,” dedi, “ve kötü bir şey değil.” Ne olduğunu bir türlü bulamadık, o’da baklayı ağzından çıkardı sonunda: “Amerikan Atletizm Federasyonu’ndan bir davet geldi. Çeşitli eyaletlerde on iki koşu! Dördü salon koşusu... Tek başınıza gitmeniz gerekmeyecek, Bert. Size eşlik edeceğiz elbette. Orada yapacaklarım vardı zaten, Eva da bizimle gelecek. Böylece size destek verecek iki kişi yanınızda olacak.” Sonra gömleğinin cebinden çıkardığı mektubu Bert’e uzattı. Bert mektubu okurken babacan bir gülümsemeyle onu izliyordu...

Bert'in, o gecenin kendisinden beklediği karar verilene dek gitmeyeceğini düşünmüştüm, ama daveti hemen kabul etti ve Amerika'ya gitti. Hayır, hiçbir şeyi değiştirmesi gerekmiyordu, rekorunu kutladığımız geceye ilişkin bir karar vermek zorunda değildi, en azından on iki koşu için oraya giderken buna içtenlikle inanıyordu... İlgililerden izin alıp kendisine belli bir süre tanıyarak karşılaştırma yarışlarına gitti. Hâlâ gözlerinin önünde: yazı işlerindeki günler, gelen ajans haberlerinin konulduğu kutuya ilk gidişim. Ah, Bert oradayken onu düşünmediğim tek bir gün bile olmadı. Haritanın önünde duruyor, New York, Chicago, California üniversite şampiyonalarının, abonesi olduğumuz üç ajansın haberlerini okuyordum. Bazen üç ajansın da Bert'in galibiyetleriyle ilgili haberleri yeterli gelmediği için, tümünü bir araya getirerek dikte ettiriyordum. Bert'in Amerika yolculuğundan bir zafer hikâyesi yarattım, giderek öteki gazeteler de katılmaya başladı, öyle ki Bert'in galibiyetleri Alman galibiyetleri oldu, koşuları ulusal olaylar haline geldi. Dergiler sürekli fotoğraflarını basıyor, "Bert Buchner'in hikâyesi" için benden malzeme istiyorlardı... Bert kazandı, evet, her koşuyu kazandı, ilk önce Madison Square Garden'da, son olarak da Los Angeles'in güneşli stadyumunda. Üstelik öylesine üstünlükle kazandı ki, bazı spor muhabirlerimiz Bert'i olimpiyatların ilk favorileri arasında saymaya başladılar, galibiyetleri bu denli etkili olmuştu. Oysa ben Bert'in galibiyetlerinin çok da önemli olmadığını biliyordum. Bert kısa mesafe koşucusu olsaydı ya da atıcı veya atlayıcı, o zaman galibiyetleri her öngörüğü haklı çıkartacak kadar önemli olurdu, çünkü atletlerin hiçbir ülkede Amerika'daki kadar güvenilir bir şekilde karşılaştırılma olanağı yoktu, her branşta dünya çapında üç isim vardı, bir tek uzun mesafe hariç. Amerikalılar uzun mesafede hiçbir zaman

iddialı değildi, sistemleri biriken güçlerin yıldırım hızıyla serbest kalmasına, saman alevi gibi kısa süren maksimum verime ve tekniğe tümüyle hâkim olmaya dayalıydı. Uzun mesafe onların işi değildi... “Uzun soluklular” Eski Dünya’dan geliyordu, Finlandiya’dan, Macaristan’dan, Rusya’dan, İngiltere’den. Evet, neden Amerikalılar uzun mesafe koşularında iddialı değil? Bunun bir anlamı olabilir mi? Bert’in galibiyetlerinin büyük bir önemi yoktu, çünkü rakipleri yalnızca kendi ülkelerinde iyiydiler, onları Dohrn gibi bir koşucu da yenebilirdi büyük olasılıkla... Bert’in Amerika’daki koşuları, evet, salonlarda kulakları tırmalayan ısıklar, bağrıışmalar, sigara dumanını çeken hava akımı... Fotoğraflara bakarken, kendimi oradaymış gibi hissediyordum, sürekli kazanmasına rağmen onu yuhaladıklarında da yanı başındaydım sanki. Her galibiyetin ardından yuhalamalar, protestolar ve itiraz ısıkları duyuluyordu, çünkü Bert on iki koşuda da yeni bir rekora ulaşamamıştı. Sanırım en tehlikeli rakibinin altmış ya da seksen metre arkasında olduğunu gördüğünde, tüm gücünü ortaya koymuyor, temposunu değiştirmeyerek yalnızca galibiyete koşuyordu, ama bu yeterli değildi. Ondandır yeni bir rekor bekliyorlardı, fazla zorlanmadan bunu yapabileceğini hissettiklerinden ve her seferinde bu rekorun ucu ucuna altında kaldığını bildiklerinden, Bert’in kendilerine meydan okuduğunu düşünerek çileden çıkıyor, onu yuhalıyorlardı... Bir öğleden sonra gelen kısa bir haberin ardından duyduğum korku: Sam Kapusta, Bert’e profesyonel koşuculuk teklifi yapmıştı. Kapusta dünyanın en büyük spor sirkinin sahibiydi ve sirke katılması için Bert’e otuz bin dolar teklif etmişti. Bu haberin hemen ardından Viktoria Kulübü’ne gittim, duyduklarımı anlatarak öfkeli yorumlarını dinledim. Evet, Bert sonunda onların adamı olmuştu, kulübün kasası kadar değerliydi artık. Kapusta’ya ve spor

sirkine sövüp sayarak bir protesto telgrafı hazırladılar, Bert'e de yanıtlanması ricasıyla bir uyarı telgrafı çektiler. Kulüpte Bert'in telgrafı yanıtlanmasını bekleyişimiz... Yanıt bir türlü gelmek bilmemişti, bara bağladıkları telefon durmadan çalıyor, Bert'in kararını öğrenmek isteyen gazeteler, acenteler arıyordu, ama biz de henüz bilmediğimizden kimseye bilgi veremiyorduk. Yine de benim bir yanıtım vardı, sorsalardı, Bert'in Kapusta ile anlaşma imzalamış olduğunu söyleyebilirdim, bundan hiç şüphem yoktu. Her türlü iddiaya girecek kadar emindim, çünkü onu ötekilerden daha iyi tanıdığımı inanıyordum. Oysa iddiayı kaybedecektim... Telgraf sabah geldi, Matern uçuşlarından az önce Boston'dan kendi elleriyle göndermişti, kısa ve öz bir telgraftı, bize dönüşlerini bildiriyor ve her şeyin yolunda olduğuna dair güvence veriyordu. Evet, iddiayı kaybedecektim, ama yine de telgrafı okuduğumda, bu yolculukta Bert'i Kapusta ile anlaşma imzalamaktan alıkoyan bir şeyler yaşanmış olduğunu düşündüm. Belki de Bert bazı şeyleri anlamıştır diye geçirdim içimden, ama döndüklerinde hiçbir şey anlaşılmıyordu... Müthiş bir karşılama töreniydi. Havaalanına giriş kapatılmıştı, sürekli akın eden seyirciler izdiham yaratıyordu. Viktorialılar oradaydı, Wochenschau'dan bir kameraman, deri paltolu radyo muhabiri, şehir senatosundan bir temsilci, evet, onu karşılamak için senatodan da birisini göndermişlerdi. Bekleme odasından uçağın inişini izledim, karşılama törenini dev bir akvaryumun duvarları arasındaymış gibi yaşadım. Karşılama kimin içindi? Buna neden olan kimdi? Kabin kapısında bir hostes görüldü, gülümseyerek kenara çekilmesinin ardından Bert geldi. Elinde bir karanfil demeti vardı. Topluluğa dikkatle bakarak el salladı, uçağın merdivenlerinden inerken fotoğrafçıların küçük flaşları yüzünde patlamaya başlamıştı... Senato temsilcisi Bert'e yaklaşıp

bir şeyler söyleyerek şehrin geleneksel renklerinden oluşan karanfil demetini takdim etti. Yalnızca dudaklarının hareketi görünüyordu, avının gırtlığını sıkarak bir turna balığının yutkunmasını andıran güçlü hareketler... Kulüp başkanı Bert'i onun ardından kutlayabildi ancak. Uwe Gallasch da oradaydı, eli sargılıydı. Başkan, Bert'e bir hatıra flaması verdi. Deri paltolu radyo muhabiri çemberin içinde sıkışıp kaldı, imza peşinde koşan gençler ok gibi alana fırladılar, Wochenschau kamerası Bert'i kolundan çekiştirerek gelişini bir daha çekmek için onu kabin kapısına yönlendirdi, Viktorialı gençler yağmurluklarını çıkararak düzgün sıralar oluşturdular. Matern neredeydi? Sonunda elinde melon şapkasıyla kabin kapısında göründü, buz çiçeği arkasındaydı. Yaşlı bir garson beni dürterek "Kim geldi?" diye sordu, "Hangi filmden?" "Bir koşucu," dedim. İnanmayarak, "Uçakla mı?" diye sordu, "Evet, Amerika'dan," dedim. "Tamam öyleyse..." Bert'in Amerika dönüşünde havaalanındaki karşılama dehşete düşürmüştü beni. Onu herkes tanıyordu artık, adı her yerdeydi, en ıssız çiftliklere kadar ulaşmıştı: Bert Buchner, Amerika'da Almanya için koştu! Solgun yüzü tüm manşetlerdeydi, hedefteki bantı göğüslerken ya da sonsuza dek göğüsleyecekmiş gibi görünürken... Amerika'daki koşulardan sonra Bert Buchner kadar ünlü olan hiçbir koşucu yoktu. Ama ona bir şeyler olmuştu, huzursuzluk, evet, gizli bir huzursuzluğu vardı, akşamları antrenmandan sonra kulüpte otururken, daha sonra Kopenhag'da yeni Avrupa rekoru için koştuğu akşam da devam eden gizli bir gerginlik. Açıklanabilir şöhretini ve açıklaması olmayan huzursuzluğunu, yolculuk dönüşü beraberinde getirmişti... Bir şey yaşanmış olmalıydı, elbette, yoksa Matern hemen, daha film çekimi sırasında kulüpten ayrılması için tehdit etmezdi Bert'i, evet, film sırasındaydı... Bert'in kulüp şampi-

yonalarında koşması gerekiyordu, ama geri çevirdi, buna neden olarak da yorgunluğunu ve adale kramplarını öne sürdü, sonuçta onu katılımcı listesinden çıkardılar. En büyük başarılarına imza attığı yıldır, Amerika'daki galibiyetleri, ülke rekoru, yeni Avrupa rekoru... Kulüp şampiyonalarından vazgeçebilirdi. Bir mola vermesi gerekiyordu, bunu gerçekten yapabilseydi, Matern de büyük olasılıkla hoşnut olacaktı... Ama hemen ardından film projesi çıkageldi. Maraton koşusu üzerine bir kültür filmi çekilecekti ve yalnızca baş aktör eksikti. Bert baş aktör oldu, ben de senaryoyu yazdım, Lübeck Körfezi'nde maraton... Film ekibiyle birlikte Baltık Denizi'ne gittik, "Thalatta, Thalatta",¹ birkaç metrelik boş bir alan bulabilmek için kumsal yoluna girdik, ama her yer kumdan kaleler ve Ruhr bölgesinden gelen yorgun Yunanlılarla doluydu. Kum ve et yığınları, Baltık Denizi'nin ipek gibi pırıltısı, ışık yeşili sulara yansıyan güneş... Açığıtaki beyaz teknede sepetle yılan balığı avlıyorlardı. Bert'le ben vazgeçmek üzereydik, ama film ekibi çok sabırlıydı, hiçbir güçlüğüne karşısında pes etmiyorlardı. Sonunda kumsal yolundan aşağı inerek terk edilmiş bir koy bulduk, soluk kil rengindeki dik bayırın aşağısında küçücük, dar ve taşlı bir koy... Film ekibinin keyfi yerindeydi, coşkuyla kamerayı kurarken birbirleriyle şakalaşıyorlardı. Yunan zırhı bir müzeden ödünç alınmıştı, göğüs siperliği, dizlik, miğfer, hepsi tamamdı. Ekipten biri, kostümü Bert'e uzatıp "Şu eski metalleri giy bakalım ufaklık!" dedi. Bert'in zırhla koşması gerekiyordu, çünkü Maratonlu adam da galibiyet

¹ Thalatta (Thalath, Tethys, Thalassa): Yunan mitolojisinde denizin kişileşmişidir, deniz anlamına gelir. Xenophon, *Anabasis* isimli eserinde, Doğu seferinden dönen bir Yunan ordusunun, Doğu Anadolu'yu güneyden kuzeye geçerek MÖ 400 yılında Karadeniz'e ulaşmasını ve oradaki Yunan kolonilerinin yardımıyla Yunanistan'a geri dönmesini anlatır. Tarihe "Onbinlerin Dönüşü" olarak geçen bu seferin tüm kayıtları, sefere katılan Xenophon tarafından tutulmuştur. Aylar süren yürüyüş sonunda, denizi gören yorgun askerler, "Thalatta! Thalatta!" diye haykırmışlardır. (Ç.N.)

haberini Atina'ya getirirken tam donanımlı olarak koşmuştu: "Galibiyet büyük, kim onu Atina'ya götürecektir?" Lunz, evet, Turnuva Babası Lunz burada olmalıydı şimdi... Maraton koşusu konusundaki çalışmalarının olduğu defter hâlâ bendeydi, notlarının bazılarını kullanmıştım. Bert yaşlı adamın ölene dek gördüğü rüyayı canlandıracaktı: koşunun anlamı ve hedefte yıkılışın pırlıltısı... "Koşuyla başlayalım," dedi filmcilerden biri. Bert, aşağıda taşlı kumsalda, üstünde Yunan zırhı, sandaletleri, panzeri, kaması, ah, her şeyi düşünmüşlerdi, hatta savaşın, Maraton koşucusunun yüzünü parlatan terini bile... Bert dalgaların yuvarlaklaştırdığı kaygan taşlar arasında duruyor, yukarı bakarak start için işaret bekliyordu. Ancak işaret verilemedi, çünkü filmcilerden biri suyun üzerinde yüzen kırmızı lastik bir oyuncak hayvan gördü. Oyuncak çıkarıldı ve start verildi, Bert koşmaya başladı. Kıl rengi dik koyda iri gölgesi, adımlarının sesi, ah, koşarken adımlarının şiddetiyle sağa sola sıçrayan taşların seslerini, zırhının şakırtısını hâlâ duyuyorum. Gözlerimi hafifçe kısarak ardından baktım, Bert parçalanmış dik koyda koşarken, deniz ufka doğru küçülüyordu. Bert'in koşusu beni birdenbire zamanın dışına taşımıştı, evet, evet, Maratonlu koşucu Thersippos ya da Eukles böyle koşmuş olmalıydı, haberin zırhtan daha büyük olan ağırlığıyla... Şöyle mi yalvarmıştı: "Ha gayret kalbim, bir yokuş daha! Ne olur beni bırakmayın, ciğerlerim..." Bert kayalıklarda ve yalnızca kendi gölgesinin eşliğinde koştu, yol görünmez olduğunda da, gölgesi onun hâlâ koştuğunu gösteriyordu... Evet, sahildeki koşu, denizin miğferin içinden geçen esintisi... Koşuyu kaç kez tekrarlaması gerektiğini hatırlamıyorum artık, filmciler çok sayıda çekim yapmak istediler, kumsalda koşarken, yukardan, sonra yalnızca gölgesi. Kumsal, çalılıklar ve ılık yeşili deniz arasında sürekli bir değişim içinde olan,

karaya doğru uzayan, suyun üzerinde kısalan gölgesi... Birdenbire kalabalığı gördük, kumdan kalelerinden çıkıp gelenler, Bert'in koşmasını ve filmcilerin çalışmasını dikkatle izliyorlardı. Bazıları, Maraton koşusu filmi- nin sinemalarda ne zaman gösterileceğini soruyordu. Buralarda koşuların pek fazla etkisi yoktu, ama yine de Bert geldiğinde onu tanıyanlar oldu, çevrede adının fısıldandığını duyuyordum. Güneş yanığı biri Bert'e seslenerek eski bir tanıdığıymış gibi el salladı. Basın onu nasıl da bu kadar ünlü yapmıştı... O gün star olmanın ne anlama geldiğini gördüm. Stara, hakkındaki her şeyi bildikleri bir komşuları gibi davranıyorlardı, bunu değiştirmek olanaksızdı ve Bert de bu yolda hızla ilerliyordu... Bert, güneş yanığı adamın uzattığı eli sıktı, tüm soruları sabırla yanıtladı, davetlerini kabul edemediği için üzüntüsünü belirtti, tatil dönüşü onu beraberlerinde evlerine götürmek isteyen amatör fotoğrafçılara poz verdi. Yine havaalanındaki karşılamada hissettiğim dehşet... Filmciler işlerini bitirdiklerinde nasıl da rahatlamıştım! "Şimdi konserve kutusundan dışarı çıkabilirsin, ufaklık! Kasetlerimizde beş kopya olarak mevcutsun..." Bert'in zırhı çıkarmasına yardım edip bizi kumsaldaki yürüyüş yoluna geri getirdiler. Alacakaranlık sahilin üstüne çökmüştü, Bert beni plaj sandalyelerinin karaltıları arasından sürükledi ve yabani çamfıstığı ağaçlarıyla çevrili kum yolun yukarısındaki ışıltılı kumarhaneye götürdü. "İçeri bir bakalım, dostum!" dedi, "Belki bugün şansımız yaver gider. Bunca eziyetten sonra küçük bir oyun iyi gelir, Giese'nin antrenmanı gibi forma sokar insanı." Meteliksizdim, önce kesinlikle girmek istemedim, ama zorla önüne kattı beni. Daha içeri girmeden bir sürprizle karşılaştık, Matern önümüzde duruyordu, hemen ardında da uyukulu gülümsemesiyle Uwe Gallasch. Tokalaşmadan ve kollar omuzlara atılmadan kısa bir selamlaşma, yalnız-

ca zorunlu komplimanlar... “Sizinle konuşmak istiyorum, Bert!” Böylece tekrar Başkan Matern’in buyurduğu üzere plaj sandalyelerine gittik... Evine dönen bir balıkçı teknesinin gürültüsü körfezde tokmak gibi yankılanıyor, beyaz köpükler alacakaranlıkta için için yanıyordu. Bir kuş sürüsü tıslayarak üstümüzden havalandı... Sonra Matern durdu, gözlerini kırpıştırarak anlamlı bir şekilde baktı, dudaklarını kemiriyordu, evet, ardından da bir tehdit çıkageldi, aralarında bir şey olduğunu anlamıştım... Döndüm. “Bir hesaplaşmamız olduğunu biliyorsunuz...” Kumsala doğru yürüdüm. “Ama bizi kandırdınız, kulüp şampiyonalarına katılmayı bir bahaneyle savsakladınız, çünkü size hiçbir katkısı olmayacaktı...” Sigara içerek orada durdum, dalgalar ayaklarıma kadar geliyordu. “Ama film için koşabiliyorsunuz. Filmin cazibesi karşısında yorgunluğunuz kalmıyor. Bize bundan hiç söz etmediniz...” Gürültüsüzce geçen bir tekneden müzik sesi duyuldu. “Bir ücret almadığınızı biliyorum, bunu söylemenize gerek yok. Harcamalarınızın ne kadar olduğu hakkında da bilgi edindim. Kulübün sizin için bu kadar az anlamı varsa, yani demek istiyorum ki, biz de bazen bir üyemizi kaybetmeyi göze alabiliriz...” Birkaç adım daha uzaklaştım, her adımda ayaklarımdan altından sesler çıkıyordu. “Bunu biliyoruz. Söylemenize gerek yok. Aynı şekilde katlanılması gereken sonuçlara şaşırarak için de bir nedeniniz olacaktır. İyi akşamlar...” Hızla arkama döndüğümde Matern ve Gallasch’ın sırtlarını gördüm, etkileyiciydi... İkisi de park yerine doğru ilerlediler. Bert bir an hareketsiz ve şaşkın kalakaldı, sonra bir şeyler söyleyerek arkalarından gitti ve Matern’in arabasının önünde durdu. Şimdi ne kadar değeri olduğunu, kendisi de biliyordu. Galibiyetleri, onun için hazırlanan karşılama töreni, tadını çıkardığı şöhreti, evet, bunların tümü onun da inandığı gibi farklı bir piyasa

değeri oluşturmıştı. Liman Aslanları için balık unu fabrikasının keskin kokuları arasında koştuğu döneme göre, kendisine yeni bir değer biçmişti ve her şeye katlanması gerekmediğini biliyordu artık. Sesindeki güven, evet, onları yanıtlarken nasıl da kendinden emindi: “Sizin kulübünüz bensiz nedir, söylesenize? Ben orada olmasam, Viktoria’nın adı nerede anılır? Kulüp partilerinizden söz edilir belki, ama performanslarınızdan değil. Benim galibiyetlerim sizi ünlü yaptı, sayemde bir şey oldunuz. Herkes beni tanıyor ve her şeyiniz bana bağlı. Bir kerecik sizin için koşmadığımda, suç işlemişim gibi davranıyorsunuz. Peki, ne yaptım ben? Filmciler için bir gösteri koşusu! Bunun yarışmaktan çok farklı olduğunu bilmeniz gerekirdi. Bilmiyorsanız da, sonuçlarına sessizce katlanın. O zaman ben de kendi sonuçlarıma katlanırım. Amerika’dan beri başka kulüplerden teklifler alıyorum, herhalde yakında bu tekliflerden birini incelemeye zaman bulurum. İyi akşamlar.” Arabanın kapıları kapandı, Bert bana seslenirken sesinde hiçbir heyecan yoktu: “Küçük bir oyun en iyi dinlenme şeklidir! Haydi dostum, gel!” Küçük oyununu oynadı, gerçekten oynayan tek kişi oydu, çünkü bence ötekiler iki marklık markalarla maaşlarını artırmak isteyen tüccar zihniyetli memurlar gibiydiler, ikide bir renge oynayarak ve kazançlarından yol parasını düşünce ne kaldığını hesaplayarak risklerini tümüyle ortadan kaldırıyorlardı... Evet, Bert gerçekten oynadı ve her seferinde kaybettii, art arda on dört kez. Oyun sırasında benimle tek sözcük konuşmadı. Karşısında durmuş, sürekli kaybedişini izliyordum, bu yüzden de ona düşey sıra seçmesini önerdim, ama Bert sıfırda kaldı ve kaybettii. Bir kumarbaz gibi görünmüyordu, film ekibinin kumarla ilgili bir projesi olsaydı, oyuncu olarak kesinlikle Bert’i seçmezlerdi, bunun için serseri bakışlı bir baş aktör ararlardı, bir sigara tiryakisinin cı-

lüz yüzü, zayıf, sinirli elleri, oyuncu gibi olmayan bir oyuncu, en azından şansın demokratik bakış açlarına göre karar verdiği bu kumarhanede olmayan... Hayır, Bert bir kumarbaz gibi görünmüyordu, ama sonra, pek çok kişi onu yatıştırmak istercesine saygıyla selamladığında, Bert'in bu kumarhanenin iyi müşterilerinden biri olduğu anlaşıldı. İyi müşteriler, müşteri hizmeti kavramının az çok bilindiği her yerde olduğu gibi, burada da şahsen tanınıyor ve selamlanıyordu... Bert tüm parasını kaybedip sıfırı tükettikten sonra benimle yeniden konuşabildi, fakat ona yirmi markla bile yardım edecek durumda değildim. Küçük oyununda ne kadar kaybettiğini tam olarak görmemiştim, ancak bir aylık ücretin yarısı olduğu kesindi. Dışarı çıkıp akşam yemeğini bir balık restoranında yiyecek olan filmcilerin arabasını aradık, ama araba gitmişti. Böylece karanlıkta virajlı eski yoldan yayan dönmek zorunda kaldık, çatlak toprağı ve kurumuş lastik izlerini ayaklarımızın altında hissederek... Kara tarafına yürüyerek dağdan, körfezin soğuk ay ışığının altında pırıldayan sularını izledik. Bert'e bir sürü şey söylemeyi planlıyordum. Bu iyi bir fırsattı ve söylenmeyi hak etmiş çok söz vardı. Ama ne tuhaf, böyle bir fırsat bekliyor olmama rağmen sustum. Belki olup bitenlerin Bert'in koşmasını karşı konulamaz biçimde sona erdirdiğini düşündüğüm ve söyleyeceklerimle hiçbir şeyi değiştiremeyeceğimi hissettiğim ve bunu içten içe kabullendiğim için sustum. Evet, belki o zaman susarak Bert'ten vazgeçmiş olduğumu kabullenmiştim, içgüdüsel bir kabulleniş... Bu son ayrılışımız mıydı gerçekten? Ertesi gün her şey farklıydı yine... Aşağıdaki ışıltılı köy, virajlı yol, olta takımlarımızın bulunduğu küçük konukevi ve turna balığı avlamaya çıkacağımız sazlıklı göl... Dünyanın en sakin lokantacısı Jensen, her zamanki gibi pantolon askılarıyla karşıladı bizi. Jens Jensen kadar yavaş ko-

nuşan birisini asla tanımadım, oğullarından birinin önceki gün yirmi sekiz librelilik bir turna balığı yakaladığını anlatabilmek için, tüm akşam boyunca konuşması gerekmişti... Jensen bizim için her şeyi hazırlamıştı, odayı, tekneyi, yemlik balıkları, livarda sakladığı küçük levrekleri... Ah, oltanın ilk kez atılmasından önce oluşan gerilim hep aynıydı, yabancı bir rakibe karşı koşmak da böyle olmalı, atıştan önceki beklenti ve kaygı, evet, koşucular çömelmiş beklerken start hakemi tabancayı havaya kaldırdığında hissettikleri de benzer bir duygu olmalı... Bert küreklere asıldı, gölün rengi parlak gece mavisiydi. Sazlıktan cıvıltılar ve kurbağaların vıraklamaları duyuluyordu. Tepeli bir dalgıç kuşu teknenin tam önünde suya dalarak gözden kayboldu, daldığı yerde halkalar oluştu... Hava kapalıydı, rüzgâr yoktu, metal zokayı attım, misinayı makaradan yirmi metre kadar salarak kısıkaçı sıkıştırdım. Tekne sazlığa yakın ve hep aynı mesafede suyun içinden süzülüyordu. Bert kürekleri uzun uzun çekiyor, neredeyse hiç gürültü çıkarmıyordu. Arada bir hızlandığımızda kürekler ortada birbirine yaklaşıncaya, üzerlerinden damlayan suları görüyordum. Elimdeki oltayı sıkıca tutuyordum, çünkü misina gerginken büyük bir turna balığı yakalandığında, oltayı teknedeki sürükleyebilirdi. Bert'e baktım. Yüzünde, ava hazır olmanın isteği ve beklemenin mutluluğu vardı. Bir koyda kürekleri bıraktı. Misinayı toplayarak oltayı ona verdim, Bert ayağa kalkıp oltayla koyu taramaya başladı. Gece mavisisi suda parlayarak salınan metal zoka her yöne gidip geldi, ama vuran balık olmadı. Bert önce bakır renkli, sonra da alaca bir zokayla denedi, yine gelen giden yoktu. Böylece sahil boyunca kürek çekerek oltayı arkamızdan sürükledik... Ansızın bir kargaşa, sazlık bir alanın ortasında –orada su, bataklık gibi bulanıktı– vahşi bir hareket, zıplayıp titreşerek geri çekilen küçük çamça

balığı sürüsünü gördüğümde hemen oltayı Bert'e vermek için topladım, ama o almayıp kürek çekmeye devam etti. Sazlık alana doğru ilerleyip durduğumuzda, Bert kazığı yumuşak zemine batırdı ve sağlam bir iple sıkıca bağladı. Hayır, büyük bir turna balığının yakınlarda olduğunu bilmesine rağmen zokayı tercih etmedi, zokanın daha önceki atışlarda sazlara dolanmış olacağını düşünerek kamışlı oltayı kullanmaya karar verdi. Metal kutudan yemlik balıkları çıkardım. Bert bir makasla levreğin sırt yüzgeçlerini kesti, çünkü turna balığı levreği severek yemesine rağmen levreğin yüzgeçleri yüzünden kaçabilirdi. Kancayı dikkatle yemlik balığın sırtına sokarak sağlamlaştırdı ve sivri ucu baş yönünü gösterecek şekilde çevirdi. Balık, Bert'in elindeyken çok sakindi, ama suya bırakılınca, kancaya bağlı misinayla birlikte ağır ağır dibe gidene kadar kötü kullanılan ve dengesini bulamayan bir tekne gibi çırpınmaya başladı. Misina iki metreden daha uzun değildi, küçük bir gerilme balığa özgürlüğünün nerede sona erdiğini haber verdi... Oradan ayrıldık, tekrar sazlıkların önünden, hafif yükselen sahil boyunca ilerledik. Zokayı attım. Sonra, gölü çaprazlamasına geçerken, evet, gölün ortasında misina birdenbire gerildi, oltanın ucu hafifçe yaylandı, ama yine yakalanan yoktu, zoka bir bitkiye ya da dala takılmış olmalıydı, çünkü hafif bir direnç hissetmiştim. Bert kürek çekmeyi bıraktı, misinayı topladım. "Otlar!" dedim, tam o anda vurdu, güçlü bir vuruş değildi, zokanın yanında balığın beyaz karnını görüyordum, birbirlerini döndürüyorlardı, direnç arttı, ama balık tekneye o kadar yakındı ki, Bert kepçeyle rahatlıkla ulaşabilirdi. Bu benim en büyük levreğimdi, bir buçuk libreden fazlaydı ve onu karnından yakalamıştım... Gölün ortasında, evet, şimdi gölün tam ortasında balık tutuyorduk. Bert durup oltayı her yöne savurdu. Misina açılırken duyulan uğultu,

ağır zokanın suya hafifçe batması, arada düz bir taş gibi yüzeyde sıçraması... Vuran balık olmadı. Tekrar olta- yı teknenin ardından sürükleyerek kıyı boyunca geri gidip Bert'in daha önce olta attığı sazlık bölgeye döndük. Kamışın uzağındaki gergin misina hafifçe titredi, Bert, evet, Bert onu hemen gördü, bordadan dışarı doğru iyice uzanarak kepçeyi almam için işaret etti. Misinayı bileğine dolayıp çekerken çok iri bir gölge ok gibi bir an görünüp kayboldu. "Gördün mü?" diye sordum, "Evet," dedi, "ama sessiz olmalıyız dostum, çok sessiz." Misinayı bileğine dolayarak ikinci, üçüncü zinciri yaptı, misina giderek kısalıyor, yakalanan balığın öfkeli yüzgeç vuruşları, suyun yüzeyinde girdaplar oluştuyordu. Turna balığı ağır ağır yukarı çıktı. Ağzı açık, solungaçları kapalıydı. Misinayı koparıp kancadan kurtulmak için kuvvetle silkinince, bir anda tümüyle sudan dışarı fırladı. Başaramadı. Kanca solungaçlarının arkasına takılmıştı, özgürlüğüne kavuşmak için başını koparması gerekiyordu... Sonra yelpazelenerek yüzeyin altında durdu, sanki yakalamak istiyormuş gibi Bert'in eline bakarken onu kepçeyle dışarı aldım, turna balığı yuvadaydı artık... On dört libre olduğunu tahmin etmiştim, ama on yedi geldi, midesinde yemlik balıktan başka bir de beyazımsı, yarısı öğütülmüş küçük bir turna balığı daha vardı. Sahilde onu indirdikten sonra üstümüzden büyük bir yükün kalktığını hissettik. Bert mataramdan bir yudum aldı, sevinçten habire omzuma vururken uzun uzun sohbet ettik. Benden başka arkadaşı olmadığını bildiğim için -asla başka biriyle balığa çıkmamıştı-, ona daha önce benden defalarca duyduğu bir şeyi bir kez daha söylemem gerektiğini düşündüm. Artık dayanamıyordum, suskunluğa boyun eğmek, ondan susarak vazgeçmiş olmak düşüncesi, tüm bu taktik oyunu bana öylesine kötü geldi ki, büyük turna balığını yakaladığımız gün, aramıza gir-

miş olan her şeyi ortadan kaldırmak istedim. Bir kere daha başlamak, göldeki son bilanço... Teknelerin olduğu kumsalda oturuyorduk, konuşmayı Bert başlattı: “Haydi anlat, dostum! Can kulağıyla dinliyorum, çünkü senin söylediklerin benim için asla önemsiz olmadı. Birbirimizi yeterince tanıyoruz.” Onu yeterince tanıyor muydum? Önüne bakan gözleri, beni dinlerken arada bir başını sallaması... Sözümlü hiç kesmeden dinledi. “Şimdi ulaştın Bert,” dedim, “senin durumundaki bir adamın ulaşabileceği her şeye ulaştın. Artık bağımsızsın, rekorlar kırıyorsun, insanlar seni tanıyor, koşullarda senin tarafını tutuyor. Bitirmek için iyi bir zaman! Biliyorsun Bert, birkaç koşu kaybettiğinde kesinlikle senin yanında olmazlar. Ötekileri düşün, ne çabuk unutulduklarını... Vazgeçmek, ne pahasına olursa olsun yapmamız gerektiğine inandıklarımızdan çok daha fazlasını sağlar bazen. Şöhret, yaşam garantisi değildir. Senin yerinde olsaydım, önümüzdeki sezondan sonra bırakırdım. Hannover’e git Bert, eğitimine başla, belki sonrasında her şey kendiliğinden yoluna girer. Bulunduğun zemin, kayganlaşmaya başladı artık.” Bert uzunca bir duraksamadan sonra, yüzüme bakmadan, “Muhtemelen haklısın dostum,” dedi, “ama öğüt vermek kolaydır. Artık ne yapabilirim ki? İçinde olmak çok farklı bir şey. Koşmaya ihtiyacım var, henüz vazgeçmem.” “Koşmaya ihtiyacın yok, Bert! Galibiyete, alkışa, koşunun ardınan gelenlerin hiçbirine yok! Falqueras’ı hatırla, o küçük Arjantinliyi! ‘Galibiyet beni bağımlı yaptı,’ demişti, ‘ve bu bağımlılık da geri kalanları verdi. Alkışa bir ilaç gibi ihtiyaç duyuyorum.’ Bağımlı olmadan bırakmak gerekir. Henüz zaman varken karar vermelisin Bert.” “Zaman var mı?” diye sordu. “Bilmiyorum,” dedim, “ama bir deneme bunu gösterecektir.” Bert burnu karada olan tekneyi suya itti, içine atlayıp kürekleri yerine taktı. “Bekleyip neler ola-

cağını görelim dostum. Zaten önce Matern'le konuşmak ve kulübü sakinleştirmek zorundayım. Sanırım fazla sert davrandım. Önce bu hikâyeyi yoluna koymak istiyorum, sen de bana yardım edebilirsin.” Evet, kendimi bir kez daha, son kez, gerekli gördüklerimi ona söylemek zorunda hissetmiş ve rahatlamıştım, bir yerlere ulaştığıma bile inanıyordum. Belki de kulüpteki sorunlarını çözmesi için ona yardım etmemin nedeni buydu. Viktorialılar yazımın onlara yönelik olduğunu çabucak anladılar, iyi bir koşucuya herhangi bir koruma görevlisinden farklı davranılması gerektiğini yazdığımda, Bert'ten söz ettiğimi hemen fark ettiler. Çok iyi bir atletin her zaman doğal hassasiyetleri olacaktır, olağanüstü bir performansın koşulu, olağanüstü bir duyarlılık ya da reflekstir, evet, böyle yazdım, bir kulüp çok iyi bir atleti kendisi için koşturuyorsa, gözetmesi gereken bazı şeyler vardır ve bunlar da çok kesindir. Beklediğim oldu, yazım kulüpte okundu, Matern ne demek istediğimi anladı ve Bert'i yeniden bağrına bastı. Durum öyle görünüyordu ki sanki... Tanrım, şimdi Musso geliyor, uzun bacaklı, meşin renkli atlet Opris'i geçiyor, Seaborne ve Hellström'ü geçiyor, artık tehlikeli oluyor, tüm alan değişiyor, Musso hâlâ Bert'e yetişmek için atak yapıyor, yetişemese de son atak için iyi bir pozisyon... Son ataklarıyla büyük rakiplerini yakalamayı başarmıştı. Musso'nun güçlü son atağı, bu yarış da belirleyecek mi? Yavaşlıyor, belki Bert ve Hellström arasındaki yeri ona yetiyor, olabilir, çünkü adımları uzuyor, omuzları geriliyor. Hayır, henüz hiçbir şey belli değil. Yine de bir tahmin yapmak mümkün olsaydı, yarışın sonucu Hellström'le Seaborne'un sükûnetinde, koşularındaki değişmeyen özgüvende aranmalıydı. Nasıl da ritmik ve sakin koşuyorlar, rakiplerinin pozisyon savaşlarından etkilenmeden, kendilerinden emin... Musso'nun elinde bir şey var, bir mendil, koşu

sırasında yüzünü, ensesini siliyor. Bert şimdi dönemeçte, çevresine bakınıyor, Musso'yu görüyor, ama tepki vermiyor, onun ötekilerden daha az tehlikeli olduğunu mu sanıyor? Musso'nun her adımında bacaklarının tam profili görünüyor, baldır kasları, uyluk kasları, Musso adaleli koşucu tipine iyi bir örnek. Hellström ise organik tip, en azından Giese'nin şemasına göre. Kimin daha çok şansı var? Giese'ye göre en fazla şansı olanlar organik tipler, özellikle uzun mesafede, büyük ciğer kapasitesi, büyük kalp kapasitesi, buna karşı adaleli tipler kısa ve orta mesafeye uygun. Hellström ile birlikte Giese'nin teorisi de mi kazanacak? Evet, kim galip gelecek? Bert'in galibiyetleri, yıllar boyunca hiçbir koşuyu kaybetmeyen Bert... Kulüp ve hepimiz, onun adıyla birlikte galibiyeti düşünmeye alışmıştık. Birinci ve Alman şampiyonu, birinci ve Avrupa şampiyonu, yeni rekor döneminin birincisi, her zaman Bert Buchner. Bert'in koştuğu her yerde galibiyet baştan belliydi, rakiplerine yalnızca sıralama için savaşmak kalıyordu. Turku'da, Malmö'de ve Lion'da, Manchester'daki akşam spor festivalinde, Budapeşte'de ve Nepal'deki yaz oyunlarında. Bert'in olduğu her yerde koşunun sonucu belliydi, yalnız Bert ve benim için değil, neredeyse stadyumları dolduranların tümü için böyleydi. Herkes onu tanıyordu, hemen hemen herkes onun tarafını tutuyordu, o zaman Varşova'da, Polonya'nın ne pahasına olursa olsun kazanmak zorunda olduğu, bir ülke savaşına benzeyen yarışta bile. Bert onlara milliyetçiliklerini ve taşdıkları riskleri unutturan tek rakipti, Bert koşarken onları üstün bir galibiyet için zorlayan itici güçle yerlerinden fırladılar, Polonyalı seyirciler yalnız onun adını seslendiler, tüm alkışlar Bert içindi. Her koşudan önce tribünlerde beni aradı, ona hep el salladım, karşılık verdi, her seferinde onun galip olacağını biliyordum. Evet, aramızda büyümlü bir

anlaşma vardı sanki, her koşudan önce birbirimize anlamlı bir şekilde el sallamamız, gizem dolu bir güvence gibiydi... Yanımda oturanların başları bana çevriliyor, soru dolu ifadelerle yüzüme bakıyorlardı, çünkü Bert'i tanıyor ve aramızdaki ilişkinin ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı... Galibiyet yıllarıydı, sokakta oynayan çocuklar birbirleriyle yarışırken onun adını söylüyorlardı: "Ben, Bert Buchner'im." Bir kız spor okulunda "Bert Buchner Kulübü" kuruldu, Bert'ten fotoğraflarını isteyip onu kendi elleriyle yaptıkları pastayı yemeye davet ettiler. O gün, bir adam imza kampanyası için Bert'in dükkânına geldiğinde hiç şaşırمامıştım... Olimpiyat yılındaydık ve Bert'in adı o kadar değerliydi ki, yeni bir orduya ya da haksız bir vergiye karşı yapacakları her protestoda ona ihtiyaçları vardı. "Ne kadar çok ünlü isim olursa, o kadar iyi," dedi Nanny'ye imzalanacak belgeyi bırakan sarı benizli adam. "Bay Buchner'e desteğine ihtiyacımız olduğunu söyleyin lütfen..." Nanny bankoya yaslanarak düşünceli bir şekilde başını salladı. Adam gidene dek bekledim. Tıkabasa dolu rafların arasından yürürken, taze deri ve spor iç çamaşırlarının kokusu duyuluyordu. Bert'in odası boştu. Ah, hâlâ hatırlıyorum, onu almaya gelmiştim, birlikte "Spor ve Sanat" sergisine gidecektik, ama yoktu. Tekrar dükkâna, Nanny'nin yanına döndüm: "Bert nerede? Buluşmak için sözleşmiştik." Nanny tedirgin olup arkasını döndü ve belgeyi sağlam bir yere kaldırdı, böyle davranarak gideceğimi umuyor gibiydi, ama sözleşmiş olduğumuz için dükkândan ayrılmadım. Yaklaşan olimpiyatlar nedeniyle Bert'in gün içinde de antrenman yaptığını biliyordum. "Hâlâ antrenmanda mı?" diye sordum Nanny'ye. Uzun uzun, dikkatle yüzüme baktı: "Birkaç gündür dükkâna gelmiyor," dedi, "yakında yeni bir müdürümüz olacak. Bildiğim kadarıyla evine gitti, dinlenmek istiyordu..." Sergiye git-

mek zorundaydım, bu yüzden de her şeyi öğrenmek için asıl gitmek istediğim yere, Bert'in yanına gidemedim, ama bir şeyler olduğunu hissetmişim. Nanny başka bir açıklama yapmadı, oysa söylediklerinden daha fazlasını bildiği anlaşıyordu. Zorunlu olarak sergiye gittim, son günüydü çünkü, ardından da Bert'e gitmek istiyordum, ama sergide Alf'e rastladım. Alf doğal olarak herhangi birinin bildiğinden daha fazlasını biliyor olmalıydı. Evet, plastik çalışmaların sergilendiği odada yalnızdım. Tam dönüş anında, duruşunda hap solmuş disk atıcısı, hız alış pozisyonunu arar haliyle acı verdi bana. Lobut jimnastikçisi, tıknaz ve kısa bacaklı bir kızdı, ama ritmindeki zarafet, görünüşünü önemsiz kılıyordu. Kız, bir rüyadaymış gibi mermer kaidenin üstündeki kurşun boruya doğru gülümsüyordu. Kurşun borunun adı "yarışı özlemle bekleyen genç atlet"ti. Özlem dolu kurşun borunun çevresinde dolaştım, yandaki odaya baktım, eski vazolarda bulunan Yunan spor sahnelerinden alınmış resimler vardı. Yarışmanın ve bekleyişin şehveti, ereksiyon halindeki erkeklik organıyla adaleli Faunus, vahşi doğanın ve verimliliğin tanrısı... Koşucu grubu, evet, sıkıca kapalı pencerenin önündeki koşucu grubunun kökeni Finlandiya mıydı? Koşmakta olan üç adam, yalnızca hareket duygusu uyandıran bir görüntü oluşturunuyordu. Onların her şeyi koşmaktı, öyle ki adımlarının sesini duyacağımı sandım, evet, gözlerini bir arenaya açıyorlar, özgür gökyüzünün altında koşuyorlardı, birilerini izleyerek ya da birileri tarafından izlenerek... Çember oyuncusunun yanında gördüm onu, hayır, önce ayak sesini duydum, parke zeminde kauçuğun çıkardığı sesi. Pencereye yansımastan tanıdım, başında bere vardı, yağmurluk giymiş, deri kemer takmıştı. Yunan spor sahnelerinden büyütülmüş resmin önünde duruyordu, hücuma geçmiş azgın Faunuslara doğru kaçamak bir

bakış attı, sonra yine adımlarının sesi yankılandı. Alf, plastik çalışmaların sergilendiği odaya girer girmez beni gördü. Şaşırmıştı, selam vererek omzuma vurdu. Kalan odaları birlikte dolaştık. “Bu serginin ne anlamı var?” diye sordu, “Bir anlamı yok,” dedim, “aslında hiçbir şeyin anlamı yok. Bu tip sorularla hep yanlış yerlerde dolaşıyorsun.” Sonra ekledim: “Serginin adı, ‘Spor ve Sanat’ da, yaşam boyu koşucu olarak kalmak kadar anlamsız bir deneme. Zor durumda kalmadan da anlamların peşine düşmek gerekir!” Omuz silkti... Dışarı birlikte çıktık. Yağmur yağıyordu, girişteki kirli cam saçağın altında durup trafiği izledik. Alf, geçen tramvayların numaralarına bakıyordu. Birdenbire bizim dağıtım arabasını görüp el salladım, öne binip sürücü koltuğunun yanına oturduk, Repsold bizi şehre getirdi. İlk kez Alf’le yalnızdık. Ondan ayrılmak istemiyordum, çünkü benden, hatta Nanny’den daha çok şey bildiğini düşünüyordum, hatta buna emindim. Onu yemeğe davet ettim, Max’ın “Balık Mahzeni”ne gittik. Max, cezalı gibi tezgâhın arkasında duruyordu, sanki tezgâh yapılmadan önce o köşeye sıkıştırılmıştı, asık yüzüyle bir girintiyi gösterdi oturmamız için. Max, altın çağında serbest stil güreşçisiydi, arkadaşları da aynı şekilde... “Balık Mahzeni” onun lokaliydi. Duvarlarda güreşçilerin fotoğrafları asılıydı, sert, tehditkâr, yumruklarını göstererek tabaklarınıza bakıyorlardı, canavar Wladislaus, Minnesotalı boğa Eddie, önüne geleni deviren Popovic, bir zamanlar Max’a karşı savaşanların tümü duvardaydı, cam çerçevelerin içindeki rakipler... Kızartılmış dilbalığı yedik elbette, tenis raketi görünümündeydi, yanında da şnaps içtik. Yemek sırasında Alf’e ısrarla tabaklarınıza bakan boğa enseli adamların adlarını saydım... Alf deri kemerinin uçlarını iki eline dolamıştı, hızlıca çektikçe kırbaç vuruşuna benzeyen sert bir ses çıkıyordu, sonra, evet, yemekten

sonra Bert'in artık spor dükkânında çalışmadığını söyledim. Tahmin ettiğim gibi her şeyi biliyordu, yine omuz silkerek kemeriyle oynadı, savunur gibi bir hareket yaparak "Hoş olmayan bir hikâye," dedi, "sonu henüz kesinleşmemiş olsa da hoş değil." Bir hesap denetçisi bazı şeyler tespit etmişti, hesaplarda tutarsızlıklar olduğunu söylüyordu, bu yüzden önlem olarak Bert'i açığa almışlardı. Gerçi önemli tutarsızlıklar olmadığı ortaya çıkmıştı, bazı kayıtlarda ihmaller vardı yalnızca, ama hiçbirisi Bert'in hesabına geçmiş değildi. "Bert'ten ne istiyorlar?" diye devam etti Alf, "Şimdiye dek hiç kimse kulübe onun kadar katkı sağlamamıştı. Onlara Bert ün kazandırdı, herkesin Viktoria'dan söz etmesini sağladı. Buna karşı bu adamlar kim? Hiçbir şey! Bert'in yükümlülüklerinin farkında olmasından hoşnutlar, ama yükümlülüklerin de bir bedeli olacağını kabul etmiyorlar. Doğrusu çok komik, Bert'in harcamaları başkanın kontrolünden geçtiği zaman hiç bakmadan imzalıyorlar, ama birisi bunu aktiflerden yaptığında, onu çek sahtekârı yerine koyuyorlar. Amatör kurallar asit ile yazılmış olmalı, herkes en küçük bir temasta yanmaktan korkuyor. Neyse, Bert eksik olan her şeyi kendi cebinden ödemek istedi zaten. Buna da yanaşmıyorlar, bu durumda biz de beklemek zorundayız." Yine bir savunma hareketi, yatıştırıcı bir jest... Bana bakarak gülümsedi. Tüm bildikleri bu kadardı, ama o anda başka bir şeyin de yaşanmış olduğunu veya günün birinde yaşanacağını düşündüm. Yaşanması için burada yalnızca bir bahanenin olduğu bir şey... Bert'i sordum, hayır, Bert evde değildi, öğleden önce göle gitmişti. Ne zaman dönecekti? "Bu akşam. Bir sirkte kaplan yavruları doğmuş, Bert onları vaftiz edecek... Bugün pazar, değil mi?" Sustum, Alf suskunluğumdaki kınamayı fark etti, bu kınama onunla ilgili olmadığı halde kendisine meydan okunduğunu sanıp yeniden

Bert'i savunmaya geçti: "Buna sen karar veremezsin! Bert kadar çok yol almışsan, bir yerlerde gizlice çiçek açman mümkün değil, ortalıkta olmalısın. Önde giden birinin başka seçeneği yoktur! Orada olmak, düzenli saç kestirmek gibi gerekli olur günün birinde. Bert adında bir adam yalnızca kendisine ait değildir, göze almak ve görevlerini keşfetmek zorundadır. Neyse, kaplan yavrularını nasıl vaftiz ettiğini görmeye geliyor musun?" Deri kemerin tok sesi, Alf'in güzel ve bayağı yüzü, kahve ve sinema, evet, akşam Bert'in kaplan yavrularını vaftiz edeceği sirke gittik... Siyah, çadırın yağmur siyahı, hantal ve ağır tavanı, seyircilerin yağmurdan ıslanmış paltoları, parlayan ıslak tenleri, bedenlerinin sıcak buğusu, keskin talaş ve amonyak kokusu, program satan palyaçonun soğuktan morarmış elleri, yer gösterici sarışın, kocaman ağızlı kadın... Marşlar, evet, yalnızca marş çalan ve haftalık anlaşmalarla çalışan orkestra, müzisyenlerin altın rengi sim işlemeli, dar üniformaları... Sirk çadırı dolmamıştı, üst sıralardaki ucuz banklar sahipsiz kaldı. Keder, her sirkte daha ilk gösteride kendini belli eden o eski, acı veren hüznün, hep aynıydı. Sahnede haykıran palyaçoların zoraki şakaları, terbiye edilmiş aslanların keyifsizliği, soluk yüzlü genç bir kız bisikletçinin mekanik güzelliği, ah, emek verilmiş gösterilerini sergilemekteki sevinçli telaşları... Hep aynı sancılı yabancılaşıma, istemsiz hüznün... Ara verilmesini ve Bert'in çıkmasını bekledik, sıra kaplan yavrularının vaftizindeydi, artık sonuna yaklaşmıştık. Alf beni dürterek girişte duran üniformalı görevliler arasındaki hareketlenmeyi gösterdi, Bert gelmişti. Yanında parlak fraklı sirk müdürü ve müdürün kolunda uzun saçlı, sağlıklı, hoş bir kız. "Bu Marion," dedi Alf, "geçen sonbaharın güzellik kraliçesi. İkinci bebeği o vaftiz edecek." Üstlerine çevrilen projektör, onları sahnenin ortasına dek izledi. Sirk mü-

dürünün işaretiyle üniformalı bir görevli koşarak mikrofona getirdi. Müdür, bakışlarını sessizlik istercesine çevrede dolaştırdıktan sonra vaftiz babasıyla vaftiz anesini takdim etti. Marion Klimschat için alkış, ama yakasında müdürünkine benzer bir karanfil taşıyan ve seyircilere eski tanıdıklarıymış gibi güvenle bakan Bert'e daha çok alkış. Ne demişti müdür onun için? "Onu tanıtmaya hiç gerek yok aslında! Pistlerin şampiyonu, olimpiyatlardaki umudumuz: Bert Buchner. Güzelliğe ve hıza..." Bayan Klimschat sevinerek duruşunu değiştirip belirsiz bir yöne doğru gülümsedi. Sonra gümüş vaftiz çanağıyla, yavru kaplanları getiren üniformalı iki görevli geldi. Müdür neşeyle köpüklü şarap şişelerinin mantarlarını açarak kadehleri doldurdu, benekli karınları yukarı dönük, üniformalı göğüslere hafifçe yaslanmış kaplan yavruları buruşuk burunlarını kaldırıp kuşkuyla baktılar, evet, müdürün Bert'i vaftize davet edişini hâlâ hatırlıyorum. Bert parmağını kadehe batırıp kaplanın buruşuk yüzüne birkaç damla şarap damlatınca yün yumağı hapsirdi, öfkeyle tıslayarak kulaklarını kısıp ters döndü.. "Bundan böyle," diye duyurdu müdür mikrofondan, "bu kaplanın adı Bert olacak." Seyirciler alkışlayarak onayladı, ardından ikinci yavru kaplana adını veren Bayan Klimschat da alkışlandı. "Bundan böyle bu kaplanın adı Marion olacak..." Fotoğrafçılar akın ederek vaftiz edenlerle edilenleri bir araya getirip mutlu bir grup oluşturdular, poz verme işlemi fotoğrafçıları hoşnut edene kadar tekrarlandı, kadehler bir daha kaldırıldı. Haftalık anlaşmayla çalışan orkestra bir marş çaldı, seyirciler tempo tutarak alkışlarken vaftiz grubu eş adımlarla sahneyi terk etti, yumuşak kucaklarda taşınan seçkin isimli kaplan yavruları en öndeydi... Marion ve Bert, güzellik ve hız, ben de oradaydım, orada olmak her şeydi ve saç kestirmek kadar gerekliydi... Gösteriden sonra Bert

imza verirken oluşan izdiham, çadıra arkasını dönerek adını cömertçe defterlere, not kğıtlarına, ajandalara karalaması... İmza alanların sabırsızlıkla kalabalıktan ayrılıp bir köşeye çekilerek defterlerini açmalarını, yüzlerinde beklenmedik bir mutluluk ve ürkek bir şaşkınlıkla Bert Buchner adını okumalarını izledim, onu gafil avlayarak kendi soyağalarına dahil etmiş gibiydiler. Kalabalığın arasından Bert'in bana işaret ettiğini gördüm, hayır, yanına yaklaşabilmem olanaksızdı, sonrasında da görüşemedik, çünkü sirk müdürü onları yemeğe davet etmişti. Kalması gerekiyordu, orada olmak zorundaydı... Eve yalnız döndüm, Bert'in bir zamanlar sıkça gördüğü, bana da anlattığı rüyaları düşündüm. Hep aynı, eski resim: fırar, ufukta onu takip edenler, orada bilinmezlerle dolu bir dirence karşı koşmak, sendelemek, artık soluk almakta güçlük çeken gğş, uzakta çığlıklar, silah sesleri, öfkeli köpek havlamaları ya da artık hedefe ulaştıklarını sanan takipçilerin sessizliği. Bunları ne çok görmüştü, ayaklarının ona ihanet ettiği, koşunun ortasında ciğerlerinin ve kalbinin onu terk ettiği karanlık ve trajik rüyalar... Bert'in hikâyesi de rüyalarındaki sırayla, benzer şekilde sürüp gidiyordu, Bert her şeyden kaçıyor, ama bir tek kendinden kurtulamıyordu. Bert'in en büyük rakibi kendisiydi ve bu rakibe yetişemiyordu... Olimpiyat yılında sezmiştim bunu, onun olası değişiklikleri hesaba katmak zorunda olduğunu düşünmüş, bu yüzden de o kara gün geldiğinde, başkaları kadar şaşırıp korkmamıştım... Bir pazar günüydü, evet, Macaristan'a karşı ülke karşılaştırma yarışları yapılacaktı. Tribnde oturup starttan önce ona el salladım, ama birdenbire bir eksiklik olduğunu fark ettim. Bir şey değişmişti, Bert'in ne olursa olsun, kesinlikle galip geleceğine dair inancını yitirmiştim... Artık ona ve mutlak başarısına inanmıyordum. Ne kadar engellemeye çalışsam da, bir şeyler ters

gitmişti. Ah, Bert start çizgisinde eğilmiş beklerken, ona bu koşuyu kazanması için tüm şansları vermemiş olduğumu fark ettiğimde nasıl da şaşkına dönmüştüm! Yanında Szilvasi vardı, en iyi Macar atlet, gür saçlı, savrulan uzun kolları ve bacaklarıyla bir saniye farkla Bert'in Avrupa rekoruna yaklaşmıştı... Szilvasi formunun zirvesindeydi. Ülke karşılaştırma yarışı, olimpiyat oyunlarından önceki son denemeydi. Stadyum nasıl da sessizdi! Bu sessizlik ani bir kuşkunun sessizliği miydi? Başkaları da Bert'in galibiyetinden kuşku mu duyuyorlardı? Hayır, hayır, startın hemen ardından en öndeki yerini aldığı anda ve bu yeri koruduğu süre boyunca onu desteklediler, tek tek çığlıklar, koro halinde seslenmeler, alkışlar, evet, Bert hâlâ onların umutlarını taşıyordu. Ama Szilvasi ve Dohm da Bert'in yanında kaldılar, onlardan kurtulmayı başaramadı, en azından son tura kadar. Son turda sekiz-on metre kadar öne geçerek bitiş çizgisine yaklaşıp dek bu farkı korudu. Son yılların tüm koşuları nasıl bittiyse, öyle bitecek gibi görünüyordu. Seyircilerin çoğu kendilerini şimdiden belirsizliğin baskısından kurtulmuş gibi hissediyordu. Szilvasi, kimsenin tahmin etmediği ve benim de daha önce asla yaşamadığım bir şekilde son atağını yaparken bile, herkes Bert'in bantı göğüsleyişini görüyordu. Ah, evet, son atak! Szilvasi uzun kolları, öne doğru eğilmiş omurgası, gıcırdayan dişleriyle öfkeli bir şempanze gibi koştu, sanki bir intikam ya da ölüm düşüncesi onu harekete geçiriyordu, seyircilerin azgın çığlıkları eşliğinde vahşi, hızlı hareketlerle metre metre açığı kapattı, üç metre daha, bir metre daha, yetiştii, onunla aynı hizaya geldi ve hedef! Hedefe aynı anda girmiş olmalıydılar... Mikrofonda ilk hışırtı duyulana dek geçen kaygı dolu saniyeler, koşunun sonucunu açıklayan ses: Bert ve Szilvasi hedefe aynı zamanda girerek berabere... Tribündeki uğultular bitmek bilmedi, arkamda,

önümde, yanımda, her yerde aynı şaşkın sorular soruluyordu: Ne oldu? Neden galip olmadı? Bu koşuyu nasıl berabere bitirebildi? Bu onun ilk beraberliği miydi? Sonuç beni fazla şaşırtmamıştı, hayır, hatta bu koşuda mağlup olsaydı da şaşırmayacaktım. Ya Bert? Bert, hiçbir ders almamış, hiçbir sinyale dikkat etmemişti, çünkü kendini çok güçlü hissediyordu, kendisini öylesine üstün görüyordu ki boks ringindeymiş gibi konuşuyordu: “Bir dahaki sefere tümünü yere sereceğim!” Bu dili tanıyorum, ah, biliyorum, böyle konuşmalarının nedeni kaygı duymamaları ve kendilerini üstün hissetmeleri değildir, tersine cesarete ve güven duygusuna ihtiyaçları olduğunda kullandıkları dildir bu. Kendilerine güvendikleri sürece, rakiplerine de bir şans verirler. Kuşku başladığında ise her şey değişir. Bert bu noktaya gelmiş miydi? Sonunda soyunma odasında yalnız kaldığında yanına gittim. Hırçındı, “Ne haber?” dedi öfkeyle, “Sen de mi daha iyisini biliyorsun? Daha önce buraya gelenlerin tümü, nasıl kazanılacağını çok iyi biliyordu. Şimdi söyle bakalım, sen olsaydın bu yarışı nasıl kazanırdın?” “Formda değildin, Bert!” dedim. “Çok daha iyi olduğun zamanları biliyorum. Ama Szilvasi’yi halledersin, bir dahaki sefere yenersin onu.” “Bir dahaki sefere,” dedi, “onu da, ötekilerin tümünü de yere sereceğim. Olimpiyatlarda göstereceğim onlara.” “Biliyorum Bert,” diye yanıtladım. Başını kaldırdı, şaşkınlık ifadesi vardı yüzünde, mutlu bir şaşkınlık. “Sen beni gerçekten tanıyan tek insansın, dostum,” dedi. “Başkalarından çok daha fazla anlıyorsun, bu yüzden de onlar gibi konuşmuyorsun. Evet, şimdi istersen benimle gelebilirsin. Bir röportaj için televizyona gitmem gerek, kabul ettirene kadar peşimi bırakmadılar.” Evet, Bert beni de yanında götürmek istemişti, orada durup yüzüne bakarak düşündüklerimi söylemek için doğru zaman olup olmadığını anlamaya çalıştım. Ka-

binde yalnızdık, doğru zaman olduğunu düşünerek “Bak, Bert!” dedim, “Dükkânda olup bitenler beni ilgilendirmiyor, ama sıkıntıların olduğunu duydum ve sana yardım etmek istiyorum. Haftaya, yaptığım dizinin ücretini aldığımda sana borç verebilirim, uzun vadeli elbette! Belki biraz yardımı olur.” Bir an kuşkulanası, ardından şaşırması, toparlanıp omzuma vurması, keyifli, hatta fazla keyifli, sonunda da koluma girerek usulca söyledikleri: “Bu çok hoş, dostum. Hoş, saçma bir sözcük, ama ne demek istediğimi biliyorsun. Sağ ol, bunu unutmayacağım, ama sen bana yardım edemezsin. Bulduğum noktada kendi kendime yardımcı olabilirim ancak. Problemlerimi taksitle çözemem, tek seferlik ve radikal bir çözüm olmalı. Bunun yakında gerçekleşeceğine dair umutsuz değilim, dostum. Ardından da, bunu bir tek sana söylüyorum, tüm hesapları kapatıp eğitimime başlayacağım. Bana güvenebilirsin. Olimpiyatlar bittikten ve her şeyden kurtulduktan sonra. Olimpiyatlar, kapanış olmalı. İyi bir yol, değil mi? Ama bu son koşu için çok iyi hazırlanmalıyız. Giese bazı talimatlar yolladı bile.” Olimpiyat hazırlıkları, evet, Bert ve Dohrn’un antrenmanlarını hâlâ hatırlıyorum. Her gün alandaydılar, birlikte koşuyorlardı, sprint ve uzun mesafe, birbirlerinin hatalarını düzeltiyorlardı, çünkü ikisi de Viktoria’nın antrenörü Kinzelmann’ı yeterli bulmuyordu. Viktorialı gençler alandaki sıralarda oturup antrenmanı değerlendiriyorlardı. Dohrn, sürekli antrenman yapmasına rağmen kendi isteğiyle geri planda kaldı, her şeyden önce Bert’e tavşan atlet olarak hizmet ediyordu. Evet, alanda bulundukları süre boyunca Bert’e öylesine tabi olmuştu ki, bazen kendisine hiç şans tanımıyor ve yalnızca Bert’in başarısına katkıda bulunmanın onurunu taşıyor gibi görünüyordu, çünkü o sıralar Dohrn da Bert’in olimpiyatları kazanacağına inanıyordu. Gazete ve dergilerde

Bert'in neden madalya alması gerektiğini titizlikle hesaplayan meslek kâhinleri gibi, o da buna inanıyordu. Her hafta sonu uzmanların olimpiyat oyunlarına ilişkin tahminleri yayınlanıyordu, öylesine bilgili ve kendilerinden emindiler ki olimpiyatların yapılmasına bile gerek yoktu neredeyse! Bert altın madalyayı zaten almıştı, en azından tahminlerde... Antrenmanlar sırasında çok sık birlikteydiler, yemek yerken, orman koşularını yaparken, kulüpte tenis oynarken. Sonra o gün geldi. Dohrn'un Bert'le beni davet ettiği o unutulmaz gün... Kulüpte hiç kimse Dohrn'un nasıl yaşadığını, nereden geldiğini bilmiyordu, ben de yalnızca annesinin bir bakkal dükkânı olduğunu duymuştum... Dohrn bizi evine davet ettiğiindeki şaşkınlığımız, Bert'in bana hayretle bakışı, hayır, bu davet için hiçbir gerekçe bulamadık önce. Gittik. Friedhof Caddesi'nde kutu biçiminde, pencereleri mezarlığa bakan eski bir evdi. Sessizlik, ağır aksak zıplayarak caddeyi geçip mazi çitlerinin arasında gözden kaybolan yaralı saksağan, çeşmenin önünde bisikletinden inip çizmelerine bulaşan çamuru yıkayan adam. Çeşmeden su içeceğini sanmıştım, ama çizmelerini ve bisikletinin lastiklerini yıkayarak uzaklaştı. Ön bahçenin küçük kapısını açarken, perdenin aralığından bir kızın yüzü görünüp kayboldu. "Herhalde Dohrn'un seninle bir sorunu var, Bert!" dedim, "Bizden önce hiç kimsenin bu eve geldiğini sanmıyorum." "Belki de başarı iksirinin sırrını açıklayacaktır," dedi Bert usulca. Dohrn'un sevinci, aman Tanrım, o beceriksiz sevinci... Bizi o karşıladı, karanlık koridordan geçirip alçak tavanlı, sıcak bir odaya aldı. İçeri girdiğimde ilk olarak yaşlıca bir kadının kaba saç topuzunu ve geniş omuzlarını gördüm. Pencerenin önünde oturmuş mezarlığı seyreden kadın bizi dostça karşılayarak manzaranın, evet, "yararlı manzara"nın tadını çıkarmaya davet etti. Bir süre arkasında durup hiç ko-

nuşmadan, bir locadan bakar gibi çitleri ve mezarları izledik: Kendini hissettiren boğuculuk, küçük mezarlık meleğinin flütü üfleyen ağzı, yaşlı kayın ağacının ısıltısı, bugün bile hatırlıyorum... Bert’le ilgili eski bir gazete haberinin kesilip duvara iliştirilmiş olduğunu gördüğümde, elimde olmadan Bert’i dürttüm. “Saklamıştım,” dedi Dohrn, “bence çok iyiydi.” Haberdeki resimde Bert bantı göğüslüyordu... Hepimizi sarıp sarmalayan çabaları ve heyecanları, evet, Dohrn bizi masaya davet etti, annesi tüm konukseverliğiyle sofrayı donattı, çeşitli kanepeler, çörekler, salatalık turşusu ve sıcak çay. Yaşlı kadın odaya her girip çıkışında “yararlı manzara”nın tadını çıkarmamızı hatırlatıyordu. “Rahat mısınız? Olmadı mı? Yeterince sıcak mı?” Konuklarını rahat ettirebilmek için çırpınıp durdu. Çok önemli birisi ziyaretlerine gelmiş gibi davranarak Bert’i şımarttılar, evet, daha doğrusu evlerine ilk kez gelen iyi, geleceği parlak bir damat gibi davrandılar ona... Dohrn bu seferlik kendi buluşu “rekor sebzele-ri”nden vazgeçmişti, donatılmış sofrada beklerken arkamızda kapının açıldığını duyduk, sonunda gelmişti. Çok zayıf bir kızdı, soluk tenli, kısa saçlı ve tavşandudaklı. Masamıza geldi, gülümsediğinde süt beyazı parlak dişleri, dişetlerinin dibine kadar göründü. Dudakları ve gülümsemesi bir kılıç darbesiyle yarılmış gibiydi... “Gelsene, Ruth,” dedi Dohrn, sonra da kız kardeşini bizimle tanıştırdı. Kız sessizce oturup soran gözlerle uzun uzun bizi izlemeye başladı. Bakışlarında dayanılmaz bir saflık vardı. Yemek boyunca hiç konuşmadan bizi izlemeyi sürdürdü. Kadının mırıltılı konuşmaları, Dohrn’un, yani “Walter”inin nasıl koşucu olduğunu tüm ayrıntılarıyla anlatması, hüznü gençliğini, tüberküloz geçirip hastanelerde ve sanatoryumlarda yatışını, yavaş yavaş iyileşmesini, sonra giderek –“Bunun pek çok örneği vardı”– tüm engelleri aşmak için vahşi

bir istek duyup daha sabırlı olmaya çalışmasını ve günün birinde, gençlerarası bir şehir yarışında keşfedilene dek her şeye dayanmasını... “Walter gelecek yıl koşmak istemiyor artık, o zaman spor öğretmeni olmak üzere eğitimine başlayacak.” Bert’i göz hapsine alan Dohrn’un kardeşi birdenbire söze karıştı: “Size bir şey gösterebilir miyim?” Herhangi bir yanıt beklemeden de işlemeli bir dosyayı masanın üzerine koydu. “İşte hepsi burada,” dedi, “adınızın geçtiği tüm yazıları ve resimleri kesip yapıştırdım. Son yılların hepsi tamam, bulabildiğim ölçüde elbette.” Dosyayı iterek Bert’in önüne yaklaştırdı, Bert ise dosyayı kapatarak onun elini sıkıp biraz şaşkın gülümsedi. “İşte elde kalanlar bunlar, dostum!” dedi bana dönerek. Ruth hemen atıldı: “Yetmez mi? Bu kadar kalın bir dosya, insanı mutlu etmez mi hiç? Walter için de bir dosya yaptım, ama çok daha hafif. Ayrıca onu henüz süslemedim de.” Annesi başını sallayarak onayladı: “Ruth el işi yapmayı seviyor, değil mi Ruth? Ancak okumayı daha çok seviyor.” Ruth, Bert’e döndü: “Walter’e bir atkı ördüm. Size de öğretilirim, isterseniz, elbette.” Bert bu teklifi saygılı bir şekilde geri çevirdi, ama rahatsız olduğunu fark etmiştim. Abartılı çabaları, ara sıra bir reklam havasına dönüşen hoşgörölü ilgileri... Yine de sabırla dayandı. Daha sonra, kendileriyle ilgili yeterince bilgi vermele-
rinin ardından sıra sorulara geldi, Dohrn’un anlatmadığı her şeyi Bert’in ağzından öğrenmek istiyorlardı. Bert’e daha önce böyle sorular hiç sorulmamıştı herhalde, ancak Ruth’un sorabileceği, dayanılmaz saflıkta ve asla unutamayacağım sorulardı tümü de: “Neden hâlâ evli değilsiniz? Koşmadığınız zaman ne yaparsınız? Siz de spor öğretmeni olmak istiyor musunuz? Siz de bir yapı tasarruf sandığına üye misiniz? Ailenize yardım ediyor musunuz? Günün birinde artık ünlü olmadığınızda ne yapacaksınız?” Bert önce omuz silkip

soruları geri çevirerek bunları düşünmeye henüz fırsat bulamadığını anlatmaya çalıştı, ama sonunda –başını kaldırdığında artık dayanamadığı belliydi– Ruth’a şöyle dedi: “Sizi bu kadar ilgilendiriyorsa, sorularınızı yazılı olarak verin. O zaman sakın bir şekilde kafa yorar ve daha ayrıntılı yanıtlayabilirim.” Çıt çıkmadı, kimse kıpırdanmaya yeltenmedi o anda, ama ben her ihtimale karşı, söylenenlerin sertliğini gidermek için gülümsedim. Bir çam devrildi diye düşündüm, artık geri almak olanaksızdı, ama tavşandudaklı kız Ruth, kendini reddedilmiş hissetmiyordu, tersine bu konuşma onun meydan okumasına fırsat yaratmıştı. Bert’in söylediklerini uzun süredir tahmin ettiği bir düşüncenin doğrulanması gibi algılamıştı, konuşurken bir zafer ifadesi vardı yüzünde, sessiz, sancılı, neredeyse itiraf edilmiş bir zafer: “Zamanında, bir kez olsun kaybetmek iyi bir şey bence! O zaman insan daha önce soru sormaya başlar, günün birinde herkes için mutlaka gerçekleşecek bazı şeylere de hazırlıklı olur. Size söylemek istediğim şu: Siz koşarken bazen korkuyordum, ama kaybetmenizden değil. Radyodan koşularınızı dinleyip bu dosyayı hazırlarken, mağlup olmanızı çok istiyordum bazen. Bir kez olsun yenilmemek, kötü olmalı. Ama şimdi biliyorum, bu yüzden de size imrenmiyorum artık. Dosyayı size hediye edebilir miyim?” Dohrn ortalığı yatıştırma çabasıyla Bert’e çaktırmadan göz kırparak Ruth’un söylediklerini önemsiz kılmaya çalıştı, annesi de onu destekledi. Her şey çok açıktı, tümüyle ortadaydı. Ruth odaya girdiği anda, Bert’in neden davet edildiğini anlamıştım, ben yalnızca eşlik ediyordum... Ruth beklentilerini karşılamış ve rahatlamış olarak, yine o kanaatkâr sessizliğine dönmüştü. “Ruth öyle demek istemedi,” dedi yaşlı kadın, ama kızın yüzü tam tersini söylüyordu... Evet, Dohrn’un bizi evine davet ettiği o gün, masanın altından Bert’i sakın olması için dürtük-

leyip durdum, orada biraz daha kalsaydı, kızın o acımasız saflığı daha nelere yol açacaktı kim bilir... Aniden Friedhof Caddesi'nde bir korna sesi duyuldu. Carla, Bert'in nerede olduğumuzu yazıp bıraktığı kâğıdı bulmuş ve gelmişti. Bert'e seslendi, o da önemli bir işi olduğunu söyleyerek ayrıldı. Bert gitti ve ben kaldım. Evden ayrılırken rahat bir soluk alması, merdivenden inmeden önce omzuma attığı yumruk, caddeden son kez el sallaması... Carla'nın neden geldiğini bilmiyordu henüz, bilseydi belki de orada kalırdı. Ben zaten kalmıştım, düzeltilebilecek ne varsa düzeltmeye çalıştım, Dohrn'un hikâyesini bir daha dinledim, ılık çaylarını içtim. O gece, evet, aynı gece, Carla'nın onu neden almaya geldiğini öğrendim. Çok önemli olmalıydı ki, Bert arayarak gelmemi rica etmişti. Telefonda hiçbir şey söylemek istemedi, hemen gittim, pencerenin altından ıslık çaldım, ama bu kez anahtarı aşağı atmayıp giriş kapısını açmak için aşağı indi. Selam vermedi, Dohrn'u sormadı, hiç konuşmadan beni içeri aldı. Carla bezgin bir ifadeyle kanepede yatmış naneli çikolatalarını kemiriyor, ayağına asılı ayakkabısıyla adeta tahteravallı oynuyordu. "Porto şarabı orada," dedi beni görünce, "sigaralar da masanın üstünde." Ama Bert fırsat bırakmadı, beni aceleyle bir sandalyeye oturtup arkama geçti, yalnızca sesini duyuyordum. Öfkeli, soğuk, insanı adeta ısırان bir sestti. Arkamı dönmek, konuşmasını yüzüne bakarak dinlemek istememe rağmen bunu yapmadım, bir şey Bert'i bu şekilde dinlemeye zorladı beni, doğuştan dinleyici olan birisine uygun bir durumdu bu belki, yalnızca bir sese bağlı olmak, evet, onu böyle dinledim. Carla'nın sürekli oynattığı ayağı, naneli çikolataların çitirtisi ve arkamda Bert'in sesi... O anda ne düşünmüştüm? Ensemde vurulduğumu, onu bu şekilde dinlemeye mahkûm edildiğimi, evet, bir an mahkûm olduğum hissine kapıldım, yaşam boyu bu

şekilde dinlemeye mahkûm... “Artık zamanı geldi, dostum! Tek üzüntüm Frankfurt Kulübü’nün teklifini kabul etmemiş olmam. Kışın kabul etseydim, bugün Frankfurtluların yanında olurdum, Viktorialı sevgili beylerin de hiçbir şey yapmasına gerek kalmazdı. Bugüne dek çok uyumlulardı, ama şimdi, olimpiyatlardan hemen önce birdenbire, dükkânları için doğru müdür olmadığımı karar veriyorlar. Neden? Kayıtları tutarken cömert davrandığım için! Her şeyi kontrol ettiler, şimdi bir yönetim kurulu toplantısında bu köpekbalkılarını olimpiyatlarda temsil etmeye layık olup olmadığımı karar verecekler. Haysiyet divanı diyorlar buna, sanki bu işte esas mesele haysiyetmiş gibi...” Bert’i dinlemeye devam ediyordum: “Kendime bir avans tahsis ettim elbette. Bu mu fazla geldi? Sonuçta ben Viktoria için herhangi birinden çok daha fazlasını yaptım, öyle değil mi? Peki, elime ne geçti? Sanırım hiçbirini, bunun ne demek olduğunu bilmiyor. Kulübü yükselteceksin, ama karşılığını talep etmeye asla hakkın olmayacak! Sanki bunların birbiriyle hiç ilgisi yok! Kulüp lokaline git de bak dostum, onlara kazandırdığım maddiyatları say, sonra da tüm bu süre içinde gösterdiğim performansı bir düşün! Kulübün son üyesi olarak daha azını da yapabiliirdim...” Arkamdaki ısıran ses, hâlâ duyuyorum, haksız yakınmalarını, doğru olmayan çıkarımlarını, hayır, tek kurtuluş yolunu kulübe bir fatura çıkarmak olarak görüyordu, bunu kavramak zor değildi. Yasal bir talebi, yasal olmayan bir karşı taleple yanıtlıyordu. Kendini isteyerek lanetleyen çok az kişi vardır, Bert onlardan değildi. Rekabet dışı sayılabilecek bir performansı vardı, ama ancak pazar günü boyunca, haberlerine yer veren gazeteler ambalaj kâğıdı olarak balıkçılara ulaşana kadar... Hafta sonunda kral, sonrasında hiçbir şey! Böyle yaşayabilmek ne kadar zordu kim bilir... Bunun üstüne bir de hafta sonu için

geçerli olanın, başka günlerde de geçerli olması gerektiği yanılığı... Neden onu dinlemem gerekiyordu? Benden ne bekliyordu? Tekrar onun yerine bir şeyler yapmak zorunda mıydım? Viktorialıları yatıştırmak için daha önce yaptığım gibi... Liman Kulübü'ndeki küçük gemi boyacısı Horst diskalifiye edildiğinde Bert'in nasıl davrandığını düşündüm, ona nasıl yardım edebilirdim? Yanıma gelerek diz çöktü, umutla yüzüme baktı. "Evet," dedim, "evet." Bir kadeh Porto şarabı doldurup uzattı, boyun eğmeye hazır bir şekilde yanımda bekledi, Porto şarabının bir anda çözüm bulmamı sağlayacağını umuyor gibiydi. Ne bulabilirdim ki? Çözümler için de kötü ve iyi koşullar vardır, "Evet," dışında hiçbir şey söyleyemedim. Kanepenin yayı gıcırdadı, Carla yana dönerek yorgun bakışlarla bizi süzdü. "Geri zekâlılık," dedi, "bunların tümü bana seçkin bir geri zekâlılık örneği gibi geliyor. Konuyu yönetim kuruluna götürmenin zamanı geldi, kimsenin bunu yapmayacağı belli olduğuna göre ben yapacağım." Yere düşen ayakkabısını yakalayıp aynı bezginlikle giydi, ayaküstü şarabını içip bitirdi, pudrasını sürdü ve gitti... Bert'le yalnız kaldık, yakınmaları ve suçlamaları, kaygıları, ah, evet, hepsi de çok tipikti. Olanlara yol açan bahaneler ve nedenler hakkında söyleyecek tek bir sözcüğü bile yoktu, yalnızca kulübe ve kendisine yapılacaklara karşı hararetli bir öfke... "Beni haysiyet divanının önüne çıkarmayı düşünüyorlar. Herhalde hiç gazete okumamış bunlar! Düşünsünler bakalım, günün birinde neden koşamadığım ortaya çıktığında, en büyük zararı kendilerine vermiş olacaklar." Gecenin derin yorgunluğu, Bert'in sürekli oturup kalkması. Sonunda kapıda anahtar sesi duyuldu, Alf içeri girdi. O da kulübe atıp tutmaktan başka bir şey yapmadı, yönetim kurulundakilere "Yatak odası sporcuları!" diye söylendi, sonra acıkıp üç pirezola kızarttı, sövüp saymaya

devam ederken iştahla yedi. Yemekten sonra Alf toplantının olması gerektiği gibi sonuçlanacağı kehanetinde bulundu: “Kim yarışırken en iyi atını ahırda bırakır?”, ama daha sonra, evet, toplantıdan sonra Bert’in onlara günlerini göstermesi gerekiyordu... Ancak yönetim kurulunda Bert’in görüşüleceği gün gelip çattığında, hiç kimse sonrasını düşünmedi... O gün biz birlikte oyun oynarken, Matern ve yönetim kurulunun altı “yatak odası sporcusu”, kulüpte çoğunu Bert’in kazandığı madalyaların bulunduğu onur köşesinde bir araya geldiler. Olanları Pistorius sonradan anlatmıştı... Haysiyet divanı üyeleri canlanmak için kamparı içtiler, ardından da ağır ağır onur köşesinin bulunduğu toplantı odasına geçtiler. Kupalar, bronz minyatür heykelcikler, madalyalar, flamalar, rozetler ve bir köşede kulübün geçmişteki etkinliklerini sergileyen ışıksız fotoğraflar, hazırol durumda çakı gibi atletler, fiyakalı bıyıklar, zebra pantolonlar... Haysiyet divanı üyeleri, sonunda toplantının nedenini hatırlayarak yerlerine yerleştiler. Gündem maddesine ilişkin görüşlerde farklılıklar vardı, bazıları bu konuyu ertelemekten, dolayısıyla Bert’ten yanaydı. Matern onlardan değildi, ama Pistorius bu görüşteydi. Konuyu olimpiyatların ardından yeniden ele almayı önerdiler, ama başaramadılar. Bert’e karşı olanlar, rakipleri –ne kadar keskin rakipleri olduğunu öğrendiğimde çok şaşırmıştım, ona arkadaş gibi davrananların arasında bile!– görüşmenin yapılmasında ısrarcıydılar, dikkate aldıkları da yalnızca dükkândaki yolsuzluk değildi büyük olasılıkla... Görüşme uzayıp gitti. Pistorius olanları anlatırken sporun faziletleri, atletlerin ahlakı konusunda nasıl konuştuklarını tahmin edebiliyordum. Karşı tarafın da kendine göre gerekçeleri vardı, Bert’in avans olarak almış olduğu defneleri düşünüyorlar, bakışlarını henüz en yüksek ödölün, bir olimpiyat madalyasının eksik olduğu duvarda gezdiriyorlar-

dı. Belki Bert'in olimpiyatlara katılmaktan alıkonma nedenini nasıl açıklayacaklarını ve bunun sonuçlarını da düşünüyorlardı... Uzun tartışmalar yapıldı, bir türlü karar verilemedi. Sonra haysiyet divanının güç topladığı, Matern'in gayri resmî olarak Bert'in karşıtlarını desteklediği kahve molası verildi ve karar anı geldi. Garsonlara kimsenin içeri alınmaması talimatı verilmiş olmasına rağmen, toplantının ortasında kapı açıldı, haysiyet divanı üyelerinin öfkeli ve şaşkın bakışları arasında Carla'nın yüzü görüldü. Kocasına bakındı, onu başkanın yanında buldu, bir bakış, uyarıcı bir hatırlatma, kapı yeniden kapandı. Karar verilmişti... Bert'i kurban etmeye kararlıydılar, ama Uwe Gallasch, gözleri yaşlı dev ayağa kalkarak hiç kimsenin beklemediği biçimde oyunu Bert'ten yana kullandı... Haysiyet divanı üyelerinin şaşkınlığı, duraksaması, kararsızlığı ve belli etmemeye çalıştıkları şüpheleri, hayır, yanılmıyorlardı, kapıya çevrili yaşlı gözleriyle Uwe Gallasch oyunu Bert'ten yana kullanarak onun hizmetlerini saymış, umutlarını anlatmıştı. Haysiyet divanı da onu izledi... Onu? Uwe, en umut vaat eden koşucuları olan Bert'in starttan engellenmeyeceğine emin olana dek konuştu, sonra da başka birinin konuşmasına fırsat vermemek için toplantı odasını aceleyle ve sessizce terk etti... Uwe Gallasch, eğlence doktoru, keyif uzmanı, hayır, toplantının sonucunu ne ondan ne de Carla'dan öğrendik, Bert'e telefon ederek kulüpte duyduklarını anlatan Dohrn'du... Carla daha sonra geldi... Yorgun yüzünde bir küçümseme ifadesiyle sessizce içeri girdi, dalgındı, bizi fark etmemiş gibiydi. Sırtını duvara yaslayıp öylece durdu, Bert ona dokunmak istediğinde geri çekildi. "Gel, otur!" dedi Bert, "Neyin var? Duydun mu, kulüptekiler mantıklı davranmış, her şey yolunda." Carla'nın gözleri büyüdü, soğuk, alaycı bir şefkat, korku ve dehşet, bir kesinliği arar gibi, yavaşça,

zor duyulan bir sesle “Teşekkür etme fırsatın yok artık,” dedi, “o gitti, evet, Uwe yok! Her şeyin yolunda olmasını ona borçlusun. Karar verildi, belki de ilk karardı bu, küçük bir karar... Şimdi bir şey içmem gerekiyor, ama Porto şarabı değil.” Bert’e baktım, Carla’nın söylediklerini anlamamış gibiydi ya da bu kadar çabuk anlamak istemiyordu, duyduğu şaşkınlık onu bir şeyler yapmaktan alıkoydu. Alf içmek için bir şeyler getirdi, Bert ise sabırsızlıkla açıklamanın devamını bekliyordu. Carla’ya yakın olmak için Alf’i kenara itti, ama Carla yeterince konuştuğunu inanıyordu, Bert’in karşısında tüm açıklığıyla ve kıpırdamadan durdu. Sağır bir düelloydum sanki, sonucu, sessiz sorulara verilen sessiz cevaplarla belirlenecek bir düello... Kazanan kimdi? Bert değildi, Carla da değildi, hayır, ancak şimdi, acımasız bir açıklıkla birbirleriyle karşı karşıya geldikleri o dakikadan çok daha önce başlamış olan bu sağır, sert düellonun galibinin kim olduğunu biliyorum artık. Uwe Gallasch, evet, mutlaka bir galip olması gerekiyorsa, Uwe Gallasch’tı bu... Sonunda boyun eğdiği azap veren istek, elleri ve yüreği boş bir galip, her galibiyette var olan yazgı nerede bekliyordu onu? Uwe kulüpten herhangi bir yere gitmek üzere ayrıldı, hayır, eve gitmedi, ring seferi yapan tramvaya bindi ve en son o zaman görüldü... Nerede olduğuna dair hiçbir haber alınamadı, kimileri şehirde olduğunu tahmin ettiler, kulüp bahçivani Lippschitz, Fleet’te bir meyhanede Uwe’nin sesini duymuş olduğunu söyledi, Carla yorum yapmayıp başını sallamakla yetindi, o da kesin bir şey bilmemesine rağmen, en azından sözü edilen kişinin Uwe olamayacağını biliyordu. Gallasch’ın ortadan kaybolmasından sonra Bert’in huzursuzluğu, uykulardaki sıkıntılar gibi, bunaltıcı ve belirsiz... Gallasch’ı, yeniden antrenmanlara başlayabilmesini ona borçlu olduğunu düşünüyor muydu? “Yalnızca olimpiyatlar dos-

tum, sonra bitecek, iyi bir yol sayılır, değil mi?"... Yoğun antrenmanlar, antrenmanlara sığınırcasına, insafsızca, Kinzelmann'ın onu karşısına çekip uyarmasını gerektirecek kadar yoğun: "Start zamanı geldiğinde aşırı antrenman yapmış olmamalısın. Fazlası da azı gibidir." Her gün Dohrn'la birlikte alandaydı, orman koşularını yapıyor, kendine verdiği ödevler her geçen gün artıyordu, öfke, inat ya da kızgınlık gibi bir duyguydu Bert'i harekete geçiren, güçlü, aynı zamanda düşünülmüş bir istek, daha hızlı, daha hızlı, kendine koyduğu kurallar giderek artıyordu. Sonunda Dohrn artık katılmak istemediğini söyleyerek pistten ayrıldı ve kaygılı bir şekilde onu izlemeye başladı. Benden de Bert'i durdurmamı istiyordu bazen. Bert turlarını tek başına tamamlıyor, sürelerini ölçtürüyordu, elde ettiği süreler, her seferinde Avrupa rekorunun biraz üstünde oluyordu. Bir kez bunu yarım dakika kadar aştı, ama resmî olmayan bir süreydi, hem mesafe hem de süre doğru olsa da koşu, yarışma koşullarında gerçekleşmemişti... Evet, antrenmanlarının sertliği özel bir şey tasarladığını gösteriyordu, her şey tek ve son bir amaca odaklanmış gibi görünüyordu, ulaşabileceği en yüksek derecenin provasısı... Okunu kirişe yerleştiren ve ona en büyük avı vaat eden bir avcı gibi, Bert de pistlere veda edeceği son koşuya hazırlanıyordu... Kendine güveni. hâlâ düşünüyorum, kulüpte ona resimli röportajlarını gösterdiklerinde, bir galip tavrıyla onun tarafını tutanları hayal kırıklığına uğratmayacağını söyleyişindeki kesinlik: "Beni daha sonra kutlayabilirsiniz..." Oyunların hemen öncesinde son eğitimler. Giese son rötuşları yapmak için ülkenin favori atletlerini spor okuluna davet ettiğinde Bert'le birlikte gittim. Bağların altında, yüksek ormanların mavi siyah çizgisinin önünde antrenman yapıyorlardı. Uzun mesafe koşucularına hız duygusu verebilmek için onlara tekrar tekrar sprint

yaptırdı, ortak geziler, molalar ve sohbet ortamları oluşturmaya çalıştı. Giese atletlerden bir takım yaratmayı kendine görev edinmişti... Yine de Bert'e özel antrenmanlar da düzenledi, sık sık onunla alana gidiyor, hatalarını düzelterek önerilerde bulunuyordu. Bazılarına göre Bert, Giese açısından madalyayı garantileyen tek kişiydi, ama sonra –belki de bu her şeyin sonuydu, daha sonra olanlar ise bir izin çözülmesiydi yalnızca– o öğleden sonra, Giese kapanış yarışlarını belirlediğinde ve atletler bir kez daha, oyunlardan önce son kez birbirleriyle yarışmak üzere starta gittiklerinde yaşanan talihsizlik... Puslu bir öğleden sonraydı, az sayıda seyirci vardı alanda, muhabirler, kapanış yarışlarını ve neredeyse hiçbir umut taşımayan teknik kategorileri bilirkişi olarak kaygıyla izleyen antrenörler ve görevliler. Uzun mesafe koşucularının piste çıkarılmasının ardından herkes rahat bir soluk aldı, morallerin düzeldiği hissedildi. “Şimdi madalyalar koşuyor,” dedi Kinzelmann ellerini ovuşturarak, yüzünde gevşemenin mutluluğu fark ediliyordu, aynı duygu yanımızda duran uzmanlarda da vardı. O talihsiz koşudan önce de Bert bana el sallayarak gülümsemiş, rüzgârın şiddetini ve yönünü kontrol etmek istercesine havaya bakmıştı... Start güven vericiydi, Bert en önde yerini aldı, sonra Dohrn'a seslendi, bir talep, aceleci bir coşkulandırma, birlikte başa geçtiler, hâkim ve üstün, güçlerinin farkında olarak... Beş ya da altı tur boyunca grubun epey önündeydiler, bir kez olsun arkalarına bakmadılar, tek rakipleri zamandı sanki... Bert birdenbire kollarını savurarak, artık hâkim ve üstün değil, aksine çarpık bir yüzle, karnından vurulmuş gibi iki büküm eğildiğinde ve hemen ardından gelen Dohrn ona çarpmamak için kenara atlamak zorunda kaldığında dış çizgilerin tam önündeydiler... Alanın oval yeşilliği, Bert'in çılgılığının çok belirgin duyulduğu sessizlik, sonra inleyerek iki

eliyle birden sol dizini kavrayıp bastırması, ardından eğilip dizini tutması ve bu şekilde topallayarak çayıra doğru gitmesi, kendini yere atışı, haykırarak yana devrilmesi... Otların arasından görünen bir şakak... Açık renk kışlık ceketle Giese ve siyahlar içindeki Blauhorn, piste koşarak Bert'in yanına ilk gelenlerdi... Uzun süre çevresinde çabalayıp durdular, sonra onu güçlkle kaldırdılar, sakatlanan bacağı arkaya doğru kıvrılmıştı, ama öteki bacağı da iyi görünmüyordu, çünkü onu da yerden kaldıramıyor, ancak sürükleyebiliyordu. Bu haliyle güneyde, Sardunya'da sıcak taş duvarın üstünde gördüğüm kuyruğu kopmuş kertenkeleyi hatırlatmıştı bana... Kolları omuzlara dolanmış, ayakları yerde sürüklenerek, gözleri kapalı ve ağzı açık, Bert alandan bu şekilde çıkarıldı. Yarış durdurulmadı, Dohrn'un, evet, yalnızca Dohrn'un kazanacağı kesin olduğu için sonucu beklemeyip yukarıya, Bert'in götürüldüğü spor enstitüsü kliniğine gittim... Koridorda beklerken duvarlardaki resimler ve gravürler, silindir şapkalı kriket oyuncularını, Helenik tarzda giyinmiş Yunanlı kızların yarışı -içlerinde hiçbir şey yoktu ve bir göğüsleri açıktaydı-, İmparator Maximilian avlanırken... Sonra Giese başını sallayarak dışarı çıktı. Durmadı, hiçbir şey söylemedi, yalnızca başını sallayarak önümden geçip aşağıdaki koridordan ışığa karşı yürüdü. Yürüyüşünde çaresizlik ve hayal kırıklığı vardı, o anda, Bert'in olimpiyatlara katılamayacağını ve artık büyük veda şansının kalmadığını anladım... Evet, o zaman Giese koridorda üstüne düşerek hatlarını belirsizleştiren ışığa karşı çaresiz, hayal kırıklığına uğramış bir şekilde yürüyüp gittiğinde bunu anlamıştım. Bir yararı olmadığı halde kapının önünde bekledim, korkularımdan kurtulmayı umduğum için değil de, Bert'i görmeyi istediğim için bekledim. Sonunda Blauhorn gelerek, ah, hâlâ hatırlıyorum, omuzlarını kaygıyla kal-

dırdı ve başını sallayarak şöyle dedi: “Öncelikle koşmaya son! Bir süre dinlenmesi gerekli. Büyük bir kas yırtığı, tıpkı kitaplarda örnek gösterilenler gibi. Dinlenmek, evet, şu anda Bert’e yardımcı olabilecek tek şey dinlenmek. Onu eve mi götüreceksiniz? Mutlaka dinlenmesini sağlayın...” Onu eve götürdüm, uzun tren yolculuğu, karşı koltuğa uzatılmış sakat bacağı, Bert susuyordu, ben de onu rahatsız etmemek için konuşmuyordum. Korkunç bir yolculuktu, her şeyi geri çevirdiğinden hiçbir şeye başlayamadık, sıradan sorular, maden suyu, sandviç, her şeyi denedim. Yanıt vermiyor, hiçbir şey yemiyor ve içmiyordu, ne Dohrn’a ne de bana, yalnızca dışarıya bakıyordu. Karşımda öyle suskun oturması, setin yeşil kabarıklığı önünde, çayırda geçen günlerimizi hatırlatıyordu bana, evet, tutsaklık dönemimizi hatırlatan öyle çok şey vardı ki... Bert’e dinlenmesi gerektiğini söyledim, o da dinlendi, ama bu durum onu her türlü huzursuzluktan daha kötü etkilemişti. Dinlenmek onu tüketiyordu. Tek başına kanepede yatarken ya da güvensiz yürüyüşlerini yaparken Bert’e bir şeyler oldu. Ziyaretine gittiğimde, her şeyi reddedercesine yatarak tavana bakıyor, bazen de koltuğun önünde oturup ona yavaşça bir şeyler anlattığımda uykuya dalıyordu. İçeri aldığı tek kişi bendim, sanırım yanımda hiçbir şey yapmak zorunda hissetmiyordu kendini, böyle davranabildiği tek kişiydim, susmak istediğinde susuyor, yalnız olduğunda ne yapacaksa benimle birlikteyken de aynısını yapıyordu. Bana yıllardır kullandığı bir giysi gibi alışmış olduğundan, evinin anahtarını verip istediğim zaman gitmeme ses çıkarmadı. O sıralar Carla’yla hiç karşılaşmadım, ziyaretine gelmek için o kadar uğraşmasına rağmen, Dohrn’u da görmek istemedi, Alf’le benim dışımda hiç kimseyle görüşmedi. Dohrn ve ötekiler olimpiyat oyunlarına katılmak üzere yola çıkarlarken onları uğurlamak için

havaalanına da gitmedi, oysa gidebilecek durumdaydı... Dohrn yine de umutla Bert'in gelmesini bekledi, sürekli gruptan ayrılıp havaalanı girişine giderek yola bakıyordu, beklentisiyle onu zorlamak istiyor gibiydi, ama Bert gelmedi. Uçağın ne zaman kalkacağını biliyordu, ona söylemiştim, ama ekibi yolcu etmeye gelmedi. Belki de onu Dohrn'dan başka bekleyen yoktu o anda, belki daha önce hiç kimse tarafından Dohrn'un beklediği gibi beklenmemiştir, umutsuz bir sabırsızlıkla, inatçı bir umutla... Dohrn'un Bert'ten onsuz koşacağı için özür dilemek istediğini hissetmiştim, hangi duyguların baskısı altında olduğunu görebiliyordum... Hayır, Bert gelmedi. Televizyondan naklen yayınlanacak final koşusunu izlemeyi de reddedeceğini düşündüm, Dohrn'un elemelerdeki başarısı, yarı finalde ikinci olması ve final koşusuna katılması Bert'i ilgilendirmiyor gibiydi, ona bu haberi verdiğimde susmuştu, ama final koşusunun yapılacağı gün ona eşlik etmemizi istedi. Carla bizi kulübe götürdü, yukardaki televizyon odasına çıktık. Kulüpte hummalı bir faaliyet vardı, her yere ipler gerilerek fenerler asılmıştı, evet, o gün kulüpte fener bayramı kutlanıyordu. Carla'nın ismarladığı şnaps bir türlü gelemedi, dört gözle beklenen şişeyi sonunda geçici bir garson getirdi. Carla kapıyı kapatıp perdeleri örttü, televizyonu ayarladım, ekranın önüne, yere oturduk. Carla kadehleri doldururken çıkan ses, içkisini yudumlarırken hafif soluk alıp verişleri... Ona tek eşlik eden bendim, Bert içmek istememiştir. Sırtını duvara dayamış otururken gözleri bir zamanlar çadırın karanlığında parladığı gibi parlıyordu. Aşağıdan gürültüler geliyordu, birbirlerine seslenen insanlar, üst üste dizilmiş bira kasalarının sürüklenişi. Bert nasıl da hareketsizdi, soluk bile almıyordu sanki. Beyaz camdaki sancılı pırıltılar, ışığın çizgi ve spirallerden oluşan bir karmaşaya yansması, harflerin sıkış-

ması, gırtlakları sıkılıyormuş gibi eğilip bükülmeleri ve sonra doğrulmaları, İngiliz resmi geçit törenlerindeki ayı postu başlıkların hareketlerini andıran bir görüntü... Islıklar, cızırtılar, ardından spikerin sesi, tehditkâr, evet, bizi tehdit edercesine selamlayan bir ses. Koşu başlamıştı, spiker olayları aktarırken “Gördüğünüz gibi...” diyordu sürekli, ama hiçbir şey göremiyorduk. Carla birdenbire “Fareli köyün kavalcısı!” diye bağırdı, ah, hâlâ hatırlıyorum, uzun boylu, göz kırpan bir adamla çember halinde onu izleyen fareler göründü ekranda, ikinci bir çember oluştururlarken spikerin sesi duyuldu: “Szilvasi öne geçti!” Göz kırpan fare avcısı sert hareketlerle çemberden ayrıldı, arkasındaki fareler sevinçle halka dansı yaparlarken Dohrn dördüncü sıradaydı... Dohrn hep dördüncü sıradaydı, spiker böyle söylüyordu, bu yüzden biz de Dohrn’u gördüğümüzü sanıyorduk. “İyi gidiyor,” dedi Carla, “dördüncü sırada kalmaya devam ederse, bizim için büyük bir başarı olur. Sen ne dersin Bert?” Bert duraksadı, sonra “Dohrn yapamaz,” dedi, “yapamaz.” Carla, alaycı bir ifadeyle “Ama Dohrn her zaman finale kalmıştır,” dedi, “ona şans dilemeliyiz. Bunu yaparsak, Dohrn da iyi bir günündeyse bir madalya kazanır belki de. Bence bu çok heyecan verici, böylesine heyecanlı olabileceğini bilmiyordum.” “Dohrn madalya alamayacak,” dedi Bert kıpırdamadan, “böyle bir koşuya dayanamaz o.” Carla karanlıkta elime dokundu, küçük, gizli bir uyarı, o anda Bert için düşündüklerini benim de anlamamı istercesine... Anlamıştım... Dohrn, ah, Dohrn, hayır, başaramadı, spiker umutsuzca ondan vazgeçmek zorunda kaldı. Dohrn’un nasıl gerilere düştüğünü anlattı, beşinci sıraya, sonra altıncı, hedefe altıncı olarak girdiğini, yine de kollarını sevinçle havaya kaldırarak, koşuyu tek başına kazanmış gibi... Bu Dohrn için büyük bir başarıydı, hiç kimse altıncı olacağını tahmin etmemişti.

Carla ellerini cırparak “Dohrn, Dohrn...” diye bağırdı. Bert hiç konuşmadan yerinden kalkıp kapıyı açtığında Carla yanındaydı, alaycı bir sevecenlikle “Ya sen Bert?” dedi Carla, “Sen ne diyorsun bu koşu için?” “Hiçbir şey!” dedi Bert. “Ama Dohrn çok iyi bir derece aldı,” dedi Carla ısrarla. “Tamam,” dedi Bert, “bunu öğrendiğimize göre şimdi bırak da geçeyim.” Yalınayak Bert’in önünde duran Carla, gülümseyerek kapıdan çekildi. “Ne oldu?” dedi usulca, “Birlikte fener bayramına gideceğimizi sanıyordum...” “Gerek yok,” dedi Bert. “Tamam, ama ben gideceğim.” Dalgın yüzünde yine o küçümseme ifadesiyle Bert’in arkasından bakarak kapıyı kapattı, sessizce dönüp yanına oturdu. Sigara içerek şnapsı bitirdik. Parmaklarımız birbirine kenetlenmiş, uzun uzun bakışırken asla unutamayacağım şu sözleri söyledi ansızın: “Bir şey beni korkutmaya başlıyor. Sen, şimdi, böyle aniden... Bert’in yanındayken bir kez olsun her şeye karşı neden bu kadar kayıtsız olduğumu sormadım kendime. Onu anlamak beni ilgilendirmiyordu. Onun gerçekten nasıl biri olduğunu anlamak için uğraşmadım. Bunun ne anlama gelebileceğini de sormadım asla, ne olduysa oldu, şimdi de her şeyin sona erip ermediğini sormuyorum. Bunu anlıyor musun? Anlıyor musun? Seni de Bert’i tanıdığım kadar tanıyorum. O beni hiçbir zaman, nasıl söylesem, fazla düşündürmedi. Belki birbirimizden ne istediğimizi ondan daha iyi biliyordum. Bert için yaptığım her şeyi, bunu bilerek yaptım. Anlıyor musun? Ya da insanı bu düşüncelere sürükleyen alkol mü sence? Nasıl olup da onun için bir kez olsun kafa yormadığımı gerçekten anlamıyorum, Uwe ile konuştuğum o gülünç haysiyet divanından önce de böyleydi, hayır, bunu anlayamıyorum...” Ani bir hareketle yerinden kalkıp ayakkabılarını giydi, elini uzattı: “Şimdi fener bayramına gidiyoruz!” Donuk bir akşamdı, şehrin arkasın-

daki bulutlar, fırtına çıkacağını haber veriyordu, Viktorialıların yüzme havuzuna dek tüm yol ve teras fenerlerle süslenmişti. Aşağı indiğimizde, evet, terasta çoktan dansa başlamışlardı. Matern'in seyiren yüzü, gümüş rengi saçları, beyaz smokini. Bizimle konuşurken cebinde bir şeyler arıyordu, sonra sandalyenin üstüne çıkararak Dohrn'un başarısını açıkladı: "Atletimiz altıncı oldu, bu başarıyı bizim için kazandı. Dohrn'a içelim..." Kimse Bert'i sormadı, ne Pistorius ne de antrenörü Kinzelmann, düşündüm ki, hayır, bir şey düşünme fırsatım yoktu, çünkü Carla sürekli yanımdaydı. Yalınayak dans ediyordu, sessiz ve dokunaklı bir uyku haliyle, başını kaldırıp güzel, kemikli elini boynuma doladığında, gizemli bir usanç ifadesi vardı yüzünde. Giysisi incekti, düz kalçalarını, dar ve sert sırtını hissediyordum, nasıl olup da birdenbire Carla için üzölmeye başladığını bilmiyorum... Fenerler, küçük kararsız aylardan oluşan bir ispalya, ipe dizilmiş gökyüzü, evet, fenerlerin altından el ele yürüyerek havuza gittik. Karanlıkta yüzenler vardı, havuzun önünde durduk, kâğıttan yapılmış aylar suyun üzerinde salınıyor, üstümüze sular sıçırıyordu. Sonra bir çağrı: "Gelsenize, su harika!" Carla'nın fermuarını açması, ellerini kaldırarak yorgun bir şekilde gerinmesiyle giysisinin üstünden kayıvermesi, ayaklarının dibinde toplanan kumaş yığınının küçük adımlarla kurtulması, çoraplarını çıkarması, jartiyerinin kopçasını açarak yüzüme hiç bakmadan merdivene doğru gitmesi... Su nasıl da sıcaktı, biraz olsun serinletmiyordu, yüzme bilmeyenler için konulan sınırın yanında durmuş, ışıkların yansıdığı suda Carla'yı ararken iki kol arkamdan sarılıverdi. Dönüp baktım, ama hemen uzaklaşmıştı, iyi bir yüzücüydü. Havuzun ortasında yüzdük, orada, evet, yüzdüğümüz sırada bir yarıyıl tıp okumuş olduğunu anlattı. Bunu neden anlatmıştı? Tıbbın benim için ne ifade ettiğİ-

ni sordu, ilginç bulmadığımı söyleyince bu kez gittiği kurslardan söz etmeye başladı... İronik anılardı anlat- tıkları, beni kışkırtmayı deniyor, kesintisiz konuşuyor- du, özellikle de doktora yapmayı istemiş olduğu, en sevdiği konu hakkında, koltukaltı terbezlerinin büyü- leyici oyunları, evet, “Terleme işleminin ne kadar heye- can verici olduğunu tahmin edemezsin, terlemek için o kadar çok koşulun sağlanması gerekiyor ki...” Ardına saklandığı bu ironik gevezelik, duyduğu güvensizlik ya da birine dokunma ihtiyacı, sonra kısa krol kulaçlar- la havuzun kenarına, bana doğru yüzmesi, hedefli, san- ki onu yakalayacağımı hesaplamışçasına... Yakaladım, evet, kolumu omzuna dolayarak onu kendime çektim, ürkek ve mutlu, öylece kaldık, orada, havuzun kenarında, suyun omuzlarımıza kadar geldiği yerde ne ka- dar öyle kaldık, ürkek ve mutlu, bilmiyorum. Zayıf omuzlarında rüzgârda salınan fenerlerin yansıması vardı, ıslak yüzü, düz kalçaları ve direnç, sıkışan suyun gösterdiği direnç gibi, orada durduğumuz sürece tek bir sözcük söylemedik, evet, hiç konuşmadan merdive- ne doğru yüzüp havuzdan çıktık. Kuru giysilerimizi ıslak bedenlerimize giyerken de hiç konuşmadık, aynı suskunlukla nereye gideceğimizi bilmeden arkaya doğru yürüdük, sonra, evet, sonra saunaya geldiğimiz- de Carla durdu. Kapı kilitli olduğu için içeriye pencere- den girdik. Baharatlı tahta kokusu... Sobanın çevresine örülmüş duvar boyunca ilerleyerek el yordamıyla için- de iki ahşap masaj kereveti olan odayı bulduk. “Oyun hamurundan eşek!” demişti Bert bunlara bir keresin- de. Kerevete oturup birer sigara yaktık, Carla birkaç nefes çekip söndürdü... Dışardan gelip geçenlerin ses- lerini, kulüpten gelen müzik ve konuşmaları dinlerken birbirimizin gözlerinin içine hiç sakınmadan, apaçık bakarak sustuk. Yüzünün yakınlığı, istemsiz beklenti- ler, baharatlı tahta kokusu... Birdenbire ayağa kalkıp

arkama geçti, hafif bir hışırtı duydum, sonra küçük bir gürültü, döndüğümde kerevetin üstünde yüzükoyun yattığını gördüm, yüzü destek yaptığı ellerinin arasındaydı. Dar ve sert sırtını, gerindiğinde iyice belirginleşen kemiklerini okşadım. Sessizce yatıyordu, karanlıktaki bedeni sakın bir bekleyiş içindeydi sanki, sonra dönerek ellerini başının arkasına koydu. “Ne düşündüğünü biliyorum,” dedi, “ama düşünmen gerekmiyor. Sanırım her şey bitti, evet, korkarım hiç başlamamıştı zaten.” Ama biliyordum, sesinden hiçbir şeyin bitmediği, aklının Bert’te olduğu anlaşılıyordu. Bu kendini haklı çıkartma çabalarını çok iyi bilirim, hiçbir zaman her şeyin süregeldiği ya da tümüyle reddedildiği o andaki kadar kendimizi aldatmaya hazır olmayız, her şeye hâkim olan bir istekle yaralanmış, gözümüzün başka hiçbir şeyi görmediği o andaki kadar... Yerinden doğrulduğunda, “Bert’in durumu ancak şimdi ilginç olmaya başlıyor!” dedim, “Birisi tepelere tırmanarak yükseldiği sürece her şey bir dereceye kadar normal seyrinde gider, bu yüzden de kayıtsız kalınabilir. Bir insanın yükselişine her zaman kayıtsız kalmışımdır. Oysa Bert ilk darbeyi aldı artık, mükemmel olmasına rağmen düşebileceğini hissetmiş olması gerekir, şimdi sormaya değer...” Bert’e ne oldu? Yavaşlıyor mu? Ya da Musso, uzun bacaklı, meşin renkli koşucu şimdiden son atağa mı hazırlanıyor? Bert’in avantajı azalıyor, kül sarısı saçları her adımda savruluyor, solgun yüzü korkuyu ele veriyor. Dört tur daha var, çöküşü ve galibiye-ti hazırlayan dört tur. Bert’in süresi, olamaz, şimdiye dek ulaşabildiği en iyi ara süre bu! Çılgınlığının bedelini ne zaman ödeyecek, ne zaman? Bert, Musso, Hellström ve Seaborne, dönemece bu sıralamayla giriyorlar, içlerinden birinin galip geleceği ilk dört. Opris’in işi bitti, Danimarkalı iki atletin de öyle. Onlar bu koşunun sonuçlarını etkileyemeyecekler artık, ama yine de

birakmıyor, koşmaya devam ediyorlar. Çift kanatlı kh-
ne uçağın reklam bantı tekrar rüzgârda dalgalanıyor:
“Pipo içenler neden başarılıdır?” Bert rüzgâra karşı sa-
vaşıyor, rüzgâr onu sarsıyor ve geniş dönemece taşıyor.
Gölgesi nerede, gölgesi yok mu artık? şimdi Opris d-
nemete, aşırı antrenman yapmış gibi görünüyor, koş-
mak, her gün koşmak... Moskova’da keşfedildiğinden
beri her gün yirmi kilometreden fazla koşuyor, marato-
nun yarısı kadar, ama Opris sporun sağladığı şöhrete
koşmuyor, Opris’in koşusu farklı bir mesaj da vermeli,
galip olursa onunla birlikte politik bir görüş de galip
olacak. Bir sistemin kusursuzluğu, Opris’in bacakla-
rında... Opris koşmak zorunda, o yaşlı adamın koşmak
zorunda olması gibi... Adı neydi? Deakin ya da benzer
bir şey, evet, Deakin yaşamı boyunca antrenman yap-
mıştı, koşmak ve galibiyet dşncesi rüyalarında bile
onunla birlikteydi. Hiçbir şeyi ihmal etmemişti, ama
pistlerden ayrıldığında yağlanan kalbi isyan etti, dok-
torlar onu yeniden yağlarından kurtulup kalbiyle barı-
şacağı pistlere göndermekten başka are bulamadılar.
Belki koşarken ölecek, belki ölüm onu alabilmek için
bir ara atak yapmaya zorlayacak, ama sonunda yakala-
yacak, efsanedeki Semerkantlı kurnaz tüccarı çok hıız-
lı bir şekilde yakaladığı gibi... Opris’in şansı kalmadı
artık, ne geçebilmek ya da son atakta iyi bir pozisyo-
nu garantiye almak için öndeki grupta kalmış olması
gerekirdi. Hellström kazanacak, evet, Hellström ya da
Seaborne. Dayanırlarsa, yeni bir rekor kırılmış olacak,
Bert’e borçlu olacakları yeni bir rekor. Bert isteyerek
mi kurban ediyor kendini? Onu bekleyen tek şeyin,
kendini kurban etmesiyle efsaneleşecek bir mağlubi-
yet olduğunu biliyor mu, başından beri biliyor muydu?
Kurban olmak planının bir parçası mı? Ah, herkes
Bert’ten yana, önlerinden geçerken hiçbir seyirci ye-
rinde oturmuyor artık, korkuluklara yaslanarak sesle-

niyor, el sallıyor ve alkışlıyorlar. Onun galibiyetini görmek istiyorlar! Galip olması için herkes ona yardım etmeye çalışıyor. Bunun için gereken her şeyi, ona vermeye hazırlar. “Buch-ner, Buch-ner – Buch-ner!”, tüm stadyum bu sesle yankılanıyor... Sesi duyulmayan, dudakları mekanik olarak hareket eden o kadın: “Buch-ner, Buch-ner!” Kim bu kadın? Uzun, düşünceli yüzü, kapalı bluzuna taktığı broş, Alman tarzı topuz yaptığı saçları, ama kim, artık Bert’in adını söyleyemeyen, ancak mırıldanabilen bu kadın kim? Kibritim yok, “Ateşinizi verebilir misiniz, teşekkürler, evet, yanıyor.” ... Seaborne hâlâ Hellström’ün arkasında, nasıl da böylesine sakin, Hellström’ü geçmeye yeltenmemesini sağlayan nasıl bir sabır... Seaborne daha önce iki kez koşmayı bırakmak istemişse de kulüp yetkilileri her seferinde onu bırakmamanın yolunu bulmuşlardı. Tilki Seaborne, evet, “pistlerin tilkisi” diyorlar ona ülkesinde, başladığında Hellström’e göre daha iyiydi, son metrelerde de yapacağı bir şeyler olacak. Olimpiyatlarda gümüş madalya kazanmıştı... Seaborne sigara tiryakisi, her gün ortalama beş sigara içiyor, antrenörleri ve tüm görevliler ilk başta onu kınamışlardı, ama zamanla kabullenmek zorunda kaldılar, sonunda da bu durumu sorun etmez oldular. Seaborne, koştuğu için sigarayı bırakması gerektiğini düşünmüyordu. Ne demişti bir röportajında: “Rekor koşuları gibi korkunç şeyler yapıyorsak, sigara içmek kadar hoş bir şeyden vazgeçmek istemem.” Seaborne, bilinçli olarak kendisine karşı hareket eden bir atlet, koşmak uğruna her şeyi feda etmek istemiyor ve kazanıyor, evet. Bedeni onu zor durumda bırakmıyor, sigara içmeseydi dünyanın en büyük koşucusu olabilirdi ya da hızı bir saniyeden daha fazla artmazdı. Beden, son bilinmeyenini kendinde saklıyor... Bir koşucunun bedeni, kas sistemi, yeşilimsi hava kabarcıklarını harekettiren akciğerleri, esnek, boş

bağırsakları, kıkırdaklı, kupkuru, tükürüğe susamış yemek borusu, kalp atışları, kanın beyin damarlarına yaptığı basınç, boşalmış idrar kesesi ve evet, çevresi yağla kaplı, mavimsi, kaba hareketlerle sıkışan kalp kası, hepsi de koşuya hizmet ediyor, koşunun sonucunu belirliyor... Tribünün yanındaki parmaklıklarda esen rüzgâr, yukardaki bez pankartı şişiriyor. Koşucularla birlikte dolaşan alkışların gelgiti... Şimdi Dani-markalı koşucular Opris'i geçiyorlar. Musso yavaşlıyor mu? Hayır, Bert ilerliyor, elde ettiği avantajı son turlarda da koruyabilmek için son gücüyle uğraşüyor, Bert hızlanıyor! Oysa geride kalıp hesabı ödeme zamanı gelmiş olmalıydı, mağlubiyetinin kesin belirtileri görül-meliydi artık... Tanrım, nasıl başaracak peki? Pistin üzerindeki çekiç gibi adımları kısa, hızlı ve umutsuz vuruşlar halinde. Bedeni koşunun başlangıcındaki kadar dik değil, giderek çöküyor. Başını sağa sola çevirip çenesini yukarı kaldırıyor, kollarıyla kürek çekiyor, çekiyor, çekiyor... Ağzının kenarlarında kurumuş tükürükler, gözlerinde korku... Bert! Bert! Bağırın ben miydim? Her şey yeniden mi başlıyor? Hayır, kazanmamalı. Kazanmayacak, herkes onu desteklese de kazanmamalı. Şeref locasında da kimse yerinde oturmuyor, belediye başkanı ve çevresindekiler ayağa kalktı, Bert bitiş çizgisine yaklaşırken el çırpıyorlar, başlarını sallayarak alkışlıyorlar... Bert'in arkasında bir şey oluyor, birisi yer değiştiriyor, evet, Hellström son atağa hazırlanıyor, Musso'ya yaklaşıyor, yavaş yavaş ilerliyor, yanında Seaborne, şimdi ikisi birlikte, sanki bunu bekliyormuş gibi onlara el sallayan Musso'yu geçiyorlar... Seaborne çok yakın, Hellström'ün hemen arkasında, biraz çaprazında, fakat şimdi Knudsen ve Christensen de geliyorlar, hayır, olmuyor, Musso'ya yetişemiyorlar. Bert, Hellström ve Seaborne, bitiş çizgilerinden aşağı bu sırada koşuyorlar... Zayıflama ürünleri fabrikasının

bacasından çıkan homurtular, rüzgârla aşağı çöken duman... Lokomotifin dumanı, yaklaşan lokomotifin siyah alnı. Seaborne küçük çocuğu demiryolundan kurtarıırken bunları görmüş olmalıydı. Her yerde yazılmıştı: “Rekortmen koşucu hayat kurtardı”... Haberler yapıldılar, “Hayatının en korkunç koşusu” diye başlıklar atarak eski bir lokomotif, küçük sarışın bir çocuğu ve Seaborne’u bir fotoğrafta bir araya getirdiler, alışıldığı üzere çocuğun başı resmî görevliler tarafından okşanıyordu, rekor sahibi bir koşucu o sırada olay yerine yakın olmasaydı, lokomotifin sarışın çocuğu ne hale getireceğini yazdılar... Seaborne bu koşuyu da kazanacak mı? Kazanması gerekir, ama Bert hâlâ önde ve avantajı artıyor, yirmi-yirmi beş metre ilerde. Bu galibiyetinin kesinleşmesi mi? Hayır, Bert galip olmamalı, herkes galip olabilir, bir tek o değil, çünkü o kötü bir galip olur, yarışlarda rastlanacak en berbat şampiyon. Ona karşıyım, yenilmesi dışında hiçbir şeyi umut etmeyen tek kişi olduğumun da farkındayım. Belki Thea’nın da umudu aynı, ama şimdi, önünden geçerken o da el sallıyor. Bert’in koşusu, Thea’ya her şeyi unutturdu. Bert’in mağlubiyet dışında alacağı bir ders kalmadı, başka hiçbir dersi hak etmiyor... Birbirimizle işimiz bitti, ikimiz de biliyoruz, değiştirmek olanaksız artık. Olanları unutmayacağımı çok iyi bildiğim için, değiştirecek bir şey de kalmıyor zaten. Hayır, Bert, unutmayacağım! Dohrn’u karşılamaya gittiğimiz gün... Matern, başkan, Viktorialı gençler, herkes oradaydı, ama Dohrn en çok Bert’i görmek istediği için gözü hiçbirimizi görmüyordu. Bert ortalıkta yoktu, neden gelmediğini anlamıştım. Sonradan, antrenmanlarına başlayıp kendisini Dohrn’la sınıadığında ise her şeyin acısını çıkardı. Bert yeniden koşmaya başladığında Dohrn yine ona yardım etti, her akşam alandaydılar, birlikte antrenman yapıyor, stattan birlikte ayrılıyorlardı, Dohrn

yalnızca Bert'e yardımcı olmak için antrenman yapıyor gibi görünüyordu. Sonra o akşam, hiçbir risk taşımayan, ama her şeyin belirlendiği spor bayramı. Kuru, ışıltılı bir sonbahar akşamıydı, spor bayramıyla birlikte sezon kapanacaktı... Öğlen Bert'le birlikteydik, borçlarını ödemek için paraya ihtiyacı vardı, ama henüz maaşımı almadığımdan, ona para verememiştim. Kantinde fiş karşılığı yemek yedik, aceleyle vedalaştık: "Akşam görüşürüz, dostum! İlk koşum için bana şans dile..." Kazadan sonraki ilk koşuydu, evet, Bert ve Dohrn'un yarım düzine koşucuyla birlikte sezonun kapanması için koşacakları akşam spor bayramıydı. Batmakta olan güneşin eğik ışıkları stadı ısıtıyor, bayrak direklerinin ince gölgeleri yere düşüyordu. Koşucuların toplandığı yerde, yüksek atlama havuzundaki kumlar akşamın ışıklarında yanıyordu... Uyuşuk bir starttı, Bert'le Dohrn hemen öne geçtiler, her şey birlikte koştukları herhangi bir koşudaki gibi görünüyor, hiçbir şey, ama hiçbir şey Bert'in bırakmak zorunda kalacağını düşündürmüyordu. Liderliği birbirleriyle değişerek sürdürdüler, birbirlerini desteklediler, ancak ara sıra Dohrn'un gücü yetmediği için değil de, özellikle Bert'in yanında kalmak için geride kaldığını düşündüm. Bir balinanın yaralı ya da tehlikede olan eşinin yanında kalması gibi, Dohrn da Bert'in yanında kaldı... Finişe yaklaşırken Dohrn'un tribünlere kadar yükselen sesini duydum: "Haydi gel, Bert!" İleri atılarak Bert'i geçti, ah, onu nasıl da üstünlükle geçmişti! Sonra Bert'in önünde pistin kenarına doğru gerilediğini, döndüğünü ve tam o anda, korkunç bir darbe yemiş gibi pistten dışarı uçtuğunu gördüm. Düşerken dengesini bulabilmek için ellerini öne uzatmıştı... Ama daha önce, Bert'in Dohrn'un topuğuna bastığını da gördüm, hayır, bastığını değil de, önceden hesaplanmış uzun bir adımın ardından çivili ayakkabısıyla Dohrn'un topuğu-

na sertçe ve şiddetle çarptığını, sanki onu yere çivilemek istercesine... Sonuç Dohrn'un sol bacağına umutsuz bir şekilde uzanması, ardından da yere düşmesi oldu. Sivri çiviler topuğuna batarak sinirlerine girmiş, tenar bölgeyi parçalamıştı. Dohrn, Bert'in uzun adımındaki güçle pistten çıkarak yüzükoyun çayıra düştü... O akşam spor bayramındaki koşuyu Bert kazandı, ara vermedi, koşmaya devam ederek hedefe birinci olarak ulaştı ve ancak ondan sonra, her zaman mağlup ettiği Dohrn'un yanına gitti... Dohrn'un işi bitmişti. Belki de gerçekten hiç kimse, Bert'in adımını rakibinin topuğuna isabet ettirmek için nasıl uzattığını fark etmemişti, olayın "üzücü bir kaza" olduğu konusunda birleştiler. "Ne kadar aksi, böyle bir şey ancak bir kez olabilir!" diyerek bir gerekçe ya da bir kanıt aramadılar. Yalnızca olanlara üzüldüler, kazada bir kasıt olabileceğini düşünmeyi reddederek Dohrn'un elini dostça sıkıtlar ve onu gönderdiler... Oysa ben göreceğimi görmüştüm, nasıl oldu bilmiyorum, her şey aynı anda ve hep birlikte gelişti, umudum ve hayal kırıklığım, istediğim ve istemediğim tüm katılımlar, her şeyin paramparça olduğu ya da sona erdiği bir andı. Gerçekten bilmiyorum, hayır, yalnızca kalkıp alana gittim, herkes hep bir ağızdan konuşuyor, Bert ise önüne bakarak susuyordu. Ne yapmam gerektiğini ya da ne yapacağımı bilmiyordum, konuşulanları dinlemeden önlerinden geçip Bert'e yaklaştım. Beni karşısında görünce başını kaldırdı, şaşırmış görünmüyordu. Hiçbir şeyi ele vermeyen solgun yüzüne bir şeyler bulmak umuduyla baktım, evet, tepkisiz yüzünde küçük, boş bir gülümseme belirene kadar baktım ve tam o anda bir tokat attım. Önceden hesaplanmamış, çok etkili olmayan bir tokat... Bert'in başını hafifçe yana savuran bu tokatta, aşağılamanın yarattığı yorgunluk vardı... Herkes çevremize toplandı, ama Bert tepki göstermedi. Dohrn'u

ebediyen yenmesini sağlayan uzun adımıını fark eden tek kişi olduğunu biliyordu ve artık onunla işimin bittiğini de... Bilmesine rağmen vazgeçmedi, hayır, artık aramızda yeniden yaratılabilecek hiçbir şey olmadığı halde denemekten vazgeçmedi. Yazı işlerine sürekli telefon ediyor, zaten bildiğim bir şeyin açıklamasını yapmak istiyordu. Orada olduğum halde yok dedirttirme aldırmıyordu. Defalarca arayarak çağırdı, bazı akşamlar eve giderken yakaladı beni, yanımda yürüyüp hiç durmadan konuştu, adeta yalvardı, ama onu her seferinde geri çevirdim. Kazayı hep aynı sözcüklerle açıklaması, Dohrn'un da aynı düşüncede olduğuna değinmesi: "Ona da sor, dostum! Lütfen git ve Dohrn'un anlatacaklarını dinle..." Hayır, asla vazgeçmedi. Aramızda yaşananlara razı olmak istemiyordu, sonunda bunu kabul etmesi için ben onu açıkça zorlayana kadar... Gölün çamurlu zemininde dolaşırken yaptım bunu, Pistorius gölün suyu boşalıırken tüm balıkların tutulmasını izlemek için bizi davet ettiği zaman... Çok iyi hatırlıyorum. Soğuk bir sabahtı, bataklıkla gölün üzerindeki hafif sis, yumuşak bir tülü andırıyordu. Pistorius neden davet etmişti beni? Pazar akşamı şehir dışındaydım, köydeki konukevine gidip orada kaldım. Gece boyunca günün birinde bulmayı hayal ettikleri hazine konuşuldu, sonunda odalara çıkmaktan vazgeçtik ve grog içip gevezelik yaparak sabahladık. Matern' dizine kadar yüksek çizmeler ve deri ceket giymiş, kasket takmıştı, göl yolunda kahverengi beyaz bir köpekle konuştu. Gökyüzü, evet, o saatlerde gökyüzünün rengi, siyaha çalan koyu mavi, yoğun bulut kümelerinin arasından pırıldayan kalay kırmızısı, insanda huzur duygusu yaratan gri, sürekli batıya kayan beyazlık, doğudaki belli belirsiz aydınlık ve solgun mavinin önünden uzayıp giden buhar izi... Dikenli teli açıp ıslak çayıra doğru ilerledik. Köstebek yuvalarının tümsekleriyle dolu taze, gevşek

toprağın üzerinde yürürken, uzaktan geçen bir trenin sesi duyuluyordu. Matern durdu ve gölün sisle kaplanmış yüzeyini gösterdi. Bazı yerlerde sis dağılmıştı, arduvaz renkli suyun üstündeki siyah noktalar, demir bir zeminde yükselen perçin başları gibiydiler, sutavukları, yabanördekleri, tepelidalgıçlar, hareketsiz bir sürü... “Henüz hiçbir şey görmediniz,” dedi Matern. “Bu tüy yığınlarının altındaki gölü, ayaklarının altındaki halıyı çeker gibi alacağız.” Göldeki su seviyesi günlerden beri iyice alçalmış, suyun büyük bir kısmı akıp gitmişti. Balıkları geniş akma oluğuna ve sahilin daha derin yerlerindeki “ördek alanları”na yönlendiren yuvalar, gölün içinde kafes gibi uzanıyordu. Çürük tekne depolarının önünde ötekilerle buluştuk, yamalı yüksek lastik çizmeler giymiş deri önlüklü adamlar, kırık dökük bir kotrada oturmuş, romlu çay içiyorlardı. Odun ateşinin üstüne zincirle asılmış kocaman, kurum bağlamış bir kazandan koyuyorlardı çayı. Ateşin yanında geniş ağızlı kılıcıyla eski bir terazi vardı. Göl balıkçılığının sembolü olan oyma kılıcın önünde çömelmiş otururken, arkamdan Bert’in sesini duydum. Pistorius’un onu da davet ettiğini bilmiyordum. Bert çevresine demir çember geçirilmiş ahşap bir fıçının üzerinde oturmuş, bana bakıyordu... Gölün suyu aktı, aktı ve dip görünmeye başladı. Tümsekli, hafif kıvrımlı kahverengimsi balçık ortaya çıktı. Dip suyla ilgili anılarını saklıyordu... Çamur renkli zemindeki su birikintileri, karşı kıyıdaki söğütlerin altına kadar yavaşça kapanan gözler gibi çekildi. Kuşlar bir anda dağıldı, tümü bilinmeyen ortak bir tehlikede uzlaşıp havalanarak yükseldiler. Gökyüzünde incecik bir zincir halinde uçan ördeklerin titrek seslerini hâlâ duyuyorum... Pistorius yanımıza gelerek Bert’le bana geniş su oluğunun iki tarafındaki yuvalara gitmemizi söyledi. Bu programı önceden Bert ayarlamış olabilir miydi? Tahta sopalarımı-

zı alarak her birimiz gölün bir başka kıyısına dağıldık, sonra eski tahta köprüünün üzerinde karşılaştığımızda birbirimizle selamlaşıp zemine indik. Kahverengi batıklığımsı çamur, çizmelerimizi içine çekiyor, her adımımızı önceden titizce planlamamızı gerektiriyordu, bata çıka ilerleyerek sazlık dar kemerden aşağı kayıp güçlkle yuvalara ulaştık... Adamların köhne kotrada romlu çay içerek bizi bekledikleri yerden, hâlâ yanmakta olan ateşin dumanı yükseliyordu. Bert'le aramızda su oluşuyla yuva vardı, yürürken ona kaçamak bir bakış attım, onun da beni izlediğini gördüm... Zeminin çıplaklığı, solucanların keskin izleri, yumuşak tepeciklerin kıvrımları ve bunaltıcı koku, çıplak zemindeki çürük kokusu, havada kuruyarak rengi solmuş hareli yosunlar, sazların akıntı yönüne eğilmiş ok gibi uçları, yapraklarla dolu çamurlu siyah çukurlar, derinlerde birikmiş dal yığınları... Bu hüznü çıplaklığın içinden, kalan balıkları "ördek alanı"na göndermek üzere sopalarımızla oluşu yoklayarak yürüdük. Sopianın hareketleriyle sıçrayan çamurlu suyun ürkütüşü balıklar, oluktan aşağı gidiyordu. Balıkların varlığı, hareket ettiklerinde oluşan küçük dalgalardan fark edilebiliyordu ancak, durup dalga zayıflayıp tümüyle yok olana dek bekliyorduk. Gevşek yuvaların içine otlar, ince, havaleli dallar girmişti, yana kaçmaya çalışırken yeniden ağa takılan bir balığı kurtarıp oluşa doğru yönlendiriyorduk. Büyük turna balığını gördüğümde yolun üçte biri ardımızda kalmıştı, hayır, önce onun turna balığı olduğunu anlamamıştım, bana bakan soğuk, sakın gözlerini fark edene dek bir kök ya da dibe batmış bir tahta parçası olduğunu sandım. Durdum, yuvanın dibinde, çamurun içinde yatan balığa doğru eğildim. Bert de durmuştu benimle birlikte. İp, balığın sert solungaçlarına dolanmıştı, önce boğulmuş olduğunu düşündüm. İpi çözmek için ellerimi uzattığımda,

birdenbire –bunu asla unutmayacağım– biriken tüm korkularıyla ya da bir haydutun açgözlülüğüyle elime saldırdı. Hiç hareket etmeden uzanıp keskin dişlerini elime sapladı, yakaladığı şeyi yutmayı denedi, yapamadı, ama bırakmadı da... O sıralarda metal kancam için tahtadan yapılmış bir elim vardı, üstünde de deri eldiven. Turna balığı, tahta elimi ısırmişti... Acı, evet, dişleri eldivenden geçerek tahtaya saplandığında sıcak bir acının beni kavradığını hissettim, ancak gözlerindeki olağanüstü kayıtsızlığı yeniden gördüğümde duyduğum acının bir hata olduğunu anladım. Yerine geçen tek duygu meraktı, merak ve merhamet. Balık dişlerini öylesine güçlü saplamıştı ki, onu yuvanın altından rahatça çekebildim ve iplerden kurtardım. Bert yanımda duruyordu, yalnızca bacaklarını görüyordum, sustalı bıçağı balığın başına uzandığı anda sesini de duydum: “Sen tut, dostum! Gerisini ben hallederim.” “Sakın balığa dokunma!” dedim. “Ama henüz yaşıyor!” dedi, “Ağzı sımsıkı kapalı, dişleri de hâlâ eline saplı.” “Bu dişleri elimde taşıyabilirim,” dedim, “Dohrn’un da böyle taşıyabilmesini isterdim. Ama sen onu yakaladın, bu balık gibi hata yapmadın...” Kısa bir duraksama... “Hiçbir zaman vazgeçmeyeceksin, değil mi dostum? Burada, şehir dışında yeniden eskisi gibi olabileceğimizi sanmıştım. Akıntıdaki uskumruları hatırlıyor musun? Ya nehirdeki alabalığı? Artık olanları unutmalıyız. Dohrn’a sor, o da tıpkı benim gibi düşünüyor. O olay, bir kazaydı.” “Bu da bir kazaydı, Bert,” dedim. “Turna balığı saldırdığı anda müthiş bir acı hissettim, Dohrn’u çivili ayakkabılarıyla yakaladığında o da benzer şeyler hissetmiş olmalı. Belki bunların anlamını ben de ancak şimdi kavrayabiliyorum...” Bıçağını kapattı, “Yani artık ikimiz için hiçbir şans yok, öyle mi?” dedi. “Hayır, yok!” dedim. “Peki ama neden?” diye sordu. “Birbiri-miz hakkında çok fazla şey biliyoruz,” dedim. “Daha az

bilseydik, yine de bir şeyler mümkün olabilirdi, ama çok fazlasını biliyoruz Bert.” “Yani her şey bitti mi?” “Her şey!” dedim... Turna balığı kıvrılarak kuyruğuyla çamurlu zemini kamçıladi, ama sivri dişlerini sapladığı elimi yine bırakmadı. Bert eğilmeye yeltenirken “Git, artık git!” dedim. “Burada durmanın hiçbir anlamı yok. Bitti. İlişkimiz ebediyen sona erdi. Attığın tek bir adımla başardın bunu. Neyi beklediğimi görmüyor musun hâlâ?” “Elbette görüyorum dostum!” dedi, “Ne yapmam gerektiğini de biliyorum.” Ayağını çamurlu zeminden kaldırırken çizmesinden çıkan tok ses... Bert yuvadan ayrıldı, oluğun bulanık suyunda bata çıka yürüyerek uzaklaşırken arkasından baktım. Elim hâlâ balığın dişlerinin arasındaydı... Son resim: dibin hüznü çıplaklığı, yumuşak kıvrımlara, hafifçe parlayan tümseklere ve çıkıntılara rağmen yine de dümdüz görünen bataklıkimsi zemini soluk eflatun rengine parlatan doğudaki belirgin aydınlık... Gökyüzü yükselecek gibi görünüyordu, bir zamanlar görüntüsünün yansıdığı aynanın kaybolmasından hayal kırıklığına uğramıştı sanki... Evet, Bert bu boşluğun içinden bata çıka yürüyerek ağır ağır uzaklaştı, her adımında başı, yüksek göllerdeki balık yuvalarının üstünde salınan koyu yeşil cam toplar gibi dalgalanarak, sahilin çaprazında, kafes gibi gerilmiş yuvalarda gözden kayboldu... Şimdi, evet, şimdi Dohrn’u ebediyen yendiği günden sonra aramızda olup bitenleri kabullendiğini biliyordum, Pistorius’un bizi suyun boşalıp tüm balıkların yakalanmasını izlemeye davet ettiği o sabah buna razı oldu. Bert gözden kaybolduktan sonra, başının arkasındaki sırt kasını keserek balığı öldürdüm, o gün, gölün çıplak zemininde... Bert gittiğinde, onu çevreleyen yalnızlığı daha önce asla hissetmediğim gibi hissettim, onu daha büyük bir yalnızlığın beklediğini de... Bu kaçınılmaz yalnızlık, galibe verilen ödül müydü? Tüm

yolların sonu bu muydu? Kazandığı her şeyin bedelini ödemesi gerekmişti, her galibiyet onu kesin bir ayrılışa ya da bir hesabı kapatmaya yükümlü kılmıştı, başarısına yardımcı olanları sürekli arkasında bırakmak zorunda kalarak... Gölün zemininde onu son kez gördüm, hayır, öyle değil, ıslak ve soğuk bir yılbaşı sabahında ona bir kez daha rastladım. Arabasından indi, göğsünde kâğıttan kocaman bir ampul reklam bantı taşıyan –“Weltruf ampulleri”nin reklamıydı– yüzü soğuktan kırmış engelli bir adamın önünden geçerek aydınlatma malzemeleri satan dükkâna girdi. Beni fark etmedi, yalnızdı, arabada onu bekleyen yoktu. Bir süre sonra dükkândan çıktı, arabasına binerek şiddetli kar fırtınasının içinde uzaklaştı. Onunla konuşmayı denemedim, istemedim, sonraları bu karşılaşmayı düşündüğümde, Bert’in gelecekte benim için tek rolünün, stad-yumları hatırlatmak olacağını biliyordum artık. Sonunda, en sonunda duracağımı, beni de dahil ettiği bir koşunun ardından soluk alacağımı hissediyordum. Bert’e karşı tümüyle emin olamadığım bir kayıtsızlık geliştirmiştim, onu koşarken görmediğim sürece, beni rahatlatan bu ilgisizlikten başka hiçbir şey hissetmiyordum ona karşı, ama tribünde oturup koşusunu izlediğimde ne olacaktı? O zaman her şey değişecek miydi yine? O boğucu baskı, mide bulantısı, korku – Bert koşarken sıkça hissettiğim doğal baskının sonucu olarak, güven ve kaygı duyguları yeniden mi ortaya çıkacaktı? Evet, Bert’in savaşına katılmam yaptığım seçimin zorunlu sonucuydu, ondan, yalnızca ondan yana olduğum için bir tek ona bağlıydım, onun çabası benim çabam, korkusu benim korkum, yorgunluğu yorgunluğumdu, her seferinde... Pistte Bert’e inen her darbe, tribünde bana da iniyordu. Stada girdiğim anda elimde olmadan onun tarafını tutmak zorunda kalacağımı bildiğimden ya da böyle olacağını sandığımdan pek çok

koşuyu izlemeyi reddettim, gitmedim, yerime stajyerimiz Rautenberg'i gönderdim. Takım şampiyonalarını bilerek kaçırdım, sezonun ilk yarışlarında ortalıkta görünmedim. Kötü bir alışkanlığından güçlükle kurtulmuş, ama her an eski haline dönmekten korkan bir bağımlı gibi Bert'i koşarken görmekten kaçtım. Artık bu kaçışın ardında sakladığımın ne olduğunu biliyorum, güvensizlik, bir zayıflık belki. Kim bilir, belki de günün birinde bu zayıflığa yenik düşecektim, kesinlikle yenilecektim, Bert kulübünü değiştirdiği zaman olduğu gibi. Bugün bunu bilemiyorum artık. Belki de verdiğim kararlar kendimi de şaşırtarak, yeniden yaratılmasını olanaksız gördüğüm bir şeyi yeniden yaratacaktım, o gece olmasa da, fazla uzak değildi. O gece, evet, o gece yaşananlar güvensizliğini tümüyle ortadan kaldırdı. Bert'e inanmak zorunda olmadan ve mutluluğumu onun galibiyetiyle ilişkilendirmeden, koşusunu izleyebiliyorum şimdi. Bert koşarken onun için acı çektiğim zamanlar geride kaldı artık... O gece, evet, o gece uyuyordum, cumayı cumartesiye bağlayan geceydi, ara sıra limandan su baskını tehlikesine karşı uyarıcı küçük top atışlarının gürültüsü gelmesine rağmen uyumuştum. Telefon çaldığında önce sabah olduğunu sandım, karanlık bir liman sabahı, ama sonra çalar saatin fosforlu kadranından saatin ikiye yaklaştığını gördüm.. Telefonda mırıltılar duydum, ince parazitler, şehirlerarası bir konuşma gibi, defalarca "alo" dedim, ama karşıdan ses gelmedi. Yine de telefonu kapatmadım, belki de cızırtıların arasında birisinin kesik kesik soluk alıp verdiğini duymamış olsaydım kapatırdım telefonu. Bu sesleri dinleyip umutla bekledim, sonunda hemen tanıdığım, tanıdığım için de beni korkutan sesi duydum. Carla'nın sesiydi, pürüzlü, duygusuz, adeta tehditkâr bir tekdüzelikte. Uzun süredir görmediğim Carla adını söylemedi, soru sormama fırsat bı-

rakmadı, yalnızca “Çabuk!” dedi, “Çabuk gel! Hep ona bakıyorum, gelmezsen onu alırım. Onu kolayca alıp açarım. Burada oturup sen gelene kadar ona bakacağım. Tıpkı bir kemana benziyor...” Cümlelerin ortasında konuşmayı kesip telefonu kapattı, konuştuğu kişinin ben olduğumu bile öğrenmeden... Carla’nın pürüzlü, duygusuz sesi... Giyinip çıktım, caddelerin arasında vahşi bir rüzgâr esiyordu, havada yağmur ve fırtına beklentisi vardı. Evet, şimdi hatırlıyorum, bir fırtına uyarısı yapılmıştı, yine İzlanda’dan elbette, çok fazla olduğu için en iyi komşularına ihraç ettikleri fırtınalardan biriydi: “İzlanda’dan gelen fırtına güneydoğuya doğru ilerlemekte olup yakında Kuzeybatı Almanya sahillerine ulaşmış olacaktır...” Ne taksi ne de tramvay vardı, yürüdüm, yürüdüm, Carla’nın sesi kulaklarımda yankılanıyordu, sesindeki tehditkâr tekdüzelik beni öylesine korkutmuştu ki, ne pahasına olursa olsun ona gidecektim... Üniversite bahçesinin içinden, general heykelinin yanından geçtim, başında geniş kenarlı bir şapka olan çatık kaşlı general gözlerini karşısındaki kasvetli, kubbeli binaya dikmişti, şiddetle özlediği bir rakibine bakıyordu adeta. Devam ettim, sigorta devlerinin camlardaki korkunç satırları, kaderlerin aklanıp paklanarak içine konulduğu, risklerin mükemmel bir şekilde gömüldüğü şeffaf tabut dizileri gibi görünüyordu. Savaş bittiğinden beri devam eden radyo evi inşaatının önünden yürüdüm, günümüzün Konstantinopolis’ini inşa etmek isteyen kale mimarları gibi, bitmek tükenmek bilmeyen bir sabırla, sürekli çalışıyorlardı. Parkın içinden geçtim, yukarıya dik bir sokak, sonra köprünün üzerinden –yelkenli teknelerin dar gövdeleleri oraya buraya savruluyordu–, sonunda cadde, çapraz örülmüş bahçe çiti ve arkasında ilk kez eğlence doktoru Uwe Gallasch ile birlikte geldiğim bahçeli ev... Jalu-zilerin arasından zayıf bir ışık sızıyordu, aralık duran

kapıyı iki kez çaldım, açılmayınca itip içeri girdim. Oturma odasının kapısı da aralıktı, paltomu çıkardıktan sonra usulca kapıyı açtım, Gallasch'ın günah çıkartmasını bu odada dinlemiştim... Carla'yı hemen gördüm. O zaman benim de oturduğum hantal deri koltukta oturuyordu. Bacaklarını kendine çekmiş, çenesi dizine dayalı, hareketsiz... O gece Carla'yı böyle buldum. Üzerinde çiçekli bir sabahlık vardı, saçları açıktı, sürekli bir melankolinin yorgunluğunu taşıyan güzel yüzü şişmişti, unuttuğu bir şeyi yeniden hatırlamaya çalışıyor gibiydi, evet, yüzünde çaresiz ve umutsuz bir çabanın izleri vardı. Gözleri çakmak çakmaktı, sürekli kıpırdayan dudakları hatırlamaya çalıştığı bir şeyleri tekrarlıyordu sanki. Bakışları, masa lambasının yanında duran açılmamış şnaps şişesindeydi. Beni karışlaması, yüzüme bakmadan ve hiçbir şey söylemeden kayıtsızlıkla elimi sıkması... Öyle ki her şeyi unutmuş olduğunu düşündüm, telefon ettiğini, gelmemi istediğini... Koltuğunun arkasına oturdum. Kanepenin üstündeki pantolon, ah, hâlâ hatırlıyorum, yanına oturduğumda gördüm, bir erkek pantolonuydu, kuru temizleyicinin etiketi hâlâ üzerindeydi. Carla'nın sert sırtını okşadım, parmaklarımı boynuna dolayarak bekledim, varlığının tümüyle farkına varabilmesi için bir şeyden kurtulması gerektiğini anlamıştım. Sonunda, evet, sonunda başını çevirdi: "Bir kemana benzemiyor mu? Şişe, dostum! Yeşil bir kemana..." Elim tutup göğsüne bastırdı. "İki kadeh alayım," dediğimde dehşet içinde "Hayır!" diye itiraz etti, "Hayır, hayır, hayır! Olmaz, yapamam! Kesinlikle içmemeliyim. Başlarsam, tekrar alırlar beni." "Kim alır, nereye?" "Tedavim yeni bitti, bir damla bile içersen, beni yine oraya tıkarlar." "Ya bu şişe?" diye sordum. Carla gülümsedi: "Evde bulundurmak iyi oluyor. Benimle birlikte salıverilen bir oyuncu verdi bu öğüdü, seyredebileceğin bir şişe oldu-

ğu sürece dayanmak daha kolay. Evde hiçbir şey yoksa katlanman mümkün değil. Nasıl, yeşil bir kemana benzemiyor mu?” Elimi lambanın altına götürerek avucumu açtı, başını sallayarak bakıp parmaklarımı okşadı, sonra kemiklerimi kırarcasına sıktı. “Boş, dostum,” dedi, “senin elin de benimki kadar boş! Yeni bir kulüp kurabiliriz, eli boş olanların kardeşliği! Ne dersin? Sen iyi bir saymana benziyorsun. Eline bak, sonra da benim elime! Değişen bir şey var mı? Kendi kaderini gösteren tek bir çizgi, bir işaret bile bulamazsın! Biz ikimiz dostum, başkalarının kaderinin akışına kapıldık, onların yürüdüğü yoldan yürüdük, bildiklerimizin tümü onların bildikleriydi. Bir şey, hayır, aslında çok şey beklediği için yatırım yapan sessiz ortaklar... Belki de çizilen sınırları aşıyoruz, çünkü elleri boş olan bizler, hissedar olarak ortak bir kaderimiz olmasını istiyor, onların da bize arka çıkmalarını umuyoruz. Yatırımlarımız güvende görüldüğü sürece devam etmekte bir sorun yok, ama her şey güvensizleşmeye başlayınca kaçmaya hazırlanıyoruz...” İçini çekti, sırtından bir titreme geçti, sonra ayağa kalkıp dolaplardan birine giderek iki kadeh çıkardı ve önüme koydu. “Lütfen aç!” dedi. “Boş ellerimize içelim. Haydi! Sen açmazsan, ben açacağım.” Karşımda dikilmiş, yeşil şişeyi gösteriyordu: “Haydi, ne bekliyorsun?” Carla’yı bileğinden tutarak koltuğa oturttum, usulca, neredeyse duyulamayacak şekilde itiraz etmesine rağmen de bırakmadım... Sonra yanına oturup sırtını okşarken, artık ne söylediğinin farkında olmadığı hissine kapıldım, yüzünde o eski, alaycı sevecenlik vardı, bir rüyadan yorgun düşmüş gibi bitkindi. “Burada olman ne iyi!” dedi. “Şimdi sana anlatabilirim, bunu Alf’le bile bir kez olsun konuşmadım, ama sana söylemek zorundayım. Suç bende dostum, bilmeni istiyorum. Hannover’de yaşayan bir arkadaşımın Bert’in onların kulübüne girmeye çalıştığını

öğrendim. Viktorialılara bundan hiç söz etmemiş, gizlice ayrılmak, her şeyi bitirmek istemiş, anlıyor musun, her şeyi! Yeni başlangıçlar için duyulan bu istekler süt çocuğu hesaplarıdır, Bert'in gözden kaçırdığı gerçek bu! Hiç kimse de kendini tekmeden atmak istemez, özellikle de teknenin bir parçası ona aitse. Hannover'deki kulübün Bert'i almaması için uğraştım..." Yüzünü ellerinin arasına sakladı, buna rağmen Carla'yı konuşmaya devam etmesi için zorladım. Bir sigara yaktım, dudaklarının arasına yerleştirip bir nefes çek-tirdim... "Evet, dostum! Bizimle işi bitmişti ve her şeyi burada bırakıp yeni bir kulüpte, baştan başlamak iste-di. Baştan! Bunca şeyden sonra baştan başlanabilir mi? Yeni bir başlangıcın şans getireceğine inanan biri, ha-yal gücünden tümüyle yoksun olmalı! Bert'in bir hayal kırıklığı daha yaşamasını önlemek istedim, bu yüzden de Hannover'e girmesini engellemeye çalıştım. Ancak o yine de bunu başardı, nasıl olduğunu hâlâ bilmiyo-rum, ama yaptı, bana da dedi ki... Biliyor musun ne de-di? Kapıyı açtı, yüzüme baktı ve 'Burada tüm yataklar dolu!' dedi. Sonra da kapıyı kapattı..." Carla parmakla-rını şakaklarına bastırıp gözlerini kapattı ve sızlanarak uzun aralarla, ağır ağır konuşmaya devam etti. Bert'in artık Viktoria Spor Kulübü'nde olmadığını öğrenmiş-tim, Viktorialılar da Bert'in ayrılmak istediğini öğren-miş, -"ama benden değil, dostum"- faturayı da Car-la'ya çıkarmışlardı hemen. "Matern uzun süredir bili-yordu zaten, ama hiçbir şey yapmadı, bildiklerini uy-gun bir zamanda kullanmak için kendine sakladı. Ma-tern ne zamandır bekliyordu, birlikte yaptıkları Ameri-ka yolculuğundan beri. Bu yolculukta Matern'e yaşlı olduğu hatırlatılmıştı fena halde... Biliyor musun, yal-nızca Bert tarafından değil, kız arkadaşı tarafından da! Matern yatmak istediğinde, önce gidip kızı Bert'in oda-sından çıkarması gerekiyordu. Bunu hiç unutmayıp

uygun zamanı kolladı. Bert ona bu fırsatı sarhoş olduğunda verdi ilk kez. Kulüpteydik... Bert'i dışladılar ve o her zaman bu duruma benim neden olduğuma inanacak. Ona kaç kez gittim kim bilir! Her şeyi açıklamayı ne çok denedim, ama yalnızca kapıya kadar ulaşabildim. Daha öteye geçemediğin zaman ne yapabilirsin ki? Ah, ne yapabiliyordum..." Parmak uçlarını tekrar şakaklarına bastırdı, ağzını çığlık atacakmış gibi açtı, ama sanki bunu yapmaya gücü yetmediğinden dudaklarını ısırıp inleyerek kendini deri koltuğa attı. Bir süre sonra, "Şimdi ne yapıyor?" diye sordum. "Tamamen yalnız mı?" "Bilmiyorum," diye yanıtladı. "Ben yalnızca kapıya kadar gidebildim. Artık nerede oturduğunu da bilmiyorum..." Evet, o gece Carla'dan Bert'in artık Viktorialılar için koşmadığını öğrendiğimde onun bir koşucu olarak işinin bittiğini ve bir daha asla yükselemeyeceğini ilk kez düşünmüştüm. Bunu düşünürken öfkelenmedim, hoşnut da olmadım, galiba her şeyin bu kadar hızlı olup bitmesine şaşırıyordum, o kadar. Şaşkınlığın ötesinde bir şeyler hissetmiş olduğumu sanmıyorum. Carla'nın birdenbire yerinden kalkışını hâlâ hatırlıyorum... "Çok üşüyorum dostum, dışardan mantomu getir lütfen." Kalkıp kapıya doğru ilerledim, tam odadan çıkmak üzereyken içgüdüsel bir güvensizlikle arkama döndüğümde, Carla'nın şişenin mantarını dişleriyle açmaya çalıştığını gördüm. Şişeyi arkasına saklayarak düşmanca baktı bana, hayır, artık söylediklerimi duymuyor, yalnızca haykırarak çırpınıyordu, onu oturtmaya çalışarak şişeyi elinden aldım. Sırtını duvara yaslamış, önümde duruyor, tehditler savuruyor, yalvarıyordu, bir anda elimden kurtulup öfkeyle pencereye koştu, camı açarak eline geçen her şeyi –resim çerçeveleri, kül tablaları, yastıklar– bahçeye atmaya başladı, attığı her eşyanın ardından kahkahalarla gülerek ellerini çırpıyor, kendini hızla geriye atıyordu. Öfkeli çırp-

pınışları, delice çılgınlıkları, gözlerindeki kızgın zafer ifadesi... Ah, onu izledim, acı çeken, darmadağın halini izledim, bu arada da kapının açıldığını fark etmedim. Çizgili pijamalarıyla yanımdaydı, yüzünde, evet, o güzel ve bayağı yüzünde yalnızca öfke vardı. Beni selamladı, orada olmama pek şaşırmamış gibiydi. Yüzüme hiç bakmadan pijamasının cebinden bir ip çıkararak başı önünde Carla'ya doğru gitti. Bir zıplamayla -zıpladığında nasıl da gülünç görünüyordu- Carla'ya ulaşmıştı, ellerini arkasına götürerek bağladı, çok sert ve emin, daha önce defalarca yapmış ya da yapmak zorunda kalmış gibi. Sonra da onu koltuğun üstüne itti. Carla düştüğü koltukta hâlâ inliyordu... "Evet, dostum," dedi Alf. "Yine mi içti?" Başımı sallayarak hiçbir şey söylemeden şişeyi gösterdim. "Yukarda uyuyordum," dedi, "olanları rastlantı sonucu duydum. Bizim Carla'yla bir anlaşmamız var." Pantolonu göstererek "Senin mi?" diye sordum. "Evet," dedi, "temizleyiciden yeni gelmiş olmalı. Yukarı çıkarken alırım. Sen de gelmek ister misin? Odarnı görmelisin, sanırım hoşuna gidecek." "Ya Bert?" diye sordum. Omuz silkti, az önce zıpladığında alnına düşen saçlarını arkaya atarak "Bert bazen yalnız kalmak isterdi," dedi. "Şimdi istediği oldu. Sen nasıl istersen, her şey öyle gelişir. Bert hepimizi geçti, dostum. Onun gibi birinin, günün birinde arkasına baktığında hiç kimseyi bulamayacağını hesaplamış olması gerekir. Belki bize göre fazla hızlıydı ya da biz ona göre çok yavaşlık! Neyse, ikisi de aynı kapıya çıkar..." Pantolonunu alıp dikkatle koluna astı, koltuğun bir köşesinde bacaklarını toplayıp büzülmüş yatan Carla'ya baktı. Alf durumdan hoşnut görünürken, Carla hıçkırarak ağlıyordu. "Birazdan geçer," dedi, "birkaç dakika içinde düzelir. O zaman yatağa gelir ve imrenilecek bir uyku çeker, eminim." Neler olabileceğini hissetmeme rağmen oradan nasıl çıktım, o evden

ayrılmayı nasıl başardım? Hikâyenin tehlikeli bir yere geldiği anda, devamında neler olacağına dair bir önseziyle yapabildim bunu galiba... Evden böylesine kolay ayrılabilmem, bir tanıklığa karşı çıkmamın doğal sonucuydu, her şeyi belirleyen ya da her şeyi sona erdiren bir anda arkasını dönüp gözlerini kapatan, böylece kendini suçsuz hissedip rahatlayarak korunabileceğini sanan bir tanığın savunma biçimi... Yukarıya, Alf'in odasına gitmedim, Carla'nın yanında kalmadım, evden öylesine apar topar ayrıldım ki onlarla vedalaşıp vedalaşmadığımı bile hatırlamıyorum. Carla'nın fırlatıp bahçeye attığı eşyaları toplamaya yeltenmedim, önlerinden geçip bahçe kapısından çıkarak caddenin karşı tarafına, seslerin duyulmayacağı kadar uzağa gittim. Yelkenli teknelerin sallanan direkleri, rüzgârla sürüklenip sağa sola savrulan küçük dubalar... Köprünün üzerinde durdum. Bir sigara yakıp ateşini avucumda saklayarak içtim. O gece köprünün üstünde dururken bir şeyi yeniden yapabilmenin olanaksız olduğunu biliyordum. Bizi uyuşmazlığa sürükleyen ve ayıran her neyse, buna savunma, direnç ve tanık olmanın korkusu da eklenmişti çünkü. Tek istediğim, beni tehdit eden tanıklıktan kurtulmak için başımı çevirip gözlerimi kapayabilmekti... Ah, tanık olmaktan böylesine korkarken, tanıklık yaptığımın nasıl da farkına varmamıştım! Bert Buchner'e karşı ya da Bert Buchner için tanıklık etmek zorunda kalmak kadar korktuğum başka hiçbir şey yoktu. Olayların çok fazla içindeydim, Bert'e karşı oluşturduğumu sandığım kayıtsızlık, yeterince güven vermiyordu. Carla'yla geçirdiğim o gecenin sonunda biliyordum bunu. Her şeyi ardımda bırakmak için bir şeyler yapmak zorunda olduğumu da biliyordum. Tanıklıkları da içine alan bu zinciri kırmalı, geçmişten kurtulmalıydım... Onun hikâyesini yazmak: ilk kez o gece, köprünün üstünde oluşan düşünce. Bir ko-

şucunun hayatını yazmak, adım adım, bu Bert'in hayatı, onun hayata karşı koşusu olmalı. Bu hikâyeyi onu ve kendimi anlamak zorunda olduğum için yazacağım. Bizi bağlayan güç tükenirken, demir parçacıkları gibi içine çekilerek tutsağı olduğumuz, ancak yine de kurtulmaya yeltenmediğimiz o manyetik alanın nasıl oluştuğunu anlamak istiyorum, unutabilmek için anlamak... Bu hikâyeyi yazmaktaki amacım, yalnızca kendimizi anlamak belki de... İlk turdan, başlangıçtan bir resim, bir koşucunun güneşin eğik ışıklarının altında duvara yansıyan gölgesi, gölgeden başka hiçbir şey olmayan bir koşucu. Orada, duvarla toprağın birleştiği yerde oluşan görüntüde bacaklar gövdeden ayrılmış gibi... Başlangıç noktasıyla birlikte bitiş de belirlenmiş... Bert'in hikâyesini böyle yazacağım, yazarken karşıma çıkacak tüm duyguları, hatta gerçeğe ulaşmama yardımcı olacaksa, nefreti bile kabul etmeye hazırım. Günün birinde başlayacağım, belki de bugün, evet bugün, çünkü sonu beklememe gerek yok, alışlagelmiş sırayı izlemek de gereksiz, benim açımdan anlamı olan olayları sıralamak belki... Bunu yaptığım zaman mümkün olabilecek tek son eşlik edecek bize... Gong sesi, son turun habercisi mi? Hayır, hayır, henüz koşulacak iki tur daha var. Hellström ve Seaborne, Bert'in atağından büyülenmiş gibi hâlâ onu geçmek için hiçbir girişimde bulunmuyorlar. Yoksa bu teslimiyetin nedeni, çok temkinli olmaları mı? Hedefe iki tur kalmışken son kozlarını oynayıp şimdiden bir atak yaparak Bert'e yaklaşımdan kendilerini alıkoyabilmeleri için ne kadar temkin, ne kadar umut ya da ne kadar özgüven gerekli... Bitiş çizgisinin önünde toplanan fotoğrafçılar, merdivenlerde beyaz giysili süre hakemleri, kırmızı giysisiyle turpa benzeyen Larsen, final anı yaklaştığında elindeki beyaz bantı direklerin arasına bağlamaya hazırlanan çelimsiz görevli... Yavaş yavaş geliyorlar, gülle atı-

cıları, elinde sırtığıyla bilekleri bandajlı yüksek atlayıcı, evet, hedefte toplananların sayısı giderek artıyor. Kim kazanacak, bantı ilk kim göğüsleyecek? Bir rekor da olabilir, Bert böyle devam ederse yeni bir Avrupa rekoru kırabilir, ama o yenilmeyecek mi? Yavaşlayıp geride kalması, kalbinin ve ciğerlerinin ilk turdan beri meydana okumasının bedelini ödemesi gerekmiyor mu? Hâlâ Hellström ve Seaborne'un yirmi metre önünde, boynu su içen bir tavuğun boynu gibi öne uzanmış, ayağını pistten yeterince kaldıramıyor, dev bir yükün altında ezilen bir hamal gibi tabanlarını sürüklüyor. Eski gücüyle koşmuyor artık, yerde küçük girdaplar oluşturan kısa adımların zamanı... Az önce sendeledi mi? Belki de onu önden yakalayan şiddetli bir rüzgârdı bu. Yüzü nasıl da solgun! Ne düşünüyor? Viktor'u ve peşindekilerle çevrelenmiş ufku mu? Ölüm korkusunu, gücünün ona sağladığı tüm olanakların tükendiği anı düşünerek mi direniyor hâlâ? Ya ölüm korkusu sandığı kadar etkili değilse ne olacak? Bu oyun, çaresizliğin sağladığı başarıdan daha geçerliyse ve Bert'in gizli stratejisi bir yanılgıysa... Ölüm korkusunun bize bir süre için, gerçekte var olmayan geçici yetenekler ya da güçler bağışlayacağına inanmıyorum... Rüzgâr ince şortunu bedenine yapıştırıyor, cinsel organının küçük, hantal profilini görünür kılıyor. Solgun yüzü, cılız kolları, dar göğsü... Onu böylesine ileri götüren güç nerede saklı? Yeniden bir adım değişikliği, sanki onu kenara savuran bir hareketi adımını ayarlayarak karşılamak zorunda kalıyor. Yine mi sendeledi? Kıvrırcık saçlı Romen atlet Opris ile Christensen ve Knudsen'in şansları kalmadı, soğukkanlılıkla sırtmasına rağmen Musso da belirleyici olamayacak artık, sırttığı bile söylene-
mez gerçi, yüzünü çarpıtan, dudaklarını birbirinden ayıran yalnızca bir çaba. Uzun bacaklı, meşin renkli koşucunun dualarını duyan olmamış... Kapalı gözlerle

stadyumu dinlemek: Buhar çıkaran yüzlerce lokomotifin gürültüsünü andıran bir ses yükseliyor stadyumun üzerinde, geri planda bir köprüden geçen yük treninin sesi. Peki, bu sesler ne? Ölümle burun buruna gelen dev bir pervane stadın üzerinden çayıra doğru uçuyor, devrilerek düşüp orada kalıyor. Rüzgârın şiddetiyle çatıdan uçan bir parça... Genç bir görevli hemen koşup kopan parçayı alarak merdivenlere getiriyor. Hedefte biriken kalabalık, gelenlerin sayısı sürekli artıyor, eşofmanlı kızlar, görevliler, fotoğrafçılar, atletler –tek gözü bantlı şu herif de kim?– geliyor ve bekliyorlar, kızlar birbirine sarılıyor, süre hakemleri kronometrelerini gösterip süreleri karşılaştırırken bir yandan da başı çeken grubu izliyorlar. Bert yeni bir rekor kırabilecek mi? Gözü bantlı o adam kim? Rüzgâra karışan seslerin uğultusu, el çırpımlar, alkış, kıyamet... Gürleyen bir ses, derin bir kanyonun dibine dökülen su gibi tehditkâr, ya da evet, bu daha uygun belki, yırtıcı bir hayvanın çığlığı... Koltuklarda, katlanılması giderek güçleşen bir bekleyişin ağırlığıyla acı çeken yırtıcı hayvanlar. Hep aynı umut, eski bir resim: ışıkların yansıdığı tozlu arenalar, fiyakalı gladyatörlerin parlayan palyoşları, yumuşak pençeleriyle arenaya açılan kafese hızla girip sinerek bekleyen aç hayvanların vahşi kükremleri, arenaların lanetlileri! Hayvanın kırıpıştırdığı gözlerinde gladyatörün görüntüsü, gladyatörün gözlerinde ise gerginlikle soluk alan, sarı bir tümsek: Kim galip gelecek? Uzun bakışmalar, korku, şaşkınlık ya da güvensizlik dolu bekleyişler. Sıralardan yükselen talep-kâr çığlıklar, arenanın lanetlilerini bu gergin bekleyişten kurtarana kadar... Hep aynı resim, o eski talep, başkasının şansıyla kendi şansını yaratmak için... Başka bir şey değil, hayır, hiçbir şey değil, yalnızca ekmek ve oyunlar.. Biri bizim için kazanmalı, o yenilirse, biz de yenilmiş oluruz, başardığı sürece bizim adımıza ba-

şarması için her şeyi önüne sereceğimiz bir sonraki gele-
lene dek... Evet, sağlıkları, banka hesapları, tüm gele-
cekleri Bert'in koşusuna bağlıymış gibi peşine düşü-
yorlar onun. Bert gergin, kısa, çok kısa adımlarla, başı
yana eğik seyircilerin alkışlarıyla ilerliyor, sendeliyor,
hayır, koşmaya devam ediyor, aşağıya uzanmış kolla-
rıyla yeniden kürek çekme hareketi yapmaya başlıyor.
Gözü bantlı o herif kim? Bert hızlanıyor, yoksa döne-
mece girdiği için hızlanmış gibi mi görünüyor? Dizleri
artık yukarı kalkmıyor, iyice öne eğilerek koşuyor, he-
defe ulaşma çabasında gibi görünmeyen Hellström ve
Seaborne'dan farklı. Hellström'ün yere her basışında
ve ayak ucunda her yükselişinde titreyen kalçaları,
Seaborne'un gerilmiş bedeni, içlerinden biri bu koşuyu
kazanacak, uçan papaz Hellström ya da Seaborne, Nor-
veçli atletik havagazcı... Bert'in avantajı bir galibin
avantajı değil, güvensizliğin yarattığı korku sağlıyor
bunu. Kendisini teslim ettiği korku yalnızca... Tüm
stadyum tek bir koro, tek bir ses: "Buchner, Buchner!"
Ama Buchner kaybedecek, Buchner çoktan kaybetti...
Wiegand, evet, o da hedefte göründü, elleri ceplerinde,
yengece benzeyen azametli yürüyüşü, kabızlık çekiyor
gibi, atletlerin kokusunu alan kırışık burnu. Bert'i bu
koşuya sokmak Wiegand'ın düşüncesiydi, doğru dü-
şündüğüne inanmıştı, hâlâ da inanıyor, bilmesine, her
şeyi yeterince bilmesine rağmen. Belki de Bert'i Hup-
pert'in yerine önermesi, yalnızca bir alışkanlıktan kay-
naklandı, hep galip olarak hatırlandığı için, herkesin
Bert'in tarafını tutması gibi... Wiegand'ı uzun süredir
görmemiştim, tramvaydan inip stadyuma inen asfalt
caddede yürürken, bir bisikletin ön lastiği neredeyse
sürtünecek kadar yakınımdan geçti. Evet, Wiegand'dı,
yanıma geldi, bir eli gevşekçe omzumda, pedala bas-
madan anlatmaya başladı. Hâlâ eski kulüpteydi, Li-
man Aslanlarını çalıştırıyordu. "Bize uğramalısın, yeni

bir adamımız var, adı Huppert. İlk ağızda ‘Alman’da ikinci oldu. Ama onda daha çok şey var, düzgün işlenirse herkesi arkasında bırakır. Bir kez olsun gelip Huppert’i koşarken görmelisin, ancak bir süre sonra, çünkü bu aralar aşıl tendonundaki sorun yüzünden ara vermek zorunda kaldı.” Wiegand, evet, onu eşofmansız ve kolunun altında dosyası olmadan görmek mümkün değil, asla, dünyaya bu şekilde gelmiş olmalı, eşofmanı, boynunda pas rengi atkısı –yaşam iksiri oradaymış gibi– ve modası geçmiş evrak çantasıyla. Bisikletinde dimdik oturarak, Liman Spor Kulübü’nde keşfettikleri adamı anlattı heyecanla. “Huppert,” dedi, “bu adı iyice aklında tut, çünkü sıkça yazman gerekecek.” Sonra birden bisikletten indi, bisikleti kenara itip elini omzuma koyarak iyice yaklaştı. Bisikletin sepetine koyduğu evrak çantasına göz attı, yerinde durduğunu görüp rahatladı ve güçlkle anladığım bir ses tonuyla mırıldandı: “Bizim için kimin koştuğunu duyunca çok şaşıracaksınız dostum! Huppert koşamıyor, Sambraus da öyle, kimi önerdim dersin? Onlardan sonraki en iyi adamımızı! Önerim yukarda kabul gördü. Kimden söz ettiğimi anlamışsındır. Gerçekten de başka birini koşturamazdık. Seni ilgilendiriyorsa söyleyeyim, on dört gündür açıkta değil artık, yeniden bizimle birlikte.” Sustu, tepkimi anlamaya çalıştı. Dudaklarını büzmüş, sabırsızlıkla yüzüme bakıyordu. Yanıtlamadım, hayır, hatta en ufak bir tepki bile göstermedim, beklediği kadar da şaşırmamıştım belki... Daha fazla sabredemeyip açıkça sordu: “Ne diyorsun?” “Hiçbir şey!” dedim. “Ona bir şans daha vermek istemenizi anlarım, ama ölülerin şansa ihtiyacı yoktur. Bert koşucu olarak çoktan öldü. Ayrıca şans dağıtmak o kadar basit değil, bunu bilmeniz gerek...” Kolunu omzumdan çekip hızla bisikletine atladı. Ah, neler hissettiğini anlıyordum, bir anda bana yönelttiği öfkesine, dürüstçe ortaya koyduğu kızgınlı-

ğına şaşırmamıştım. Duraksadı, çekip gitmek ya da yanıma karşılık hak ettiğime inandıklarını söylemek arasında kararsız kaldı. Bir an düşündükten sonra sertçe “Şimdi beni iyi dinle, dostum...” diye söze başlayarak, Bert’i balık unu fabrikasının avlusunda tekrar bulmasını anlattı. Balık pullarıyla kirlenmiş kocaman naylon önlüklü o adamın Bert olabileceğine inanamamıştı önce. Tel örgünün arkasında durarak bir süre Bert’in -ya da Bert olduğuna inanmayı hâlâ reddettiği adamın- çamura bulanmış, keskin kokulu sandıkları arabadan indirmesini izlemişti, yüreği çarparak seslenip Bert olduğunu görene dek... “Bert’i yeniden gördüğümde, balık unu fabrikasında yardımcı işçiydi. Fabrika alanındaki hangarın içinde bir barakada kalıyor, her akşam paydostan sonra düzenli olarak antrenman yapıyordu. Kulübesine gittim, tüm gördüğüm bir yatak, çivili ayakkabılar ve sabundu. Hâlâ da orada oturuyor, ama epey uğraşıp yeniden kulübe gelmesini sağlayabildim. Başlangıçta herkes karşı çıktı, Krohnert’i kendi tarafıma alana dek pes etmedim, Huppert de bizden yana olunca tekrar gelebildi. Şimdi ayaklarını basabileceği bir zemin var, bugünkü koşusu onu daha ileri götürebilir. Bu şansın ona verilmesi gerekiyordu, Bert gibi düşmüş bir adama bir şans daha tanınmalı, o bunu hak etti. Bu akşam, Bert için ne yapabileceğimizi düşünmemiz gerek.” Tüm yaşananları hatırlayarak, “Fazla düşünmenize gerek yok!” dedim, “Bert için bir kapıcılık ayarlayın, yeter! Onu Almanya’nın en genç kapıcısı yapın...” Wiegand’ın kızgın el kol hareketleri, yumruk etkisi yapan konuşması... Krohnert’i ve Liman Spor Kulübü’ndeki öteki arkadaşları da böyle ikna etmişti mutlaka, evet, daha ilk cümlelerde, bu konuşmayı ilk dinleyenin ben olmadığımı anladım: “Dikkat et, dostum! Bir zamanlar hepimiz gibi sen de onun arkadaşydın. Bert heybetle yükseldi, adı her yerde yazıldı

ve konuşuldu, arkadaşları olan bizler de yazdık ve konuştuk, Bert Buchner'i tanıyor olmak hiçbirimize zor gelmedi. Buradan kaybolup Viktoria'ya gittikten sonra, galibiyetlerini uzaktan izlerken de onun bir zamanlar bize ait olduğunu düşündük. Belki de hâlâ esip gürler görünürken onu gizliden gizliye bağışlamıştık, çünkü Bert gibi bir atlet şanstır ve böyle bir şans varsa her şeye katlanmak zorundasın. Ah, bir zamanlar hepimiz onun arkadaşı olduğumuzu rahatlıkla dile getiriyorduk, en azından yükseldiği sürece. Ama sonra, kaybetmeye başlayıp inişe geçtiğinde, arkadaşı olmanın artık anlamı kalmadığında onu değersizleştirmeye başladık. Sen, yalnız sen değil, hepimiz bir anda ondan pek de bir şey olamayacağını görüverdik. Ne tuhaf ki bu aynı zamanda oldu! Batmakta olan gemiyi terk eden fareler gibi uzaklaştık, hep onun tarafında olan, ona belli bir güven veren bizler, birdenbire, pat diye! Ama bu işten bu kadar kolay sıyrılmanın mümkün olacağına inanmıyorum. Bert her ne olduysa, tek başına olmadı, hepimizin payı var. Taleplerimiz ve beklentilerimizle kışkırttık, aslında bize de ait olmayan çelenkler sunduk ona. Vidayı onunla birlikte tüm gayretimizle çevirdik, iyice sıkışana dek. Bert bizim coşkumuza güvenmekten daha kötü bir şey yapmadı. Kendini alkışlarımıza teslim ederken bir de hata yaptı, bunu bir yaşam garantisi şeklinde gördü! Bu hata dostum, işte bu hatası yüzünden kınamalıyım onu, yoksa başka hiçbir şey için değil." Bu sözlerin ardından bisikletiyle uzaklaşarak aşağıya, stadyuma doğru gitti, sonra inip bisikleti omuzladı ve bir tünelde gözden kayboldu... Hayır, Wiegand yanıt vermem için zaman bırakmadı bana, ama bırakmış olsaydı da böyle bir anda ne diyebilirdim ki... Bizi ayıran her şey yeterince açıktı, Wiegand'ın olup bitenlerin çok azından haberi vardı, bense çok daha fazlasını biliyordum. Bir an için ona gıpta ettim, Bert'e be-

nim de davranabileceğim şekilde davranmasını kısı-
kandım, ama bir an yalnızca, hemen ardından yaşanıl-
anların ağırlığı öne geçti... Stadyuma giderken, yağ-
murdan kararmış beton direklerin üzerinde yolların
uzandığı karanlık bir boşluk, evet, Wiegand'ın içinde
kaybolduğu tünele girdiğimde dev bir kapana kısıldı-
ğım duygusuna kapıldım... Onu düşündüm, balık fab-
rikasındaki kulübesini, yatağında yatışını, çıplak tava-
na bakışını hayal etmeye çalıştım, tutsaklık yıllarımız-
da bentin altında, gözlerini çadırın tavanına dikip kas-
katı baktığı gibi. Kalkışını, yüzünü yıkayışını, çivili
ayakkabılarını duvardan alışını gördüm, onca pistte
koşmuş, sonunda umutsuz bir isyanla Dohrn'un topu-
ğuna basmış olan çivili ayakkabıları... Kulübesinden
çıkışını, sandık istiflerine gidişini gördüm. Sayısız ra-
kibini mağlup ederek ardında bırakan, ama kendisini
geçemeyen bir adam, Bert Buchner... Bu gong sesi,
Bert için son turun habercisi, Hellström, Seaborne ve
ötekiler için de... Bert korku içinde, sanki bir kabloyla
rakiplerine bağlanmış gibi -ne düşündüklerinden ha-
berdar olmasını sağlayan bir kablo- çevresine bakıyor,
oradalar, evet, orada, geliyorlar, tehditkâr, kendilerin-
den emin ve çok üstün, giderek daha yakına geliyorlar,
geniş adımlarla, korkularından korunmak için yarattı-
ğı alana giriyorlar, yirmi metre, on beş metre, on metre
daha. Hedef nerede? Bert'in on metre yakınına kadar
geldiler, uçan ataklarla ona yaklaşıyorlar, Hellström ve
Seaborne, yorana dek kovaladıkları avlarına hücum
ediyorlar... Sekiz metre, Bert, Bert, geriliyor, dizini da-
ha büyük bir adım için yukarı çekiyor, Bert! Haydi gös-
ter onlara, bitir işlerini... Neden kurtulamıyor? Avanta-
jını sürdürmeyi neden başaramıyor? Aksine, başarıyor,
şimdi kurtuluyor, hayır, hayır, tekrar kısa, çok kısa ve
yavaş adımlar, sert, sürüklenen, mekanik hareketler,
yine mi sendeledi? Onu önden kavrayan şiddetli

rüzgâr, bitiş çizgisine ulaştığında yanında olacak, tam sırtında. Bir rekora gidiliyor! Seaborne, Hellström ile aynı hizada, ama dönemeçte koşacağı yol daha fazla olmasına rağmen onu geçmiyor. Şimdi Musso atağa geçti, hayır, Musso en başa geçmeye çalışmıyor, yalnızca Bert'i sıkıştıran Hellström ve Seaborne gibi, kendisini sıkıştıran Christensen'le Knudsen'i arkasında tutmaya çalışıyor. Opris nerede? Bert neden durdu, olduğu yerde durmuş gibi görünüyor, hayır, hâlâ savaşıyor, Hellström ve Seaborne peşlerindeki eski talebiyle harekete geçerek uçan adımlarla sürekli yaklaşıırken Bert bir kaplumbağanın zahmetli adımlarıyla ilerliyor. Arayı hızla kapatıyorlar, bedenleri nasıl da geriliyor, yakında ona yetişecekler. Kaybedecek, şimdi hesabı ödeme zamanı, Bert, ah, Bert yarı yolda kalacak! Ona hiçbir şey yardım edemeyecek, hiçbir çaba onu bir kez daha öne geçirmeye yetmeyecek, yay gücünü yitirdi, kimse geremez artık... Bacaklarının onu zor durumda bıraktığını, ihanet ettiğini keşfetmek, şimdi, evet, şimdi başı hedefleyken, göğsü banta değerken ve dalgalanışını hissettiğini sandığı bantı elleriyle aşağı indirirken, hedefe ulaştığında hep yaptığı gibi... Orada ve burada, Bert burada olduğunu biliyor, çünkü bacakları onu zor durumda bıraktı, onunla birlikte koşmuyorlar, komutlarına kulak asmıyorlar. Beş metre daha, birazdan Hellström ve Seaborne ona yetişmiş olacaklar, bitiş çizgilerinden önceki dönemeçte onu geçecekler. Kollarıyla kürek çekiyor, başını sertçe sağa sola çeviriyor, daha da çökmüş, sertleşmiş baldırlar, sarkmış kalçalar, sırtında yüz kilo yük taşıyan bir adam gibi koşuyor. Pistte ne güneşin ışıkları ne de gölgeler var artık. Başaracak, Bert, evet, Bert, kendisine kalan son yeri savunuyor, beş metre... Bu yeri korkularının iç yangınıyla savunuyor... Elinde kalan son varlığı saldırılardan korumaya çalışan biri gibi savunuyor... Beş metre, sahip ol-

duklarından geriye kalanların tümü bu beş metrenin içinde, beş metrelik avantaj son varlığı, son sermayesi... Musso yaklaşıyor, ünlü son atağıyla öne atılıyor, ama boşuna, tüm çabası boşuna, Hellström ve Seaborne'a yetişemez artık. Neden hâlâ atak yapıyor? Beynindeki saat, evet, ona atak yapması gerektiğini hatırlatan, mekanik, pozisyonunu dikkate almadan, kurulduğu saatte çalmaya başlayan bir çalar saat... Bitiş çizgilerinden önceki son dönemeç, Bert'i peşindekilerden ayıran beş metre değil artık, yalnızca üç metre, en fazla üç metre. Yeni bir rekor olacak. Hedef nerede? Direklerin arasındaki dar beyaz bant, sonucu duyurmak üzere ayağa kalkan süre hakemleri, diz çökmüş fotoğrafçılar, gözü bantlı adam, sallanan kızlar, galip kim olacak? "Buchner, Buch-ner..." Dönemeçten hedefe, hâlâ önde, zemin tokmaklıyor, tekrar sendeliyor, yana bakıyor, yanında bacaklar ve omuzlar yok henüz. Buchner hedefe seksen metre kala önde gidiyor ve vazgeçmiyor. Yarım bir dönüş, elleri havaya kalkıyor, tökezliyor, hedefe yalnızca yetmiş metre. Bert düşüyor, biri onu önden çekmiş gibi dönerek omzunun üstüne düşüyor, yüzü yere çarpıyor ve öylece kalıyor –Hellström ve Seaborne yanından geçiyorlar–, şimdi başını kaldırıp doğrulmaya çalışıyor, yeniden düşüyor, kısa hareketlerle pisti tırmanıyor, yere vuruyor ve şişlenmiş, evet, şişlenmiş bir balık gibi kıvranarak yeniden başını kaldırıp gülümsüyor –Musso atak yaparak yanından geçiyor–, hedefe doğru şaşkınlıkla gülümsüyor, Seaborne, evet, Seaborne başarıyor, bantı göğüsleyerek sona ulaşıyor –Christensen ve Knudsen yanından geçiyorlar–, koluna dayanarak aynı şaşkın gülümsemeyle arkalarından bakıyor, bacaklarını çekerek yerde sürünmeye çalışıyor –Opris soluk soluğa yanından geçiyor–, ağır bir böcek gibi sürünmeyi deniyor: El, diz, el, diz, kıvrılarak öne yığılıyor... Dalgalandıran gri battaniye, yanına gelerek battaniyeyi açıyorlar. Or-

talık nasıl da sessizleşti! Bayrakların ipleri beyaz direklere sertçe çarpıyor, tünelden dondurmacının sesi geliyor, tribünlerin çatısından mikrofonun cızırtıları duyuluyor. Neden kimse konuşmuyor? Ne kadar, daha ne kadar beklememiz gerekiyor? Sonunda, evet, sonuçlar: “Yeni rekortmen...” Yerdeki yığını kaldırıyorlar... Süre ne? Dikkatle pistin dışına taşıyorlar... Hellström ikinci mi? ayırın üzerinden sallanarak hedefe. Onu nereye götürüyorlar? Nereye?